REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA
W RZESZOWIE

BUDŻET SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

zeszyt 29

RZESZÓW 2024

Redakcja:
dr hab. Ryszard KATA, prof. UR (dział ekonomiczny)
mgr Mirosław PACZOCHA (zastępca redaktora naczelnego)
mgr Piotr ŚWIĄTEK (sekretarz redakcji)
mgr Waldemar WITALEC (dział prawny)
dr Zbigniew K. WÓJCIK (redaktor naczelny)

Opracowanie i korekta:
Wanda TARNAWSKA

Skład komputerowy:
Agnieszka SIUZDAK

ISSN 1640-6214

Wydawca: Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie

Skład: Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie
Rzeszów, ul. Mickiewicza 10

Druk: Bonus Liber Sp. z o.o.

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

Mirosław Paczocha — Realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego obowiązku przedkładania organom nadzoru uchwał i zarządzeń w świetle ustaw samorządowych 5

Agnieszka Trojnar — Zmiany w klasyfikacji budżetowej wprowadzone w 2022 i 2023 roku w zakresie dotyczącym jednostek samorządu terytorialnego oraz bieżące wątpliwości klasyfikacyjne. 23

ANALIZY I OPINIE

Adam Czudec — Sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w 2022 roku 57

Magdalena Kilar — Nieprawidłowości stwierdzone w gospodarce finansowej jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku na terenie województwa podkarpackiego 93

DZIAŁALNOŚĆ RIO W RZESZOWIE

Działalność Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2022 roku 143
- Działalność nadzorcza 143
- Działalność opiniodawcza 153
- Działalność kontrolna 161
- Kontrola sprawozdawczości 165
- Działalność informacyjna i szkoleniowa 167

WYJAŚNIENIA I INTERPRETACJE

Pismo Zastępcy Dyrektora Departamentu Finansów Samorządu Terytorialnego z dnia 4 października 2023 roku dotyczące klasyfikacji budżetowej środków przekazywanych jednostkom samorządu terytorialnego przez Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach Rządowego Funduszu Odbudowy Zabytków 171

Pismo Dyrektora Departamentu Monitorowania Pomocy Publicznej z dnia 18 października 2023 roku dotyczące możliwych wariantów postępowania w odniesieniu do czasu obowiązywania uchwał przewidujących udzielanie pomocy *de minimis* zgodnie z rozporządzeniem KE Nr 1407/2013 – stan na dzień 18 października 2023 roku 171

SKŁAD OSOBOWY RIO W RZESZOWIE 177

ADRESY 179

MIROSŁAW PACZOCHA

Realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego obowiązku przedkładania organom nadzoru uchwał i zarządzeń w świetle ustaw samorządowych

Uwagi wstępne

Działalność gminna, działalność powiatu oraz działalność samorządu województwa podlegają nadzorowi właściwych organów[1]. Organami nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego, stosownie do postanowień przepisu art. 171 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.[2] są: Prezes Rady Ministrów i wojewodowie, a w zakresie spraw finansowych regionalne izby obrachunkowe. Analogicznie określają podmioty sprawujące nadzór poszczególne samorządowe ustawy ustrojowe: „Organami nadzoru są Prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych – regionalna izba obrachunkowa" (art. 86 u.s.g.); „Nadzór nad działalnością powiatu sprawuje Prezes Rady Ministrów oraz wojewoda, a w zakresie spraw finansowych – regionalna izba obrachunkowa" (art. 76 ust. 1 u.s.p.); „Nadzór nad działalnością samorządu województwa sprawuje Prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych – regionalna izba obrachunkowa" (art. 78 ust. 1 u.s.w.).

Zarówno przepisy Konstytucji RP, jak i przepisy samorządowych ustaw ustrojowych wymieniają enumeratywnie trzy organy nadzoru nad samorządem terytorialnym, którymi są: Prezes Rady Ministrów, wojewoda i regionalna izba obrachunkowa. Jest to katalog zamknięty i w świetle przepisów prawa wyłącznie tym trzem podmiotom przysługuje przymiot organów nadzoru. Powyższa konstatacja jest istotna, jako że pewne kompetencje o charakterze nadzorczym przysługują także innym organom, niebędącym w świetle przywołanych przepisów organami nadzoru[3], w tym przede wszystkim Sejmowi, któremu przysługuje prawo rozwiązania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, jeżeli organ ten rażąco narusza Konstytucję lub ustawy. Na poziomie ustawowym kompetencja Sejmu znajduje uszczegółowienie w przepisach art. 96 ust. 1

[1] Por.: art. 85 i 86 ustawy z dnia 9 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (j.t.: DzU 2023, poz. 40, z późn. zm.; dalej: u.s.g.), art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie powiatowym* (j.t.: DzU 2022, poz. 1526, z późn. zm.; dalej: u.s.p.), art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa* (j.t.: DzU 2022, poz. 2094, z późn. zm.; dalej: u.s.w.).

[2] DzU Nr 78, poz. 483, z późn. zm. i ze sprost.; dalej: Konstytucja RP.

[3] W piśmiennictwie prawniczym określa się je niekiedy „organami nadzorującymi" (por.: K. Wojciechowska [w:] S. Gajewski, A. Jakubowski (red.), *Ustawy samorządowe. Komentarz*, Warszawa 2018, komentarz do art. 86 ustawy *o samorządzie gminnym*, teza III. 4. i przywołana tam literatura).

zd. 1 u.s.g.[4], art. 83 ust. 1 zd. 1 u.s.p.[5] oraz art. 84 ust. 1 zd. 1 u.s.w.[6] Organem nadzoru nad samorządem terytorialnym nie jest także minister właściwy do spraw administracji publicznej, mimo że również jemu przysługują pewne uprawnienia w procedurze nadzorczej (art. 96 ust. 1 i 2, art. 97 ust. 1 i 3, art. 98a ust. 2 u.s.g., art. 83 ust. 1 i 2, art. 84 ust. 1 i 3, art. 85a ust. 2 u.s.p., art. 84 ust. 1 i 2, art. 85 ust. 1 i 3, art. 86a ust. 2 u.s.w.).

Właściwość rzeczowa organów nadzoru

Wobec istnienia kilku organów nadzoru nad działalnością samorządu terytorialnego, istotne jest rozróżnienie kompetencji nadzorczych poszczególnych organów, a nade wszystko określenie zakresu przedmiotowego ich uprawnień nadzorczych.

Kompetencje nadzorcze Prezesa Rady Ministrów zostały określone enumeratywnie w przepisach art. 96 i 97 u.s.g., art. 83 i 84 u.s.p. oraz art. 84 i 85 u.s.w. Nie będą one przedmiotem bardziej szczegółowych rozważań, jako że Prezes Rady Ministrów nie sprawuje bieżącego nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego, w związku z czym przepisy samorządowych ustaw ustrojowych nie przewidują przedkładania mu przez właściwe podmioty uchwał i zarządzeń podejmowanych przez organy jednostek samorządu terytorialnego[7].

Spośród pozostałych dwóch organów nadzoru („organów nadzoru bieżącego”[8]), przepisy dookreślają zagadnienia, w zakresie których do sprawowania nadzoru właściwe są regionalne izby obrachunkowe, określając je jako „sprawy finansowe”.

Z zasady legalizmu, sformułowanej w przepisie art. 7 Konstytucji RP[9], wynika w szczególności, że organy nadzoru nad samorządem terytorialnym mają obowiązek przestrzegać swych kompetencji i mogą wkraczać w działalność jednostek samorządu terytorialnego tylko zgodnie z właściwością określoną przepisami prawa, tj. na podstawie szczególnej normy kompetencyjnej zawartej w ustawie. Dlatego tak istotne znaczenie ma ustalenie właściwości organu nadzoru w odniesieniu do poszczególnych uchwał (zarządzeń) podejmowanych przez organy jednostek samorządu terytorialnego (właściwość przedmiotowa).

[4] „W razie powtarzającego się naruszenia przez radę gminy Konstytucji lub ustaw, Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może w drodze uchwały rozwiązać radę gminy”.

[5] „W razie powtarzającego się naruszenia przez radę powiatu Konstytucji lub ustaw, Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może w drodze uchwały rozwiązać radę powiatu”, przy czym, zgodnie z art. 83 ust. 1 zd. 2 u.s.p., rozwiązanie rady powiatu jest równoznaczne z rozwiązaniem „wszystkich organów powiatu”.

[6] „W razie powtarzającego się naruszenia przez sejmik województwa Konstytucji lub ustaw, Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może w drodze uchwały rozwiązać sejmik województwa”. Art. 84 ust. 1 u.s.w. stanowi w zd. 2, że „rozwiązanie sejmiku województwa równoznaczne jest z rozwiązaniem wszystkich organów samorządu województwa”.

[7] Z uwagi na wyposażenie Prezesa Rady Ministrów w określone we wskazanych przepisach środki nadzorcze nazwano go „ekstraordynaryjnym (nadzwyczajnym) organem nadzoru” (tak: A. Szewc, *Ustawa o samorządzie województwa. Komentarz*, Lex/el, komentarz do art. 78, teza 3).

[8] A. Szewc, tamże.

[9] „Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa”.

Zarówno Konstytucja RP, jak i poszczególne ustawy samorządowe określają, że regionalna izba obrachunkowa jest organem nadzoru „w zakresie spraw finansowych", nie precyzując bliżej kompetencji nadzorczych wojewody. Dlatego podstawowym kryterium ustalenia właściwości nadzorczej, a w szczególności jej rozgraniczenia między nadzorem wojewody a nadzorem sprawowanym przez regionalne izby obrachunkowe, jest pojęcie „spraw finansowych". Skoro bowiem regionalne izby obrachunkowe z mocy samego prawa uprawnione są do sprawowania nadzoru w sprawach finansowych, to przyjąć należy, że we wszystkich pozostałych sprawach (niebędących sprawami finansowymi) właściwość nadzorcza spoczywa na wojewodzie[10].

Jak trafnie stwierdzono w orzecznictwie sądowoadministracyjnym: „Głównym wyznacznikiem rozgraniczającym kompetencje nadzorcze wojewody i regionalnej izby obrachunkowej jest pojęcie »sprawy finansowej«. W związku z tym, przy ustaleniu właściwości jednego z tych organów, rozstrzygające znaczenie może mieć jedynie, czy przedmiot kontrolowanego aktu mieści się w tym pojęciu"[11].

Obowiązujące przepisy prawa nie definiują pojęcia „sprawy finansowe". Dla ustalenia jego znaczenia należy przeanalizować przepisy ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*[12]. W myśl przepisu art. 1 ust. 1 u.r.i.o., regionalne izby obrachunkowe są państwowymi organami nadzoru i kontroli gospodarki finansowej podmiotów, o których mowa w ust. 2. Stosownie zaś do postanowień art. 11 ust. 1 u.r.i.o., w zakresie działalności nadzorczej właściwość rzeczowa regionalnych izb obrachunkowych obejmuje uchwały i zarządzenia podejmowane przez organy jednostek samorządu terytorialnego w sprawach:

1) procedury uchwalania budżetu i jego zmian;
2) budżetu i jego zmian;
3) zaciągania zobowiązań wpływających na wysokość długu publicznego jednostki samorządu terytorialnego oraz udzielania pożyczek;
4) zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
5) podatków i opłat lokalnych, do których mają zastosowanie przepisy ustawy – *Ordynacja podatkowa*;
6) absolutorium;
7) wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian.

Zasadniczo powszechnie przyjmuje się w doktrynie prawa samorządowego, że katalog spraw określających właściwość rzeczową regionalnych izb obrachunkowych, wymienionych enumeratywnie w przepisach art. 11 ust. 1

[10] W sposób ogólny, jako „organ nadzoru", wojewoda jest wymieniony w przepisie art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie* (j.t.: DzU 2023, poz. 190), w którym zapisano: „Wojewoda jest organem nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego i ich związków pod względem legalności, z zastrzeżeniem ust. 2". Przepis art. 12 cytowanej ustawy w zakresie nadzoru odsyła do odrębnych ustaw („Wojewoda sprawuje nadzór nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na zasadach określonych w odrębnych ustawach").

[11] Wyrok WSA w Olsztynie z dnia 5 listopada 2009 r., II SA/Ol 820/09, Legalis.

[12] Ustawa z dnia 7 października 1992 r. *o regionalnych izbach obrachunkowych* (j.t.: DzU 2023, poz. 1325); dalej: u.r.i.o.

u.r.i.o., określa (a zarazem wyczerpuje) zakres „spraw finansowych" pozostających we właściwości nadzorczej regionalnych izb obrachunkowych[13].

Natomiast w orzecznictwie sądowoadministracyjnym zarysowały się w omawianej kwestii dwa odmienne zapatrywania. Pierwsza grupa poglądów zbieżna jest zasadniczo z przywołanymi wyżej zapatrywaniami doktryny. Przykładowo, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Białymstoku stwierdził: „Z regulacji przepisu art. 86 u.s.g. wynika, że wojewoda jest organem nadzoru we wszystkich sprawach, które nie należą do kompetencji Prezesa Rady Ministrów ani do regionalnej izby obrachunkowej. Domniemanie kompetencji wojewody powoduje, że pojęcia »spraw finansowych«, o których mowa w art. 171 ust. 2 Konstytucji RP oraz w art. 86 u.s.g., nie można interpretować rozszerzająco. W innym przypadku, każde zadanie z zakresu kompetencji samorządu gminnego, którego realizacja rodzić będzie skutki finansowe, należałoby zaliczać do »spraw finansowych«. Z tego względu ustawodawca konstruuje katalog spraw należących do właściwości rzeczowej regionalnej izby obrachunkowej, określając w art. 11 ust. 1 pkt 1–6 ww. ustawy przedmiot tych uchwał i zarządzeń podejmowanych przez organy j.s.t., których legalność nadzoruje RIO" [14].

Podobne zapatrywanie wyraził Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach: „Wyznaczenie zakresu pojęcia »sprawy finansowe« użytego w art. 86 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (…) należy dokonać w kontekście art. 11 ustawy z dnia 7 października 1992 r. *o regionalnych izbach obrachunkowych*" [15].

Odmiennie – odnośnie do samego rozumienia pojęcia „spraw finansowych" – wypowiedział się Naczelny Sąd Administracyjny, stwierdzając: „A zatem podstawowe znaczenie dla określenia i delimitacji zakresu kompetencji nadzorczych zarówno wojewody, jak i regionalnych izb obrachunkowych ma użyte w art. 171 ust. 2 Konstytucji i w art. 86 ustawy *o samorządzie gminnym* (jak również pozostałych ustawach samorządowych) pojęcie »w sprawach finansowych«. Jednakże pojęcie to (»sprawy finansowe«) nie ma definicji legalnej. Ani ustawa *o regionalnych izbach obrachunkowych*, ani też żadna z tzw. ustaw samorządowych nie wskazują bowiem, co należy przez to pojęcie rozumieć. Określenie »w sprawie« oznacza wszystkie kwestie powiązane rzeczowo z głównym, określonym hasłowo problemem (zagadnieniem), tj. jak w tym przypadku – z finansami. Z kolei »finanse« w literaturze przedmiotu są definiowane zazwyczaj jako »zjawiska i procesy pieniężne«, »stosunki społeczne powstające w związku z gromadzeniem i wydatkowaniem środków pieniężnych«, »zasoby pieniężne, operacje i normy prawne ich dotyczące« [zob. C. Kosikowski, E. Ruśkowski, *Finanse i prawo finansowe*, wyd. KiK, Warszawa 1994, s. 4; powołani tam autorzy] lub też jako »ogół zjawisk ekonomicznych związanych

[13] Por. np.: P. Chmielnicki [w:] P. Chmielnicki (red.), *Ustawa o samorządzie gminnym*, Warszawa 2022, komentarz do art. 86, teza 5; B. Dolnicki [w:] B. Dolnicki (red.), *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, Warszawa 2021, komentarz do art. 86, teza 1; G. Jyż [w:] Z. Pławecki, A. Szewc, G. Jyż, *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, Warszawa 2012, komentarz do art. 86, teza 6; Z. Niewiadomski [w:] R. Hauser, Z. Niewiadomski (red.), *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz z odniesieniami do ustaw o samorządzie powiatowym i samorządzie województwa*, Warszawa 2011, komentarz do art. 86, teza 4.

[14] Wyrok WSA w Białymstoku z dnia 16 czerwca 2005 r., II SA/Bk 476/05, Legalis.

[15] Wyrok WSA w Gliwicach z dnia 5 listopada 2012 r., IV SA/Gl 1490/11, LEX nr 1232728.

z gromadzeniem i wydatkowaniem zasobów pieniężnych« [Z. Fedorowicz, (w:) *Leksykon finansowo-bankowy*, wyd. PWE, Warszawa 1991, s. 101].

Należy przy tym dodać, że w przypadku nadzoru sprawowanego nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego przez regionalne izby obrachunkowe Konstytucja, w odróżnieniu np. od nadzoru Prezesa Rady Ministrów (art. 148 pkt 6), nie zawiera wskazania, że zakres, granice czy też formy tego nadzoru określi ustawa, co tym bardziej wskazuje, że jedynym wyznacznikiem zakresu przedmiotowego nadzoru sprawowanego przez regionalne izby obrachunkowe jest konstytucyjne pojęcie »spraw finansowych«.

W związku z tym, a przede wszystkim z uwagi na brak ustawowej definicji pojęcia »sprawy finansowej«, należy podzielić prezentowany w doktrynie pogląd, że katalog spraw poddanych nadzorowi regionalnych izb obrachunkowych na podstawie art. 11 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*, choć można uznać za wyczerpujący w stosunku do podstawowych zagadnień finansowych (przede wszystkim budżetowych) samorządu terytorialnego, nie jest katalogiem całkowicie zamkniętym [por. J. Dytko, *Kompetencje wojewody a kompetencje regionalnej izby obrachunkowej w nadzorze nad działalnością samorządu terytorialnego*, Finanse Komunalne 2007, nr 7–8, s. 5].

Dopóki więc nie ma legalnej definicji pojęcia »spraw finansowych«, która ograniczałaby katalog spraw poddanych nadzorowi regionalnych izb obrachunkowych wyłącznie do tych wymienionych *expressis verbis* w art. 11 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*, dopóty nie można tego pojęcia, a co za tym idzie – kompetencji nadzorczych regionalnych izb obrachunkowych, zawężać poprzez domniemanie kompetencji wojewody i interpretować wyłącznie przez pryzmat art. 11, przy zastosowaniu jedynie wykładni literalnej użytych w nim określeń, a z pominięciem innych metod wykładni, zwłaszcza systemowej i funkcjonalnej, którą w tej sprawie zastosował Wojewódzki Sąd Administracyjny”[16].

Powyższe wywody Naczelnego Sądu Administracyjnego nie wydają się trafne. Skoro bowiem zarówno przepis Konstytucji RP, jak i przepisy samorządowych ustaw ustrojowych *expressis verbis* wskazują na regionalne izby obrachunkowe jako na organy nadzoru w sprawach finansowych, a przepisy ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych* enumeratywnie wymieniają sprawy objęte zakresem działalności nadzorczej izb odnośnie do ich właściwości rzeczowej, to logicznym wydaje się, że ów zakres, ustalony w przepisach art. 11 ust. 1 u.r.i.o., odnosi się nie do czegoś innego, lecz właśnie do pojęcia „spraw finansowych”, w taki właśnie sposób je definiując. Co się zaś tyczy rzekomego braku definicji pojęcia „sprawy finansowe”, to wypada przypomnieć, że definicje, szczególnie tzw. definicje legalne, nie muszą i nie zawsze przybierają klasyczną postać: *definiendum* (wyrażenie definiowane) – spójka definicyjna (np.: „to”, „jest”, „jest to”, „oznacza”) – *definiens* (wyrażenie definiujące). Mogą to być także definicje nieklasyczne, jak choćby sformułowane przez wyliczenie. Ponadto, jak trafnie zwrócił uwagę Wojewódzki Sąd Administracyjny w Białymstoku w cytowanym wyżej wyroku, przy takim ujęciu każde zadanie samorządowe rodzące skutki finansowe (a jest to przecież reguła) mogłoby być uznane za dotyczące „spraw finansowych”, co zmarginalizowałoby zakres kompetencji

[16] Wyrok NSA z dnia 29 listopada 2007 r., II GSK 261/07, „Orzecznictwo w Sprawach Samorządowych” 2008, nr 3, poz. 73.

nadzorczych wojewody, będącego wszak „podstawowym organem nadzoru”[17]. Dodatkowo powyższe ujęcie prowadziłoby do powstania w praktyce poważnych wątpliwości co do właściwości nadzorczej poszczególnych organów nadzoru, a w konsekwencji do podejmowania rozstrzygnięć nadzorczych przez organ, który następnie mógłby być przez sąd administracyjny uznany za niewłaściwy.

Praktyka organów nadzoru wskazuje, że uznają one katalog wymieniony w art. 11 ust. 1 u.r.i.o. za określający w sposób wyczerpujący kompetencje nadzorcze izb. *A contrario* wszelkie inne sprawy, niewymienione we wskazanych przepisach, uznaje się za należące do właściwości nadzorczej wojewody.

Zaprezentowany podział kompetencji nadzorczych (w szczególności między wojewodę a regionalną izbę obrachunkową) jest podziałem rozłącznym. Oznacza to, że w danej sprawie właściwy jest zawsze tylko jeden organ nadzoru[18]. Mówi się przy tym o domniemaniu kompetencji nadzorczych wojewody – w razie sporu o właściwość domniemuje się właściwość wojewody w danej sprawie[19].

Przedkładanie uchwał i zarządzeń organowi nadzoru

Możliwość wykonywania nadzoru nad aktami organów jednostek samorządu terytorialnego (uchwałami i zarządzeniami) uzależniona jest od ich przedłożenia właściwemu organowi nadzoru. Dlatego prawodawca nałożył na właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego obowiązek przedkładania uchwał i zarządzeń organom nadzoru.

Przedłożenie (przedstawienie) uchwały lub zarządzenia organowi nadzoru to nic innego, jak doręczenie aktu właściwemu organowi nadzoru. Doręczenie, tj. fizyczne przekazanie aktu, może nastąpić albo bezpośrednio (poprzez przekazanie przez pracownika właściwego urzędu), za pośrednictwem operatora pocztowego, albo w formie elektronicznej (w tym za pośrednictwem systemu eNadzór). Jeżeli akty przekazywane są w formie papierowej, należy je przedstawić w oryginale, z podpisami właściwych osób działających w imieniu odpowiedniego organu. Akty przekazywane w formie elektronicznej muszą być podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym[20]. Uchwały i zarządzenia po-

[17] K. Wojciechowska [w:] S. Gajewski, A. Jakubowski (red.), *Ustawy samorządowe…*, komentarz do art. 86 ustawy *o samorządzie gminnym*, teza 10.

[18] Zasadniczo „sprawa” tożsama będzie z konkretną uchwałą (podjętą w tejże „sprawie”) lub zarządzeniem. Zdarzyć się może jednak, że ten sam akt (uchwała, zarządzenie) będzie równocześnie regulował kwestię „finansową” i „niefinansową”, a zatem w określonym zakresie będzie przynależał do właściwości nadzorczej wojewody, a w pozostałym – do właściwości regionalnej izby obrachunkowej. Wówczas każdy z organów nadzoru powinien zbadać akt w stosownej części, odpowiadającej jego właściwości rzeczowej. Będzie o tym mowa w końcowej części niniejszego artykułu.

[19] Z. Niewiadomski [w:] R. Hauser, Z. Niewiadomski (red.), *Ustawa…*, komentarz do art. 86, teza 4.

[20] Wyłącznie w formie elektronicznej, z wykorzystaniem stosownej aplikacji, przekazywane są do organu nadzoru (regionalnej izby obrachunkowej) uchwały i zarządzenia w sprawie wieloletniej prognozy finansowej. Dokumenty muszą być opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Wynika to z przepisów § 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. *w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego* (DzU 2021, poz. 83), wydanego na podstawie art. 230b ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* (j.t.: DzU 2023, poz. 1270, z późn. zm.).

winny być przekazane w postaci kompletnej, przyjętej we właściwym trybie przez uprawniony organ.

Przedkładanie aktów wojewodzie

W myśl przepisów art. 90 u.s.g.: „Wójt obowiązany jest do przedłożenia wojewodzie uchwał rady gminy w ciągu 7 dni od dnia ich podjęcia. Akty ustanawiające przepisy porządkowe wójt przekazuje w ciągu 2 dni od ich ustanowienia" (ust. 1); „Wójt przedkłada regionalnej izbie obrachunkowej, na zasadach określonych w ust. 1, uchwałę budżetową, uchwałę w sprawie absolutorium oraz inne uchwały rady gminy i zarządzenia wójta objęte zakresem nadzoru regionalnej izby obrachunkowej" (ust. 2).

Zgodnie z regulacjami zawartymi w art. 78 u.s.p.: „Starosta zobowiązany jest do przedłożenia wojewodzie uchwał rady w ciągu 7 dni od dnia ich podjęcia. Uchwały organów powiatu w sprawie wydania przepisów porządkowych podlegają przekazaniu w ciągu dwóch dni od ich podjęcia" (ust. 1); „Starosta przedkłada regionalnej izbie obrachunkowej, na zasadach określonych w ust. 1, uchwałę budżetową, uchwałę w sprawie absolutorium dla zarządu oraz inne uchwały objęte zakresem nadzoru izby" (ust. 2).

Natomiast przepis art. 81 u.s.w. stanowi: „Marszałek województwa przedstawia wojewodzie uchwały sejmiku województwa oraz uchwały zarządu województwa podlegające nadzorowi w ciągu 7 dni od dnia ich podjęcia. W tym samym terminie marszałek województwa przedstawia regionalnej izbie obrachunkowej uchwały objęte zakresem nadzoru izby".

Jak widać z zestawienia przywołanych przepisów, polski prawodawca nie jest szczególnie dbały o precyzję językową, używając w obrębie tych samych ustaw (*o samorządzie gminnym* i *o samorządzie powiatowym*) różnych pojęć na wskazanie obowiązków wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i starosty, określając je raz jako „przedłożenie", innym razem (odnośnie do przepisów porządkowych) jako „przekazanie". W ustawie *o samorządzie województwa* zastosował natomiast pojęcie „przedstawienia". Nie wdając się w rozważania natury semantycznej, przyjmuję, że ustawodawca używa tych pojęć zamiennie, jako synonimów i w taki też sposób będę je stosował w niniejszym tekście na oznaczenie doręczenia organowi nadzoru uchwały (zarządzenia) przez zobligowany do tego podmiot.

Cytowane przepisy w pierwszej kolejności regulują obowiązek przedłożenia aktów wojewodzie (art. 90 ust. 1 u.s.g., art. 78 ust. 1 u.s.p., art. 81 zd. 1 u.s.w.). Odnośnie do zakresu tego obowiązku przepisy nie są konsekwentne. W ustawie *o samorządzie gminnym* ogólnie określony obowiązek przedłożenia (art. 90 ust. 1 zd. 1 u.s.g.) dotyczy uchwał rady gminy, nie odnosi się zaś wprost do zarządzeń wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Jest to istotna niespójność z przepisem art. 91 ust. 1 zd. 1 u.s.g., po myśli którego nieważne są uchwały lub zarządzenia sprzeczne z prawem (zd. 1), zaś o nieważności uchwały lub zarządzenia orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia, w trybie określonym w art. 90. Skoro przepisy nie regulują doręczania wojewodzie zarządzeń (z wyjątkiem, o którym mowa będzie niżej), to doręczenie ich w trybie określonym w art. 90 u.s.g. nie byłoby możliwe, a co za tym idzie, traktując rzecz wyłącznie literalnie, można by

dowodzić, że nie jest dopuszczalne stwierdzenie przez wojewodę nieważności zarządzenia. Wobec błędu ustawodawcy usiłuje się go niekiedy naprawić, powołując się na możliwość żądania przez wojewodę doręczenia zarządzenia w oparciu o przepis art. 88 u.s.g.[21], co jednak trudno byłoby uznać za doręczenie w trybie art. 90 u.s.g. Niestety, do obecnej chwili ta oczywista sprawa nie doczekała się reakcji prawodawcy, która wydaje się niezbędna. Rozszerzająca wykładnia obowiązków wójta i rozciągnięcie obowiązku dotyczącego wprost uchwał także na zarządzenia, nie wydaje się dopuszczalna[22].

Przepis art. 90 ust. 1 zd. 2 u.s.g. stanowi o przekazywaniu organowi nadzoru aktów ustanawiających przepisy porządkowe. Przepisy porządkowe co do zasady wydawać może rada gminy (art. 40 ust. 3 u.s.g.), jednak w przypadkach niecierpiących zwłoki ma prawo to zrobić wójt, w formie zarządzenia (art. 41 ust. 2 u.s.g.). Nie powinno budzić wątpliwości, że akty wydane przez wójta (zarządzenia), zawierające przepisy porządkowe, wójt zobowiązany jest przedłożyć wojewodzie w oparciu o przepis art. 90 ust. 1 zd. 2 u.s.g.

Z podobną niekonsekwencją prawodawcy mamy do czynienia w ustawie *o samorządzie powiatowym*. Przepis art. 78 ust. 1 zd. 1 u.s.p. stanowi o obowiązku starosty przedłożenia uchwał rady w ciągu 7 dni od dnia ich podjęcia. Ustawa w tym miejscu nie wspomina o obowiązku przekazywania uchwał organu wykonawczego – zarządu powiatu. W zd. 2 art. 78 ust. 1 u.s.p. postanowiono, że: „Uchwały organów powiatu w sprawie wydania przepisów porządkowych podlegają przekazaniu w ciągu dwóch dni od ich podjęcia". Pomijając nieokreślenie podmiotu przekazującego uchwały „w sprawie wydania przepisów po-

[21] Por.: A. Matan [w:] B. Dolnicki (red.), *Ustawa*…, komentarz do art. 90, teza 3; G. Jyż [w:] Z. Pławecki i in., *Ustawa*…, komentarz do art. 90, teza 1 i przywołana tam literatura. Poglądy te nie wydają się trafne, niewątpliwie bowiem czym innym jest ciążący na wójcie (burmistrzu, prezydencie miasta) prawny obowiązek przedłożenia aktu, a czym innym prawo organu nadzoru do żądania jego przestawienia. Należałoby przede wszystkim odpowiedzieć na pytanie, skąd organ nadzoru ma posiadać wiedzę o podjęciu danego zarządzenia, by móc zażądać jego doręczenia. Nie można zatem zgodzić się z poglądem, że przepis art. 88 u.s.g. „ratuje" sytuację. Sprawy nie wyjaśnił też Naczelny Sąd Administracyjny, który w wyroku z dnia 19 czerwca 2008 r. (II OSK 500/08, Legalis) stwierdził: „Artykuł 88 ustawy z 8.3.1990 r. *o samorządzie gminnym* stanowi podstawę do zażądania przez wojewodę od wójta doręczenia mu zarządzeń, w celu zbadania, czy występują przesłanki do wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia ich nieważności […]. Z treści art. 90 i art. 91 ustawy *o samorządzie gminnym* nie można wywieść wniosku, że zarządzenia wójta (burmistrza, prezydenta miasta), poza porządkowymi, nie podlegają nadzorowi". To, że zarządzenia podlegają nadzorowi wojewody, wydaje się bezsporne, jednak cytowane twierdzenia nie rozwiązują problemu ich doręczenia wojewodzie. Zaprezentowane powyżej stanowisko NSA nazwane zostało kompromisowym, „zgodnie z którym organ wykonawczy przedkłada organowi nadzoru swoje zarządzenia wyłącznie na jego żądanie, nie zaś z urzędu" (K. Jaroszyński [w:] R. Hauser, Z. Niewiadomski (red.), *Ustawa*…, komentarz do art. 90, teza 39).

[22] Tak też: G. Jyż, tamże. Odmiennie: K. Jaroszyński [w:] R. Hauser, Z. Niewiadomski (red.), *Ustawa*…, komentarz do art. 90, teza 40: „Wydaje się jednak, że dopuszczalna jest interpretacja statuująca obowiązek doręczenia wszystkich zarządzeń w terminie 7-dniowym, bez oczekiwania na wezwania organu nadzoru. Przemawiają za tym względy systemowe. Jak zauważono wyżej, cała dalsza procedura i zasady wykonywania nadzoru *expressis verbis* obejmują zarządzenia. Najdobitniej świadczy o tym brzmienie art. 94 ust. 1, który zakazuje stwierdzania nieważności uchwał i zarządzeń po upływie roku od ich podjęcia, chyba że stanowią one akty prawa miejscowego lub uchybiono obowiązkowi ich przedstawienia organowi nadzoru w terminie 7-dniowym, zgodnie z art. 90 SamGmU. Gdyby uznać, że organ wykonawczy nie musi przedstawiać z urzędu swoich zarządzeń w tym terminie, to wówczas nie ma możliwości zastosowania wobec nich gwarancji trwałości (zakazu stwierdzania nieważności po upływie roku), ponieważ z założenia akty te nie będą przedkładane w terminie".

rządkowych”[23], nie powinno budzić wątpliwości, że uchwały zawierające przepisy porządkowe należy przekazać właściwemu organowi nadzoru niezależnie od tego, czy podjął je organ stanowiący, czy organ wykonawczy. Zasadą jest, że: „W zakresie nieuregulowanym w odrębnych ustawach lub innych przepisach powszechnie obowiązujących, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, rada powiatu może wydawać powiatowe przepisy porządkowe, jeżeli jest to niezbędne do ochrony życia, zdrowia lub mienia obywateli, ochrony środowiska naturalnego albo do zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego, o ile przyczyny te występują na obszarze więcej niż jednej gminy” (art. 41 ust. 1 u.s.p.). Jednakże powiatowe przepisy porządkowe, o których mowa w art. 41 u.s.p., w przypadkach niecierpiących zwłoki może wydać zarząd powiatu (art. 42 ust. 2 u.s.p.), przy czym podlegają one zatwierdzeniu na najbliższej sesji rady powiatu i tracą moc w razie nieprzedłożenia ich do zatwierdzenia lub odmowy zatwierdzenia. Termin utraty mocy obowiązującej określa rada powiatu (art. 42 ust. 3 u.s.p.)[24].

Odmiennie od przedstawionych wyżej zasad, obowiązki w zakresie przedstawiania aktów kształtują przepisy ustawy *o samorządzie województwa*. Przepis art. 81 zd. 1 u.s.w. stanowi: „Marszałek województwa przedstawia wojewodzie uchwały sejmiku województwa oraz uchwały zarządu województwa podlegające nadzorowi w ciągu 7 dni od dnia ich podjęcia”. Nałożony na marszałka województwa obowiązek dotyczy wprost, w sposób niebudzący wątpliwości, przedstawiania wojewodzie zarówno uchwał organu stanowiącego (sejmiku województwa), jak i organu wykonawczego (zarządu województwa), przy czym odnośnie do tych drugich ustawodawca doprecyzował, że chodzi nie o wszystkie uchwały zarządu województwa, lecz tylko o uchwały „podlegające nadzorowi”. Zarząd województwa podejmuje szereg różnego rodzaju uchwał, w tym takie, które nie mają cech prawotwórczych, a niektóre z nich mają charakter wewnętrzny, jako że odnoszą się do regulacji dotyczących funkcjonowania urzędu marszałkowskiego lub jednostek organizacyjnych, a także np. do przedstawienia projektów uchwał organowi stanowiącemu w wykonaniu przysługującej zarządowi inicjatywy uchwałodawczej (rozpoczynają procedurę uchwałodawczą sejmiku). Tego rodzaju uchwały nie podlegają przekazaniu wojewodzie[25].

Przedstawione wyżej zasady przekazywania aktów gminy i powiatu wojewodzie obarczone są licznymi wadami legislacyjnymi. Niezrozumiałe jest też zróżnicowanie obowiązków nałożonych na wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz starostę i marszałka województwa. Usunięcie omówionych niespójno-

[23] O niespójnościach terminologicznych (w zd. 1 mowa jest o „przedłożeniu”, zaś w zd. 2 – o „przekazaniu”) była mowa wyżej.

[24] Przepisów porządkowych nie może natomiast wydawać starosta. Wynika to z przepisów art. 34 ust. 2 u.s.p., w myśl których: „W sprawach niecierpiących zwłoki, związanych z zagrożeniem interesu publicznego, zagrażających bezpośrednio zdrowiu i życiu oraz w sprawach mogących spowodować znaczne straty materialne starosta podejmuje niezbędne czynności należące do właściwości zarządu powiatu. Nie dotyczy to wydawania przepisów porządkowych w przypadku, o którym mowa w art. 42 ust. 2”. Zdanie 2. wprost wyklucza możliwość wydawania przez starostę przepisów porządkowych, o których mowa w art. 42 ust. 2 u.s.p.

[25] Por. np.: P. Drembkowski (red.), *Ustawa o samorządzie województwa. Komentarz*, Warszawa 2020, komentarz do art. 81, teza 4. Dotyczy to także szeregu zarządzeń wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i uchwał zarządu powiatu, jednakże ani ustawa *o samorządzie gminnym*, ani ustawa *o samorządzie powiatowym* nie regulują tej problematyki tak, jak ustawa *o samorządzie województwa*.

ści wymaga interwencji prawodawcy. Nie powinno jednak ulegać wątpliwości, że wojewoda ma kompetencje do stwierdzenia nieważności zarówno uchwał rady gminy (rady powiatu), jak i zarządzeń wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz uchwał zarządu powiatu.

Przedkładanie aktów regionalnej izbie obrachunkowej

Bezspornym jest, że przepisy prawa nakładają obowiązek przedstawienia regionalnej izbie obrachunkowej zarówno uchwał organów stanowiących, jak i aktów podejmowanych przez organy wykonawcze, tj. zarządzeń wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz uchwał zarządu powiatu i zarządu województwa. Chodzi oczywiście o uchwały i zarządzenia w sprawach finansowych, różnie określanych przez poszczególne samorządowe ustawy ustrojowe.

Ustawa *o samorządzie gminnym* nakazuje przedłożyć regionalnej izbie obrachunkowej „uchwałę budżetową, uchwałę w sprawie absolutorium oraz inne uchwały rady gminy i zarządzenia wójta objęte zakresem nadzoru regionalnej izby obrachunkowej" (art. 90 ust. 2 u.s.g.). Obowiązek przedłożenia regionalnej izbie obrachunkowej dotyczy zatem wprost zarówno uchwał, jak i zarządzeń w sprawach określonych w art. 11 ust. 1 u.r.i.o.

W przepisach ustawy *o samorządzie powiatowym* obowiązek przedłożenia regionalnej izbie obrachunkowej dotyczy uchwały budżetowej, uchwały w sprawie absolutorium dla zarządu oraz innych uchwał objętych zakresem nadzoru izby (art. 78 ust. 2). Odmiennie niż w przepisach dotyczących przedkładania uchwał wojewodzie, ustawa nie zastrzega, że cytowany przepis odnosi się do uchwał rady powiatu, tak więc przyjąć należy, że dotyczy wszystkich uchwał w sprawach finansowych, określonych w art. 11 ust. 1 u.r.i.o., podejmowanych zarówno przez radę powiatu, jak i przez zarząd powiatu.

Natomiast ustawa *o samorządzie województwa* obliguje do przedstawienia regionalnej izbie obrachunkowej „uchwał objętych zakresem nadzoru izby" (art. 81 zd. 2 u.s.w.), bez ich przykładowego wyspecyfikowania. Niewątpliwie chodzi o uchwały w sprawach określonych w art. 11 ust. 1 u.r.i.o.

Podmiot zobligowany do przedstawienia aktu

Przepisy wszystkich samorządowych ustaw ustrojowych określają wprost podmiot zobowiązany do przedłożenia uchwał i zarządzeń organom nadzoru. W gminie jest to wójt (burmistrz, prezydent miasta), co wynika z przepisów art. 90 ust. 1 i 2 (w zw. z art. 11a ust. 3 u.s.g.)[26]. W powiecie obowiązek ten ciąży na staroście (art. 78 ust. 1 i 2 u.s.p.), zaś w województwie samorządowym – na marszałku (art. 81 u.s.w.). Wyłącznie na tych podmiotach spoczywa obowiązek przedstawiania aktów organom nadzoru, przy czym w orzecznictwie sądowoadministracyjnym spotkać można pogląd, że „doręczenie organowi nadzoru uchwały przez podmiot do tego niezobowiązany nie spełnia ustawowych wymogów"[27]. Przyjąć należy, że przedłożenia aktu mogą dokonać także osoby

[26] Przepisy art. 90 ust. 1 i 2 u.s.g. stanowią wprost o wójcie, jednakże zgodnie z treścią przepisu art. 11a ust. 3 u.s.g.: „Ilekroć w ustawie jest mowa o wójcie, należy przez to rozumieć także burmistrza oraz prezydenta miasta".

[27] Wyrok NSA z dnia 25 lipca 2020 r., I SA 695/00, Legalis.

upoważnione przez podmiot zobligowany, tj. wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starostę albo marszałka.

W praktyce przedstawienie aktu powinno polegać na załączeniu uchwał (zarządzeń) do pisma przewodniego dotyczącego ich przekazania właściwemu organowi, podpisanego przez podmiot zobligowany do ich przedłożenia. Brak takiego pisma, opatrzonego podpisem osoby zobowiązanej do przedstawienia aktu, uniemożliwia ustalenie, czy akt został przedłożony przez właściwy, określony prawem podmiot.

Termin przedstawienia aktu

Przepisy wszystkich omawianych ustaw samorządowych nakazują przedłożenie (przedstawienie) uchwał i zarządzeń w terminie 7 dni, licząc od dnia ich podjęcia (art. 90 ust. 1 u.s.g. określa ten termin wprost, zaś ust. 2, dotyczący przekazania regionalnej izbie obrachunkowej – pośrednio, przez odesłanie do zasad określonych w ust. 1; analogiczna konstrukcja została zastosowana w przepisach art. 78 ust. 1 i 2 u.s.p. oraz art. 81 zd. 1 i zd. 2 u.s.w., dotyczących przedstawienia uchwał regionalnej izbie obrachunkowej „w tym samym terminie"). Przy obliczaniu terminu można posiłkowo zastosować przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego[28], w tym przepis art. 57 § 1[29]. Termin podjęcia aktu oznacza dzień, w którym uchwała została uchwalona przez odpowiedni organ (organ podjął w głosowaniu wiążące rozstrzygnięcie), a zarządzenie podpisane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), przy czym data podpisania powinna być tożsama z datą wskazaną w zarządzeniu jako dzień jego podjęcia. Dla ustalenia terminu nie liczy się dnia, w którym akt został uchwalony (podjęty). Termin na przedstawienie aktu kończy się z upływem siódmego dnia, licząc od dnia następującego po podjęciu aktu.

Termin określony w samorządowych ustawach ustrojowych na przekazanie aktów organowi nadzoru uznaje się za instrukcyjny[30]. Po bezskutecznym upływie terminu zakreślonego na przedstawienie aktu, właściwy organ nie zostaje zwolniony z obowiązku jego przedłożenia. Uchybienie terminowi nie wpływa na ocenę zgodności z prawem samego aktu. Nie oznacza to, że niewypełnienie obowiązku przedstawienia uchwały (zarządzenia) nie rodzi żadnych skutków prawnych. Otóż przepisy ustaw samorządowych stanowią, że nie stwierdza się nieważności uchwały (lub zarządzenia) właściwego organu jednostki samorządu terytorialnego po upływie jednego roku od dnia ich podjęcia. Nie dotyczy to jednak przypadku, gdy uchybiono obowiązkowi ich przedłożenia w terminie określonym w przepisach art. 90 ust. 1 u.s.g., art. 78 ust. 1 u.s.p., art. 81 u.s.w.[31] Tak więc uchybienie terminowi do przedstawienia uchwały (zarządze-

[28] Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – *Kodeks postępowania administracyjnego* (j.t.: DzU 2023, poz. 775, z późn. zm.), dalej: K.p.a.

[29] „Jeżeli początkiem terminu określonego w dniach jest pewne zdarzenie, przy obliczaniu tego terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zdarzenie nastąpiło. Upływ ostatniego z wyznaczonej liczby dni uważa się za koniec terminu".

[30] Tak np. (w odniesieniu do gminy): wyrok NSA Ośrodek Zamiejscowy w Gdańsku z dnia 22 listopada 1990 r., SA/Gd 965/90, „Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego" 1990, nr 4, poz. 11.

[31] Por.: art. 94 ust. 1 u.s.g. („Nie stwierdza się nieważności uchwały lub zarządzenia organu gminy po upływie jednego roku od dnia ich podjęcia, chyba że uchybiono obowiązkowi przedłożenia uchwały lub zarządzenia w terminie określonym w art. 90 ust. 1, albo jeżeli są one aktem prawa

nia) powoduje, że możliwe będzie stwierdzenie ich nieważności nawet po upływie roku od ich podjęcia[32]. Jak stwierdzono w orzecznictwie sądowym: „Upływ roku od daty podjęcia uchwały rady gminy nie stanowi przeszkody do stwierdzenia w każdym czasie jej nieważności, jeżeli wójt lub burmistrz uchybił obowiązkowi przedłożenia uchwały wojewodzie w terminie ustawowym (art. 94 ust. 1 zd. 2 w związku z art. 90 ust. 1 ust. z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie terytorialnym* – Dz.U. Nr 16, poz. 95 ze zm.)"[33].

Przekazywanie uchwał i zarządzeń a właściwość rzeczowa organów nadzoru

W przepisach art. 90 ust. 2 u.s.g., art. 78 ust. 2 u.s.p., art. 81 zd. 2 u.s.w. ustawodawca jednoznacznie stwierdził, że regionalnej izbie obrachunkowej należy przedkładać uchwały i zarządzenia objęte jej właściwością nadzorczą (tj. w sprawach wymienionych w art. 11 ust. 1 u.r.i.o.). Nawet stosując wyłącznie wykładnię językową, należy stąd w sposób niebudzący wątpliwości wyprowadzić wniosek, że regionalnej izbie obrachunkowej nie przedkłada się uchwał ani zarządzeń objętych właściwością nadzorczą wojewody.

Mimo to, w praktyce do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie przedstawianych jest szereg aktów jednostek samorządu terytorialnego, które nie są objęte jej właściwością rzeczową, co jest niezgodne ze wskazanymi przepisami.

Przykładowo można wskazać uchwały (zarządzenia) dotyczące:

– rozpatrzenia raportu o stanie jednostki samorządu terytorialnego i udzielenia (nieudzielenia) wotum zaufania,
– wynagrodzeń wójta,
– diet radnych,
– diet przewodniczącego i członków organu wykonawczego jednostki pomocniczej gminy,
– opłat, do których nie stosuje się przepisów ustawy – *Ordynacja podatkowa*,
– umarzania, rozkładania na raty należności cywilnoprawnych,
– powołania skarbnika,
– wniesienia aportu do spółki z o.o.,
– wniesienia wkładu pieniężnego do spółki z o.o.,
– zbycia akcji, udziałów,
– ustanowienia hipoteki,
– regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminach,

miejscowego"), art. 82 ust. 1 u.s.p. („Nie stwierdza się nieważności uchwały organu powiatu po upływie 1 roku od dnia jej podjęcia, chyba że uchybiono obowiązkowi przedłożenia uchwały w terminie, o którym mowa w art. 78 ust. 1, albo jeżeli uchwała jest aktem prawa miejscowego"), art. 83 ust. 1 u.s.w. („Nie stwierdza się nieważności uchwały organu samorządu województwa po upływie jednego roku od dnia jej podjęcia, chyba że uchybiono obowiązkowi przedłożenia uchwały w terminie określonym w art. 81, albo jeżeli uchwała jest aktem prawa miejscowego").

[32] Ma tu oczywiście zastosowanie ogólna zasada, że stwierdzenie nieważności przez organ nadzoru jest możliwe w terminie 30 dni od dnia doręczenia aktu organowi nadzoru – por. art. 91 ust. 1 zd. 2 u.s.g., art. 79 ust. 1 zd. 2 u.s.p., art. 82 ust. 1 zd. 2 u.s.w.

[33] Wyrok Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 września 1993 r., III ARN 42/93, Legalis.

– gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,
– ekwiwalentu pieniężnego dla członków ochotniczych straży pożarnych.

Taka praktyka jest nieprawidłowa, ponieważ nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach prawa.

O ile przywołane wyżej przepisy samorządowych ustaw ustrojowych wprost wskazują, że regionalnej izbie obrachunkowej należy przedkładać uchwały objęte zakresem jej nadzoru, o tyle analogiczny obowiązek dotyczący wojewody wyrażony został w ogólny sposób, bez odniesienia się wprost do zakresu działalności nadzorczej tego organu. Dało to asumpt do wyrażania poglądów, jakoby wojewodzie należało przedkładać wszystkie uchwały, podejmowane przez właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego[34], niezależnie od właściwości nadzorczej poszczególnych organów nadzoru. Jest to pogląd błędny, wynikający z niewłaściwej interpretacji stosownych przepisów (a właściwie jedynie z ich prostego, dosłownego odczytania), a przede wszystkim całkowicie abstrahujący od celu doręczania aktów.

Nie powinno ulegać wątpliwości, że obowiązek przedłożenia uchwał i zarządzeń nie ma na celu jedynie umożliwienia dysponowania tymi aktami przez organ nadzoru i ewentualnie zapoznania się z nimi. Cel przedłożenia uchwał i zarządzeń jest jasny i oczywisty – ma ono umożliwić organowi nadzoru przeprowadzenie postępowania nadzorczego. Wszak wszystkie ustawy ustrojowe regulują obowiązek przedłożenia aktów podejmowanych przez organy jednostek samorządu terytorialnego w rozdziale odnoszącym się do nadzoru (w ustawie *o samorządzie gminnym* – w rozdziale 10 „Nadzór nad działalnością gminną", w ustawie *o samorządzie powiatowym* – w rozdziale 8 „Nadzór nad działalnością powiatu", zaś w ustawie *o samorządzie województwa* – w rozdziale 7 „Nadzór nad działalnością samorządu województwa"). Stosowne przepisy

[34] Por. stanowisko Najwyższej Izby Kontroli Delegatura w Rzeszowie, wyrażone w wystąpieniu pokontrolnym LRZ-4101-014-01/2014 (https://www.nik.gov.pl/kontrole/wyniki-kontroli-nik/pobierz,lrz~p_14_005_201407010914531404206093~id0~01,typ,k.pdf), w którym w pozycji „Ustalone nieprawidłowości" napisano: „Najwyższa Izba Kontroli uznaje za nierzetelne działanie Burmistrza polegające na nieprzedłożeniu Wojewodzie Podkarpackiemu Uchwały XXXVI/330/2013 z dnia 13 października 2013 r. *w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości na 2014 rok*, co stanowiło naruszenie art. 90 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*". Jak wynika z „Wystąpienia pokontrolnego", w toku kontroli burmistrz polemizował ze stanowiskiem NIK, trafnie wskazując na to, że uchwała została przekazana organowi właściwemu do sprawowania nadzoru „w sprawach finansowych" (nie ulega wątpliwości, że uchwały w sprawie podatków i opłat lokalnych należą do właściwości nadzorczej regionalnej izby obrachunkowej, o czym wprost przesądza przepis art. 11 ust. 1 pkt 5 u.r.i.o.). Na skutek wniosku NIK, burmistrz zmienił praktykę i przekazywał wojewodzie wszystkie uchwały, niezależnie od właściwości nadzorczej, jednocześnie przekazując regionalnej izbie obrachunkowej te, które uznał za dotyczące spraw finansowych. W odpowiedzi na pismo Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie, kwestionujące takie zasady przekazywania uchwał, burmistrz stwierdził, że „Nadzór RIO obejmuje wyłącznie sprawy finansowe. Nadzór ten ma charakter wyspecjalizowany, ograniczony w stosunku do kompetencji nadzorczych wojewody. Zatem, trudno się zgodzić z zaleceniem zawartym w otrzymanym piśmie, że wymienione w siedmiu podpunktach rodzaje uchwał rady gminy należy przekazywać do nadzoru wyłącznie Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Rzeszowie". Z tego sformułowania wynika, że regionalna izba obrachunkowa postrzegana jest jako w pewnym sensie ułomny organ nadzoru, niemający pełnych kompetencji nadzorczych w zakresie określonym przepisami prawa i dlatego nadzór nad uchwałami w sprawach finansowych, wymienionych w art. 11 ust. 1 u.r.i.o., sprawuje także wojewoda. Taka koncepcja, z oczywistych – w świetle tego, co napisano wyżej – względów, nie może być zaakceptowana.

znajdują się pośród innych regulacji prawnych dotyczących nadzoru. Przepisy wszystkich samorządowych ustaw ustrojowych stanowią wprost o przedkładaniu regionalnej izbie obrachunkowej aktów objętych jej nadzorem, zaś ustawa *o samorządzie województwa* dodatkowo mówi o przekazywaniu uchwał zarządu „podlegających nadzorowi". Można wskazać na jeszcze inne przepisy potwierdzające tak określony cel przedkładania uchwał i zarządzeń organowi nadzoru, jak choćby określające termin orzeczenia przez organ nadzoru o nieważności aktu, który liczony jest od dnia doręczenia uchwały (zarządzenia), w trybie określonym w przepisach nakładających obowiązek przedstawienia[35].

Systemowa wykładnia stosownych przepisów prowadzi do jednoznacznego wniosku, że uchwały i zarządzenia przedkładane są organom nadzoru dla wykonania stosownych czynności nadzorczych. Co za tym idzie, sprawy, których dotyczą uchwały, określają właściwość organów nadzoru, zgodnie z tym, co powiedziano wyżej na temat kompetencji nadzorczych. W tej samej sprawie nie mogą być jednocześnie właściwe dwa różne organy nadzoru.

Dlatego ciążące na wójcie (burmistrzu, prezydencie miasta), staroście i marszałku obowiązki w zakresie przedkładania uchwał i zarządzeń obligują podmioty przekazujące do przestrzegania w tym zakresie właściwości rzeczowej organów nadzoru, dla której cechą wyróżniającą jest pojęcie „spraw finansowych". Tak więc uchwały w sprawach finansowych należy do nadzoru przedkładać wyłącznie regionalnej izbie obrachunkowej, zaś uchwały we wszystkich innych poza finansowymi sprawach – jedynie wojewodzie.

W praktyce spotyka się przekazywanie wojewodzie (w omawianym trybie) licznych aktów bez wątpienia objętych działalnością nadzorczą regionalnej izby obrachunkowej, np. w sprawach:

– zasad i zakresu udzielenia dotacji z budżetu jednostki samorządu terytorialnego,
– podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego,
– opłat lokalnych,
– inkasa podatków i opłat lokalnych,
– opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
– zaciągania pożyczek,
– uchwały budżetowej i jej zmian,
– wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian.

Jest to postępowanie niezgodne z prawem, jako że w tych sprawach wojewoda nie jest właściwy do sprawowania nadzoru.

Niewłaściwość organu nadzoru

Przekazanie uchwał (zarządzeń) należących do właściwości nadzorczej regionalnej izby obrachunkowej (w sprawach finansowych) wojewodzie, jak również przekazanie regionalnej izbie obrachunkowej uchwał (zarządzeń) w sprawach innych niż finansowe oznacza, że wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, marszałek nie wypełnił prawidłowo swych obowiązków. Niewła-

[35] Art. 91 ust. 1 zd. 2 u.s.g., art. 79 ust. 1 zd. 2 u.s.p., art. 82 ust. 1 zd. 2 u.s.w.

ściwy organ nadzoru nie ma kompetencji do podjęcia czynności nadzorczych w stosunku do przekazanego mu aktu.

Wszystkie samorządowe ustawy ustrojowe stanowią, że do postępowania nadzorczego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego[36]. Dlatego przyjmuje się, że zastosowanie w takim przypadku będzie miał przepis art. 65 § 1 zd. 1 K.p.a., po myśli którego, „jeżeli organ administracji publicznej, do którego podanie wniesiono, jest niewłaściwy w sprawie, niezwłocznie przekazuje je do organu właściwego, zawiadamiając jednocześnie o tym wnoszącego podanie". Stosując ów przepis odpowiednio do postępowania nadzorczego, organ, który nie jest właściwy do nadzoru nad określoną uchwałą (zarządzeniem), przekazuje je organowi właściwemu[37]. Organy administracji publicznej mają obowiązek przestrzegać z urzędu swej właściwości rzeczowej i miejscowej[38].

Tak więc wojewoda, któremu przekazano uchwałę (zarządzenie) w sprawach finansowych, jako niewłaściwy do podjęcia działań nadzorczych, przekazuje akt regionalnej izbie obrachunkowej. Podobnie regionalna izba obrachunkowa, otrzymawszy uchwałę (zarządzenie) w sprawie innej niż finansowa, przekazuje akt wojewodzie, jako właściwemu.

Przekazywanie aktów o „mieszanym" charakterze

W praktyce zdarza się, że uchwała (zarządzenie) zawiera w swej treści zarówno regulacje o charakterze finansowym, jak i postanowienia niefinansowe, a więc z punktu widzenia właściwości organów nadzoru ma charakter „mieszany" – do jej zbadania w części właściwa jest regionalna izba obrachunkowa, a w pozostałej części wojewoda.

Z punktu widzenia omawianych tutaj obowiązków, dotyczących przekazania (przedstawienia) aktu organowi właściwemu do sprawowania nadzoru, zasadne wydaje się, by podmiot zobowiązany do przedłożenia aktu taką „mieszaną" uchwałę (zarządzenie) przekazał obydwu właściwym organom, zaznaczając w piśmie przewodnim, w jakim zakresie przekazuje ją danemu organowi, oraz że w pozostałym zakresie akt przekazano drugiemu spośród właściwych organów. Pozwoliłoby to usprawnić postępowania nadzorcze i uniknąć przekazywania aktu między organami nadzoru w odpowiednich częściach.

Jeżeli z okoliczności sprawy (w szczególności z treści pisma przewodniego) nie będzie wynikało, że akt o „mieszanej" właściwości został przekazany obydwu właściwym organom, wtenczas organ, który akt otrzymał, powinien zbadać go w zakresie swej właściwości, a w pozostałym zakresie przekazać drugiemu organowi właściwemu, zgodnie z omówionymi powyżej zasadami.

[36] Art. 91 ust. 5 u.s.g., art. 79 ust. 5 u.s.p., art. 82 ust. 6 u.s.w.

[37] Tak też: P. Chmielnicki [w:] P. Chmielnicki (red.), *Ustawa…*, komentarz do art. 86, teza 3.

[38] Art. 19 K.p.a., mający odpowiednie zastosowanie do postępowania nadzorczego, w oparciu o przepisy wskazane tu w przypisie 32.

Przedstawienie informacji i danych niezbędnych do wykonywania nadzoru

W ścisłym związku z procedurą nadzorczą pozostają zagadnienia dotyczące uzyskiwania przez organy nadzoru „informacji i danych", które są niezbędne do wykonywania przysługujących tym organom uprawnień nadzorczych. Niekiedy bowiem dla ustalenia, czy dany akt pozostaje w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa, nie wystarczy sama analiza jego treści w zestawieniu z odpowiednimi przepisami. Dlatego ustawodawca zawarł w samorządowych ustawach ustrojowych uprawnienie do żądania przez organ nadzoru określonych „informacji i danych". Jest ono określane w doktrynie prawa jako „informacyjny środek nadzoru" lub „obowiązek informacyjny", mający charakter informacyjno-doradczy[39].

Zgodnie z treścią przepisu art. 88 u.s.g.: „Organy nadzoru mają prawo żądania informacji i danych, dotyczących organizacji i funkcjonowania gminy, niezbędnych do wykonywania przysługujących im uprawnień nadzorczych". Podobnie rzecz ujmuje przepis art. 77a u.s.p.: „Organy nadzoru mają prawo żądania informacji i danych dotyczących organizacji i funkcjonowania powiatu, niezbędnych do wykonywania przysługujących im uprawnień nadzorczych" oraz art. 80 u.s.w.: „Organy nadzoru mają prawo żądania informacji i danych, dotyczących organizacji i funkcjonowania województwa, niezbędnych do wykonywania przysługujących im uprawnień nadzorczych".

Ustawy nie określają konkretnie, jakiego rodzaju „informacji i danych" może żądać organ nadzoru, zadowalając się ogólnym stwierdzeniem, że mogą one dotyczyć „organizacji i funkcjonowania" gminy, powiatu, województwa, co jest pojęciem bardzo szerokim. Zawęża je wymóg, by były niezbędne do wykonywania przysługujących organom nadzoru uprawnień nadzorczych.

Zasadniczo zatem to do organu nadzoru należy określenie, jakiego rodzaju „informacje i dane" są niezbędne dla wykonania uprawnień w toku postępowania nadzorczego. Interpretacja pojęcia „niezbędnych do wykonywania przysługujących im uprawnień nadzorczych" nakazuje przyjąć, iż chodzi nie tylko o dane i informacje dotyczące ściśle określonego zakresu kompetencji nadzorczych, tj. w przypadku regionalnych izb obrachunkowych wyłącznie odnoszącego się do spraw finansowych, zaś w zakresie uprawnień nadzorczych wojewody – wyłącznie do kwestii innych niż finansowe. Bywa bowiem tak, że dla przeprowadzenia postępowania nadzorczego w sprawie uchwały dotyczącej spraw finansowych niezbędne jest zapoznanie się z aktem pozostającym w zakresie kompetencji nadzorczych wojewody[40] i odwrotnie. Nie oznacza to oczywiście zmian w zakresie kompetencji nadzorczych – organ nadzoru może żądać informacji i danych dotyczących spraw będących w zakresie właściwości nadzorczej innego organu tylko o tyle, o ile jest to niezbędne dla przeprowadzenia postępowania nadzorczego w sprawie uchwały (zarządzenia) będącego w jego właściwości nadzorczej. Otrzymawszy żądane informacje i dane, np. określoną

[39] P. Chmielnicki [w:] P. Chmielnicki (red.), *Ustawa…*, komentarz do art. 88, teza 1.

[40] Np. dla ustalenia zgodności z prawem zaplanowanego w budżecie wydatku na zadania dotyczące przeciwdziałania alkoholizmowi (kompetencja regionalnej izby obrachunkowej) niezbędne może być zapoznanie się przez organ nadzoru w sprawach finansowych z uchwałą dotyczącą programu przeciwdziałania alkoholizmowi (kompetencja nadzorcza wojewody).

uchwałę, nie będąc właściwym, nie może wykonywać względem niej czynności nadzorczych.

Podsumowanie

Prawidłowa realizacja przez właściwe podmioty, tj. przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starostę, marszałka województwa obowiązków w zakresie doręczania aktów organowi nadzoru ma istotne znaczenie dla postępowania nadzorczego, w szczególności dla jego sprawności, a niekiedy wręcz warunkuje jego przeprowadzenie.

Szczególną wagę wypada w tej materii przypisać przestrzeganiu przepisów dotyczących właściwości organów nadzoru, tj. przedkładaniu uchwał i zarządzeń dotyczących spraw finansowych wyłącznie regionalnej izbie obrachunkowej, zaś pozostałych – nie odnoszących się do spraw finansowych – wyłącznie wojewodzie. Niestosowanie regulacji określających właściwość nadzorczą może w skrajnych przypadkach mieć ten skutek, że dany akt nie zostanie objęty procedurą nadzorczą.

AGNIESZKA TROJNAR

Zmiany w klasyfikacji budżetowej wprowadzone w 2022 i 2023 roku w zakresie dotyczącym jednostek samorządu terytorialnego oraz bieżące wątpliwości klasyfikacyjne

1. Podstawy prawne i zasady klasyfikowania dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów

Zasady klasyfikowania dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów określa art. 39 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*[1], zgodnie z którym:

a) dochody publiczne, środki z bezzwrotnej pomocy zagranicznej, inne przychody jednostek sektora finansów publicznych pochodzące z prowadzonej przez nie działalności oraz pochodzące z innych źródeł oraz wydatki publiczne klasyfikuje się według:
   - działów i rozdziałów – określających rodzaj działalności;
   - paragrafów – określających rodzaj dochodów, środków, przychodów lub wydatków;
b) przychody pochodzące ze sprzedaży papierów wartościowych, prywatyzacji majątku, kredytów, pożyczek zaciągniętych, spłat pożyczek udzielonych, klasyfikuje się według paragrafów określających źródło przychodu, a rozchody według paragrafów określających rodzaj rozchodu.

Oznacza to, że o doborze działu oraz rozdziału w konkretnym dziale decyduje rodzaj działalności, w znaczeniu określonych zadań publicznych nałożonych na jednostkę obowiązującymi przepisami. Klasyfikując dochody i wydatki w konkretnym rozdziale, w pierwszej kolejności dobieramy rozdział o nazwie określającej konkretne zadanie publiczne danej jednostki lub nazwę podmiotu realizującego określone zadanie. Rozdziały z końcówką „95" o nazwie „Pozostała działalność", służą do klasyfikowania tylko tych dochodów i wydatków, których nie da się zaklasyfikować do żadnego z rozdziałów w danym dziale. Klasyfikując dochody i wydatki oraz przychody i rozchody do konkretnych paragrafów, wyszukujemy nazwy paragrafów wskazujące na źródło dochodu lub przychodu oraz rodzaj wydatku lub rozchodu.

Obowiązującą szczegółową klasyfikację budżetową określa Rozporządzenie Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydat-*

[1] J.t.: DzU 2022, poz. 1634 z późn. zm.

ków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych z dnia 2 marca 2010 roku [dalej: *KlasBudż*][2].

2. Zmiany wprowadzone w rozdziałach klasyfikacji budżetowej w 2022 roku dotyczące jednostek samorządu terytorialnego

W 2022 roku zmiany w załączniku nr 2 *KlasBudż* dotyczące jednostek samorządu terytorialnego wprowadzono rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 15 lipca 2022 roku *zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych* [dalej: *ZmKlasBudż*][3].

2.1. Nowe rozdziały związane z realizacją programów finansowanych w perspektywie finansowej 2021–2027

W dziale 758 – „Różne rozliczenia" dodano trzy rozdziały wraz z objaśnieniami, utworzone w związku z potrzebą odrębnego planowania i ewidencjonowania środków na realizację programów regionalnych na lata 2021–2027:

- **75865** „Programy regionalne 2021–2027 finansowane z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego".
  W rozdziale tym ujmuje się wydatki tylko w części „34. Rozwój regionalny" oraz dochody samorządu województwa będącego Instytucją Zarządzającą w programach regionalnych 2021–2027 w zakresie wydatków finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i współfinansowania krajowego.

W rozdziale wystąpią **dochody samorządu województwa** będącego Instytucją Zarządzającą w programach regionalnych 2021–2027 w zakresie wydatków finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego[4] i współfinansowania krajowego, a wydatki tylko w części „34. Rozwój regionalny". Utworzony z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2022 roku.

- **75866** „Programy regionalne 2021–2027 finansowane z udziałem Europejskiego Funduszu Społecznego Plus".
  W rozdziale tym ujmuje się wydatki tylko w części „34. Rozwój regionalny" oraz dochody samorządu województwa będącego Instytucją Zarządzającą w programach regionalnych 2021–2027 w zakresie wydatków finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus i współfinansowania krajowego.

---

[2] Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 17 stycznia 2022 r. *w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych z dnia 2 marca 2010 r.* (DzU 2022, poz. 513).

[3] DzU 2022, poz. 1571.

[4] Art. 174–178 *Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (TFUE): Dz.Urz.UE 326/47 z dnia 26 października 2012 r.

W rozdziale wystąpią **dochody samorządu województwa** będącego Instytucją Zarządzającą w programach regionalnych 2021–2027 w zakresie wydatków finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus[5] i współfinansowania krajowego, a wydatki tylko w części „34. Rozwój regionalny". Utworzony z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2022 roku.

- **75868** „Programy regionalne 2021–2027 finansowane z udziałem Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji".
  W rozdziale tym ujmuje się wydatki tylko w części „34. Rozwój regionalny" oraz dochody samorządu województwa będącego Instytucją Zarządzającą w programach regionalnych 2021–2027 w zakresie wydatków finansowanych ze środków Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i współfinansowania krajowego.
  W rozdziale tym nie ujmuje się wydatków pomocy technicznej państwowych jednostek budżetowych.

W rozdziale wystąpią **dochody samorządu województwa** będącego Instytucją Zarządzającą w programach regionalnych 2021–2027 w zakresie wydatków finansowanych ze środków Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji[6] i współfinansowania krajowego, a wydatki tylko w części „34. Rozwój regionalny". Utworzony z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2022 roku.

2.2. Zmiany w rozdziałach wynikające ze zmian w przepisach odrębnych

W dziale 750 – „Administracja publiczna" uchylono stosowany w jednostkach samorządu terytorialnego rozdział: **75045** „Kwalifikacja wojskowa"[7] – uchylony od 1 stycznia 2023 roku.

W dziale 752 – „Obrona narodowa" dodano rozdział: **75224** „Kwalifikacja wojskowa".

Rozdział przeniesiony z działu 750 – „Administracja publiczna", w związku z nową ustawą z 11 marca 2022 roku *o Obronie Ojczyzny*[8]:

Ustawa uchylona z dniem 23 kwietnia 2022 roku	**Ustawa obowiązująca od dnia 23 kwietnia 2022 roku**
Ustawa z dnia 21 listopada 1967 roku *o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej*	Ustawa z dnia 11 marca 2022 roku *o Obronie Ojczyzny*

[5] Art. 46 lit. d, art. 149, art. 153 ust. 2 lit. a, art. 164, art. 175 i art. 349 *Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (TFUE): Dz.Urz.UE 326/47 z dnia 26 października 2012 r.

[6] Art. 175 *Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (TFUE) – Dz.Urz.UE 326/47 z dnia 26 października 2012 r. oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

[7] Rozdział przeniesiony do działu 752. Patrz: opis do rozdziału 75224.

[8] DzU 2022, poz. 655 ze zm.

dotychczasowy rozdział: **75045** „Kwalifikacja wojskowa” w dziale 750 – „Administracja publiczna”	nowy rozdział: **75224** „Kwalifikacja wojskowa” w dziale 752 – „Obrona narodowa”
dotychczasowy rozdział obowiązuje do 31 grudnia 2022 r.	nowy rozdział obowiązuje od 23 kwietnia 2022 r.
art. 32 ust. 7 Czynności, o których mowa w ust. 6, wymienione w: ust. 1 pkt 1 (sprawdzenie tożsamości osób podlegających stawieniu się do kwalifikacji wojskowej) należą do **wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) albo upoważnionego pracownika urzędu gminy (miasta)**; **art. 32** ust. 8 Do stawienia się do kwalifikacji wojskowej w przypadku, o którym mowa w ust. 1, wzywa wójt lub burmistrz (prezydent miasta), zapewniając planowe stawiennictwo osób do kwalifikacji wojskowej.	**art. 57** ust. 9 Wydatki budżetowe na zadania określone w art. 56 ust. 1 (Kwalifikacja wojskowa ma na celu wprowadzenie danych do ewidencji wojskowej oraz określenie zdolności do pełnienia służby wojskowej przez obywateli Rzeczypospolitej Polskiej) są pokrywane w ramach finansowania potrzeb obronnych Rzeczypospolitej Polskiej; **art. 57** ust. 4 Za przeprowadzenie kwalifikacji wojskowej na terenie powiatu (miasta na prawach powiatu) odpowiada **starosta (prezydent miasta)**.

W dziale 758 – „Różne rozliczenia” dodano rozdział:

- **75806** „Część rozwojowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego”.

Nowy rozdział stosowany będzie **w jednostkach samorządu terytorialnego**. Utworzony w związku z ustawą z 14 października 2021 roku *o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw*[9]. W art. 7 ust. 1 dodano pkt 5, wprowadzający nową część subwencji – część rozwojową w celu wzmocnienia potencjału inwestycyjnego jednostek samorządu terytorialnego. Rozdział obowiązuje od 1 stycznia 2023 roku.

Jednak w art. 70l ustawy z dnia 15 września 2022 roku *o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw*[10] postanowiono, że w roku 2023 jednostki samorządu terytorialnego nie otrzymują części rozwojowej subwencji ogólnej, o której mowa w art. 7 ust. 1 pkt 5.

W art. 12 projektu ustawy *o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej za rok 2024*[11] postanowiono zaś, że w roku 2024 jednostki samorządu terytorialnego nie otrzymują części rozwojowej subwencji ogólnej. Rozdział nie wystąpi więc w latach 2023–2024.

[9] DzU 2021, poz. 1927.
[10] DzU 2022, poz. 1964.
[11] https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12376009.

2.3. Zmiana w zakresie Systemu Monitorowania Usług Publicznych (SMUP)[12]

W związku z potrzebą uściślenia dotychczasowych zapisów, zmieniono objaśnienia przy rozdziałach podmiotowych. Wcześniejsze objaśnienia sugerowały, że w rozdziałach tych mogą wystąpić wyłącznie wydatki. Doprecyzowanie zapisu wynikało z potrzeby wskazania na możliwość wystąpienia także dochodów w rozdziałach podmiotowych (właściwych dla danej jednostki).

Objaśnienia po dziale **926** – „Kultura fizyczna" otrzymują brzmienie:

Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2022 roku**
W jednostkach samorządu terytorialnego w rozdziałach: – 01043, 01044, – 02001, 02002, – 40002, – 60004, 60013, 60014, 60015, 60016, 60017, 60019, 60020, 60021, 60022, – 63003, – 70005, 70007, – 71004, 71012, 71015, – 90001, 90003, 90004, 90005, – 92503 ujmuje się wszystkie dochody i wydatki na realizację zadań, bezpośrednio związane ze świadczeniem usług publicznych, o których mowa w tych rozdziałach, natomiast w rozdziale właściwym dla danej jednostki, w szczególności w rozdziałach: 70001, 70004, 71001, 71002, 71003, 75018, 75020, 75023, 75026, 75085, 90017, wykazuje się wyłącznie wydatki związane z utrzymaniem stanowisk pracy. W przypadku, gdy jednostka samorządu terytorialnego otrzymuje	W jednostkach samorządu terytorialnego w rozdziałach: – 01043, 01044, – 02001, 02002, – 40002, – 60004, 60013, 60014, 60015, 60016, 60017, 60019, 60020, 60021, 60022, – 63003, – 70005, 70007, – 71004, 71012, 71015, – 90001, 90003, 90004, 90005, – 92503 ujmuje się wszystkie dochody i wydatki na realizację zadań, bezpośrednio związane ze świadczeniem usług publicznych, o których mowa w tych rozdziałach, natomiast w rozdziale właściwym dla danej jednostki, w szczególności w rozdziałach: 70001, 70004, 71001, 71002, 71003, 75018, 75020, 75023, 75026, 75085, 90017, **w zakresie wydatków** wykazuje się wyłącznie wydatki związane z utrzymaniem stanowisk pracy. W przypadku, gdy jednostka samorządu terytorialnego otrzymuje

[12] System Monitorowania Usług Publicznych (SMUP) – projekt związany z pozyskiwaniem danych dotyczących świadczenia usług publicznych, które publikuje GUS. Od dnia 1 stycznia 2022 r. rozporządzeniem Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 26 lipca 2021 r. *zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych* (DzU 2022, poz. 1382), wprowadzono podział rozdziałów na podmiotowe (zawierające wydatki na utrzymanie stanowisk pracy) i usługowe (zawierające tylko te wydatki, które bezpośrednio związane są ze świadczonymi usługami).

w rozdziałach wymienionych **w tiret od pierwszego do dziewiątego** dotacje, w rozdziałach tych wykazuje się wydatki finansowane z dotacji związane z realizacją zadań w sposób umożliwiający prawidłowe rozliczenie tych dotacji.	**w wymienionych rozdziałach** dotacje, w rozdziałach tych wykazuje się wydatki finansowane z dotacji związane z realizacją zadań w sposób umożliwiający prawidłowe rozliczenie tych dotacji.

3. Zmiany w układzie paragrafów dochodów i wydatków oraz czwartej cyfry paragrafu

Nowelizacją z dnia 15 lipca 2022 roku wprowadzono duże zmiany w załącznikach nr 3 i nr 4 *KlasBudż*. Dodano szereg nowych paragrafów dotyczących jednostek samorządu terytorialnego oraz zmieniono objaśnienia do paragrafów już istniejących.

3.1. Zmiany w grupach dochodów i wydatków oraz w symbolach grup wydatków w jednostkach samorządu terytorialnego

Do dochodów majątkowych **jednostki samorządu terytorialnego**, o których mowa w art. 235 ust. 3 ustawy, dodano paragrafy: 637–639, 670 i 671.

Do symboli grup w **jednostkach samorządu terytorialnego** dodano następujące paragrafy:

- w grupie **1200** „Dotacje na zadania bieżące” – dodano paragrafy: 209, 234, 274;
- w grupie **1300** „Świadczenia na rzecz osób fizycznych” – dodano paragrafy: 328, 329;
- w grupie **1400** „Wynagrodzenia i składki od nich naliczane” – dodano paragrafy: 474, 475, 483, 484, 485;
- w grupie **1600** „Inwestycje i zakupy inwestycyjne” – dodano paragrafy: 610, 637, 648, 649;
- w grupie **1610** „Wydatki o charakterze dotacyjnym na inwestycje i zakupy inwestycyjne” – dodano paragrafy: 647, 672.

Nowe paragrafy wydatków bieżących stosowane w JST, nie dodane do powyższych grup wydatków, tj. paragrafy: 435, 437 i 486 zaliczamy do grupy **1100** „Wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań”.

Zwrócić należy uwagę, że w załączniku nr 4 *KlasBudż* **istniejący wcześniej paragraf 274 przypisano do symboli grup stosowanych w JST:**

- **274** „Pomoc zagraniczna”.
  Paragraf ten obejmuje m.in. wydatki na pomoc techniczną dla państw w drodze transformacji i **pomoc humanitarną**.

„Nowy paragraf znajdzie zastosowanie w zakresie wydatków na wsparcie społeczności lokalnych i regionalnych innych państw, o którym mowa w art. 98 ust. 2 ustawy”[13], zgodnie z którym: w okresie od dnia 24 lutego 2022 roku jednostki samorządu terytorialnego, związki jednostek samorządu terytorialnego, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego oraz związek metropolitalny mogą udzielać pomocy obywatelom Ukrainy i wsparcia społecznościom lokalnym i regionalnym innych państw, w tym również poprzez wydatkowanie środków finansowych.

Zgodnie z zapisem dodanym w załączniku nr 4 *KlasBudż* do *ZmKlasBudż* **paragrafy wydatków: 328, 329, 435, 437, 474, 475, 483–486, 648 i 649 mają zastosowanie wyłącznie w jednostkach samorządu terytorialnego** do ewidencjonowania wydatków ponoszonych na realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.

3.2. Zmiany związane z finansowaniem zadań jednostek samorządu terytorialnego ze środków RFIL i RFPŁ:PIS obowiązujące od 1 stycznia 2022 roku

„Zmiany związane z finansowaniem zadań JST umożliwią ewidencjonowanie i monitorowanie wykorzystania **środków otrzymywanych** z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL), a także otrzymanych i wykorzystanych z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (RFPŁ:PIS) przez JST w danym roku, jak również w okresie wieloletnim”[14]. Środki otrzymane i wykorzystane z powyższych źródeł należy klasyfikować w rozdziałach właściwych dla danego rodzaju działalności.

Dodano paragraf dochodów:

- **637** „Środki otrzymane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych”.

Dodano paragrafy wydatków:

- **610** „Wydatki na zadania inwestycyjne realizowane ze środków otrzymanych z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych”[15];
- **637** „Wydatki poniesione ze środków z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych”.

Zwrócić należy uwagę, że nowe paragrafy służą do klasyfikowania wydatków ponoszonych ze środków RFIL i RFPŁ:PIS. Wydatki ponoszone ze środ-

[13] Ocena skutków regulacji (OSR) – załącznik do projektu rozporządzenia Ministra Finansów *zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji* (…). Wykaz prac legislacyjnych Ministra Finansów: Druk Nr 507, www.sejm.gov.pl.

[14] Tamże.

[15] Paragraf dochodów o tej samej nazwie wprowadzono rozporządzeniem Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 26 lipca 2021 r. *zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych* (DzU 2021, poz. 1382).

ków własnych należy zatem klasyfikować w dotychczas obowiązującej klasyfikacji (§ 605), dotyczy to także wydatków realizowanych z dochodów z naliczonych odsetek na rachunkach bankowych oraz z kar umownych związanych z realizacją umów z wykonawcami.

W związku z powyższymi zmianami **doprecyzowano objaśnienia do paragrafu dochodów:**

- **609** „Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z przeciwdziałaniem COVID-19".

Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2022 roku**
Paragraf ten dotyczy środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, o którym mowa w ustawie z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*, **z wyłączeniem** dofinansowania ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych	Paragraf ten dotyczy środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, o którym mowa w ustawie z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*, **z wyłączeniem** dofinansowania ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych **oraz środków z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych**

Zmiany objaśnień do paragrafu 609 w załączniku nr 3 do rozporządzenia wprowadzono w związku z utworzeniem nowego paragrafu 637 „Środki otrzymane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych". Zmiana ma charakter dostosowujący.

3.3. Nowe paragrafy dotyczące ewidencji środków w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy, obowiązujące od 24 lutego 2022 roku

W zakresie zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy nie utworzono nowych rozdziałów, zatem dochody i wydatki należy klasyfikować w rozdziałach właściwych dla danego rodzaju działalności. W sytuacji, gdy w dziale nie występuje rozdział odpowiadający rodzajowi danej działalności, wówczas zastosowanie znajdzie rozdział z końcówką 95 „Pozostała działalność". Dla identyfikacji środków otrzymanych oraz wydatków ponoszonych na pomoc obywatelom Ukrainy utworzono natomiast nowe paragrafy dochodów i wydatków.

Nowe paragrafy dochodów

- **072** „Wpływy z otrzymanych darowizn i ofiar w postaci pieniężnej na realizację zadań na rzecz pomocy Ukrainie".
  Paragraf ten obejmuje w szczególności wpływy z tytułu darowizn, o których mowa w art. 18 ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*[16], oraz ofiar, o których mowa w art. 22 ustawy z dnia 8 kwietnia 2022 roku *o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw*[17].
  Paragraf stosowany dla klasyfikowania:
  - darowizn, o których mowa w art. 18 ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* [dalej: *o PomocyUk*]. Zgodnie z tym przepisem, w okresie do dnia 31 grudnia 2022 roku podmioty prawa publicznego, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 11 września 2019 roku – *Prawo zamówień publicznych*[18], mogą, niezależnie od swoich celów ustawowych lub statutowych, dokonywać wpłat lub darowizn na państwowe fundusze celowe lub fundusze utworzone, powierzone lub przekazane Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw, z przeznaczeniem na zadania, o których mowa w art. 14 ust. 1[19], lub realizację ich zadań ustawowych;
  - ofiar, o których mowa w art. 22 ustawy z dnia 8 kwietnia 2022 roku *o zmianie ustawy o PomocyUk* (Dz.U., poz. 830).
    Zgodnie z powyższym przepisem **jednostka samorządu terytorialnego**, związek jednostek samorządu terytorialnego lub związek metropolitalny mogą zbierać ofiary w gotówce lub w naturze, w celu pomocy obywatelom Ukrainy lub społecznościom lokalnym lub regionalnym w Ukrainie. Do zbierania tych ofiar nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 14 marca 2014 roku *o zasadach prowadzenia zbiórek publicznych*[20].

- **207** „Dotacja celowa **dla jednostki samorządu terytorialnego na realizację własnych** zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje dotacje na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.

Paragraf stosowany w jednostkach samorządu terytorialnego do klasyfikowania dotacji celowych na realizację własnych zadań bieżących w zakresie

[16] DzU 2022, poz. 583, ze zm.
[17] DzU 2022, poz. 830.
[18] J.t.: DzU 2022, poz. 1710 ze zm.
[19] Art. 14 ust. 1 ustawy stanowi, że w Banku Gospodarstwa Krajowego tworzy się Fundusz Pomocy, zwany dalej „Funduszem", w celu finansowania lub dofinansowania realizacji zadań na rzecz pomocy Ukrainie, w szczególności obywatelom Ukrainy dotkniętym konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy, w tym zadań realizowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak i poza nim, a także realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem żywnościowym kraju w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy.
[20] DzU 2020, poz. 1672.

pomocy obywatelom Ukrainy. Może być zastosowany do zaklasyfikowania dotacji celowej otrzymywanej na zadania w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Fundusz Sprawiedliwości.

- **208** „Dotacja celowa **dla jednostki samorządu terytorialnego na realizację zadań zleconych** z zakresu administracji rządowej w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje środki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.
  Paragraf stosowany w jednostkach samorządu terytorialnego do klasyfikowania dotacji celowych na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy przez Wojewodę zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy *o PomocyUk*. Klasyfikacja w JST jak u dysponenta środków.

- **209** „Dotacja celowa dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje dotacje na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.
  „Zadania nałożone przez wojewodę w trybie art. 12 ust. 10 ustawy *o PomocyUk* są realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej (art. 12 ust. 16). (…) Paragraf może mieć zastosowanie przy przekazywaniu środków z Funduszu Pomocy do gmin za pośrednictwem powiatów, dla klasyfikowania wydatków powiatu i **dochodów gminy**"[21].

- **210** „Środki z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje środki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.
  Paragraf stosowany także **w jednostkach samorządu terytorialnego** do klasyfikowania środków[22] z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy.

- **253** „Środki na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje środki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*, z wyłączeniem środków z Funduszu Pomocy ujmowanych w paragrafie 210.

[21] Odpowiedź Sekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów z dnia 29 grudnia 2022 r. (znak sprawy: ST1.4761.4.17.2022) na pismo KRRIO (Nr KRRIO-0011/0700-1/25-1/22).

[22] „Środki" – nie stanowią dotacji w rozumieniu art. 126 ustawy *o finansach publicznych*.

Paragraf stosowany także **w jednostkach samorządu terytorialnego** do klasyfikowania innych środków niż środki z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy.

- **638** „Środki z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje środki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.
  Paragraf stosowany także **w jednostkach samorządu terytorialnego** do klasyfikowania środków z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy.

- **639** „Środki na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje środki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*, z wyłączeniem środków z Funduszu Pomocy ujmowanych w paragrafie 638.
  Paragraf stosowany także **w jednostkach samorządu terytorialnego** do klasyfikowania innych środków niż środki z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy.

- **670** „Dotacja celowa **dla jednostki samorządu terytorialnego** na finansowanie lub dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje środki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.
  Paragraf stosowany w jednostkach samorządu terytorialnego do klasyfikowania dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy.

- **671** „Dotacja celowa **dla jednostki samorządu terytorialnego** na inwestycje i zakupy inwestycyjne z zakresu administracji rządowej w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje środki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.
  Paragraf stosowany w jednostkach samorządu terytorialnego do klasyfikowania dotacji celowych na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy. Klasyfikacja w JST jak u dysponenta środków.

Nowe paragrafy wydatków

- **209** „Dotacja celowa dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje dotacje na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.

Paragraf przewidziany do stosowania w jednostkach samorządu terytorialnego w grupie 1200 – „Dotacje na zadania bieżące". Może być zastosowany np. dla klasyfikowania dotacji dla własnej instytucji kultury realizującej zadania z zakresu pomocy obywatelom Ukrainy.

„Stosownie do przepisów art. 12 ust. 10 ustawy *o PomocyUk* wojewoda może – w związku z realizacją zadań, o których mowa w ust. 1 tego artykułu, wydawać polecenia obowiązujące wszystkie organy administracji rządowej działające na obszarze województwa, państwowe osoby prawne, organy samorządu terytorialnego, samorządowe osoby prawne oraz samorządowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Zadania nałożone w tym trybie są realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej (art. 12 ust. 16). Paragraf może mieć zastosowanie przy przekazywaniu środków z Funduszu Pomocy do gmin za pośrednictwem powiatów, dla klasyfikowania **wydatków powiatu** i dochodów gminy. Z kolei wydatki gminy z przekazanych środków związane z realizacją zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy powinny być klasyfikowane we właściwych paragrafach wyodrębnionych rozporządzeniem z 15 lipca 2022 r. zmieniającym *KlasBudż* zgodnie z charakterem poszczególnych wydatków. W przypadku wspólnej realizacji zadań przez JST w formie porozumień czy też pomocy finansowej dla środków własnych przekazywanych między JST powinny mieć zastosowanie dotychczasowe podziałki klasyfikacyjne dochodów i wydatków tj.: paragrafy **231, 232** oraz **271**"[23].

- **234** „Dotacja celowa dla jednostki spoza sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących związanych z pomocą obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje dotacje na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.

Paragraf przewidziany do stosowania w jednostkach samorządu terytorialnego w grupie 1200 – „Dotacje na zadania bieżące". Może być zastosowany do dotacji, o których mowa w art. 12 ust. 8 ustawy *o PomocyUk*[24] oraz do klasyfi-

[23] Odpowiedź Sekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów z dnia 29 grudnia 2022 r. (znak sprawy: ST1.4761.4.17.2022) na pismo KRRIO (Nr KRRIO-0011/0700-1/25-1/22).

[24] Art. 12 ust. 8 ustawy stanowi, że w celu zapewnienia pomocy, o której mowa w ust. 1, 4 i 18, m.in. organ jednostki samorządu terytorialnego, związku jednostek samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego i jednostki organizacyjne mogą zlecić organizacjom pozarządowym, podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* oraz związkom zawodowym realizację zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert, o którym mowa w dziale II rozdziale 2 tej ustawy. Przepisy

kowania dotacji celowej przekazanej niepublicznej szkole podstawowej na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2017 roku *o finansowaniu zadań oświatowych*.

Nie jest stosowany do klasyfikowania dotacji dla niepublicznych placówek oświatowych lub publicznych jednostek systemu oświaty prowadzonych przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną[25]. Dotacja ta nie jest dotacją celową lecz podmiotową i stosujemy dla niej zasady wynikające z przepisów ustawy *o finansowaniu zadań oświatowych*[26]. Właściwe będzie zatem zastosowanie dotychczasowych paragrafów 254 i 259.

- **328** „Świadczenia związane z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje świadczenia dla podmiotów udzielających pomocy obywatelom Ukrainy, w szczególności świadczenie, o którym mowa w art. 13 ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*. Paragraf ten nie obejmuje świadczeń społecznych klasyfikowanych w paragrafie 329.

Paragraf ma zastosowanie wyłącznie **w jednostkach samorządu terytorialnego** w grupie 1300 – „Świadczenia na rzecz osób fizycznych". Stosowany do klasyfikowania świadczeń dla podmiotów udzielających pomocy obywatelom Ukrainy, m.in. świadczenia wynikające z art. 13 ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy za zakwaterowanie i wyżywienie* (40+)[27].

- **329** „Świadczenia społeczne wypłacane obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP".
  Paragraf ten obejmuje świadczenia dla obywateli Ukrainy wynikające z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.

---

art. 43, art. 47, art. 151 oraz art. 221 ust. 1–3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* stosuje się odpowiednio, przy czym tryb postępowania o udzielenie dotacji na zadania określone w art. 221 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*, sposób jej rozliczania oraz sposób kontroli wykonywania zleconego zadania określa, w drodze zarządzenia lub uchwały, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, związku jednostek samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego, mając na względzie zapewnienie jawności postępowania o udzielenie dotacji i jej rozliczenia.

[25] Wyjaśnienie Ministerstwa Finansów i Ministerstwa Edukacji i Nauki: „Na uczniów i wychowanków pochodzących z Ukrainy – tak jak i na pozostałych uczniów przedszkoli, szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez osoby inne niż jednostki samorządu terytorialnego – należy jak dotychczas przekazywać dotacje na podstawie ustawy z dnia 27 października 2017 r. *o finansowaniu zadań oświatowych*. Wyjątek stanowią szkoły, w których nie realizuje się obowiązku szkolnego i obowiązku nauki. Zgodnie z art. 50a ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy*, nie otrzymują one dotacji na słuchaczy będących obywatelami Ukrainy, których pobyt na terytorium Polski jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 tej ustawy"; https://www.gov.pl/web/finanse/wyjasnienia-dotyczace-srodkow-z-funduszu-pomocy-dla-jednostek-samorzadu-terytorialnego-na-dodatkowe-zadania-oswiatowe.

[26] J.t.: DzU 2023, poz. 1400.

[27] Każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewni, na własny koszt, zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1, może być przyznane na jego wniosek świadczenie pieniężne z tego tytułu nie dłużej niż za okres 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Okres wypłaty świadczenia może być przedłużony w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Paragraf ma zastosowanie wyłącznie **w jednostkach samorządu terytorialnego** w grupie 1300 – „Świadczenia na rzecz osób fizycznych". Stosowany do klasyfikowania wszystkich świadczeń przewidzianych ustawą *o PomocyUk* wypłacanych obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP, m.in.: zasiłki stałe, okresowe i rodzinne, jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł, wsparcie rodzin z programu 500+, środki rodzinnego kapitału opiekuńczego, stypendia dla uczniów.

- **435** „Zakup towarów (w szczególności materiałów, leków, żywności) w związku z pomocą obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje wydatki ponoszone w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.

Paragraf ma zastosowanie wyłącznie **w jednostkach samorządu terytorialnego**. Stosowany do klasyfikowania m.in. zakupu leków i środków opatrunkowych, materiałów, środków żywności, wyrobów medycznych i produktów biobójczych, środków dydaktycznych i książek.

- **437** „Zakup usług związanych z pomocą obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje wydatki na zakup usług ponoszone w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.

Paragraf ma zastosowanie wyłącznie **w jednostkach samorządu terytorialnego**. Stosowany do klasyfikowania m.in. opłat za dostawę energii elektrycznej, cieplnej i innej, gazu oraz wody, usług remontowych, zakupu usług zdrowotnych, usług pozostałych (o których mowa w opisie par. 430) związanych z pomocą obywatelom Ukrainy, usług telekomunikacyjnych, tłumaczeń, usług pogrzebowych, transportu do miejsc zakwaterowania oraz z granicy do punktów recepcyjnych.

- **474** „Wynagrodzenia i uposażenia wypłacane w związku z pomocą obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje wynagrodzenia, uposażenia oraz dodatkowe wynagrodzenia roczne i uposażenia roczne wypłacane w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*. Paragraf ten nie obejmuje wynagrodzeń nauczycieli, o których mowa w paragrafie 475.

Paragraf ma zastosowanie wyłącznie **w jednostkach samorządu terytorialnego** w grupie 1400 – „Wynagrodzenia i składki od nich naliczane". Stosowany do klasyfikowania m.in. wydatków na obsługę świadczeń, tj. wynagrodzeń osobowych pracowników i członków korpusu służby cywilnej, dodatkowego wynagrodzenia rocznego („13-ka"), uposażenia.

- **475** „Wynagrodzenia nauczycieli wypłacane w związku z pomocą obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje wynagrodzenia oraz dodatkowe wynagrodzenia roczne nauczycieli wypłacane w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.
  Paragraf ma zastosowanie wyłącznie **w jednostkach samorządu terytorialnego** w grupie 1400 – „Wynagrodzenia i składki od nich naliczane". Stosowany do klasyfikowania m.in. wynagrodzeń osobowych i dodatkowego wynagrodzenia rocznego nauczycieli.

- **483** „Równoważniki pieniężne i ekwiwalenty dla żołnierzy i funkcjonariuszy oraz pozostałe należności wypłacane w związku z pomocą obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje równoważniki i ekwiwalenty wypłacane w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.
  Paragraf ma zastosowanie wyłącznie **w jednostkach samorządu terytorialnego** w grupie 1400 – „Wynagrodzenia i składki od nich naliczane". Stosowany do klasyfikowania ekwiwalentów i równoważników pieniężnych otrzymanych w zamian za umundurowanie, wyżywienie, środki higieny, a także pozostałe należności żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy.

- **484** „Honoraria, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne i wynagrodzenia bezosobowe wypłacane w związku z pomocą obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje honoraria, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne i wynagrodzenia bezosobowe wypłacane w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.
  Paragraf ma zastosowanie wyłącznie **w jednostkach samorządu terytorialnego** w grupie 1400 – „Wynagrodzenia i składki od nich naliczane". Stosowany do klasyfikowania m.in. umów zleceń, wynagrodzeń agencyjno-prowizyjnych, wynagrodzeń przekazywanych autorowi lub artyście wykonawcy z tytułu korzystania z utworu.

- **485** „Składki i inne pochodne od wynagrodzeń pracowników wypłacanych w związku z pomocą obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje składki i inne pochodne od wynagrodzeń pracowników wypłacanych w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.
  Paragraf ma zastosowanie wyłącznie **w jednostkach samorządu terytorialnego** w grupie 1400 – „Wynagrodzenia i składki od nich naliczane". Stosowany do klasyfikowania m.in. składek na ubezpieczenia społeczne, składki na

Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy, wpłaty na PFRON, wpłaty na PPK[28], składki na Fundusz Emerytur Pomostowych.

- **486** „Pozostałe wydatki bieżące na zadania związane z pomocą obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje wydatki ponoszone w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.

Paragraf ma zastosowanie wyłącznie **w jednostkach samorządu terytorialnego**. Stosowany w rozdziałach właściwych dla rodzaju działalności do klasyfikowania wydatków bieżących, które nie podlegają klasyfikacji w paragrafach: 328, 329, 435, 437, 474, 475, 483–485, m.in. odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych[29].

- **647** „Dotacja celowa dla jednostki spoza sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z pomocą obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje dotacje celowe na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.

Paragraf ma zastosowanie także **w jednostkach samorządu terytorialnego** w grupie 1610 – „Wydatki o charakterze dotacyjnym na inwestycje i zakupy inwestycyjne". Stosowany do klasyfikowania dotacji celowych udzielanych jednostkom spoza sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z pomocą obywatelom Ukrainy.

- **648** „Wydatki na inwestycje związane z pomocą obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje wydatki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.

Paragraf ma zastosowanie wyłącznie **w jednostkach samorządu terytorialnego** w grupie 1600 – „Inwestycje i zakupy inwestycyjne". Stosowany do klasyfikowania wydatków na inwestycje związane z pomocą obywatelom Ukrainy.

---

[28] Odpowiedź Sekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów z dnia 30 maja 2022 r. (znak BP1.4020.1.2022.11) na zgłoszone uwagi Śląskiego Związku Gmin i Powiatów: „W odniesieniu do uwagi o uzupełnieniu objaśnień do paragrafu »485 Składki i inne pochodne od wynagrodzeń pracowników wypłacanych w związku z pomocą obywatelom Ukrainy« o zapis dotyczący składek PPK, uprzejmie informuję, że nie jest zasadne umieszczanie w objaśnieniach wszystkich rodzajów wydatków, które mieszczą się w tym paragrafie. W celu uniknięcia wątpliwości dotyczących ujmowania w nim wskazywanych składek na PPK, zostaną rozszerzone wyjaśnienia zawarte w uzasadnieniu przedmiotowego projektu"; https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12359752.

[29] Odpowiedź Sekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów z dnia 26 maja 2022 r. (znak BP1.4020.1.2022) na zgłoszone uwagi Śląskiego Związku Gmin i Powiatów: „W zakresie wątpliwości dotyczących paragrafu »486 Pozostałe wydatki bieżące na zadania związane z pomocą obywatelom Ukrainy« potwierdzam, że tak jak wskazano w przekazanej uwadze, obejmuje on wszystkie wydatki bieżące jednostki związane z realizacją zadań dot. pomocy Ukrainie nie objęte pozostałymi paragrafami, w tym np. odpis na ZFŚS." https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12359752.

- **649** „Wydatki na zakupy inwestycyjne związane z pomocą obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje wydatki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.
  Paragraf ma zastosowanie wyłącznie **w jednostkach samorządu terytorialnego** w grupie 1600 – „Inwestycje i zakupy inwestycyjne". Stosowany do klasyfikowania wydatków na zakupy inwestycyjne związane z pomocą obywatelom Ukrainy.

- **672** „Dotacja celowa dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy".
  Paragraf ten obejmuje dotacje na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.
  Paragraf ma zastosowanie także **w jednostkach samorządu terytorialnego** w grupie 1610 – „Wydatki o charakterze dotacyjnym na inwestycje i zakupy inwestycyjne". Stosowany do klasyfikowania dotacji celowych udzielanych jednostkom spoza sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z pomocą obywatelom Ukrainy.

3.4. Zmiany dotyczące ewidencji środków europejskich obowiązujące od 1 stycznia 2022 roku

Zmieniono objaśnienia do czwartej cyfry paragrafów dochodów:

3 – „Finansowanie z pożyczek i kredytów zagranicznych oraz darowizn lub grantów przyznanych Polsce przez poszczególne kraje lub instytucje":

Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2022 roku**
Symbol ten stosuje się do oznaczenia dochodów, których źródłem są środki pochodzące z pożyczek i kredytów zagranicznych z międzynarodowych instytucji finansowych, np. Banku Światowego (Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju), Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, Nordyckiego Inwestycyjnego Banku, Banku Rozwoju Rady Europy.	Symbol ten stosuje się do oznaczenia dochodów których źródłem są środki pochodzące z pożyczek i kredytów zagranicznych z międzynarodowych instytucji finansowych, np. Banku Światowego (Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju), Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, Nordyckiego Banku Inwestycyjnego, Banku Rozwoju Rady Europy, **oraz z pożyczki ze środków Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności,**

	o której mowa w art. 6 ust. 1 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz. Urz. UE L 57 z 18.02.2021, str. 17, z późn. zm.), w części przeznaczonej na wsparcie o charakterze bezzwrotnym.
Symbol ten stosuje się również do oznaczenia dochodów, których źródłem są środki pochodzące z darowizn, grantów przyznanych Polsce przez poszczególne kraje lub instytucje (np. grant rządu USA, Królestwa Niderlandów itp.). Cyfrę 3 jednostki samorządu terytorialnego dodają odpowiednio do paragrafu 270 lub 629.	Symbol ten stosuje się również do oznaczenia dochodów, których źródłem są środki pochodzące z darowizn, grantów przyznanych Polsce przez poszczególne kraje lub instytucje (np. grant rządu USA, Królestwa Niderlandów itp.). Cyfrę 3 jednostki samorządu terytorialnego dodają odpowiednio do paragrafu 270 lub 629.

Zmiana objaśnień ma charakter dostosowujący w związku z klasyfikowaniem dochodów z pożyczki z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

8 – „Finansowanie programów i projektów ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy, z wyłączeniem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, pkt 5 lit. c i d oraz pkt 6 ustawy, oraz z wyłączeniem budżetu środków europejskich”:

Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2022 roku**
Symbol ten stosuje się do oznaczenia dochodów, z wyłączeniem budżetu środków europejskich, których źródłem są środki z Unii Europejskiej, w tym głównie z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rybackiego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego na lata 2014–2020	Symbol ten stosuje się do oznaczenia dochodów, z wyłączeniem budżetu środków europejskich, których źródłem są środki z Unii Europejskiej, w tym głównie z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rybackiego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, **Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury**
oraz z funduszy unijnych finansujących Wspólną Politykę Rolną. Symbol ten stosuje się również do dochodów otrzymanych jako refundacja wydatków wcześniej poniesio-	oraz z funduszy unijnych finansujących Wspólną Politykę Rolną. Symbol ten stosuje się również do dochodów otrzymanych jako refundacja wydatków wcześniej poniesio-

nych, wykazywanych w załączniku do ustawy budżetowej, sporządzanym na podstawie art. 121 ust. 1 ustawy.	nych, wykazywanych w załączniku do ustawy budżetowej, sporządzanym na podstawie art. 121 ust. 1 ustawy.

Zmiana objaśnień ma charakter dostosowujący w związku z koniecznością wyodrębnienia środków w okresie programowania 2023–2027.

Zmieniono objaśnienia paragrafów dochodów:

205 „Dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego":

Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2022 roku**
Paragraf ten dotyczy dotacji i płatności otrzymywanych przez jednostki samorządu terytorialnego występujące w charakterze beneficjenta tylko w zakresie programów realizowanych w ramach Perspektywy Finansowej 2014–2020.	Paragraf ten dotyczy dotacji i płatności otrzymywanych przez jednostki samorządu terytorialnego występujące w charakterze beneficjenta w zakresie programów realizowanych w ramach Perspektywy Finansowej 2014–2020 **oraz Perspektywy Finansowej 2021–2027**.

Objaśnienia zmieniono w związku z potrzebą dostosowania ich zakresu do Perspektywy Finansowej 2021–2027.

625 „Dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego":

Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2022 roku**
Paragraf ten dotyczy dotacji i płatności otrzymywanych przez jednostki samorządu terytorialnego występujące w charakterze beneficjenta tylko w zakresie programów realizowanych w ramach Perspektywy Finansowej 2014–2020.	Paragraf ten dotyczy dotacji i płatności otrzymywanych przez jednostki samorządu terytorialnego występujące w charakterze beneficjenta w zakresie programów realizowanych w ramach Perspektywy Finansowej 2014–2020 **oraz Perspektywy Finansowej 2021–2027.**

Objaśnienia zmieniono w związku z potrzebą dostosowania ich zakresu do Perspektywy Finansowej 2021–2027.

Zmieniono objaśnienia czwartej cyfry paragrafów wydatków:

3 – „Finansowanie z pożyczek i kredytów zagranicznych oraz darowizn lub grantów przyznanych Polsce przez poszczególne kraje lub instytucje":

Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2022 roku**
Symbol ten stosuje się do oznaczenia wszystkich wydatków ponoszonych w trakcie realizacji przedsięwzięć, których źródłem finansowania są środki pochodzące z pożyczek i kredytów zagranicznych z międzynarodowych instytucji finansowych, np. Banku Światowego (Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju), Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, Nordyckiego Inwestycyjnego Banku, Banku Rozwoju Rady Europy.	Symbol ten stosuje się do oznaczenia wszystkich wydatków ponoszonych w trakcie realizacji przedsięwzięć, których źródłem finansowania są środki pochodzące z pożyczek i kredytów zagranicznych z międzynarodowych instytucji finansowych, np. Banku Światowego (Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju), Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, Nordyckiego Banku Inwestycyjnego, Banku Rozwoju Rady Europy, **oraz z pożyczki ze środków Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności, o której mowa w art. 6 ust. 1 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, w części przeznaczonej na wsparcie o charakterze bezzwrotnym.**
Symbol ten stosuje się również do oznaczenia wszystkich wydatków ponoszonych w trakcie realizacji przedsięwzięć, których źródłem finansowania są środki pochodzące z darowizn, grantów przyznanych Polsce przez poszczególne kraje lub instytucje (np. grant rządu USA, Królestwa Niderlandów itp.).	Symbol ten stosuje się również do oznaczenia wszystkich wydatków ponoszonych w trakcie realizacji przedsięwzięć, których źródłem finansowania są środki pochodzące z darowizn, grantów przyznanych Polsce przez poszczególne kraje lub instytucje (np. grant rządu USA, Królestwa Niderlandów itp.).

Zmiana objaśnień ma charakter dostosowujący w związku z klasyfikowaniem wydatków z pożyczki z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Zmieniono objaśnienia paragrafów wydatków:

205 „Dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego":

Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2022 roku**
Paragraf ten dotyczy środków dotacji i płatności przekazywanych na realizację projektów i programów z ww. środków dla jednostek samorządu terytorialnego występujących w charakterze beneficjenta tylko w zakresie programów realizowanych w ramach Perspektywy Finansowej 2014–2020.	Paragraf ten dotyczy środków dotacji i płatności przekazywanych na realizację projektów i programów z ww. środków dla jednostek samorządu terytorialnego występujących w charakterze beneficjenta w zakresie programów realizowanych w ramach Perspektywy Finansowej 2014–2020 **oraz Perspektywy Finansowej 2021–2027**.

Objaśnienia zmieniono w związku z potrzebą dostosowania ich zakresu do Perspektywy Finansowej 2021–2027.

625 „Dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego":

Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2022 roku**
Paragraf ten dotyczy środków dotacji i płatności przekazywanych na realizację projektów i programów z ww. środków dla jednostek samorządu terytorialnego występujących w charakterze beneficjenta tylko w zakresie programów realizowanych w ramach Perspektywy Finansowej 2014–2020.	Paragraf ten dotyczy środków dotacji i płatności przekazywanych na realizację projektów i programów z ww. środków dla jednostek samorządu terytorialnego występujących w charakterze beneficjenta w zakresie programów realizowanych w ramach Perspektywy Finansowej 2014–2020 **oraz Perspektywy Finansowej 2021–2027**.

Objaśnienia zmieniono w związku z potrzebą dostosowania ich zakresu do Perspektywy Finansowej 2021–2027.

3.5. Pozostałe zmiany w paragrafach klasyfikacji budżetowej dotyczące jednostek samorządu terytorialnego

Zmiany w zakresie paragrafu dochodów

Zmieniono objaśnienia do paragrafu **269**[30] **„**Środki z Funduszu Pracy otrzymane na realizację zadań wynikających z odrębnych ustaw":

Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2022 roku**
– środki otrzymane z Funduszu Pracy przez powiat z przeznaczeniem na finansowanie kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne pracowników powiatowego urzędu pracy na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* **(Dz.U. z 2021 r., poz. 1100, z późn. zm.)**;	– środki otrzymane z Funduszu Pracy przez powiat z przeznaczeniem na finansowanie kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne pracowników powiatowego urzędu pracy na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* **(Dz.U. z 2022 r., poz. 690, z późn. zm.)**;
– środki Funduszu Pracy przeznaczone na koordynację przez asystenta rodziny, o której mowa w art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku *o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem"*;	– środki Funduszu Pracy przeznaczone na koordynację przez asystenta rodziny, o której mowa w art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku *o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem"*;
– środki Funduszu Pracy przeznaczone na dofinansowanie zadań, o których mowa w art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 roku *o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3* **(Dz.U. z 2021 r., poz. 75, z późn. zm.), w latach 2018–2022**.	– środki Funduszu Pracy przeznaczone na dofinansowanie zadań, o których mowa w art. 62 ust. 1 **i art. 64c ust. 1** ustawy z dnia 4 lutego 2011 roku *o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.*

Zmiana objaśnień w związku z rozszerzeniem przeznaczenia środków Funduszu Pracy na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz.U. z 2022 r., poz. 690, z późn. zm.). Środki Funduszu Pracy mogą być przeznaczone na finansowanie kosztów związanych z dofinansowaniem obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna (art. 64c ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 roku *o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3*).

[30] Analogiczna zmiana dotyczy też objaśnień do paragrafu wydatków 269 „Środki Funduszu Pracy przekazane na realizację zadań wynikających z odrębnych ustaw", gdzie w tiret 3 dodano „i art. 64c ust. 1". Paragraf wydatków nie dotyczy JST, dlatego nie jest przedmiotem niniejszego opracowania.

Zmiany w zakresie paragrafów wydatków

Zmieniono nazwę paragrafu **256**[31]:

Nazwa dotychczasowa	**Nazwa obowiązująca od 1 stycznia 2022 roku**
„Dotacja **podmiotowa** z budżetu dla samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej utworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego”	„Dotacja z budżetu dla samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej utworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego”

Zmieniono brzmienie paragrafu poprzez usunięcie słowa „podmiotowa” z nazwy paragrafu w związku ze zgłaszanymi wątpliwościami dotyczącymi rodzaju dotacji, jaka powinna być ujmowana w tym paragrafie. Zmiana ma charakter dostosowujący i związana jest z brzmieniem przepisów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku *o działalności leczniczej* (Dz.U. z 2022 r., poz. 633, z późn. zm.)[32].

Zmieniono objaśnienia do paragrafu **249** „Dotacja podmiotowa z budżetu dla samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej utworzonego przez organ administracji rządowej lub państwową uczelnię”:

Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2022 roku**
Paragraf ten obejmuje dotacje, o których mowa w art. 115 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku *o działalności leczniczej*, z przeznaczeniem na wydatki bieżące, z wyjątkiem wydatków ujmowanych w paragrafie 622.	Paragraf ten obejmuje **w szczególności dotacje**, o których mowa w art. 115 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku *o działalności leczniczej*, z przeznaczeniem na wydatki bieżące, z wyjątkiem wydatków ujmowanych w paragrafie 622.

Zmiana objaśnień ma na celu rozszerzenie zakresu paragrafu na szerszą grupę dochodów/wydatków. Zmiana ma charakter dostosowujący[33].

[31] Analogiczna zmiana dotyczy też paragrafu po stronie dochodów, tj. 256 „Dotacja z budżetu otrzymana przez samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej utworzony przez jednostkę samorządu terytorialnego”. W zakresie dochodów nie dotyczy JST, dlatego nie jest przedmiotem niniejszego opracowania.

[32] Ocena skutków regulacji (OSR) – załącznik do projektu rozporządzenia Ministra Finansów *zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji* (…). Wykaz prac legislacyjnych Ministra Finansów: Druk Nr 507, www.sejm.gov.pl.

[33] Tamże.

Zmieniono objaśnienia do paragrafu **296** „Przelewy redystrybucyjne":

Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2022 roku**
Paragraf ten obejmuje przelewy środków między poszczególnymi dysponentami tego samego rodzaju środków.	Paragraf ten obejmuje przelewy tego samego rodzaju środków, m.in. między poszczególnymi dysponentami **lub funduszami**. **W paragrafie tym ujmuje się także środki przekazywane przez gminy i powiaty, o których mowa w art. 404 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – *Prawo ochrony środowiska*.**

Zmiana objaśnienia w związku art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 16 maja 2019 roku *o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej* (Dz.U. z 2021 r., poz. 717, z późn. zm.). Zmiana pozwoli na właściwe prezentowanie przepływów m.in. pomiędzy poszczególnymi funduszami[34].

4. Zmiany z 11 lipca 2023 roku dotyczące jednostek samorządu terytorialnego

Rozporządzeniem z dnia 11 lipca 2023 roku *zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych* zmieniono brzmienia paragrafów stosowanych w JST.

4.1. Zmiany w zakresie paragrafów dochodów stosowanych w JST

Zmieniono nazwę paragrafu **065**:

Nazwa dotychczasowa	**Nazwa obowiązująca od 1 stycznia 2023 roku**
„Wpływy z opłat za wydanie prawa jazdy".	„Wpływy z opłat za wydanie prawa jazdy **oraz innych dokumentów uprawniających do kierowania pojazdami"**.

Zmiana nazwy paragrafu dochodów 065 Wpływy z opłat za wydanie prawa jazdy, poprzez dodanie w nazwie paragrafu „innych dokumentów uprawniają-

[34] Tamże.

cych do kierowania pojazdami", w celu wyeliminowania wątpliwości odnośnie do sposobu klasyfikowania takich dokumentów[35].

4.2. Zmiany w paragrafach wydatków

Zmieniono nazwę paragrafu **266** oraz dodano objaśnienia:

Nazwa dotychczasowa	**Nazwa obowiązująca od 1 stycznia 2023 roku**
„Środki przekazane przez jednostki samorządu terytorialnego na finansowanie lub dofinansowanie zadania **z zakresu zarządzania drogami publicznymi krajowymi"**.	„Środki przekazane przez jednostki samorządu terytorialnego na finansowanie lub dofinansowanie zadań **na podstawie odrębnych przepisów"**.
Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2023 roku**
Brak objaśnień.	Paragraf ten obejmuje w szczególności środki przekazywane przez jednostki samorządu terytorialnego na finansowanie lub dofinansowanie zadań z zakresu zarządzania drogami publicznymi krajowymi oraz infrastruktury kolejowej.

„Zmiana ma charakter rozszerzający zakres paragrafów i pozwoli na ujmowanie również ewentualnych innych transferów środków z jednostek samorządu terytorialnego o podobnym charakterze w przypadku, gdy przepisy będą umożliwiały tego rodzaju finansowanie lub dofinansowanie określonych zadań przez jednostki samorządu terytorialnego"[36]. Należy jednak podkreślić, że w przypadku ponoszenia kosztów dotyczących tego typu zadań bezpośrednio przez jednostki samorządu terytorialnego, znajdą zastosowanie właściwe dla danego wydatku paragrafy bieżące lub majątkowe[37].

[35] Ocena skutków regulacji (OSR) – załącznik do projektu rozporządzenia Ministra Finansów *zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji* (…). Wykaz prac legislacyjnych Ministra Finansów: Druk Nr 715, www.sejm.gov.pl.

[36] Tamże.

[37] Uzasadnienie do projektu rozporządzenia Ministra Finansów *zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*. Wykaz prac legislacyjnych Ministra Finansów: Druk Nr 715, www.sejm.gov.pl.

Zmieniono objaśnienia do paragrafu **295** Zwrot niewykorzystanych dotacji oraz płatności:

Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2023 roku**
W paragrafie tym ujmuje się między innymi zwroty niewykorzystanych, w rozumieniu art. 168 ustawy, dotacji oraz płatności wynikające z rozliczenia umów, projektów, a także zwroty środków w związku z uzyskaniem dochodów, z wyłączeniem zwrotów, o których mowa w paragrafie 291.	W paragrafie tym ujmuje się między innymi zwroty niewykorzystanych, w rozumieniu art. 168 ustawy, dotacji oraz płatności wynikające z rozliczenia umów, projektów, a także zwroty środków w związku z uzyskaniem dochodów, z wyłączeniem zwrotów, o których mowa w paragrafie 291. **W paragrafie tym jednostki samorządu terytorialnego ujmują także zwroty środków, po zakończeniu roku budżetowego, w szczególności otrzymanych z Funduszu Pomocy oraz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19**.

Uzupełniono objaśnienia do paragrafów wydatkowych 295 i 669 poprzez dookreślenie, że w paragrafach tych jednostki samorządu terytorialnego ujmują zwroty środków, po zakończeniu roku budżetowego, otrzymanych m.in. z Funduszu Pomocy oraz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19[38].

Zmieniono objaśnienia do paragrafu **418** „Równoważniki pieniężne i ekwiwalenty dla żołnierzy i funkcjonariuszy oraz pozostałe należności":

Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 marca 2023 roku**
Paragraf ten obejmuje ekwiwalenty i równoważniki pieniężne niezaliczone do paragrafu 307, a w szczególności: ekwiwalenty i równoważniki pieniężne otrzymane w zamian za umundurowanie, wyżywienie, środki higieny wypłacane żołnierzom i funkcjonariuszom, a także pozostałe należności żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz zapomogi przyznawane weteranom-żołnierzom lub weteranom poszkodowanym-żołnierzom.	Paragraf ten obejmuje ekwiwalenty i równoważniki pieniężne niezaliczone do paragrafu 307, a w szczególności: ekwiwalenty i równoważniki pieniężne otrzymane w zamian za umundurowanie, wyżywienie, środki higieny wypłacane żołnierzom i funkcjonariuszom, a także pozostałe należności żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy, **świadczenie motywacyjne, świadczenie za długoletnią służbę** oraz zapomogi przyznawane weteranom-żołnierzom lub weteranom poszkodowanym-żołnierzom.

[38] Ocena skutków regulacji (OSR) – załącznik do projektu rozporządzenia Ministra Finansów *zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji* (…). Wykaz prac legislacyjnych Ministra Finansów: Druk Nr 715, www.sejm.gov.pl.

Dodanie pozycji w paragrafie 418 w załącznikach nr 7 i 8 w związku z wprowadzeniem świadczenia za długoletnią służbę dla żołnierzy i funkcjonariuszy. Jednocześnie – w celu wyeliminowania wątpliwości w zakresie sposobu klasyfikowania świadczenia za długoletnią służbę oraz świadczenia motywacyjnego, dookreślono również objaśnienia do paragrafu 418 w załączniku nr 4[39].

Zmieniono nazwę paragrafu **659** oraz dodano objaśnienia:

Nazwa dotychczasowa	**Nazwa obowiązująca od 1 stycznia 2023 roku**
„Środki przekazane przez jednostki samorządu terytorialnego na finansowanie lub dofinansowanie zadania inwestycyjnego z zakresu zarządzania drogami publicznymi krajowymi”.	„Środki przekazane przez jednostki samorządu terytorialnego na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych na podstawie odrębnych przepisów”.
Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2023 roku**
Brak objaśnień.	Paragraf ten obejmuje w szczególności środki przekazywane przez jednostki samorządu terytorialnego na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych z zakresu zarządzania drogami publicznymi krajowymi oraz infrastruktury kolejowej.

Patrz komentarz do § 266 (przypis: 36 i 37).

Zmieniono objaśnienia do paragrafu **669** „Zwroty niewykorzystanych dotacji oraz płatności, dotyczące wydatków majątkowych”:

Objaśnienia dotychczasowe	**Objaśnienia obowiązujące od 1 stycznia 2023 roku**
W paragrafie tym ujmuje się między innymi zwroty niewykorzystanych, w rozumieniu art. 168 ustawy, dotacji oraz płatności wynikające z rozliczenia umów, projektów, a także zwroty środków w związku z uzyskaniem dochodów, z wyłączeniem zwrotów, o których mowa w paragrafie 666.	W paragrafie tym ujmuje się między innymi zwroty niewykorzystanych, w rozumieniu art. 168 ustawy, dotacji oraz płatności wynikające z rozliczenia umów, projektów, a także zwroty środków w związku z uzyskaniem dochodów, z wyłączeniem zwrotów, o których mowa w paragrafie 666. **W paragrafie tym jednostki samorządu terytorialnego ujmują także zwroty środków, po zakończeniu**

[39] Uzasadnienie do projektu rozporządzenia Ministra Finansów *zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*. Wykaz prac legislacyjnych Ministra Finansów: Druk Nr 715, www.sejm.gov.pl.

	roku budżetowego, w szczególności otrzymanych z Funduszu Pomocy oraz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

Patrz komentarz do § 295 (przypis: 38).

5. Bieżące wątpliwości klasyfikacyjne

Na jednostki samorządu terytorialnego nałożono w latach 2022–2023 nowe obowiązki związane z realizacją różnych zadań, dla których nie została zmieniona klasyfikacja budżetowa. Wobec trudności w klasyfikowaniu dochodów i wydatków związanych z realizacją tych zadań przygotowano wyjaśnienia w tych sprawach.

5.1. Dodatek węglowy[40]

Dodatek węglowy przysługujący w 2022 roku (wypłacany także w 2023 roku[41]) jest elementem polityki społecznej państwa, wobec tego proponuje się klasyfikację[42]:

Dział 853 „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej"
Rozdział 85395 „Pozostała działalność"
Dochody – paragraf 2180 „Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19"
Wydatki – paragraf 3110 „Świadczenia społeczne".

5.2. Wypłata dodatku dla podmiotów wrażliwych i innych podmiotów, o których mowa w ustawie z dnia 15 września 2022 roku *o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw*[43]

Ministerstwo Finansów zaproponowało[44] następującą klasyfikację dla:

[40] Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. *o dodatku węglowym* (j.t.: DzU 2023, poz. 141).

[41] W art. 50 ustawy z dnia 15 września 2022 r. *o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw* (DzU 2022, poz. 1967) zmieniono art. 2 ust. 11 ustawy *o dodatku węglowym*, który określa, że dodatek węglowy wypłaca się w terminie do dwóch miesięcy od dnia złożenia wniosku o jego wypłatę. Wykreślono jednocześnie zastrzeżenie, że wnioski złożone po dniu 30 października 2022 r. wypłaca się do dnia 30 grudnia 2022 r.

[42] Informacja Departamentu Budżetu Państwa w Ministerstwie Finansów dotycząca klasyfikacji budżetowej dodatku węglowego; https://www.gov.pl/web/finanse/klasyfikacja-dochodow-wydatkow-przychodow-i-rozchodow-oraz-srodkow-pochodzacych-ze-zrodel-zagranicznych.

[43] DzU 2022, poz. 1967.

[44] Odpowiedź Sekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów z dnia 29 grudnia 2022 r. (znak sprawy: ST1.4761.4.17.2022) na pismo KRRIO (Nr KRRIO-0011/0700-1/25-1/22).

a) **rekompensat dla przedsiębiorstw energetycznych** wypłacanych przez gminy zgodnie z art. 12 ww. ustawy z tytułu stosowania średniej ceny wytwarzania ciepła z rekompensatą wobec odbiorców (podmiotów uprawnionych):
Dział 400 „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę"
Rozdział 40001 „Dostarczanie ciepła"
Dochody – paragraf 2180 „Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19".
Wydatki – paragraf 2970 „Różne przelewy";

b) **dodatków dla gospodarstw domowych** wypłacanych zgodnie z art. 24 ustawy:
Dział 853 „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej"
Rozdział 85395 „Pozostała działalność"
Dochody – paragraf 2180 „Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19"
Wydatki – paragraf 3110 „Świadczenia społeczne";

c) **dodatków dla podmiotów wrażliwych,** o których mowa w art. 26 ustawy:

***w gminie*:**
Dochody:
Dział 400 „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę"
Rozdział 40095 „Pozostała działalność"
Paragraf 2180 „Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19"
Wydatki:

- W przypadku, gdy dodatek przekazywany jest jednostce budżetowej danej gminy:
  Dział i rozdział właściwy dla danej jednostki
  Paragraf właściwy dla rodzaju wydatku
- W przypadku, gdy dodatek przekazywany jest dla pozostałych podmiotów wrażliwych:
  Dział 400 „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę"
  Rozdział 40095 „Pozostała działalność"
  Paragraf 2970 „Różne przelewy";

w powiecie i województwie samorządowym:

W przypadku innych powiatowych i wojewódzkich jednostek budżetowych będących podmiotem wrażliwym, do których przekazywane będą środki z gmin za pośrednictwem budżetów powiatów i województw, środki z tytułu tych dodatków w budżetach powiatów i województw należy ujmować:
Dochody:
Dział 400 „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę"
Rozdział 40095 „Pozostała działalność"

Dochody – paragraf 2970 „Różne przelewy”
Wydatki:
Dział i rozdział właściwy dla jednostki
Paragraf właściwy dla rodzaju wydatku.

5.3. Wypłata dodatku energetycznego dla gospodarstw domowych na mocy art. 27 ustawy z dnia 7 października 2022 roku *o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej*[45]

Przyznanie dodatku nie jest powiązane z kryterium dochodowym, lecz uzależnione od rodzaju głównego źródła ciepła. Wsparcie to jest elementem polityki społecznej państwa, dlatego też Ministerstwo Finansów proponuje[46] środki na ten cel ujmować następująco:

Dział 853 „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej”
Rozdział 85395 „Pozostała działalność”
Dochody – paragraf 2180 „Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19”
Wydatki – paragraf 3110 „Świadczenia społeczne”.

5.4. Sprzedaż paliwa stałego w ramach zakupu preferencyjnego, na mocy ustawy z dnia 27 października 2022 roku *o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych*[47]

Gmina dokonuje zakupu paliwa stałego od podmiotu wprowadzającego do obrotu (cena nie może być wyższa niż 1500 zł za tonę). Gmina sprzedaje paliwo stałe w ramach zakupu preferencyjnego po cenie nie wyższej niż 2000 złotych brutto za tonę tego paliwa. Różnica między określoną w umowie ceną zakupu paliwa stałego przez gminę a ceną sprzedaży tego paliwa stałego w ramach zakupu preferencyjnego stanowi dochód gminy.

Ministerstwo Finansów proponuje dla tych środków następującą klasyfikację[48]:

Dział 400 „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę”
Rozdział 40095 „Pozostała działalność”

[45] J.t.: DzU 2023, poz. 269.
[46] Odpowiedź Sekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów z dnia 29 grudnia 2022 r. (znak sprawy: ST1.4761.4.17.2022) na pismo KRRIO (Nr KRRIO-0011/0700-1/25-1/22).
[47] DzU 2022, poz. 2236.
[48] Odpowiedź Sekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów z dnia 29 grudnia 2022 r. (znak sprawy: ST1.4761.4.17.2022) na pismo KRRIO (Nr KRRIO-0011/0700-1/25-1/22).

Dochody:
Paragraf 0970 „Wpływy z różnych dochodów”
– dla ujęcia tej różnicy między określoną w umowie ceną zakupu paliwa stałego przez gminę a ceną sprzedaży tego paliwa stałego w ramach zakupu preferencyjnego, oraz
Paragraf 0840 „Wpływy ze sprzedaży wyrobów”
– dotyczy wpływów ze sprzedaży paliwa stałego (w wysokości ceny zakupu nie wyższej niż 1500 zł brutto za tonę – stosownie do art. 3 ust. 7 ustawy, o której mowa w tym punkcie)
Wydatki:
Paragraf odpowiedni do charakteru wydatku, np. 4210, 4300 lub inne, w zależności od zakresu umowy i podejmowanych przez gminę działań, typu: opłacenie transportu, ochrona mienia, ważenie, współpraca z innymi podmiotami.

W kwestii węgla niesprzedanego przez gminy po 31 lipca zastosowanie mają ogólne przepisy prawa powszechnie obowiązującego. Kupiony w ramach ustawy węgiel należy traktować jako mienie komunalne. Węgiel nabyty przez gminy w ramach ustawy, niesprzedany do 31 lipca 2023 roku, podlega gospodarowaniu przez gminy jako mienie komunalne w rozumieniu art. 43 ustawy *o samorządzie gminnym*. Gmina może swobodnie decydować o przeznaczeniu i sposobie wykorzystania swojego majątku o tyle, o ile jej działania w tym zakresie służą realizacji zadań określonych w art. 6 i 7 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*. W szczególności, gminy mogą wykorzystać pozostały węgiel na realizację ich zadań własnych, np. w zakresie ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji publicznej itp. Dopuszczalna jest dalsza sprzedaż węgla gospodarstwom domowym już poza ustawą o zakupie preferencyjnym, jako realizacja zadania własnego gmin, po spełnieniu warunków określonych przepisami ustawy *o podatku od towarów i usług*, ustawy *o podatku akcyzowym*[49].

5.5. Dodatek gazowy na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2022 roku *o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku gazu*[50]

Refundacja wydatku na podatek od towarów i usług (VAT), poniesionego przez odbiorcę w gospodarstwie domowym za paliwa gazowe dostarczone w 2023 roku, odbywa się na podstawie art. 18 ww. ustawy według kryterium dochodowego, zatem wydatki na ten cel powinny być ujmowane następująco[51]:

Dział 852 „Pomoc społeczna”
Rozdział 85295 „Pozostała działalność”

[49] Pismo Ministra Aktywów Państwowych z dnia 28 lipca 2023 r., znak DAS.V.070.6.2023.
[50] DzU 2023, poz. 2687 ze zm.
[51] https://www.gofin.pl/rachunkowosc/17,1,301,295375,klasyfikacja-budzetowa-wydatkow-na-dodatek-gazowy-odpowiedz.htm.

Paragraf dochodowy 2180 „Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19"
Paragraf wydatkowy 3110 „Świadczenia społeczne".

5.6. Środki z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg od 1 stycznia 2023 roku

Przepisy obowiązujące do 31 grudnia 2022 roku	**Przepisy obowiązujące od 1 stycznia 2023 roku**
Ustawa z dnia 23 października 2018 roku *o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg* (DzU 2018, poz. 2161)	Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 roku *o zmianie ustawy o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg oraz niektórych innych ustaw* (DzU 2022 , poz. 1768) Wchodzi w życie 1 stycznia 2023 roku
Art. 3 [Forma organizacyjna, dysponent Funduszu] 1. **Fundusz jest państwowym funduszem celowym**. 2. Dysponentem Funduszu jest minister właściwy do spraw transportu.	Art. 3 [Forma organizacyjna, dysponent Funduszu] 1. **W Banku Gospodarstwa Krajowego, zwanym dalej „Bankiem", prowadzony jest Fundusz**. 2. *(uchylony)*

Do końca 2022 roku środki z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg były klasyfikowane w paragrafie 217 lub 635. Od 1 stycznia 2023 roku, w związku ze zmianą formy organizacyjnej Funduszu, dochody należy klasyfikować w paragrafach 270[52] lub 629.

5.7. Środki z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków

Rządowy Program Odbudowy Zabytków jest realizowany ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, o którym mowa w art. 65 ustawy z dnia 31 marca 2020 roku *o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw*[53]. Dochody i wydatki powinny być zatem klasyfikowane następująco[54]:

[52] Uchwała nr XXIV/1039/2023 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie z dnia 17 sierpnia 2023 r.
[53] Uchwała nr 232/2022 Rady Ministrów z dnia 23 listopada 2022 r. *w sprawie ustanowienia rządowego programu odbudowy zabytków*.
[54] Uchwała nr XXVI/1117/2023 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie z dnia 12 września 2023 r.

Dział 921 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego"
Rozdział 92120 „Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami"
Dochody – Paragraf 6090 „Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z przeciwdziałaniem COVID-19"
Wydatki:
Paragraf 6570 „Dotacja celowa przekazana z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych"
– dla udzielanych przez wnioskodawcę dotacji, o których mowa w art. 81 ustawy *o ochronie zabytków*
Paragraf 6580 „Wydatki inwestycyjne dotyczące obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych"
– dla finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku, do którego tytuł prawny posiada wnioskodawca lub jednostka organizacyjna podlegająca wnioskodawcy.

5.8. Nagroda specjalna dla nauczycieli z okazji 250-tej rocznicy utworzenia Komisji Edukacji Narodowej[55]

Ministerstwo Finansów proponuje[56] następujące paragrafy dla środków wydatkowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na wypłatę nagrody specjalnej dla nauczycieli:

Paragraf wydatków:
304 „Nagrody o charakterze szczególnym niezaliczone do wynagrodzeń"
– w przypadku szkół publicznych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego,
283 „Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych"
– dla dotacji przekazanej dla szkół niepublicznych i szkół publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne, inne niż fundacje i stowarzyszenia,
281 „Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom"
– dla dotacji przekazanej dla szkół niepublicznych i szkół publicznych prowadzonych przez fundacje,
282 „Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom"

[55] Ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. *o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 oraz niektórych innych ustaw* (DzU 2023, poz. 1586) zostały wprowadzone do ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – *Karta Nauczyciela* (j.t.: DzU 2023, poz. 984, z późn. zm.) przepisy uprawniające nauczycieli do otrzymania nagrody specjalnej z okazji 250. rocznicy utworzenia Komisji Edukacji Narodowej w wysokości 1125 zł. Nagroda będzie wypłacana przez pracodawców w terminie do 14 października 2023 r.

[56] https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/informacja-mein-w-sprawie-nagrody-specjalnej-dla-nauczycieli-z-okazji-250-rocznicy-utworzenia-komisji-edukacji-narodowej.

– dla dotacji przekazanej dla szkół niepublicznych i szkół publicznych prowadzonych przez stowarzyszenia.

Podsumowanie

Klasyfikacja budżetowa jest usystematyzowanym podziałem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów i dotyczy wszystkich jednostek sektora finansów publicznych. Pełni funkcję prawną (planistyczną), ewidencyjną (księgową), informacyjną (sprawozdawczą) i statystyczną. Dzięki jednorodnym podziałkom klasyfikacyjnym pozwala na sumowanie poszczególnych źródeł dochodów i przychodów lub rodzajów wydatków i rozchodów w budżecie jednostki samorządu terytorialnego lub całej gospodarki finansowej państwa.

W związku z ciągłymi zmianami w przepisach klasyfikacja budżetowa jest stale nowelizowana. Dostosowanie budżetów jednostek samorządu terytorialnego do zmian klasyfikacji budżetowej powinno nastąpić każdorazowo w terminach wskazanych w rozporządzeniach zmieniających.

W przypadku pojawiania się nowych zadań, dla których nie tworzy się nowych podziałek klasyfikacji budżetowej, lub wątpliwości co do klasyfikowania dochodów i wydatków w odpowiednich podziałkach pojawiają się interpretacje, wyjaśnienia i propozycje. Są one pomocne w podejmowaniu decyzji o zaklasyfikowaniu dochodów i wydatków w najbardziej właściwych podziałkach klasyfikacji budżetowej. Ostateczną decyzję o doborze rozdziałów i paragrafów podejmuje jednak kierownik jednostki sektora finansów publicznych, który zgodnie art. 53 ustawy *o finansach publicznych* jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej.

ADAM CZUDEC

Sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w 2022 roku

Sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku okazała się znacznie bardziej niestabilna niż w latach wcześniejszych. Niestabilność po stronie dochodów była spowodowana przez zmiany przepisów podatkowych wprowadzone przez Parlament, które miały wpływ na zmniejszenie kwoty podatków trafiających do budżetów samorządowych. Natomiast gdy chodzi o wydatki, to główne przyczyny niestabilności miały swoje źródło w wybuchu wojny na Ukrainie, czego następstwem była masowa migracja ludności z terenów objętych działaniami wojennymi do Polski. Na samorządy spadł obowiązek zapewnienia pomocy uchodźcom, co – zwłaszcza w przypadku dużej liczby gmin – wiązało się z ponoszeniem znaczących i niemożliwych do przewidzenia wydatków budżetowych. Innym czynnikiem generującym nowe wydatki były działania związane ze zwalczaniem pandemii COVID-19. Istotnym obciążeniem dla wydatków budżetowych był także bardzo wysoki wzrost cen energii, jako pochodna destabilizacji na światowym rynku paliw. Innym wreszcie problemem utrudniającym optymalne gospodarowanie środkami publicznymi przez samorządy była wysoka inflacja, wynosząca na koniec 2022 roku 14,4%. W takich okolicznościach większość samorządów miała problem z zachowaniem równowagi między dochodami i wydatkami budżetowymi.

Jak wynika z danych liczbowych opublikowanych przez Krajową Radę Regionalnych Izb Obrachunkowych[1], w 2022 roku dochody budżetowe ogółu jednostek samorządu terytorialnego w Polsce zostały wykonane tylko w 97,5% planu i był to najgorszy wynik w ciągu ostatnich 9 lat. Natomiast kwota dochodów zwiększyła się w stosunku do poprzedniego roku zaledwie o 3,7%, co przy kilkunastoprocentowej inflacji oznaczało bardzo wyraźny realny spadek dochodów. Największy wpływ na taki wynik miała relatywnie niska kwota subwencji ogólnej, mniejsza niż w 2021 roku o 9%. Z kolei wydatki budżetowe ogółu samorządów w Polsce były w 2022 roku o 12% wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim. W rezultacie łączna kwota deficytu stanowiła 2,4% dochodów budżetowych, a odsetek samorządów z deficytem na koniec 2022 roku wyniósł 54,6% (w 2021 roku – 12,8%). Ponadto charakterystyczną cechą finansów samorządowych w 2022 roku było nieznaczne zmniejszenie się wielkości zadłużenia w stosunku do roku poprzedniego (o 0,3%), przy wzroście kosztów obsługi zadłużenia aż o 364,0%.

[1] *Sprawozdanie z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w 2022 roku*, KR RIO, Warszawa 2023.

Wielkości przeciętne ilustrują ogólny stan finansów samorządowych w Polsce, który może być zróżnicowany regionalnie, a także między poszczególnymi typami jednostek samorządu terytorialnego. Dlatego w dalszej części opracowania przedstawiono szczegółowe dane liczbowe dotyczące sytuacji finansowej samorządów na Podkarpaciu, z zastosowaniem podziału na samorząd województwa, powiaty, miasta na prawach powiatu, miasta, miasta-gminy i gminy wiejskie.

Dochody jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu

Spośród sześciu typów jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu, jedynie gminy wiejskie uzyskały w 2022 roku, w porównaniu do roku poprzedniego, przyrost dochodów, który nieznacznie przekraczał stopę inflacji (wzrost dochodów o 15,6%)[2]. Nieco niższy wskaźnik przyrostu dochodów miał samorząd województwa (o 13%), natomiast pozostałe typy jednostek samorządowych miały znacznie mniejsze tempo przyrostu dochodów budżetowych (powiaty – o 8,7%, miasta – o 2,5%, miasta-gminy – o 2,1%), a miasta na prawach powiatu osiągnęły o 10,1% niższe dochody w porównaniu z 2021 rokiem. Trzeba przy tym zaznaczyć, że istotny spadek dochodów miały samorządy Rzeszowa i Tarnobrzega, natomiast dochody budżetowe Krosna i Przemyśla były w 2022 roku większe niż w roku wcześniejszym.

Dla porównania, wskaźnik przyrostu dochodów ogółu samorządów województw w Polsce wynosił w 2022 roku 8%, powiatów – 8,2%, gmin – 5,1%, natomiast miasta na prawach powiatu zanotowały dochody o 1% niższe w porównaniu z 2021 rokiem. Jak wynika z **tabeli A**[3]**,** większość jednostek samorządu terytorialnego w województwie podkarpackim nie uzyskała pełnej kwoty planowanych dochodów i nie jest to specyficzna cecha Podkarpacia, bo podobnie było w całej Polsce. Takie samo spostrzeżenie można odnieść do wyniku na koniec roku, bo zdecydowana większość podkarpackich samorządów wykazała deficyt, co oznacza, że dochody budżetowe były niewystarczające dla sfinansowania niezbędnych wydatków.

Charakterystyczną cechą finansów samorządowych na Podkarpaciu w 2022 roku było zwiększenie (poza samorządem województwa) znaczenia dochodów własnych w strukturze dochodów budżetowych (**tabela B**). W porównaniu z wcześniejszym rokiem, w największym stopniu wzrósł udział dochodów własnych w budżetach gmin wiejskich (z 32,8% do 47,9%) i miast-gmin (z 35,0% do 47,5%). Nie był to jednak efekt większego zasilania budżetów samorządowych wpływami z podatków PIT i CIT, bo w większości samorządów podatki z tego tytułu miały w 2022 roku mniejszy udział niż w roku poprzednim. Natomiast wyższy udział dochodów własnych w dochodach ogółem wynikał raczej ze zmniejszonych transferów z budżetu państwa do budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

[2] Dane liczbowe ilustrujące sytuację finansową samorządów na Podkarpaciu w 2021 roku, a wykorzystane do porównań z 2022 rokiem pochodzą z „Budżetu Samorządu Terytorialnego", z. 28, RIO, Rzeszów 2022.

[3] Wszystkie dane liczbowe prezentowane w tabelach zostały opracowane przez pracowników Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie.

Nie zmieniło się natomiast istotnie znaczenie dochodów majątkowych jako źródła pozyskiwania środków do budżetu jednostek samorządowych. Dochody z tego tytułu miały na ogół kilku- lub kilkunastoprocentowy udział w kwocie dochodów budżetowych w przypadku każdego z typów jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu (**tabela C**). Nie oznacza to jednak, że dla każdej jednostki samorządowej ten rodzaj dochodów miał podobne znaczenie, bo skala zróżnicowania udziału dochodów majątkowych w dochodach ogółem jest między poszczególnymi samorządami (w ramach tego samego typu) bardzo mocno widoczna. Nie ma natomiast znacznych różnic ani między typami jednostek samorządowych, ani w ramach samorządów tego samego typu, pod względem skali korzystania ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (**tabela D**). Udział takich środków w ogólnej kwocie dochodów budżetowych mieścił się w 2022 roku (podobnie jak rok wcześniej) w przedziale 1–4% i tylko w przypadku kilku samorządów przekroczył próg dziesięcioprocentowy. Był przy tym tylko jeden samorząd, który w ogóle nie korzystał z funduszy zagranicznych, nie tylko w 2022 roku, ale także w roku wcześniejszym.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

Struktura wydatków budżetowych jednostek samorządu terytorialnego charakteryzuje się dość dużą stabilnością. W 2022 roku – podobnie jak w latach wcześniejszych – największą część wydatków samorządy przeznaczały na sfinansowanie zadań z zakresu oświaty i wychowania (**tabela E**). W porównaniu z wcześniejszym rokiem, nastąpił nieznaczny wzrost udziału wydatków na administrację publiczną i na pomoc społeczną. Nie było natomiast większych różnic między różnymi typami gmin pod względem struktury wydatków budżetowych. Charakterystyczne dla 2022 roku było znaczące zwiększenie kwot wydatków majątkowych, a także ich udziału w ogólnej kwocie wydatków budżetowych, w przypadku każdego z typów jednostek samorządowych (poza miastami na prawach powiatu, gdzie przeciętna kwota wydatków inwestycyjnych była w tym roku mniejsza niż wcześniej, co było spowodowane mniejszą aktywnością inwestycyjną samorządów Rzeszowa i Tarnobrzega) – **tabela F**. Nie oznacza to jednak, że każdy samorząd zwiększył w 2022 roku wydatki majątkowe, bo były również – wprawdzie nieliczne – takie samorządy, które ograniczyły kwotę wydatków majątkowych w porównaniu z rokiem wcześniejszym. Były to w większości samorządy, które we wcześniejszych latach wyróżniały się wysoką aktywnością inwestycyjną, natomiast w 2022 roku z różnych względów (zakończenie cyklu inwestycyjnego, zamknięcie projektów finansowanych ze środków zagranicznych, relatywnie niskie wsparcie środkami z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, wysoki poziom zadłużenia) ograniczyły skalę inwestowania.

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego

Poziom zadłużenia, mierzony relacją zobowiązań do dochodów każdej jednostki samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w 2022 roku, zaprezento-

wano w **tabeli G**, natomiast przeciętną wielkość wskaźników procentowych dla każdego z typów jednostek samorządowych w latach 2017–2022 podano poniżej:

	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Samorząd województwa	24,3	16,4	18,3	21,1	17,7	14,2
Samorządy powiatów	20,1	19,6	17,6	14,0	13,5	12,0
Miasta na prawach powiatu	54,2	52,8	49,5	49,1	46,9	51,4
Miasta	22,0	27,6	28,4	29,0	31,7	30,1
Miasta-gminy	22,3	25,4	26,0	24,6	22,3	21,4
Gminy wiejskie	16,9	18,2	16,9	15,1	14,1	12,5

W ciągu ostatnich kilku lat widoczna jest tendencja do zmniejszania się wskaźnika zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu. Tendencja ta została podtrzymana także w 2022 roku. Wyższy wskaźnik poziomu zadłużenia w 2022 roku w porównaniu z rokiem poprzednim miały jedynie miasta na prawach powiatu, i to przede wszystkim za sprawą samorządu miasta Rzeszowa, który bardzo znacząco powiększył kwotę zobowiązań, przy mniejszych niż rok wcześniej dochodach budżetowych. W rezultacie wskaźnik ilustrujący relację zobowiązań do dochodów przekroczył tu na koniec roku 60% i był zdecydowanie najwyższy wśród ogółu jednostek samorządowych. Spośród samorządów powiatów największe wskaźniki zadłużenia miały powiaty bieszczadzki i stalowowolski, natomiast najbardziej zadłużone samorządy miast to: Sanok, Lubaczów i Stalowa Wola. Zdecydowanie największe zadłużenie w relacji do dochodów w grupie miast-gmin miały na koniec roku Tyczyn i Głogów Małopolski, a wśród gmin wiejskich: Wielopole Skrzyńskie, Jawornik Polski, Krzeszów i Czarna (Dębicka).

Podsumowanie

Najbardziej charakterystyczne cechy finansów jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w 2022 roku to:

- bardzo słabe tempo przyrostu dochodów budżetowych, co przy wysokim wskaźniku inflacji oznaczało realny ich spadek;
- wzrost – w porównaniu z rokiem wcześniejszym – udziału dochodów własnych samorządów w strukturze dochodów budżetowych, niemający jednak

związku z wpływami z tytułu podatków PIT i CIT, bo ich udział w tworzeniu dochodów własnych był na ogół niższy w porównaniu z 2021 rokiem;
- bardzo znaczący przyrost kwoty deficytu budżetowego i liczby samorządów z deficytem na koniec roku, w porównaniu z rokiem wcześniejszym;
- wyższa niż w roku poprzednim aktywność inwestycyjna zdecydowanej większości jednostek samorządu terytorialnego;
- podtrzymanie, widocznej od kilku lat, tendencji do zmniejszania się zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego.

Przy próbie oceny przyczyn wyznaczających kierunki zaprezentowanych tu zmian cech finansów samorządowych w 2022 roku należy brać pod uwagę przynajmniej dwie okoliczności:
- zmiany w funkcjonowaniu Programu Rodzina 500+, które spowodowały zmniejszenie poziomu dochodów i wydatków budżetowych samorządów gmin w 2022 roku;
- finansowanie części wydatków inwestycyjnych samorządów niewykorzystanymi w 2021 roku środkami z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, co nie znalazło odzwierciedlenia w dochodach budżetowych w 2022 roku, ale spowodowało zwiększenie kwot wydatków majątkowych, bez konieczności powiększania zadłużenia.

prof. dr hab. ADAM CZUDEC – Katedra Polityki Gospodarczej w Instytucie Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Rzeszowskiego

Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku **Tabela A**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody ogółem wykonane (w zł)	Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Relacja dochodów wykonanych do planowanych	Wydatki ogółem wykonane (w zł)	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Wynik na koniec roku (w zł)	Miejsce w rankingu wg dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Samorząd województwa	**1 515 746 016**	**729**	**105,84%**	**1 394 259 418**	**671**	**121 486 598**	
	POWIATY							
1	bieszczadzki	53 239 729	2 562	105,08%	54 358 752	2 616	-1 119 023	1
2	brzozowski	101 149 145	1 591	97,80%	108 524 032	1 707	-7 374 886	8
3	dębicki	166 059 297	1 250	109,85%	174 246 773	1 311	-8 187 476	18
4	jarosławski	260 316 839	2 235	84,87%	271 079 395	2 328	-10 762 556	2
5	jasielski	170 848 513	1 559	99,53%	179 217 613	1 635	-8 369 100	10
6	kolbuszowski	64 508 542	1 051	64,61%	69 088 302	1 125	-4 579 760	20
7	krośnieński	100 486 962	921	98,70%	103 183 391	946	-2 696 429	21
8	leski	47 076 594	1 841	98,54%	48 516 371	1 898	-1 439 777	6
9	leżajski	128 252 668	1 914	100,76%	125 517 648	1 873	2 735 021	4
10	lubaczowski	105 230 055	1 986	80,98%	105 141 632	1 984	88 423	3
11	łańcucki	115 848 675	1 434	109,35%	130 743 871	1 618	-14 895 196	12
12	mielecki	180 271 273	1 352	99,68%	183 061 127	1 373	-2 789 854	17
13	nżański	104 112 332	1 625	91,33%	96 307 276	1 503	7 805 056	7
14	przemyski	96 879 569	1 357	99,46%	74 885 814	1 049	21 993 755	16
15	przeworski	115 896 367	1 523	84,85%	133 195 985	1 750	-17 299 618	11
16	ropczycko-sędziszowski	115 883 622	1 565	90,78%	114 238 821	1 542	1 644 801	9
17	rzeszowski	213 195 454	1 220	94,54%	246 324 973	1 409	-33 129 519	19
18	sanocki	126 637 911	1 403	94,28%	128 855 209	1 427	-2 217 297	15
19	stalowowolski	144 986 145	1 427	94,20%	157 409 681	1 549	-12 423 536	13
20	strzyżowski	113 593 644	1 909	100,87%	111 582 191	1 875	2 011 453	5
21	tarnobrzeski	72 795 110	1 419	99,10%	68 419 895	1 334	4 375 215	14
	Powiaty razem	**2 597 268 447**	**1 496**	**94,36%**	**2 683 898 750**	**1 545**	**-86 630 303**	

Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku **Tabela A**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody ogółem wykonane (w zł)	Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Relacja dochodów wykonanych do planowanych	Wydatki ogółem wykonane (w zł)	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Wynik na koniec roku (w zł)	Miejsce w rankingu wg dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU							
1	Krosno	451 293 117	10 182	105,33%	472 578 064	10 662	-21 284 947	1
2	Przemyśl	496 565 744	8 742	99,91%	504 025 600	8 873	-7 459 855	2
3	Rzeszów	1 625 991 210	8 246	100,16%	1 817 481 639	9 217	-191 490 429	3
4	Tarnobrzeg	362 700 732	8 214	90,93%	373 192 058	8 452	-10 491 326	4
	Miasta na prawach powiatu razem	**2 936 550 802**	**8 575**	**99,62%**	**3 167 277 360**	**9 249**	**-230 726 558**	
	MIASTA							
1	Dębica	248 233 411	5 733	103,05%	249 483 133	5 762	-1 249 721	11
2	Dynów	47 957 819	7 981	94,68%	47 696 118	7 937	261 701	2
3	Jarosław	217 969 026	6 121	94,91%	237 041 226	6 657	-19 072 200	6
4	Jasło	199 013 603	6 012	98,24%	195 247 448	5 899	3 766 155	8
5	Leżajsk	75 448 439	5 879	102,32%	75 510 274	5 884	-61 835	9
6	Lubaczów	64 883 925	5 682	84,05%	75 255 207	6 590	-10 371 282	12
7	Łańcut	120 402 532	6 822	98,65%	119 855 055	6 791	547 477	4
8	Mielec	352 698 747	6 149	102,00%	371 413 845	6 475	-18 715 098	5
9	Przeworsk	88 114 241	6 014	89,75%	91 987 052	6 278	-3 872 811	7
10	Radymno	34 242 797	6 823	97,49%	32 984 780	6 572	1 258 016	3
11	Sanok	203 173 933	5 857	97,36%	230 249 335	6 638	-27 075 403	10
12	Stalowa Wola	466 561 867	8 354	83,58%	472 604 822	8 463	-6 042 954	1
	Miasta razem	**2 118 700 340**	**6 470**	**94,47%**	**2 199 328 294**	**6 716**	**-80 627 955**	
	MIASTA-GMINY							
1	Baranów Sandomierski	78 822 152	6 939	105,00%	75 043 528	6 607	3 778 624	6
2	Błażowa	62 272 126	5 753	102,61%	66 106 231	6 107	-3 834 106	29
3	Boguchwała	129 456 776	5 913	98,05%	128 683 022	5 878	773 753	26
4	Brzostek	76 888 192	6 063	98,12%	72 516 078	5 718	4 372 114	23
5	Brzozów	143 153 462	5 507	96,14%	150 119 751	5 775	-6 966 289	32
6	Cieszanów	48 977 535	7 211	87,90%	46 536 166	6 852	2 441 369	5
7	Dubiecko	70 011 365	7 935	95,31%	70 692 666	8 012	-681 300	2
8	Dukla	90 653 013	6 502	104,32%	100 070 095	7 178	-9 417 083	12
9	Głogów Małopolski	114 365 505	5 856	99,67%	123 648 999	6 332	-9 283 494	28
10	Iwonicz-Zdrój	64 428 729	6 238	95,39%	70 912 150	6 866	-6 483 421	17
11	Jedlicze	82 225 091	5 488	103,69%	86 122 385	5 748	-3 897 294	33
12	Kańczuga	81 274 431	6 898	80,73%	78 553 951	6 667	2 720 480	7
13	Kolbuszowa	150 161 190	6 176	83,76%	172 737 791	7 104	-22 576 601	18
14	Kołaczyce	56 001 205	6 483	104,04%	55 667 349	6 444	333 856	13
15	Lesko	69 775 201	6 410	97,23%	74 160 797	6 812	-4 385 596	15

Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku **Tabela A**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody ogółem wykonane (w zł)	Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Relacja dochodów wykonanych do planowanych	Wydatki ogółem wykonane (w zł)	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Wynik na koniec roku (w zł)	Miejsce w rankingu wg dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca
1	2	3	4	5	6	7	8	9
16	Narol	51 287 040	6 772	73,80%	56 948 379	7 520	-5 661 339	8
17	Nisko	125 570 472	5 869	84,19%	125 287 960	5 856	282 511	27
18	Nowa Dęba	96 863 566	5 643	93,74%	100 158 260	5 835	-3 294 694	31
19	Nowa Sarzyna	132 973 442	6 331	100,04%	133 071 951	6 335	-98 510	16
20	Oleszyce	39 501 695	6 435	101,68%	37 062 837	6 037	2 438 858	14
21	Pilzno	100 058 034	5 481	104,58%	101 794 357	5 576	-1 736 323	35
22	Pruchnik	61 627 951	6 616	93,10%	60 834 397	6 531	793 555	10
23	Przecław	72 294 738	6 026	99,34%	73 265 802	6 107	-971 064	24
24	Radomyśl Wielki	86 524 792	6 084	99,50%	92 424 727	6 499	-5 899 934	22
25	Ropczyce	153 685 286	5 647	97,42%	163 351 767	6 002	-9 666 481	30
26	Rudnik nad Sanem	53 997 408	5 443	100,89%	52 070 125	5 249	1 927 284	36
27	Rymanów	112 411 368	7 350	95,02%	116 954 219	7 647	-4 542 851	4
28	Sędziszów Małopolski	146 748 971	6 157	104,83%	144 103 724	6 046	2 645 247	19
29	Sieniawa	49 990 767	7 377	79,95%	46 610 622	6 878	3 380 144	3
30	Sokołów Małopolski	106 479 142	6 150	101,11%	102 463 696	5 918	4 015 446	20
31	Strzyżów	108 953 506	5 481	86,34%	117 654 414	5 919	-8 700 909	34
32	Tyczyn	67 621 059	5 933	99,31%	69 963 033	6 139	-2 341 975	25
33	Ulanów	66 457 965	8 412	95,36%	63 346 416	8 019	3 111 549	1
34	Ustrzyki Dolne	109 388 260	6 662	95,16%	119 154 629	7 257	-9 766 369	9
35	Zagórz	77 573 834	6 093	99,22%	74 209 029	5 829	3 364 805	21
36	Zaklików	52 786 010	6 515	99,13%	58 824 183	7 260	-6 038 172	11
	Miasta-gminy razem	**3 191 261 278**	**6 177**	**95,51%**	**3 281 125 484**	**6 351**	**-89 864 206**	
	GMINY WIEJSKIE							
1	Adamówka	32 445 143	8 027	107,85%	29 223 533	7 230	3 221 609	15
2	Baligród	27 675 690	9 059	97,82%	30 052 040	9 837	-2 376 350	8
3	Besko	30 261 693	6 919	96,40%	28 428 750	6 499	1 832 944	40
4	Białobrzegi	52 742 623	6 077	103,07%	50 931 706	5 868	1 810 917	82
5	Bircza	52 641 258	8 855	73,06%	56 583 579	9 518	-3 942 322	10
6	Bojanów	45 421 757	5 969	103,25%	48 183 611	6 332	-2 761 854	90
7	Borowa	32 340 768	6 126	99,34%	30 669 500	5 810	1 671 268	80
8	Brzyska	39 727 160	6 249	99,09%	45 222 021	7 114	-5 494 860	72
9	Bukowsko	45 598 625	8 539	102,19%	42 627 089	7 983	2 971 536	12
10	Chłopice	35 777 498	6 744	97,34%	34 754 879	6 551	1 022 619	52
11	Chmielnik	54 613 460	7 450	98,05%	54 897 862	7 488	-284 402	25
12	Chorkówka	85 105 011	6 310	99,85%	81 681 715	6 056	3 423 296	68
13	Cisna	18 708 362	11 024	72,60%	20 229 322	11 921	-1 520 960	2
14	Cmolas	48 202 146	6 037	98,53%	45 733 506	5 727	2 468 640	86
15	Czarna (Bieszczadzka)	17 421 188	7 335	69,75%	16 852 910	7 096	568 278	27

Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku **Tabela A**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody ogółem wykonane (w zł)	Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Relacja dochodów wykonanych do planowanych	Wydatki ogółem wykonane (w zł)	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Wynik na koniec roku (w zł)	Miejsce w rankingu wg dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca
1	2	3	4	5	6	7	8	9
16	Czarna (Dębicka)	73 059 666	5 482	99,56%	75 798 507	5 688	-2 738 841	105
17	Czarna (Łańcucka)	80 624 216	6 692	100,12%	76 243 689	6 328	4 380 527	54
18	Czermin	44 754 086	6 346	87,37%	43 476 016	6 165	1 278 070	65
19	Czudec	71 932 632	6 216	99,28%	77 780 863	6 721	-5 848 231	74
20	Dębica	134 851 198	5 261	89,49%	132 734 515	5 178	2 116 683	108
21	Dębowiec	54 246 479	6 159	98,94%	56 015 317	6 360	-1 768 838	78
22	Domaradz	40 426 482	6 906	99,63%	38 840 523	6 635	1 585 959	42
23	Dydnia	52 103 803	6 895	99,36%	54 443 880	7 204	-2 340 077	45
24	Dynów	46 832 547	7 052	94,68%	46 326 380	6 976	506 166	37
25	Dzikowiec	51 060 537	8 078	99,75%	49 126 969	7 772	1 933 568	13
26	Fredropol	39 459 833	7 596	98,38%	41 432 429	7 975	-1 972 596	21
27	Frysztak	60 678 586	6 009	98,55%	62 564 221	6 196	-1 885 635	89
28	Gać	32 732 697	7 256	100,64%	28 196 245	6 251	4 536 453	28
29	Gawłuszowice	19 077 235	6 988	97,67%	18 150 739	6 649	926 496	38
30	Gorzyce	74 091 766	5 803	97,20%	80 873 743	6 335	-6 781 976	96
31	Grębów	59 324 302	5 927	89,83%	57 616 717	5 756	1 707 585	91
32	Grodzisko Dolne	45 925 535	5 911	94,38%	48 777 914	6 278	-2 852 379	93
33	Haczów	56 484 114	6 258	106,82%	55 050 542	6 099	1 433 572	71
34	Harasiuki	43 181 496	7 484	99,71%	46 905 374	8 129	-3 723 878	24
35	Horyniec-Zdrój	33 274 430	7 576	99,62%	33 601 040	7 651	-326 610	22
36	Hyżne	52 683 766	7 567	101,18%	53 108 916	7 628	-425 151	23
37	Iwierzyce	55 197 002	7 116	99,46%	56 426 357	7 274	-1 229 355	35
38	Jarocin	34 395 068	6 753	72,55%	33 775 491	6 632	619 576	50
39	Jarosław	74 970 104	5 700	90,54%	77 548 285	5 896	-2 578 182	100
40	Jasienica Rosielna	46 615 813	6 148	104,96%	45 873 901	6 050	741 912	79
41	Jasło	96 691 474	6 061	98,24%	96 221 957	6 032	469 517	84
42	Jaśliska	21 468 798	10 341	95,15%	21 359 977	10 289	108 821	3
43	Jawornik Polski	41 598 319	9 797	97,79%	39 311 210	9 258	2 287 109	5
44	Jeżowe	65 821 772	6 671	100,39%	66 478 875	6 737	-657 103	56
45	Jodłowa	35 480 493	6 750	101,91%	35 101 709	6 678	378 784	51
46	Kamień	54 106 019	7 928	86,80%	59 226 113	8 678	-5 120 094	17
47	Komańcza	37 189 965	8 865	91,15%	33 758 459	8 047	3 431 507	9
48	Korczyna	66 931 128	6 025	94,81%	67 376 665	6 066	-445 537	87
49	Krasiczyn	35 393 095	6 902	100,55%	34 193 363	6 668	1 199 732	43
50	Krasne	71 704 317	5 557	98,06%	74 986 005	5 811	-3 281 688	102

Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku **Tabela A**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody ogółem wykonane (w zł)	Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Relacja dochodów wykonanych do planowanych	Wydatki ogółem wykonane (w zł)	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Wynik na koniec roku (w zł)	Miejsce w rankingu wg dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca
1	2	3	4	5	6	7	8	9
51	Krempna	16 550 047	9 645	104,23%	14 699 240	8 566	1 850 807	6
52	Krościenko Wyżne	32 765 894	6 098	98,44%	33 344 610	6 206	-578 717	81
53	Krzeszów	28 600 151	6 955	97,24%	29 030 253	7 060	-430 101	39
54	Krzywcza	35 641 067	7 861	92,42%	36 874 513	8 133	-1 233 445	18
55	Kuryłówka	40 016 112	7 253	107,48%	36 785 066	6 668	3 231 046	29
56	Laszki	42 475 114	6 424	97,15%	45 873 828	6 938	-3 398 714	63
57	Leżajsk	120 380 895	6 052	102,08%	126 658 834	6 368	-6 277 939	85
58	Lubaczów	64 615 378	7 216	95,21%	69 380 993	7 749	-4 765 615	30
59	Lubenia	40 512 333	6 209	103,01%	40 295 607	6 176	216 725	75
60	Lutowiska	18 321 277	9 239	110,03%	16 809 971	8 477	1 511 306	7
61	Łańcut	126 201 007	5 789	94,79%	131 089 574	6 013	-4 888 567	97
62	Majdan Królewski	58 637 911	6 076	106,85%	56 479 389	5 853	2 158 522	83
63	Markowa	43 767 868	6 880	97,41%	47 505 377	7 467	-3 737 508	47
64	Medyka	42 959 025	6 897	87,17%	38 813 420	6 231	4 145 604	44
65	Miejsce Piastowe	80 278 044	6 021	101,72%	82 641 753	6 199	-2 363 708	88
66	Mielec	78 213 086	5 748	96,93%	87 552 120	6 434	-9 339 034	98
67	Niebylec	57 086 764	5 546	82,99%	56 215 861	5 462	870 904	103
68	Niwiska	48 201 600	7 788	99,54%	48 809 829	7 887	-608 229	19
69	Nowy Żmigród	53 920 841	6 182	97,57%	56 413 557	6 468	-2 492 716	77
70	Nozdrzec	51 843 899	6 842	106,82%	51 769 738	6 832	74 160	48
71	Olszanica	33 560 600	7 156	96,36%	32 399 837	6 908	1 160 762	32
72	Orły	57 704 054	6 767	90,64%	54 850 381	6 433	2 853 674	49
73	Osiek Jasielski	33 731 294	6 513	101,18%	32 162 355	6 210	1 568 939	60
74	Ostrów	88 822 324	11 948	87,51%	89 726 856	12 070	-904 532	1
75	Padew Narodowa	40 778 705	7 935	96,97%	43 358 247	8 437	-2 579 542	16
76	Pawłosiów	47 253 644	5 592	87,16%	46 660 559	5 522	593 085	101
77	Przemyśl	63 273 391	5 921	100,88%	68 022 326	6 365	-4 748 935	92
78	Przeworsk	95 711 268	6 540	96,01%	99 093 829	6 771	-3 382 561	59
79	Pysznica	65 061 986	5 499	110,53%	64 926 994	5 488	134 992	104
80	Radomyśl nad Sanem	46 885 876	6 476	101,86%	47 691 240	6 587	-805 365	61
81	Radymno	72 090 021	6 589	100,49%	83 070 360	7 593	-10 980 339	58
82	Rakszawa	46 244 806	6 352	101,02%	44 320 295	6 088	1 924 511	64
83	Raniżów	47 930 001	6 916	105,18%	44 467 384	6 417	3 462 617	41
84	Rokietnica	26 801 013	6 444	105,02%	27 282 174	6 560	-481 161	62
85	Rozwienica	41 193 504	6 674	76,34%	40 643 924	6 585	549 580	55

Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku **Tabela A**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody ogółem wykonane (w zł)	Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Relacja dochodów wykonanych do planowanych	Wydatki ogółem wykonane (w zł)	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Wynik na koniec roku (w zł)	Miejsce w rankingu wg dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca
1	2	3	4	5	6	7	8	9
86	Sanok	113 498 750	6 271	102,96%	115 895 208	6 403	-2 396 459	70
87	Skołyszyn	68 889 778	5 707	101,61%	71 721 120	5 942	-2 831 342	99
88	Solina	52 483 642	10 022	99,70%	60 771 190	11 604	-8 287 548	4
89	Stary Dzików	28 903 469	7 170	98,51%	26 087 992	6 472	2 815 476	31
90	Stubno	32 183 062	8 715	98,03%	31 874 077	8 631	308 985	11
91	Świlcza	90 762 021	5 448	86,91%	85 110 654	5 109	5 651 367	106
92	Tarnowiec	52 819 820	5 844	98,92%	54 307 788	6 008	-1 487 968	95
93	Tryńcza	60 448 346	7 111	94,57%	57 123 168	6 720	3 325 178	36
94	Trzebownisko	151 975 966	6 335	98,86%	185 918 581	7 750	-33 942 615	66
95	Tuszów Narodowy	59 147 805	7 119	91,26%	59 220 404	7 128	-72 600	33
96	Tyrawa Wołoska	15 003 318	7 750	73,88%	13 030 634	6 731	1 972 685	20
97	Wadowice Górne	48 246 404	6 331	97,49%	48 695 380	6 390	-448 975	67
98	Wiązownica	73 838 271	6 299	72,74%	78 395 052	6 688	-4 556 781	69
99	Wielkie Oczy	27 350 172	7 428	103,14%	25 509 238	6 928	1 840 934	26
100	Wielopole Skrzyńskie	55 678 826	7 117	98,45%	60 222 836	7 698	-4 544 011	34
101	Wiśniowa	51 679 056	6 737	98,91%	51 696 489	6 739	-17 433	53
102	Wojaszówka	63 290 624	6 880	97,09%	61 165 239	6 649	2 125 385	46
103	Zaleszany	58 901 328	5 350	100,58%	63 077 228	5 730	-4 175 900	107
104	Zarszyn	55 525 917	6 217	97,90%	57 564 153	6 445	-2 038 236	73
105	Zarzecze	56 065 822	8 071	94,65%	56 131 483	8 080	-65 661	14
106	Żołynia	43 231 658	6 191	90,70%	42 683 781	6 113	547 877	76
107	Żurawica	83 663 886	6 623	92,90%	88 014 295	6 968	-4 350 409	57
108	Żyraków	85 070 896	5 900	101,07%	81 771 871	5 671	3 299 025	94
	Gminy wiejskie razem	**5 839 740 791**	**6 543**	**96,14%**	**5 936 483 084**	**6 651**	**-96 742 293**	

Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku (w %) oraz udział PIT i CIT w dochodach własnych **Tabela B**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody własne	Subwencja ogólna	Dotacje celowe	Udział PIT w dochodach własnych	Udział CIT w dochodach własnych
1	2	3	4	5	7	8
	Samorząd województwa	**34,64%**	**28,56%**	**36,80%**	**18,34%**	**56,51%**
	POWIATY					
1	bieszczadzki	39,82%	33,92%	26,27%	45,02%	0,66%
2	brzozowski	35,64%	44,88%	19,48%	42,86%	0,75%
3	dębicki	39,29%	43,19%	17,52%	52,42%	2,91%
4	jarosławski	35,60%	41,28%	23,12%	26,66%	1,30%
5	jasielski	34,36%	46,79%	18,84%	41,87%	2,36%
6	kolbuszowski	35,81%	42,57%	21,61%	65,85%	2,00%
7	krośnieński	39,63%	43,85%	16,52%	60,13%	1,26%
8	leski	35,12%	41,39%	23,49%	60,62%	0,59%
9	leżajski	25,78%	52,67%	21,55%	47,64%	2,07%
10	lubaczowski	35,29%	40,99%	23,72%	34,18%	0,85%
11	łańcucki	38,69%	40,77%	20,54%	49,06%	1,79%
12	mielecki	34,95%	48,86%	16,20%	56,95%	4,04%
13	niżański	31,92%	50,49%	17,59%	48,73%	0,40%
14	przemyski	31,84%	46,70%	21,46%	52,80%	0,81%
15	przeworski	34,15%	33,89%	31,96%	46,52%	1,22%
16	ropczycko-sędziszowski	36,06%	47,56%	16,38%	43,99%	1,17%
17	rzeszowski	38,26%	31,30%	30,44%	49,89%	3,04%
18	sanocki	36,23%	47,67%	16,10%	49,41%	2,37%
19	stalowowolski	34,68%	45,24%	20,07%	54,76%	3,67%
20	strzyżowski	35,42%	43,73%	20,85%	38,52%	0,49%
21	tarnobrzeski	42,64%	36,29%	21,06%	47,46%	1,78%
	Powiaty razem	**35,65%**	**43,14%**	**21,21%**	**46,92%**	**1,93%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
1	Krosno	47,25%	31,50%	21,25%	31,69%	5,25%
2	Przemyśl	42,83%	31,59%	25,58%	33,99%	1,96%
3	Rzeszów	56,28%	27,06%	16,66%	39,02%	4,53%
4	Tarnobrzeg	40,24%	32,68%	27,08%	41,91%	1,86%
	Miasta na prawach powiatu razem	**50,63%**	**29,20%**	**20,16%**	**37,53%**	**4,01%**

Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku (w %) oraz udział PIT i CIT w dochodach własnych **Tabela B**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody własne	Subwencja ogólna	Dotacje celowe	Udział PIT w dochodach własnych	Udział CIT w dochodach własnych
1	2	3	4	5	7	8
	MIASTA					
1	Dębica	60,93%	18,12%	20,95%	34,42%	3,01%
2	Dynów	54,48%	22,04%	23,48%	23,07%	0,95%
3	Jarosław	57,85%	17,57%	24,59%	28,18%	3,38%
4	Jasło	58,19%	16,81%	25,00%	30,04%	4,63%
5	Leżajsk	59,69%	14,49%	25,82%	31,87%	3,52%
6	Lubaczów	57,22%	23,24%	19,53%	30,11%	2,72%
7	Łańcut	62,97%	14,69%	22,34%	28,81%	2,09%
8	Mielec	64,69%	15,64%	19,67%	31,46%	4,89%
9	Przeworsk	58,60%	16,69%	24,71%	33,66%	2,30%
10	Radymno	58,57%	19,10%	22,33%	29,47%	1,29%
11	Sanok	59,20%	20,07%	20,73%	29,61%	3,68%
12	Stalowa Wola	65,82%	12,32%	21,86%	18,93%	2,79%
	Miasta razem	**61,57%**	**16,31%**	**22,12%**	**27,95%**	**3,39%**
	MIASTA-GMINY					
1	Baranów Sandomierski	50,34%	26,60%	23,06%	23,95%	0,37%
2	Błażowa	39,15%	39,88%	20,98%	35,17%	0,29%
3	Boguchwała	55,27%	23,98%	20,75%	33,52%	0,45%
4	Brzostek	38,93%	35,35%	25,72%	27,74%	0,36%
5	Brzozów	38,58%	33,21%	28,20%	35,65%	2,20%
6	Cieszanów	52,07%	26,42%	21,51%	20,91%	0,21%
7	Dubiecko	45,91%	30,96%	23,13%	19,53%	0,04%
8	Dukla	41,09%	31,91%	27,00%	26,20%	1,02%
9	Głogów Małopolski	61,59%	17,54%	20,87%	28,49%	3,14%
10	Iwonicz-Zdrój	37,60%	31,95%	30,45%	36,31%	0,16%
11	Jedlicze	56,38%	20,92%	22,70%	29,26%	1,46%
12	Kańczuga	43,15%	32,45%	24,40%	25,40%	2,03%
13	Kolbuszowa	49,77%	20,91%	29,32%	28,48%	2,83%
14	Kołaczyce	39,00%	33,61%	27,39%	31,76%	0,31%
15	Lesko	55,78%	23,17%	21,05%	24,23%	0,73%
16	Narol	40,28%	33,18%	26,54%	27,46%	0,21%
17	Nisko	58,89%	17,86%	23,24%	30,56%	0,42%
18	Nowa Dęba	62,87%	17,07%	20,06%	23,63%	2,68%
19	Nowa Sarzyna	43,37%	27,72%	28,91%	20,15%	2,19%
20	Oleszyce	43,29%	29,48%	27,23%	37,65%	0,42%

Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku (w %) oraz udział PIT i CIT w dochodach własnych **Tabela B**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody własne	Subwencja ogólna	Dotacje celowe	Udział PIT w dochodach własnych	Udział CIT w dochodach własnych
1	2	3	4	5	7	8
21	Pilzno	47,43%	27,49%	25,08%	29,78%	1,60%
22	Pruchnik	39,97%	34,05%	25,98%	26,37%	1,30%
23	Przecław	41,06%	32,69%	26,25%	31,88%	0,18%
24	Radomyśl Wielki	38,64%	35,75%	25,61%	32,24%	0,95%
25	Ropczyce	47,73%	25,87%	26,39%	29,15%	1,61%
26	Rudnik nad Sanem	47,32%	27,63%	25,05%	32,47%	0,32%
27	Rymanów	43,16%	34,75%	22,08%	24,35%	0,49%
28	Sędziszów Małopolski	50,66%	26,00%	23,34%	24,59%	1,31%
29	Sieniawa	53,35%	26,24%	20,41%	22,33%	0,26%
30	Sokołów Małopolski	42,23%	33,89%	23,87%	28,77%	0,40%
31	Strzyżów	44,29%	32,05%	23,66%	31,47%	1,18%
32	Tyczyn	53,62%	24,62%	21,75%	35,55%	0,65%
33	Ulanów	42,61%	24,44%	32,95%	22,12%	0,28%
34	Ustrzyki Dolne	51,19%	26,58%	22,23%	23,76%	1,11%
35	Zagórz	48,05%	26,44%	25,51%	31,09%	0,89%
36	Zaklików	44,10%	29,62%	26,28%	32,56%	0,78%
	Miasta-gminy razem	**47,49%**	**27,81%**	**24,70%**	**28,21%**	**1,18%**
	GMINY WIEJSKIE					
1	Adamówka	44,63%	26,42%	28,95%	29,96%	0,15%
2	Baligród	47,18%	21,16%	31,66%	34,05%	0,14%
3	Besko	39,52%	29,87%	30,62%	40,01%	0,94%
4	Białobrzegi	50,86%	26,72%	22,42%	31,01%	0,57%
5	Bircza	49,01%	24,02%	26,97%	21,99%	0,21%
6	Bojanów	35,36%	36,55%	28,09%	37,81%	0,06%
7	Borowa	51,69%	28,61%	19,70%	35,67%	0,12%
8	Brzyska	40,46%	34,48%	25,06%	34,18%	0,02%
9	Bukowsko	45,58%	28,10%	26,32%	25,98%	0,01%
10	Chłopice	47,28%	29,83%	22,90%	30,28%	0,24%
11	Chmielnik	59,45%	23,33%	17,23%	26,13%	0,14%
12	Chorkówka	47,08%	30,45%	22,46%	25,52%	1,59%
13	Cisna	77,20%	12,97%	9,83%	29,62%	0,16%
14	Cmolas	40,22%	34,86%	24,92%	34,29%	0,21%
15	Czarna (Bieszczadzka)	59,15%	21,99%	18,85%	40,01%	0,13%
16	Czarna (Dębicka)	44,15%	30,87%	24,98%	36,40%	0,03%
17	Czarna (Łańcucka)	55,92%	22,94%	21,14%	25,12%	1,54%

Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku (w %) oraz udział PIT i CIT w dochodach własnych **Tabela B**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody własne	Subwencja ogólna	Dotacje celowe	Udział PIT w dochodach własnych	Udział CIT w dochodach własnych
1	2	3	4	5	7	8
18	Czermin	48,94%	28,87%	22,19%	30,93%	0,07%
19	Czudec	43,87%	31,73%	24,40%	37,36%	0,87%
20	Dębica	54,36%	19,91%	25,73%	31,81%	4,56%
21	Dębowiec	40,16%	33,06%	26,78%	30,46%	0,61%
22	Domaradz	38,44%	33,11%	28,45%	36,19%	0,26%
23	Dydnia	36,42%	34,95%	28,63%	32,62%	0,04%
24	Dynów	44,26%	33,27%	22,46%	25,45%	0,08%
25	Dzikowiec	44,61%	31,36%	24,03%	20,45%	0,04%
26	Fredropol	48,37%	26,79%	24,84%	26,49%	0,09%
27	Frysztak	42,33%	32,72%	24,95%	30,72%	0,21%
28	Gać	46,94%	24,92%	28,14%	31,84%	0,03%
29	Gawłuszowice	53,63%	24,12%	22,26%	39,87%	0,02%
30	Gorzyce	55,16%	25,63%	19,21%	28,59%	1,93%
31	Grębów	46,23%	31,67%	22,10%	30,47%	0,23%
32	Grodzisko Dolne	41,68%	30,24%	28,08%	41,75%	0,04%
33	Haczów	47,02%	31,63%	21,35%	30,84%	0,03%
34	Harasiuki	40,58%	33,23%	26,19%	28,59%	0,09%
35	Horyniec-Zdrój	48,29%	24,94%	26,77%	29,47%	0,12%
36	Hyżne	48,50%	29,74%	21,76%	23,65%	0,02%
37	Iwierzyce	52,25%	22,36%	25,39%	28,77%	0,24%
38	Jarocin	45,11%	34,01%	20,88%	31,37%	0,34%
39	Jarosław	46,83%	26,84%	26,34%	29,89%	0,81%
40	Jasienica Rosielna	39,29%	33,68%	27,02%	36,77%	0,07%
41	Jasło	46,49%	24,61%	28,89%	30,22%	0,48%
42	Jaśliska	53,95%	22,58%	23,47%	31,12%	0,01%
43	Jawornik Polski	52,52%	22,71%	24,78%	22,46%	0,03%
44	Jeżowe	30,06%	38,95%	30,99%	32,81%	0,32%
45	Jodłowa	39,08%	33,85%	27,07%	36,38%	0,14%
46	Kamień	34,86%	31,47%	33,66%	37,09%	0,72%
47	Komańcza	60,29%	20,92%	18,79%	21,85%	0,30%
48	Korczyna	43,54%	29,46%	27,00%	35,90%	0,82%
49	Krasiczyn	53,42%	20,94%	25,65%	37,36%	0,14%
50	Krasne	61,64%	19,41%	18,95%	33,43%	1,73%
51	Krempna	52,09%	22,10%	25,81%	40,39%	0,00%
52	Krościenko Wyżne	56,95%	22,35%	20,70%	39,46%	0,05%

Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku (w %) oraz udział PIT i CIT w dochodach własnych **Tabela B**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody własne	Subwencja ogólna	Dotacje celowe	Udział PIT w dochodach własnych	Udział CIT w dochodach własnych
1	2	3	4	5	7	8
53	Krzeszów	47,87%	25,44%	26,69%	33,15%	0,26%
54	Krzywcza	40,21%	31,29%	28,51%	31,53%	0,02%
55	Kuryłówka	38,34%	31,43%	30,23%	31,61%	0,07%
56	Laszki	39,76%	33,49%	26,75%	31,50%	0,17%
57	Leżajsk	42,23%	30,87%	26,89%	23,26%	0,82%
58	Lubaczów	43,83%	28,31%	27,86%	22,01%	1,02%
59	Lubenia	49,49%	27,55%	22,96%	33,96%	0,05%
60	Lutowiska	70,75%	14,15%	15,10%	32,43%	0,22%
61	Łańcut	47,33%	30,58%	22,09%	30,22%	0,70%
62	Majdan Królewski	37,36%	38,51%	24,12%	30,08%	0,03%
63	Markowa	52,04%	24,65%	23,31%	27,44%	1,13%
64	Medyka	52,41%	25,48%	22,12%	26,34%	0,53%
65	Miejsce Piastowe	47,92%	29,88%	22,20%	29,69%	0,38%
66	Mielec	53,46%	24,98%	21,57%	36,98%	0,30%
67	Niebylec	39,95%	39,53%	20,52%	36,73%	0,10%
68	Niwiska	43,61%	31,43%	24,96%	27,49%	0,02%
69	Nowy Żmigród	35,76%	35,80%	28,44%	33,90%	0,16%
70	Nozdrzec	33,23%	36,29%	30,48%	34,66%	0,08%
71	Olszanica	49,86%	27,76%	22,37%	31,96%	0,01%
72	Orły	42,77%	32,28%	24,96%	29,78%	0,29%
73	Osiek Jasielski	35,47%	32,94%	31,59%	40,14%	0,08%
74	Ostrów	69,25%	14,97%	15,78%	10,89%	0,08%
75	Padew Narodowa	58,72%	23,47%	17,81%	23,10%	0,02%
76	Pawłosiów	55,57%	22,47%	21,97%	32,63%	0,20%
77	Przemyśl	52,87%	22,77%	24,36%	30,80%	0,48%
78	Przeworsk	44,04%	27,42%	28,54%	27,43%	0,06%
79	Pysznica	52,88%	25,60%	21,52%	35,89%	0,09%
80	Radomyśl nad Sanem	47,61%	31,23%	21,15%	31,72%	0,04%
81	Radymno	45,99%	31,01%	23,00%	22,58%	0,48%
82	Rakszawa	45,62%	29,15%	25,23%	32,36%	3,09%
83	Raniżów	47,20%	27,82%	24,98%	28,95%	0,18%
84	Rokietnica	47,12%	28,98%	23,91%	34,19%	1,33%
85	Roźwienica	43,32%	30,95%	25,73%	30,85%	0,58%
86	Sanok	48,41%	25,36%	26,22%	22,96%	0,41%
87	Skołyszyn	40,12%	33,00%	26,89%	34,87%	2,31%

Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku (w %) oraz udział PIT i CIT w dochodach własnych **Tabela B**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody własne	Subwencja ogólna	Dotacje celowe	Udział PIT w dochodach własnych	Udział CIT w dochodach własnych
1	2	3	4	5	7	8
88	Solina	73,08%	13,36%	13,56%	14,87%	0,33%
89	Stary Dzików	57,49%	19,90%	22,61%	25,01%	0,05%
90	Stubno	52,80%	24,08%	23,12%	24,40%	0,03%
91	Świlcza	49,79%	28,95%	21,26%	33,20%	1,51%
92	Tarnowiec	39,94%	34,38%	25,67%	36,00%	0,67%
93	Tryńcza	50,85%	21,55%	27,60%	26,30%	0,47%
94	Trzebownisko	63,67%	17,74%	18,58%	22,81%	7,10%
95	Tuszów Narodowy	53,42%	21,49%	25,09%	28,52%	0,60%
96	Tyrawa Wołoska	44,48%	30,60%	24,92%	58,42%	0,00%
97	Wadowice Górne	51,25%	27,42%	21,34%	30,09%	1,12%
98	Wiązownica	41,61%	32,39%	25,99%	26,61%	0,18%
99	Wielkie Oczy	43,96%	30,02%	26,01%	34,16%	0,04%
100	Wielopole Skrzyńskie	40,75%	32,19%	27,06%	25,64%	0,16%
101	Wiśniowa	43,86%	32,23%	23,91%	28,42%	0,07%
102	Wojaszówka	55,76%	27,23%	17,02%	24,68%	0,06%
103	Zaleszany	46,33%	25,72%	27,94%	38,87%	0,05%
104	Zarszyn	43,36%	33,18%	23,46%	32,61%	0,11%
105	Zarzecze	36,18%	36,17%	27,64%	30,02%	0,61%
106	Żołynia	49,91%	28,65%	21,44%	33,03%	0,29%
107	Żurawica	50,44%	23,56%	26,01%	25,49%	1,71%
108	Żyraków	57,18%	21,64%	21,18%	29,27%	0,40%
	Gminy wiejskie razem	**47,89%**	**27,90%**	**24,20%**	**29,46%**	**0,81%**

Dochody majątkowe w 2022 roku (w %) **Tabela C**

Lp.	Nazwa jednostki	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem	Udział dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach majątkowych	Relacja dochodów majątkowych wykonanych do planowanych
1	2	3	4	5
	Samorząd województwa	**20,64%**	**1,45%**	**101,61%**
	POWIATY			
1	bieszczadzki	11,05%	0,31%	104,46%
2	brzozowski	15,59%	0,10%	89,23%
3	dębicki	6,32%	11,88%	114,42%
4	jarosławski	14,96%	1,15%	41,15%
5	jasielski	11,63%	0,76%	94,52%
6	kolbuszowski	7,84%	0,00%	12,77%
7	krośnieński	8,74%	0,13%	93,47%
8	leski	6,40%	18,96%	97,87%
9	leżajski	8,04%	0,49%	101,07%
10	lubaczowski	13,77%	0,59%	32,53%
11	łańcucki	14,59%	0,20%	128,13%
12	mielecki	3,53%	0,24%	96,21%
13	nżański	14,29%	0,05%	61,58%
14	przemyski	30,11%	0,35%	92,28%
15	przeworski	24,11%	4,57%	60,01%
16	ropczycko-sędziszowski	8,87%	4,72%	48,98%
17	rzeszowski	26,47%	14,47%	81,09%
18	sanocki	9,92%	0,05%	77,29%
19	stalowowolski	5,47%	0,37%	61,53%
20	strzyżowski	12,37%	0,57%	101,64%
21	tarnobrzeski	11,85%	0,09%	92,20%
	Powiaty razem	**13,00%**	**3,79%**	**64,96%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU			
1	Krosno	10,42%	20,50%	170,94%
2	Przemyśl	4,05%	25,41%	66,67%
3	Rzeszów	3,60%	16,93%	75,85%
4	Tarnobrzeg	11,53%	9,36%	57,44%
	Miasta na prawach powiatu razem	**5,71%**	**17,06%**	**80,66%**
	MIASTA			
1	Dębica	3,00%	15,90%	65,11%
2	Dynów	27,82%	4,24%	84,64%
3	Jarosław	6,17%	2,75%	60,83%
4	Jasło	3,84%	14,16%	54,05%
5	Leżajsk	11,33%	1,03%	101,04%
6	Lubaczów	3,23%	52,56%	16,45%
7	Łańcut	15,69%	58,16%	92,10%
8	Mielec	5,42%	26,77%	134,67%
9	Przeworsk	7,25%	57,41%	55,06%
10	Radymno	3,45%	7,81%	74,96%
11	Sanok	5,58%	39,68%	96,77%
12	Stalowa Wola	28,84%	60,03%	66,95%
	Miasta razem	**11,52%**	**44,89%**	**70,68%**
	MIASTA-GMINY			
1	Baranów Sandomierski	19,42%	5,95%	111,76%
2	Błażowa	2,24%	21,91%	201,67%
3	Boguchwała	11,89%	33,44%	84,15%
4	Brzostek	2,02%	31,93%	79,79%
5	Brzozów	2,00%	10,31%	38,08%
6	Cieszanów	16,28%	13,58%	55,19%
7	Dubiecko	17,59%	3,74%	83,62%
8	Dukla	2,05%	24,08%	102,62%
9	Głogów Małopolski	3,23%	57,48%	94,38%
10	Iwonicz-Zdrój	9,00%	0,73%	58,28%
11	Jedlicze	7,30%	3,70%	102,36%
12	Kańczuga	8,61%	6,47%	35,88%
13	Kolbuszowa	10,86%	21,80%	36,10%
14	Kołaczyce	3,77%	2,41%	108,06%
15	Lesko	12,32%	6,67%	92,07%
16	Narol	7,08%	41,64%	16,10%
17	Nisko	16,24%	34,06%	53,49%
18	Nowa Dęba	5,64%	20,67%	53,33%
19	Nowa Sarzyna	8,80%	4,61%	98,23%

Dochody majątkowe w 2022 roku (w %) **Tabela C**

Lp.	Nazwa jednostki	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem	Udział dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach majątkowych	Relacja dochodów majątkowych wykonanych do planowanych
1	2	3	4	5
20	Oleszyce	1,83%	76,05%	103,42%
21	Pilzno	2,36%	5,91%	75,15%
22	Pruchnik	3,48%	5,21%	25,06%
23	Przecław	3,19%	25,26%	96,47%
24	Radomyśl Wielki	2,75%	0,82%	100,32%
25	Ropczyce	4,78%	2,06%	93,70%
26	Rudnik nad Sanem	3,63%	29,00%	139,30%
27	Rymanów	11,99%	2,59%	71,32%
28	Sędziszów Małopolski	14,56%	1,20%	137,06%
29	Sieniawa	13,72%	99,31%	36,12%
30	Sokołów Małopolski	3,94%	72,73%	100,25%
31	Strzyżów	2,62%	8,21%	16,21%
32	Tyczyn	6,44%	7,43%	82,33%
33	Ulanów	32,96%	7,19%	81,96%
34	Ustrzyki Dolne	5,92%	26,67%	57,89%
35	Zagórz	8,15%	13,30%	103,73%
36	Zaklików	7,46%	10,74%	73,79%
	Miasta-gminy razem	**8,16%**	**16,90%**	**63,81%**
	GMINY WIEJSKIE			
1	Adamówka	10,64%	82,46%	112,77%
2	Baligród	19,12%	28,66%	67,47%
3	Besko	11,27%	3,54%	76,38%
4	Białobrzegi	4,67%	86,84%	152,54%
5	Bircza	17,32%	11,78%	31,42%
6	Bojanów	3,80%	56,55%	97,88%
7	Borowa	3,11%	40,43%	99,95%
8	Brzyska	5,55%	0,05%	95,20%
9	Bukowsko	4,35%	39,30%	83,54%
10	Chłopice	3,25%	0,23%	94,65%
11	Chmielnik	21,39%	0,02%	100,43%
12	Chorkówka	14,53%	2,33%	98,80%
13	Cisna	10,43%	43,39%	20,87%
14	Cmolas	7,18%	6,91%	91,15%
15	Czarna (Bieszczadzka)	8,30%	76,11%	16,81%
16	Czarna (Dębicka)	6,23%	0,01%	100,00%
17	Czarna (Łańcucka)	12,62%	41,83%	109,73%
18	Czermin	9,60%	3,69%	37,56%
19	Czudec	3,86%	0,79%	84,31%
20	Dębica	4,87%	3,56%	119,20%
21	Dębowiec	6,73%	4,52%	107,72%
22	Domaradz	1,46%	1,31%	111,56%
23	Dydnia	7,73%	8,72%	88,03%
24	Dynów	15,76%	3,78%	69,55%
25	Dzikowiec	23,37%	3,20%	100,95%
26	Fredropol	11,22%	46,90%	94,06%
27	Frysztak	7,12%	2,88%	99,84%
28	Gać	7,46%	4,67%	99,47%
29	Gawłuszowice	6,21%	4,60%	108,35%
30	Gorzyce	10,22%	40,47%	75,06%
31	Grębów	3,32%	85,79%	24,50%
32	Grodzisko Dolne	2,82%	0,62%	43,17%
33	Haczów	7,87%	0,16%	101,31%
34	Harasiuki	10,78%	0,51%	97,43%
35	Horyniec-Zdrój	13,09%	21,39%	92,99%
36	Hyżne	23,38%	4,93%	101,92%
37	Iwierzyce	15,82%	0,00%	104,36%
38	Jarocin	16,66%	0,00%	28,22%
39	Jarosław	4,09%	20,31%	51,58%
40	Jasienica Rosielna	1,30%	35,40%	124,11%
41	Jasło	18,24%	0,28%	82,76%
42	Jaśliska	20,69%	3,94%	89,84%
43	Jawornik Polski	23,59%	1,45%	98,82%
44	Jeżowe	3,43%	15,28%	113,64%
45	Jodłowa	7,22%	0,00%	99,97%

Dochody majątkowe w 2022 roku (w %) **Tabela C**

Lp.	Nazwa jednostki	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem	Udział dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach majątkowych	Relacja dochodów majątkowych wykonanych do planowanych
1	2	3	4	5
46	Kamień	13,11%	0,00%	46,13%
47	Komańcza	2,33%	23,18%	22,59%
48	Korczyna	7,70%	1,29%	73,21%
49	Krasiczyn	11,72%	10,17%	104,30%
50	Krasne	5,94%	8,81%	83,98%
51	Krempna	17,56%	12,62%	127,20%
52	Krościenko Wyżne	9,76%	0,07%	99,27%
53	Krzeszów	4,00%	17,73%	68,05%
54	Krzywcza	10,02%	11,54%	57,74%
55	Kuryłówka	9,34%	31,60%	107,12%
56	Laszki	3,98%	8,52%	84,58%
57	Leżajsk	4,64%	11,14%	148,74%
58	Lubaczów	11,82%	16,18%	99,65%
59	Lubenia	4,62%	3,42%	103,21%
60	Lutowiska	2,71%	1,55%	70,88%
61	Łańcut	2,49%	1,18%	34,98%
62	Majdan Królewski	6,72%	1,71%	100,24%
63	Markowa	11,56%	1,75%	95,50%
64	Medyka	2,01%	35,56%	12,31%
65	Miejsce Piastowe	12,47%	5,36%	97,81%
66	Mielec	10,65%	0,00%	89,24%
67	Niebylec	0,77%	0,00%	3,56%
68	Niwiska	20,63%	0,36%	89,84%
69	Nowy Żmigród	1,99%	28,55%	92,25%
70	Nozdrzec	4,05%	8,01%	98,69%
71	Olszanica	7,77%	39,16%	91,82%
72	Orły	4,05%	41,10%	69,02%
73	Osiek Jasielski	5,61%	15,56%	136,58%
74	Ostrów	11,51%	25,99%	61,85%
75	Padew Narodowa	27,98%	18,99%	95,56%
76	Pawłosiów	5,88%	0,55%	33,29%
77	Przemyśl	5,89%	3,29%	96,85%
78	Przeworsk	12,08%	0,73%	66,11%
79	Pysznica	11,35%	45,92%	171,54%
80	Radomyśl nad Sanem	9,58%	16,81%	87,56%
81	Radymno	3,41%	12,51%	94,81%
82	Rakszawa	6,09%	16,21%	100,61%
83	Raniżów	13,09%	6,83%	96,35%
84	Rokietnica	1,12%	7,77%	88,81%
85	Rożwienica	0,62%	0,99%	2,29%
86	Sanok	5,15%	28,09%	104,86%
87	Skołyszyn	2,18%	2,17%	91,10%
88	Solina	10,54%	74,51%	100,00%
89	Stary Dzików	12,50%	95,16%	77,57%
90	Stubno	14,97%	0,79%	55,12%
91	Świlcza	2,58%	53,26%	24,28%
92	Tarnowiec	4,87%	18,46%	102,81%
93	Tryńcza	13,58%	5,60%	93,17%
94	Trzebownisko	8,12%	23,73%	69,69%
95	Tuszów Narodowy	19,05%	32,68%	85,62%
96	Tyrawa Wołoska	3,96%	30,72%	10,26%
97	Wadowice Górne	10,95%	6,19%	91,26%
98	Wiązownica	7,37%	31,08%	18,18%
99	Wielkie Oczy	5,40%	54,43%	97,37%
100	Wielopole Skrzyńskie	10,80%	0,10%	98,10%
101	Wiśniowa	8,23%	3,33%	97,70%
102	Wojaszówka	18,16%	0,22%	112,51%
103	Zaleszany	6,52%	30,52%	92,39%
104	Zarszyn	7,31%	4,55%	86,86%
105	Zarzecze	5,81%	6,80%	60,55%
106	Żołynia	1,43%	65,02%	10,27%
107	Żurawica	10,33%	1,57%	62,85%
108	Żyraków	15,34%	68,65%	124,34%
	Gminy wiejskie razem	**8,86%**	**15,52%**	**71,32%**

Udział środków pochodzących ze źródeł zagranicznych w dochodach ogółem (w %) **Tabela D**

Lp.	Nazwa jednostki	Lata	
		2021	2022
1	2	3	4
	Samorząd województwa	**21,96%**	**24,25%**
	POWIATY		
1	bieszczadzki	10,39%	7,32%
2	brzozowski	4,88%	1,33%
3	dębicki	0,31%	0,94%
4	jarosławski	3,36%	5,76%
5	jasielski	1,00%	1,05%
6	kolbuszowski	3,49%	1,94%
7	krośnieński	1,70%	1,94%
8	leski	6,82%	2,45%
9	leżajski	2,01%	1,73%
10	lubaczowski	1,56%	1,32%
11	łańcucki	0,38%	2,35%
12	mielecki	1,77%	2,12%
13	niżański	3,50%	3,17%
14	przemyski	0,50%	8,70%
15	przeworski	14,10%	16,34%
16	ropczycko-sędziszowski	1,70%	2,23%
17	rzeszowski	4,20%	8,98%
18	sanocki	1,96%	4,87%
19	stalowowolski	2,39%	1,29%
20	strzyżowski	1,79%	2,46%
21	tarnobrzeski	1,87%	4,78%
	Powiaty razem	**2,94%**	**4,03%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU		
1	Krosno	4,80%	1,53%
2	Przemyśl	1,53%	2,41%
3	Rzeszów	3,79%	3,22%
4	Tarnobrzeg	6,19%	7,98%
	Miasta na prawach powiatu razem	**3,87%**	**3,41%**
	MIASTA		
1	Dębica	0,54%	1,07%
2	Dynów	3,97%	9,08%
3	Jarosław	4,78%	3,84%
4	Jasło	4,68%	4,47%
5	Leżajsk	5,71%	5,61%
6	Lubaczów	4,90%	1,73%
7	Łańcut	4,02%	4,41%
8	Mielec	2,58%	2,38%
9	Przeworsk	0,32%	1,89%
10	Radymno	3,03%	2,33%
11	Sanok	0,04%	0,82%
12	Stalowa Wola	3,03%	4,69%
	Miasta razem	**2,78%**	**3,27%**
	MIASTA-GMINY		
1	Baranów Sandomierski	7,74%	4,28%
2	Błażowa	0,78%	0,61%
3	Boguchwała	3,18%	2,58%
4	Brzostek	0,38%	1,71%
5	Brzozów	1,28%	2,45%
6	Cieszanów	3,56%	4,01%
7	Dubiecko	2,22%	1,64%
8	Dukla	0,36%	1,83%
9	Głogów Małopolski	3,56%	1,26%
10	Iwonicz-Zdrój	1,15%	8,14%
11	Jedlicze	3,03%	1,79%
12	Kańczuga	0,33%	2,59%
13	Kolbuszowa	5,68%	7,21%
14	Kołaczyce	2,12%	1,54%
15	Lesko	1,33%	6,77%
16	Narol	2,94%	1,60%
17	Nisko	5,83%	2,21%
18	Nowa Dęba	1,76%	1,64%
19	Nowa Sarzyna	1,17%	5,03%
20	Oleszyce	0,00%	2,04%
21	Pilzno	0,24%	1,92%

Udział środków pochodzących ze źródeł zagranicznych w dochodach ogółem (w %) **Tabela D**

Lp.	Nazwa jednostki	Lata	
		2021	2022
1	2	3	4
22	Pruchnik	3,50%	1,31%
23	Przecław	0,21%	0,69%
24	Radomyśl Wielki	0,77%	1,04%
25	Ropczyce	0,81%	2,28%
26	Rudnik nad Sanem	0,59%	1,53%
27	Rymanów	4,52%	5,33%
28	Sędziszów Małopolski	0,23%	2,80%
29	Sieniawa	0,47%	1,85%
30	Sokołów Małopolski	4,13%	0,97%
31	Strzyżów	4,43%	0,81%
32	Tyczyn	2,73%	2,82%
33	Ulanów	4,18%	14,63%
34	Ustrzyki Dolne	2,59%	3,04%
35	Zagórz	6,16%	3,88%
36	Zaklików	0,97%	0,66%
	Miasta-gminy razem	**2,50%**	**3,00%**
	GMINY WIEJSKIE		
1	Adamówka	4,93%	9,78%
2	Baligród	14,79%	13,65%
3	Besko	4,05%	8,20%
4	Białobrzegi	1,51%	2,29%
5	Bircza	0,51%	1,62%
6	Bojanów	0,73%	0,50%
7	Borowa	0,00%	0,92%
8	Brzyska	0,10%	0,61%
9	Bukowsko	3,54%	2,12%
10	Chłopice	1,71%	1,13%
11	Chmielnik	1,10%	3,28%
12	Chorkówka	0,13%	0,86%
13	Cisna	1,71%	0,53%
14	Cmolas	1,24%	0,52%
15	Czarna (Bieszczadzka)	0,00%	1,71%
16	Czarna (Dębicka)	0,00%	1,24%
17	Czarna (Łańcucka)	2,56%	1,66%
18	Czermin	5,05%	1,75%
19	Czudec	7,46%	1,86%
20	Dębica	1,17%	4,03%
21	Dębowiec	2,03%	3,42%
22	Domaradz	2,76%	0,64%
23	Dydnia	1,79%	3,30%
24	Dynów	1,12%	3,71%
25	Dzikowiec	0,97%	4,23%
26	Fredropol	0,00%	7,58%
27	Frysztak	4,53%	1,61%
28	Gać	0,00%	7,05%
29	Gawłuszowice	2,00%	2,22%
30	Gorzyce	2,91%	0,76%
31	Grębów	0,69%	0,83%
32	Grodzisko Dolne	2,37%	4,20%
33	Haczów	2,06%	2,39%
34	Harasiuki	17,12%	0,42%
35	Horyniec-Zdrój	5,76%	1,97%
36	Hyżne	0,52%	2,40%
37	Iwierzyce	0,26%	4,20%
38	Jarocin	3,26%	0,47%
39	Jarosław	0,08%	2,23%
40	Jasienica Rosielna	4,70%	2,31%
41	Jasło	1,21%	8,13%
42	Jaśliska	2,49%	3,97%
43	Jawornik Polski	12,22%	11,24%
44	Jeżowe	3,77%	0,63%
45	Jodłowa	4,47%	6,75%
46	Kamień	0,01%	2,20%
47	Komańcza	0,21%	2,85%
48	Korczyna	11,64%	5,45%
49	Krasiczyn	3,41%	1,30%
50	Krasne	3,08%	0,66%

Udział środków pochodzących ze źródeł zagranicznych w dochodach ogółem (w %) **Tabela D**

Lp.	Nazwa jednostki	Lata	
		2021	2022
1	2	3	4
51	Krempna	8,58%	8,42%
52	Krościenko Wyżne	0,07%	0,71%
53	Krzeszów	20,79%	1,41%
54	Krzywcza	3,68%	3,68%
55	Kuryłówka	20,12%	7,58%
56	Laszki	1,57%	3,31%
57	Leżajsk	1,18%	3,65%
58	Lubaczów	6,01%	5,26%
59	Lubenia	0,31%	4,80%
60	Lutowiska	6,70%	2,89%
61	Łańcut	3,28%	2,25%
62	Majdan Królewski	0,00%	0,41%
63	Markowa	0,00%	4,74%
64	Medyka	0,21%	1,89%
65	Miejsce Piastowe	0,22%	0,68%
66	Mielec	3,47%	1,52%
67	Niebylec	0,00%	0,99%
68	Niwiska	0,08%	5,45%
69	Nowy Żmigród	0,00%	1,26%
70	Nozdrzec	0,00%	3,78%
71	Olszanica	0,00%	4,13%
72	Orły	0,00%	1,27%
73	Osiek Jasielski	1,65%	3,37%
74	Ostrów	2,25%	5,08%
75	Padew Narodowa	0,17%	0,52%
76	Pawłosiów	3,27%	1,83%
77	Przemyśl	1,17%	0,92%
78	Przeworsk	4,88%	7,61%
79	Pysznica	1,13%	1,25%
80	Radomyśl nad Sanem	1,73%	0,62%
81	Radymno	7,89%	1,77%
82	Rakszawa	0,17%	1,66%
83	Raniżów	8,23%	2,62%
84	Rokietnica	0,15%	1,38%
85	Rożwienica	0,96%	0,58%
86	Sanok	3,58%	0,64%
87	Skołyszyn	2,52%	0,88%
88	Solina	11,06%	2,58%
89	Stary Dzików	6,81%	0,92%
90	Stubno	6,90%	1,90%
91	Świlcza	4,10%	1,46%
92	Tarnowiec	0,18%	0,90%
93	Tryńcza	14,35%	4,43%
94	Trzebownisko	0,04%	0,42%
95	Tuszów Narodowy	1,78%	1,10%
96	Tyrawa Wołoska	0,06%	1,17%
97	Wadowice Górne	1,95%	0,50%
98	Wiązownica	1,87%	2,25%
99	Wielkie Oczy	2,57%	2,20%
100	Wielopole Skrzyńskie	2,09%	0,64%
101	Wiśniowa	0,00%	0,91%
102	Wojaszówka	7,39%	2,23%
103	Zaleszany	0,28%	3,38%
104	Zarszyn	1,95%	1,53%
105	Zarzecze	2,94%	5,41%
106	Żołynia	0,00%	0,00%
107	Żurawica	1,62%	2,54%
108	Żyraków	1,62%	2,28%
	Gminy wiejskie razem	**2,93%**	**2,62%**

Struktura wydatków według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w 2022 roku **Tabela E**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki (w %)					
		w tym:					
		transport i łączność	administracja publiczna	oświata i wychowanie	pomoc społeczna	edukacyjna opieka wychowawcza	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
1	2	3	4	5	6	7	8
	Samorząd województwa	**50,08%**	**14,27%**	**4,16%**	**1,88%**	**0,49%**	**0,12%**
	POWIATY						
1	bieszczadzki	10,01%	11,47%	17,32%	16,94%	5,62%	0,01%
2	brzozowski	31,23%	12,57%	24,44%	8,13%	2,85%	0,02%
3	dębicki	9,91%	9,03%	48,24%	11,77%	1,82%	0,02%
4	jarosławski	26,58%	6,15%	27,92%	8,66%	8,42%	0,00%
5	jasielski	16,35%	9,48%	34,16%	9,47%	6,51%	0,34%
6	kolbuszowski	21,21%	12,53%	31,04%	1,35%	1,85%	0,01%
7	krośnieński	21,64%	18,32%	23,89%	7,57%	11,54%	0,01%
8	leski	10,69%	17,17%	23,50%	2,15%	8,29%	0,00%
9	leżajski	15,00%	9,62%	34,53%	9,67%	7,61%	0,02%
10	lubaczowski	20,59%	8,04%	26,27%	16,55%	7,39%	0,02%
11	łańcucki	25,04%	9,06%	27,50%	4,70%	8,47%	0,03%
12	mielecki	15,24%	9,72%	43,31%	6,67%	5,91%	0,05%
13	niżański	18,03%	10,84%	32,21%	1,10%	7,31%	0,03%
14	przemyski	26,00%	21,34%	7,09%	10,36%	2,03%	0,04%
15	przeworski	21,90%	10,30%	16,50%	1,20%	1,61%	0,03%
16	ropczycko-sędziszowski	13,25%	13,25%	39,78%	11,85%	4,77%	0,05%
17	rzeszowski	27,23%	13,18%	15,85%	12,14%	4,70%	0,00%
18	sanocki	15,18%	11,91%	40,28%	1,95%	6,37%	0,28%
19	stalowowolski	11,22%	8,86%	40,26%	5,40%	5,14%	0,13%
20	strzyżowski	19,37%	8,92%	27,36%	10,32%	8,62%	0,04%
21	tarnobrzeski	13,61%	11,32%	26,86%	15,25%	9,47%	0,14%
	Powiaty razem	**19,29%**	**10,81%**	**30,09%**	**8,33%**	**5,97%**	**0,06%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
1	Krosno	7,25%	5,37%	32,50%	6,90%	2,53%	10,38%
2	Przemyśl	6,76%	6,36%	34,91%	8,85%	3,47%	6,21%
3	Rzeszów	16,38%	5,98%	36,97%	5,38%	2,29%	8,08%
4	Tarnobrzeg	13,32%	6,78%	36,06%	6,41%	2,37%	7,19%
	Miasta na prawach powiatu razem	**13,13%**	**6,04%**	**35,87%**	**6,28%**	**2,52%**	**8,02%**

Struktura wydatków według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w 2022 roku **Tabela E**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki (w %)					
		w tym:					
		transport i łączność	administracja publiczna	oświata i wychowanie	pomoc społeczna	edukacyjna opieka wychowawcza	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
1	2	3	4	5	6	7	8
	MIASTA						
1	Dębica	9,65%	6,37%	35,63%	11,82%	0,46%	7,26%
2	Dynów	1,98%	7,49%	23,17%	6,93%	0,20%	20,78%
3	Jarosław	8,79%	6,74%	30,09%	10,58%	0,19%	10,70%
4	Jasło	4,55%	10,62%	31,91%	9,44%	0,34%	13,05%
5	Leżajsk	3,26%	7,95%	28,26%	6,73%	0,17%	6,52%
6	Lubaczów	0,83%	9,29%	26,32%	9,53%	0,06%	25,88%
7	Łańcut	6,27%	7,65%	36,90%	5,10%	0,36%	7,38%
8	Mielec	8,29%	5,92%	34,85%	5,25%	0,11%	9,24%
9	Przeworsk	7,84%	8,09%	36,68%	7,75%	0,17%	8,32%
10	Radymno	6,01%	10,27%	27,22%	8,29%	0,07%	10,56%
11	Sanok	12,04%	6,27%	32,64%	7,74%	0,19%	8,41%
12	Stalowa Wola	12,44%	10,48%	23,96%	5,61%	0,13%	8,54%
	Miasta razem	**8,72%**	**7,96%**	**30,89%**	**7,66%**	**0,21%**	**9,88%**
	MIASTA-GMINY						
1	Baranów Sandomierski	18,31%	7,27%	26,78%	6,61%	0,10%	6,07%
2	Błażowa	6,29%	6,85%	36,43%	5,97%	0,25%	1,61%
3	Boguchwała	10,55%	8,08%	30,10%	7,02%	0,11%	5,96%
4	Brzostek	7,24%	7,92%	30,77%	8,73%	0,38%	5,10%
5	Brzozów	3,75%	7,42%	32,17%	6,72%	0,21%	9,84%
6	Cieszanów	15,53%	11,77%	24,17%	14,06%	0,18%	7,39%
7	Dubiecko	18,81%	6,23%	27,81%	7,66%	0,37%	9,58%
8	Dukla	1,65%	7,00%	29,71%	8,28%	0,25%	5,46%
9	Głogów Małopolski	7,41%	7,25%	31,41%	7,58%	0,11%	7,78%
10	Iwonicz-Zdrój	11,16%	7,49%	28,66%	4,93%	0,15%	7,45%
11	Jedlicze	3,11%	9,36%	26,78%	8,09%	0,14%	16,77%
12	Kańczuga	4,88%	7,45%	33,66%	6,91%	0,16%	9,35%
13	Kolbuszowa	3,87%	7,69%	22,96%	7,79%	2,87%	26,51%
14	Kołaczyce	2,89%	8,52%	32,07%	8,43%	0,38%	5,36%
15	Lesko	3,15%	7,81%	25,10%	7,20%	0,13%	7,76%
16	Narol	7,19%	11,49%	22,90%	7,77%	0,40%	13,81%
17	Nisko	9,48%	10,01%	26,80%	8,76%	0,22%	9,82%
18	Nowa Dęba	5,21%	7,45%	30,82%	8,55%	0,05%	12,63%
19	Nowa Sarzyna	5,44%	6,00%	35,10%	9,40%	0,42%	6,63%
20	Oleszyce	2,10%	10,27%	32,56%	5,65%	0,28%	5,61%
21	Pilzno	9,12%	6,44%	32,05%	8,29%	0,20%	5,31%
22	Pruchnik	12,72%	7,58%	25,30%	18,52%	0,05%	9,25%

Struktura wydatków według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w 2022 roku **Tabela E**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki (w %) w tym:					
		transport i łączność	administracja publiczna	oświata i wychowanie	pomoc społeczna	edukacyjna opieka wychowawcza	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
1	2	3	4	5	6	7	8
23	Przecław	8,24%	8,24%	32,45%	4,23%	0,19%	4,67%
24	Radomyśl Wielki	4,92%	6,49%	33,62%	5,99%	0,04%	11,59%
25	Ropczyce	6,90%	6,70%	31,99%	5,59%	0,22%	7,87%
26	Rudnik nad Sanem	8,29%	8,45%	25,86%	8,29%	0,19%	8,05%
27	Rymanów	12,16%	6,17%	33,66%	3,95%	0,85%	9,87%
28	Sędziszów Małopolski	10,99%	7,35%	31,80%	5,64%	0,15%	5,00%
29	Sieniawa	8,84%	9,64%	26,01%	13,19%	0,20%	7,37%
30	Sokołów Małopolski	5,83%	6,77%	34,99%	5,39%	0,21%	5,94%
31	Strzyżów	4,12%	8,23%	30,09%	17,60%	0,08%	11,02%
32	Tyczyn	7,57%	8,84%	34,14%	7,61%	0,21%	5,48%
33	Ulanów	15,01%	4,64%	16,71%	3,30%	0,12%	12,87%
34	Ustrzyki Dolne	7,45%	11,80%	26,18%	9,18%	0,25%	7,66%
35	Zagórz	10,67%	7,52%	28,96%	4,88%	0,11%	9,70%
36	Zaklików	**12,05%**	**6,67%**	**24,38%**	**6,31%**	**0,16%**	**12,49%**
	Miasta-gminy razem	7,77%	7,76%	29,68%	7,76%	0,36%	9,19%
	GMINY WIEJSKIE						
1	Adamówka	9,55%	10,50%	22,23%	20,51%	0,48%	8,15%
2	Baligród	1,81%	37,33%	20,06%	9,56%	0,15%	3,62%
3	Besko	2,19%	10,09%	30,16%	8,93%	0,45%	4,89%
4	Białobrzegi	2,89%	6,22%	28,65%	7,01%	0,19%	7,63%
5	Bircza	22,48%	8,55%	22,23%	14,84%	0,18%	6,35%
6	Bojanów	4,04%	8,01%	29,40%	7,40%	0,10%	5,21%
7	Borowa	4,20%	11,76%	29,97%	5,15%	0,34%	6,35%
8	Brzyska	7,64%	12,13%	24,07%	5,63%	0,16%	13,24%
9	Bukowsko	7,12%	10,46%	30,65%	6,35%	0,21%	3,32%
10	Chłopice	12,35%	10,44%	26,63%	4,26%	0,14%	6,99%
11	Chmielnik	24,08%	8,16%	29,33%	5,30%	0,20%	5,13%
12	Chorkówka	16,62%	8,28%	31,97%	4,53%	0,11%	4,99%
13	Cisna	4,37%	19,75%	19,15%	6,80%	2,42%	7,43%
14	Cmolas	4,98%	7,73%	35,27%	6,10%	0,25%	3,02%
15	Czarna (Bieszczadzka)	10,75%	16,55%	25,58%	5,21%	0,20%	4,69%
16	Czarna (Dębicka)	12,50%	7,16%	30,66%	13,56%	0,32%	7,12%
17	Czarna (Łańcucka)	4,34%	8,99%	35,36%	6,50%	0,24%	6,08%
18	Czermin	1,10%	7,57%	38,16%	4,87%	0,17%	3,62%
19	Czudec	7,36%	6,85%	32,26%	7,30%	0,25%	4,22%
20	Dębica	8,42%	6,20%	29,85%	7,03%	0,35%	7,83%
21	Dębowiec	6,04%	10,12%	25,25%	6,16%	0,19%	6,45%

Struktura wydatków według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w 2022 roku **Tabela E**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki (w %) w tym:					
		transport i łączność	administracja publiczna	oświata i wychowanie	pomoc społeczna	edukacyjna opieka wychowawcza	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
1	2	3	4	5	6	7	8
22	Domaradz	2,49%	9,55%	30,66%	6,44%	0,21%	4,95%
23	Dydnia	9,41%	10,17%	36,55%	12,32%	0,22%	2,47%
24	Dynów	12,60%	10,06%	27,99%	6,63%	0,50%	6,94%
25	Dzikowiec	16,89%	7,35%	23,45%	6,48%	0,30%	6,08%
26	Fredropol	2,68%	9,53%	20,15%	4,92%	0,32%	24,38%
27	Frysztak	10,63%	7,01%	29,53%	5,40%	0,53%	4,26%
28	Gać	2,00%	11,02%	27,25%	7,41%	0,23%	9,07%
29	Gawłuszowice	1,48%	14,20%	20,54%	6,47%	0,20%	7,48%
30	Gorzyce	18,70%	7,50%	29,72%	4,32%	0,03%	5,23%
31	Grębów	1,55%	8,47%	38,22%	5,61%	0,11%	7,97%
32	Grodzisko Dolne	3,07%	8,45%	26,77%	11,75%	2,11%	4,29%
33	Haczów	4,99%	8,59%	28,15%	4,92%	0,15%	5,69%
34	Harasiuki	3,70%	8,48%	28,90%	5,41%	0,22%	2,92%
35	Horyniec-Zdrój	11,75%	10,32%	20,13%	6,03%	0,26%	6,70%
36	Hyżne	21,18%	7,03%	28,75%	4,43%	0,11%	3,08%
37	Iwierzyce	7,18%	9,35%	29,51%	4,32%	0,27%	3,42%
38	Jarocin	13,73%	7,09%	20,02%	6,09%	0,15%	17,00%
39	Jarosław	12,01%	7,51%	30,54%	15,57%	0,08%	8,16%
40	Jasienica Rosielna	2,59%	8,10%	34,49%	9,36%	0,19%	3,19%
41	Jasło	11,68%	7,44%	21,17%	6,18%	0,11%	21,80%
42	Jaśliska	1,65%	11,64%	18,39%	9,28%	0,21%	2,97%
43	Jawornik Polski	14,01%	8,69%	16,24%	6,71%	0,68%	4,89%
44	Jeżowe	2,71%	9,49%	32,91%	6,72%	0,54%	7,70%
45	Jodłowa	3,57%	10,12%	28,84%	6,54%	0,35%	6,12%
46	Kamień	9,56%	6,58%	26,66%	18,94%	0,86%	8,47%
47	Komańcza	12,92%	13,02%	29,37%	3,96%	0,03%	4,94%
48	Korczyna	5,81%	10,28%	29,68%	12,73%	0,13%	8,63%
49	Krasiczyn	18,14%	11,68%	25,61%	6,72%	0,00%	7,98%
50	Krasne	9,77%	7,45%	34,15%	5,19%	0,21%	9,94%
51	Krempna	11,54%	14,38%	16,88%	7,43%	4,00%	7,12%
52	Krościenko Wyżne	14,05%	8,42%	26,56%	12,10%	0,26%	5,13%
53	Krzeszów	18,84%	10,36%	21,97%	5,48%	0,24%	6,00%
54	Krzywcza	4,22%	10,61%	23,32%	5,34%	0,02%	20,76%
55	Kuryłówka	4,41%	12,19%	22,53%	9,47%	0,23%	3,21%
56	Laszki	6,03%	8,72%	29,24%	5,68%	0,42%	12,68%
57	Leżajsk	3,54%	6,35%	30,76%	8,59%	0,27%	5,16%
58	Lubaczów	2,73%	8,01%	25,48%	6,96%	0,23%	4,65%

Struktura wydatków według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w 2022 roku **Tabela E**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki (w %) w tym:					
		transport i łączność	administracja publiczna	oświata i wychowanie	pomoc społeczna	edukacyjna opieka wychowawcza	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
1	2	3	4	5	6	7	8
59	Lubenia	8,84%	10,68%	25,93%	7,97%	0,15%	5,08%
60	Lutowiska	2,86%	22,81%	25,34%	6,70%	1,57%	6,70%
61	Łańcut	10,30%	6,86%	39,03%	4,99%	0,11%	5,21%
62	Majdan Królewski	11,47%	8,91%	27,02%	6,61%	0,21%	3,44%
63	Markowa	7,95%	7,38%	26,48%	15,06%	0,13%	3,79%
64	Medyka	8,69%	9,27%	27,45%	4,91%	0,21%	8,44%
65	Miejsce Piastowe	11,11%	9,07%	29,42%	4,80%	0,11%	5,48%
66	Mielec	7,82%	6,37%	34,17%	3,99%	0,01%	6,36%
67	Niebylec	3,47%	9,08%	42,81%	5,59%	0,38%	4,07%
68	Niwiska	17,16%	7,49%	26,59%	4,90%	0,14%	2,78%
69	Nowy Żmigród	2,83%	8,74%	31,33%	5,92%	0,34%	6,16%
70	Nozdrzec	7,05%	11,09%	25,82%	18,11%	0,48%	3,05%
71	Olszanica	3,99%	11,22%	22,52%	8,06%	0,22%	5,75%
72	Orły	5,88%	9,82%	33,64%	14,38%	0,26%	4,89%
73	Osiek Jasielski	3,83%	8,95%	30,71%	6,98%	0,43%	4,38%
74	Ostrów	7,79%	7,36%	19,21%	2,65%	0,17%	42,34%
75	Padew Narodowa	31,11%	8,67%	17,74%	4,78%	0,03%	3,88%
76	Pawłosiów	13,69%	12,01%	22,87%	15,25%	0,04%	9,35%
77	Przemyśl	10,32%	7,21%	35,72%	4,00%	0,16%	6,01%
78	Przeworsk	10,52%	9,80%	26,01%	7,79%	0,08%	6,87%
79	Pysznica	4,88%	7,70%	29,76%	6,24%	0,12%	5,42%
80	Radomyśl nad Sanem	15,24%	10,13%	26,53%	7,30%	0,19%	6,30%
81	Radymno	6,87%	7,23%	21,69%	12,85%	0,19%	18,95%
82	Rakszawa	1,72%	9,47%	33,56%	7,11%	1,39%	6,09%
83	Raniżów	13,32%	8,83%	24,38%	8,53%	0,25%	3,37%
84	Rokietnica	4,35%	12,41%	29,00%	15,80%	0,10%	13,33%
85	Roźwienica	2,49%	9,00%	34,53%	5,49%	0,35%	6,42%
86	Sanok	4,30%	8,11%	23,29%	9,41%	0,29%	7,74%
87	Skołyszyn	7,46%	9,07%	28,37%	7,22%	0,47%	5,66%
88	Solina	7,69%	8,86%	19,72%	2,60%	0,25%	24,87%
89	Stary Dzików	2,88%	13,49%	23,87%	4,84%	0,39%	3,59%
90	Stubno	23,89%	8,08%	16,26%	11,76%	0,05%	5,62%
91	Świlcza	6,74%	8,15%	32,47%	17,75%	0,22%	7,39%
92	Tarnowiec	5,58%	11,18%	28,64%	6,10%	0,09%	11,15%
93	Tryńcza	16,19%	5,20%	26,96%	7,88%	0,26%	3,39%
94	Trzebownisko	16,65%	5,36%	31,84%	10,27%	0,21%	6,89%
95	Tuszów Narodowy	18,99%	6,16%	23,38%	4,76%	0,23%	6,00%

Struktura wydatków według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w 2022 roku **Tabela E**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki (w %) w tym:					
		transport i łączność	administracja publiczna	oświata i wychowanie	pomoc społeczna	edukacyjna opieka wychowawcza	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
1	2	3	4	5	6	7	8
96	Tyrawa Wołoska	2,18%	19,76%	26,76%	5,77%	0,18%	10,12%
97	Wadowice Górne	12,69%	7,30%	30,42%	4,67%	0,13%	3,43%
98	Wiązownica	8,30%	8,53%	27,17%	7,14%	0,19%	5,87%
99	Wielkie Oczy	2,46%	14,77%	28,10%	5,32%	0,17%	3,57%
100	Wielopole Skrzyńskie	14,09%	10,83%	25,42%	13,91%	0,51%	2,78%
101	Wiśniowa	8,01%	9,50%	24,98%	16,86%	0,68%	11,63%
102	Wojaszówka	14,69%	6,64%	30,92%	5,02%	0,10%	3,85%
103	Zaleszany	4,87%	7,98%	29,82%	6,59%	0,09%	7,04%
104	Zarszyn	4,82%	9,81%	25,90%	6,38%	0,16%	4,35%
105	Zarzecze	1,80%	8,73%	30,27%	15,04%	4,95%	5,84%
106	Żołynia	7,69%	8,10%	34,18%	5,01%	0,42%	6,22%
107	Żurawica	14,25%	6,96%	28,48%	4,86%	0,16%	6,41%
108	Żyraków	8,37%	6,98%	32,64%	4,79%	0,42%	7,34%
	Gminy wiejskie razem	**9,11%**	**8,74%**	**28,48%**	**7,83%**	**0,32%**	**7,47%**

Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego w latach 2021–2022 **Tabela F**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki majątkowe (w zł)		Dynamika wydatków majątkowych (w %)	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %)	
		2021	2022	2022 / 2021	2021	2022
1	2	3	4	5	6	7
	Samorząd województwa	**392 967 623**	**606 388 705**	**154,31%**	**36,95%**	**43,49%**
	POWIATY					
1	bieszczadzki	12 742 165	13 121 022	102,97%	25,12%	24,14%
2	brzozowski	13 336 388	33 757 242	253,12%	15,61%	31,11%
3	dębicki	15 857 927	27 229 189	171,71%	10,45%	15,63%
4	jarosławski	22 661 860	73 403 985	323,91%	11,40%	27,08%
5	jasielski	30 059 777	37 423 073	124,50%	18,80%	20,88%
6	kolbuszowski	8 607 997	18 741 887	217,73%	15,86%	27,13%
7	krośnieński	12 419 772	22 301 698	179,57%	13,52%	21,61%
8	leski	5 612 738	10 338 343	184,19%	13,62%	21,31%
9	leżajski	15 885 402	20 354 271	128,13%	14,05%	16,22%
10	lubaczowski	11 390 944	21 926 530	192,49%	12,73%	20,85%
11	łańcucki	18 198 931	45 159 443	248,14%	18,63%	34,54%
12	mielecki	27 689 511	24 295 447	87,74%	15,59%	13,27%
13	niżański	16 874 939	23 703 290	140,46%	20,09%	24,61%
14	przemyski	10 914 617	23 900 419	218,98%	20,69%	31,92%
15	przeworski	33 621 371	57 955 032	172,38%	33,94%	43,51%
16	ropczycko-sędziszowski	17 882 479	16 506 231	92,30%	16,53%	14,45%
17	rzeszowski	20 734 540	93 578 918	451,32%	12,46%	37,99%
18	sanocki	16 352 662	16 250 977	99,38%	14,11%	12,61%
19	stalowowolski	25 586 089	21 860 167	85,44%	17,05%	13,89%
20	strzyżowski	13 691 137	23 304 688	170,22%	14,71%	20,89%
21	tarnobrzeski	9 088 411	13 047 223	143,56%	15,98%	19,07%
	Powiaty razem	**359 209 659**	**638 159 074**	**177,66%**	**16,05%**	**23,78%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
1	Krosno	83 100 966	92 338 279	111,12%	18,66%	19,54%
2	Przemyśl	18 213 971	37 532 717	206,07%	4,04%	7,45%
3	Rzeszów	283 238 248	261 035 615	92,16%	16,31%	14,36%
4	Tarnobrzeg	68 265 587	50 777 031	74,38%	18,35%	13,61%
	Miasta na prawach powiatu razem	**452 818 772**	**441 683 642**	**97,54%**	**15,07%**	**13,95%**
	MIASTA					
1	Dębica	10 778 698	18 739 242	173,85%	4,65%	7,51%
2	Dynów	6 460 650	16 778 829	259,71%	17,78%	35,18%
3	Jarosław	33 358 930	36 570 730	109,63%	15,34%	15,43%
4	Jasło	24 905 229	16 750 907	67,26%	12,68%	8,58%
5	Leżajsk	11 646 631	16 758 622	143,89%	17,59%	22,19%
6	Lubaczów	12 649 896	14 250 884	112,66%	18,62%	18,94%
7	Łańcut	18 199 802	20 228 136	111,14%	16,46%	16,88%
8	Mielec	105 402 655	51 711 168	49,06%	24,71%	13,92%
9	Przeworsk	7 351 618	10 300 690	140,11%	8,54%	11,20%
10	Radymno	3 798 312	4 593 634	120,94%	13,51%	13,93%
11	Sanok	18 215 619	29 802 837	163,61%	8,55%	12,94%
12	Stalowa Wola	64 347 321	129 310 749	200,96%	16,30%	27,36%
	Miasta razem	**317 115 362**	**365 796 428**	**115,35%**	**15,28%**	**16,63%**
	MIASTA-GMINY					
1	Baranów Sandomierski	19 695 834	19 012 666	96,53%	28,28%	25,34%
2	Błażowa	6 533 173	9 731 398	148,95%	11,16%	14,72%
3	Boguchwała	14 561 400	24 207 336	166,24%	12,99%	18,81%
4	Brzostek	5 992 058	7 169 121	119,64%	9,00%	9,89%
5	Brzozów	12 708 552	16 411 304	129,14%	9,05%	10,93%
6	Cieszanów	6 935 248	8 912 084	128,50%	17,87%	19,15%
7	Dubiecko	3 683 715	17 883 166	485,47%	6,97%	25,30%
8	Dukla	8 004 012	19 096 271	238,58%	9,92%	19,08%
9	Głogów Małopolski	21 044 265	11 767 087	55,92%	17,03%	9,52%
10	Iwonicz-Zdrój	8 470 257	19 177 123	226,41%	14,35%	27,04%
11	Jedlicze	10 916 074	16 470 900	150,89%	13,98%	19,12%
12	Kańczuga	4 961 066	7 932 359	159,89%	7,29%	10,10%
13	Kolbuszowa	29 721 002	43 761 948	147,24%	20,15%	25,33%
14	Kołaczyce	6 454 604	7 905 679	122,48%	12,87%	14,20%
15	Lesko	5 559 490	17 338 573	311,87%	10,26%	23,38%
16	Narol	6 206 754	11 098 484	178,81%	13,70%	19,49%
17	Nisko	38 238 910	24 692 932	64,58%	29,07%	19,71%
18	Nowa Dęba	12 279 376	12 899 856	105,05%	13,48%	12,88%
19	Nowa Sarzyna	14 906 116	22 542 008	151,23%	13,01%	16,94%
20	Oleszyce	1 727 936	1 862 751	107,80%	5,20%	5,03%
21	Pilzno	6 305 199	13 948 459	221,22%	7,10%	13,70%
22	Pruchnik	10 916 269	7 848 896	71,90%	18,49%	12,90%
23	Przecław	9 508 006	7 096 562	74,64%	13,83%	9,69%
24	Radomyśl Wielki	6 109 399	15 904 012	260,32%	7,92%	17,21%
25	Ropczyce	19 144 499	23 017 438	120,23%	12,60%	14,09%

Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego w latach 2021–2022 **Tabela F**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki majątkowe (w zł)		Dynamika wydatków majątkowych (w %)	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %)	
		2021	2022	2022 / 2021	2021	2022
1	2	3	4	5	6	7
26	Rudnik nad Sanem	6 445 159	6 925 565	107,45%	13,75%	13,30%
27	Rymanów	20 016 234	28 972 743	144,75%	19,83%	24,77%
28	Sędziszów Małopolski	11 204 003	23 469 550	209,47%	8,96%	16,29%
29	Sieniawa	3 199 632	5 403 333	168,87%	8,12%	11,59%
30	Sokołów Małopolski	12 143 851	11 739 556	96,67%	12,49%	11,46%
31	Strzyżów	6 444 992	17 237 109	267,45%	6,48%	14,65%
32	Tyczyn	12 442 715	10 100 787	81,18%	18,72%	14,44%
33	Ulanów	6 990 158	28 050 550	401,29%	19,04%	44,28%
34	Ustrzyki Dolne	17 310 297	19 540 477	112,88%	16,63%	16,40%
35	Zagórz	12 955 453	10 555 821	81,48%	17,88%	14,22%
36	Zaklików	7 798 659	15 197 043	194,87%	16,81%	25,83%
	Miasta-gminy razem	**407 534 371**	**564 880 946**	**138,61%**	**14,07%**	**17,22%**
	GMINY WIEJSKIE					
1	Adamówka	2 409 293	5 544 092	230,11%	10,60%	18,97%
2	Baligród	5 785 889	10 279 130	177,66%	25,15%	34,20%
3	Besko	6 311 503	5 700 756	90,32%	22,86%	20,05%
4	Białobrzegi	3 857 354	7 709 678	199,87%	8,85%	15,14%
5	Bircza	1 543 414	17 090 954	1107,35%	4,26%	30,20%
6	Bojanów	8 082 992	8 494 813	105,09%	18,16%	17,63%
7	Borowa	3 518 963	2 546 751	72,37%	12,86%	8,30%
8	Brzyska	2 683 046	10 886 417	405,75%	7,89%	24,07%
9	Bukowsko	7 653 412	7 183 911	93,87%	19,09%	16,85%
10	Chłopice	1 323 290	3 247 579	245,42%	5,04%	9,34%
11	Chmielnik	4 171 893	16 309 807	390,95%	10,51%	29,71%
12	Chorkówka	9 117 428	17 181 487	188,45%	12,72%	21,03%
13	Cisna	1 169 195	5 304 059	453,65%	8,56%	26,22%
14	Cmolas	4 184 727	5 628 091	134,49%	10,41%	12,31%
15	Czarna (Bieszczadzka)	1 122 202	3 450 269	307,46%	8,86%	20,47%
16	Czarna (Dębicka)	6 474 603	9 497 639	146,69%	9,75%	12,53%
17	Czarna (Łańcucka)	6 046 887	9 264 265	153,21%	9,07%	12,15%
18	Czermin	6 216 822	8 927 275	143,60%	16,49%	20,53%
19	Czudec	8 748 493	11 600 744	132,60%	12,77%	14,91%
20	Dębica	23 207 472	17 314 283	74,61%	17,56%	13,04%
21	Dębowiec	7 036 317	10 077 758	143,22%	14,72%	17,99%
22	Domaradz	4 051 497	4 047 261	99,90%	11,54%	10,42%
23	Dydnia	8 134 192	10 816 381	132,97%	16,97%	19,87%
24	Dynów	1 228 614	8 687 600	707,11%	3,44%	18,75%
25	Dzikowiec	6 175 588	15 517 389	251,27%	16,99%	31,59%
26	Fredropol	6 750 862	11 867 581	175,79%	21,29%	28,64%
27	Frysztak	6 581 703	9 916 874	150,67%	12,09%	15,85%
28	Gać	6 232 758	1 471 596	23,61%	20,48%	5,22%
29	Gawłuszowice	1 151 299	3 531 331	306,73%	8,34%	19,46%
30	Gorzyce	3 964 807	19 237 796	485,21%	6,40%	23,79%
31	Grębów	2 225 853	3 576 233	160,67%	4,42%	6,21%
32	Grodzisko Dolne	2 079 746	6 222 247	299,18%	5,36%	12,76%
33	Haczów	7 893 673	11 834 050	149,92%	16,55%	21,50%
34	Harasiuki	14 547 531	11 200 188	76,99%	32,70%	23,88%
35	Horyniec-Zdrój	4 568 425	8 132 588	178,02%	16,87%	24,20%
36	Hyżne	3 518 579	16 990 580	482,88%	8,96%	31,99%
37	Iwierzyce	8 346 337	13 793 127	165,26%	17,88%	24,44%
38	Jarocin	3 903 790	11 420 981	292,56%	15,23%	33,81%
39	Jarosław	7 329 566	15 409 431	210,24%	11,60%	19,87%
40	Jasienica Rosielna	4 275 303	4 396 824	102,84%	9,92%	9,58%
41	Jasło	11 233 377	24 722 122	220,08%	13,97%	25,69%
42	Jaśliska	5 032 689	6 905 825	137,22%	28,57%	32,33%
43	Jawornik Polski	11 825 692	11 201 535	94,72%	33,98%	28,49%
44	Jeżowe	14 084 011	7 885 670	55,99%	20,44%	11,86%
45	Jodłowa	2 711 537	5 790 556	213,55%	9,34%	16,50%
46	Kamień	4 192 464	18 144 018	432,78%	10,45%	30,64%
47	Komańcza	2 772 367	3 449 683	124,43%	11,80%	10,22%
48	Korczyna	17 697 871	11 253 380	63,59%	24,72%	16,70%
49	Krasiczyn	4 785 023	7 802 455	163,06%	16,35%	22,82%
50	Krasne	10 705 479	10 230 326	95,56%	14,72%	13,64%
51	Krempna	3 254 065	3 592 852	110,41%	25,39%	24,44%
52	Krościenko Wyżne	3 901 987	7 855 775	201,33%	13,77%	23,56%
53	Krzeszów	11 311 024	4 990 312	44,12%	36,67%	17,19%
54	Krzywcza	6 230 993	8 093 872	129,90%	19,95%	21,95%
55	Kuryłówka	14 747 044	5 510 769	37,37%	34,93%	14,98%
56	Laszki	5 992 773	10 655 126	177,80%	16,22%	23,23%
57	Leżajsk	13 946 451	19 985 365	143,30%	13,09%	15,78%
58	Lubaczów	7 534 638	16 534 264	219,44%	14,14%	23,83%

Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego w latach 2021–2022 **Tabela F**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki majątkowe (w zł)		Dynamika wydatków majątkowych (w %)	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %)	
		2021	2022	2022 / 2021	2021	2022
1	2	3	4	5	6	7
59	Lubenia	3 077 386	6 385 076	207,48%	9,19%	15,85%
60	Lutowiska	2 307 311	2 044 850	88,62%	16,44%	12,16%
61	Łańcut	13 954 291	16 576 703	118,79%	11,61%	12,65%
62	Majdan Królewski	4 632 732	11 291 247	243,73%	10,22%	19,99%
63	Markowa	3 751 028	12 248 828	326,55%	10,88%	25,78%
64	Medyka	8 052 738	3 432 381	42,62%	20,36%	8,84%
65	Miejsce Piastowe	14 063 027	16 536 122	117,59%	18,62%	20,01%
66	Mielec	12 987 293	21 249 091	163,61%	17,65%	24,27%
67	Niebylec	2 596 330	5 611 835	216,14%	5,21%	9,98%
68	Niwiska	3 201 512	15 418 729	481,61%	9,33%	31,59%
69	Nowy Żmigród	1 921 813	6 467 154	336,51%	4,19%	11,46%
70	Nozdrzec	1 905 457	4 915 916	257,99%	4,55%	9,50%
71	Olszanica	11 706 186	5 942 589	50,76%	34,25%	18,34%
72	Orły	4 043 849	4 672 539	115,55%	8,28%	8,52%
73	Osiek Jasielski	2 770 537	4 700 410	169,66%	9,76%	14,61%
74	Ostrów	11 432 699	20 630 188	180,45%	14,62%	22,99%
75	Padew Narodowa	7 883 525	17 672 092	224,16%	25,60%	40,76%
76	Pawłosiów	6 403 196	5 928 772	92,59%	14,25%	12,71%
77	Przemyśl	7 571 240	15 352 788	202,78%	13,21%	22,57%
78	Przeworsk	17 199 381	24 139 961	140,35%	19,60%	24,36%
79	Pysznica	10 987 491	13 341 784	121,43%	18,45%	20,55%
80	Radomyśl nad Sanem	3 062 085	9 368 467	305,95%	8,25%	19,64%
81	Radymno	20 608 163	23 031 972	111,76%	28,84%	27,73%
82	Rakszawa	9 010 804	5 310 359	58,93%	20,02%	11,98%
83	Raniżów	6 301 169	9 460 600	150,14%	17,12%	21,28%
84	Rokietnica	3 535 412	2 891 764	81,79%	13,83%	10,60%
85	Roźwienica	1 673 115	1 536 569	91,84%	4,71%	3,78%
86	Sanok	13 126 927	20 865 370	158,95%	13,10%	18,00%
87	Skołyszyn	5 803 396	8 973 752	154,63%	9,12%	12,51%
88	Solina	17 869 971	20 232 634	113,22%	34,16%	33,29%
89	Stary Dzików	4 509 933	3 860 175	85,59%	18,25%	14,80%
90	Stubno	3 715 279	10 194 817	274,40%	16,85%	31,98%
91	Świlcza	12 069 349	3 351 202	27,77%	12,93%	3,94%
92	Tarnowiec	6 342 506	9 973 040	157,24%	13,48%	18,36%
93	Tryńcza	16 527 631	15 347 694	92,86%	28,85%	26,87%
94	Trzebownisko	21 117 542	59 095 628	279,84%	15,37%	31,79%
95	Tuszów Narodowy	11 282 769	18 007 472	159,60%	22,71%	30,41%
96	Tyrawa Wołoska	685 212	1 302 638	190,11%	5,57%	10,00%
97	Wadowice Górne	3 645 953	9 618 482	263,81%	9,33%	19,75%
98	Wiązownica	4 981 872	12 413 166	249,17%	8,22%	15,83%
99	Wielkie Oczy	2 529 460	3 353 222	132,57%	11,55%	13,15%
100	Wielopole Skrzyńskie	7 952 097	13 584 104	170,82%	16,18%	22,56%
101	Wiśniowa	3 165 892	8 071 875	254,96%	7,45%	15,61%
102	Wojaszówka	9 280 510	14 972 284	161,33%	18,24%	24,48%
103	Zaleszany	8 195 159	11 219 319	136,90%	14,70%	17,79%
104	Zarszyn	7 078 736	10 742 886	151,76%	14,02%	18,66%
105	Zarzecze	7 728 454	7 154 915	92,58%	15,74%	12,75%
106	Żołynia	2 660 655	5 076 280	190,79%	7,24%	11,89%
107	Żurawica	11 557 370	21 878 473	189,30%	16,00%	24,86%
108	Żyraków	8 520 258	10 638 293	124,86%	11,60%	13,01%
	Gminy wiejskie razem	**762 571 504**	**1 152 000 230**	**151,07%**	**14,96%**	**19,41%**

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku **Tabela G**

Lp.	Nazwa jednostki	Zobowiązania (w zł)			Relacja zobowiązań do dochodów ogółem (w %)
		ogółem	w tym z tytułu:		
			papierów wartościowych	zobowiązań wymagalnych	
1	2	3	4	5	6
	Samorząd województwa	**215 680 000**	**0**	**0**	**14,23%**
	POWIATY				
1	bieszczadzki	20 207 018	0	0	37,95%
2	brzozowski	3 670 000	0	0	3,63%
3	dębicki	0	0	0	0,00%
4	jarosławski	30 531 988	0	31 988	11,73%
5	jasielski	26 100 000	0	0	15,28%
6	kolbuszowski	8 692 777	0	0	13,48%
7	krośnieński	8 600 000	0	0	8,56%
8	leski	6 437 686	0	206	13,67%
9	leżajski	0	0	0	0,00%
10	lubaczowski	20 230 636	0	79	19,23%
11	łańcucki	6 801 947	0	0	5,87%
12	mielecki	13 967 153	0	0	7,75%
13	niżański	0	0	0	0,00%
14	przemyski	1 000 000	0	0	1,03%
15	przeworski	25 869 819	0	0	22,32%
16	ropczycko-sędziszowski	17 435 693	0	0	15,05%
17	rzeszowski	15 832 236	0	2 237	7,43%
18	sanocki	16 858 904	0	87 423	13,31%
19	stalowowolski	50 885 000	0	0	35,10%
20	strzyżowski	31 856 157	0	0	28,04%
21	tarnobrzeski	6 375 059	0	59	8,76%
	Powiaty razem	**311 352 073**	**0**	**121 991**	**11,99%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU				
1	Krosno	252 621 783	0	0	55,98%
2	Przemyśl	115 327 726	24 420 000	2 976	23,23%
3	Rzeszów	1 030 361 145	0	2 736	63,37%
4	Tarnobrzeg	111 872 664	0	74	30,84%
	Miasta na prawach powiatu razem	**1 510 183 317**	**24 420 000**	**5 785**	**51,43%**
	MIASTA				
1	Dębica	39 595 000	0	0	15,95%
2	Dynów	3 931 184	0	0	8,20%
3	Jarosław	76 043 200	0	0	34,89%
4	Jasło	13 549 994	0	8 587	6,81%
5	Leżajsk	2 482 783	0	0	3,29%
6	Lubaczów	28 880 751	0	0	44,51%
7	Łańcut	28 439 655	0	0	23,62%
8	Mielec	108 800 678	57 000 000	678	30,85%
9	Przeworsk	28 455 748	0	0	32,29%
10	Radymno	2 981 889	0	0	8,71%
11	Sanok	104 829 178	0	11 345	51,60%
12	Stalowa Wola	200 000 058	0	58	42,87%
	Miasta razem	**637 990 117**	**57 000 000**	**20 668**	**30,11%**

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku **Tabela G**

Lp.	Nazwa jednostki	Zobowiązania (w zł)			Relacja zobowiązań do dochodów ogółem (w %)
		ogółem	w tym z tytułu:		
			papierów wartościowych	zobowiązań wymagalnych	
1	2	3	4	5	6
	Samorząd województwa	**215 680 000**	**0**	**0**	**14,23%**
	MIASTA-GMINY				
1	Baranów Sandomierski	17 176 713	0	0	21,79%
2	Błażowa	8 430 836	0	0	13,54%
3	Boguchwała	35 853 214	0	0	27,70%
4	Brzostek	6 500 000	0	0	8,45%
5	Brzozów	40 042 049	0	0	27,97%
6	Cieszanów	13 161 975	0	1 975	26,87%
7	Dubiecko	11 081 107	0	0	15,83%
8	Dukla	18 129 660	0	0	20,00%
9	Głogów Małopolski	56 861 000	0	3 112	49,72%
10	Iwonicz-Zdrój	18 120 670	0	0	28,13%
11	Jedlicze	2 350 323	0	0	2,86%
12	Kańczuga	10 399 276	0	0	12,80%
13	Kolbuszowa	49 706 403	0	0	33,10%
14	Kołaczyce	8 679 468	0	0	15,50%
15	Lesko	8 001 579	0	1 579	11,47%
16	Narol	16 251 300	0	0	31,69%
17	Nisko	23 671 004	0	0	18,85%
18	Nowa Dęba	21 050 642	0	681	21,73%
19	Nowa Sarzyna	18 777 036	0	0	14,12%
20	Oleszyce	5 401 892	0	0	13,68%
21	Pilzno	30 658 893	0	0	30,64%
22	Pruchnik	4 558 136	0	0	7,40%
23	Przecław	17 298 000	0	0	23,93%
24	Radomyśl Wielki	8 545 000	0	0	9,88%
25	Ropczyce	37 932 047	0	0	24,68%
26	Rudnik nad Sanem	6 184 564	0	0	11,45%
27	Rymanów	19 705 000	0	0	17,53%
28	Sędziszów Małopolski	24 670 934	0	90	16,81%
29	Sieniawa	18 666 000	0	0	37,34%
30	Sokołów Małopolski	20 820 732	0	0	19,55%
31	Strzyżów	33 795 831	0	0	31,02%
32	Tyczyn	33 811 122	0	76 114	50,00%
33	Ulanów	0	0	0	0,00%
34	Ustrzyki Dolne	23 880 442	0	1 648	21,83%
35	Zagórz	4 832 629	0	0	6,23%
36	Zaklików	**9 296 395**	**0**	**0**	**17,61%**
	Miasta-gminy razem	**684 301 872**	**0**	**85 199**	21,44%
	GMINY WIEJSKIE				
1	Adamówka	0	0	0	0,00%
2	Baligród	2 661 339	0	0	9,62%
3	Besko	2 920 000	0	0	9,65%
4	Białobrzegi	0	0	0	0,00%
5	Bircza	1 600 000	0	0	3,04%
6	Bojanów	9 417 339	0	0	20,73%
7	Borowa	3 164 730	0	0	9,79%
8	Brzyska	631 575	0	0	1,59%
9	Bukowsko	11 041 695	0	20 695	24,21%
10	Chłopice	1 120 000	0	0	3,13%
11	Chmielnik	2 304 836	0	0	4,22%
12	Chorkówka	10 716 480	0	5 048	12,59%
13	Cisna	4 951 127	0	0	26,46%
14	Cmolas	1 785 639	0	0	3,70%
15	Czarna (Bieszczadzka)	2 001 364	0	0	11,49%
16	Czarna (Dębicka)	27 398 500	0	0	37,50%
17	Czarna (Łańcucka)	10 267 647	0	0	12,74%
18	Czermin	4 979 636	0	0	11,13%
19	Czudec	11 681 048	8 340 000	0	16,24%
20	Dębica	6 811 066	0	37 915	5,05%
21	Dębowiec	9 948 053	0	0	18,34%
22	Domaradz	730 513	0	0	1,81%
23	Dydnia	2 813 448	0	0	5,40%
24	Dynów	4 610 723	0	0	9,85%
25	Dzikowiec	0	0	0	0,00%
26	Fredropol	5 037 000	0	0	12,76%
27	Frysztak	20 418 317	0	7 604	33,65%
28	Gać	3 911 920	0	0	11,95%
29	Gawłuszowice	1 066 950	0	0	5,59%
30	Gorzyce	13 159 424	0	0	17,76%
31	Grębów	12 379 750	0	0	20,87%
32	Grodzisko Dolne	5 744 966	0	0	12,51%
33	Haczów	1 919 854	0	0	3,40%
34	Harasiuki	1 800 000	0	0	4,17%
35	Horyniec-Zdrój	7 054 614	0	0	21,20%

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2022 roku **Tabela G**

Lp.	Nazwa jednostki	Zobowiązania (w zł)			Relacja zobowiązań do dochodów ogółem (w %)
		ogółem	w tym z tytułu:		
			papierów wartościowych	zobowiązań wymagalnych	
1	2	3	4	5	6
	Samorząd województwa	**215 680 000**	**0**	**0**	**14,23%**
36	Hyżne	7 102 500	0	0	13,48%
37	Iwierzyce	6 161 500	0	0	11,16%
38	Jarocin	1 021 251	0	0	2,97%
39	Jarosław	8 026 905	5 000 000	1 199	10,71%
40	Jasienica Rosielna	8 899 041	0	0	19,09%
41	Jasło	4 966 000	0	0	5,14%
42	Jaśliska	3 121 048	0	0	14,54%
43	Jawornik Polski	16 212 303	0	369	38,97%
44	Jeżowe	13 326 427	0	0	20,25%
45	Jodłowa	9 462 500	0	0	26,67%
46	Kamień	2 323 231	0	0	4,29%
47	Komańcza	4 621 800	0	0	12,43%
48	Korczyna	16 620 894	0	0	24,83%
49	Krasiczyn	0	0	0	0,00%
50	Krasne	24 457 216	0	0	34,11%
51	Krempna	902 760	0	0	5,45%
52	Krościenko Wyżne	1 496 445	0	56 445	4,57%
53	Krzeszów	10 748 246	0	0	37,58%
54	Krzywcza	1 079 701	0	0	3,03%
55	Kuryłówka	250 000	0	0	0,62%
56	Laszki	0	0	0	0,00%
57	Leżajsk	19 633 856	0	56	16,31%
58	Lubaczów	18 384 385	0	150	28,45%
59	Lubenia	3 520 044	0	0	8,69%
60	Lutowiska	342 000	0	0	1,87%
61	Łańcut	7 751 000	0	0	6,14%
62	Majdan Królewski	0	0	0	0,00%
63	Markowa	7 266 916	0	0	16,60%
64	Medyka	4 775 935	0	0	11,12%
65	Miejsce Piastowe	15 260 000	0	0	19,01%
66	Mielec	12 757 654	0	0	16,31%
67	Niebylec	997 152	0	0	1,75%
68	Niwiska	2 929 488	0	0	6,08%
69	Nowy Żmigród	10 308 681	0	347	19,12%
70	Nozdrzec	1 208 000	0	0	2,33%
71	Olszanica	5 401 398	0	1 398	16,09%
72	Orły	2 021 897	0	0	3,50%
73	Osiek Jasielski	2 326 540	0	0	6,90%
74	Ostrów	9 238 018	0	0	10,40%
75	Padew Narodowa	5 376 264	0	1 453	13,18%
76	Pawłosiów	2 346 000	0	0	4,96%
77	Przemyśl	1 731 391	0	0	2,74%
78	Przeworsk	0	0	0	0,00%
79	Pysznica	9 302 500	0	0	14,30%
80	Radomyśl nad Sanem	8 991 281	0	2 281	19,18%
81	Radymno	4 339 000	0	0	6,02%
82	Rakszawa	3 654 024	0	0	7,90%
83	Raniżów	834 604	0	43 571	1,74%
84	Rokietnica	0	0	0	0,00%
85	Rożwienica	9 924 126	0	224 278	24,09%
86	Sanok	16 163 968	0	0	14,24%
87	Skołyszyn	2 920 000	0	0	4,24%
88	Solina	10 091 777	0	0	19,23%
89	Stary Dzików	983 200	0	0	3,40%
90	Stubno	0	0	0	0,00%
91	Świlcza	7 353 887	0	0	8,10%
92	Tarnowiec	5 609 590	0	0	10,62%
93	Tryńcza	5 068 327	0	18 327	8,38%
94	Trzebownisko	18 604 400	0	0	12,24%
95	Tuszów Narodowy	3 115 791	0	1 150	5,27%
96	Tyrawa Wołoska	0	0	0	0,00%
97	Wadowice Górne	5 125 000	0	0	10,62%
98	Wiązownica	12 436 425	0	25	16,84%
99	Wielkie Oczy	4 445 000	0	0	16,25%
100	Wielopole Skrzyńskie	23 547 221	0	42 221	42,29%
101	Wiśniowa	17 345 000	0	0	33,56%
102	Wojaszówka	12 867 251	0	0	20,33%
103	Zaleszany	9 620 000	0	0	16,33%
104	Zarszyn	15 864 767	0	180	28,57%
105	Zarzecze	7 923 946	0	0	14,13%
106	Żołynia	5 888 437	0	337	13,62%
107	Żurawica	9 029 000	0	0	10,79%
108	Żyraków	18 838 814	0	28 154	22,14%
	Gminy wiejskie razem	**730 313 279**	**13 340 000**	**493 204**	**12,51%**

MAGDALENA KILAR

Nieprawidłowości stwierdzone w gospodarce finansowej jednostek samorządu terytorialnego na terenie województwa podkarpackiego w 2021 roku

Jak wynika z artykułu 1 ustawy z dnia 7 października 1992 roku *o regionalnych izbach obrachunkowych*[1] – regionalne izby obrachunkowe zostały powołane jako państwowe organy nadzoru oraz kontroli gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 1 ust. 2 ww. ustawy, regionalna izba obrachunkowa przynamniej raz na 4 lata przeprowadza kompleksową kontrolę gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego obejmującą całokształt działalności jednostki w zakresie gospodarki finansowej oraz zamówień publicznych w kontrolowanym okresie (art. 7 ustawy *o RIO*)[2].

Uchwałą Nr 2/2011 z dnia 17 marca 2011 roku Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych[3] określiła *Ramowy zakres kontroli kompleksowej gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego*, który uwzględnia następujące zagadnienia:

1. ustalenia ogólnoorganizacyjne, w tym wewnętrzne regulacje organizacyjnoprawne;
2. księgowość i sprawozdawczość, w tym gospodarka pieniężna i kontrola kasy oraz inwentaryzacja;
3. budżet jednostki samorządu terytorialnego, a w szczególności:
   – dochody budżetowe, w tym subwencje i dotacje, dochody z tytułu podatków i opłat, dochody z majątku,
   – wydatki budżetowe z uwzględnieniem przepisów o zamówieniach publicznych, w tym wydatki bieżące i majątkowe oraz rozliczenie otrzymanych i udzielonych dotacji,
   – dług publiczny, przychody i rozchody budżetu;
4. gospodarka mieniem komunalnym oraz Skarbu Państwa;
5. rozliczenia jednostki samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi.

Poza kompleksową kontrolą gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego regionalna izba obrachunkowa przeprowadza również kontrole problemowe, obejmujące wybrane zagadnienia w jednej bądź kilku kontrolowa-

[1] J.t.: DzU 2022, poz. 1668 ze zm.
[2] www.rio.gov.pl/modules.php.
[3] Uchwała Nr 2/2011 Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych z dnia 17 marca 2011 r. *w sprawie ramowego zakresu kontroli kompleksowej gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego*.

nych jednostkach, a także kontrole doraźne, które realizowane są na podstawie decyzji Prezesa Izby[4].

Przesłanką do przeprowadzenia kontroli doraźnej może być:
– uzyskanie informacji z zewnątrz o wystąpieniu nieprawidłowości w gospodarce finansowej danej jednostki samorządu terytorialnego,
– uzyskanie niezbędnych informacji w związku z nadzorczą działalnością izby lub prowadzonym postępowaniem w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
– złożenie wniosku w sprawie przeprowadzenia kontroli przez uprawnione organa i instytucje[5].

Prezes regionalnej izby obrachunkowej może ponadto zarządzić przeprowadzenie odrębnej kontroli, której głównym celem będzie sprawdzenie wykonania wniosków pokontrolnych, które zostały wydane po przeprowadzonych uprzednio kontrolach.

W artykule zaprezentowano rezultaty czynności kontrolnych, przeprowadzonych w jednostkach samorządu terytorialnego oraz ich jednostkach organizacyjnych funkcjonujących na terenie województwa podkarpackiego w 2021 roku, przez inspektorów Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie.

Analizę przeprowadzono w oparciu o wykazy nieprawidłowości, które zostały stwierdzone podczas czynności kontrolnych dokonanych w 2021 roku. Zostały one sporządzone po skierowaniu wystąpienia pokontrolnego do jednostki samorządu terytorialnego, w której zostały przeprowadzone kontrole gospodarki finansowej przez koordynatorów zespołów kontrolujących. Nieprawidłowości, jakie zostały wykazane w trakcie prowadzonych czynności kontrolnych, zestawiono syntetycznie dla wszystkich skontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego oraz ich jednostek organizacyjnych w 2021 roku, a także analitycznie dla poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego, to jest gmin, powiatów i województw, jak również jednostek organizacyjnych. Ponadto gminy zróżnicowano ze względu na ich charakter, wyodrębniając gminy miejskie – obejmujące wyłącznie obszar miasta, gminy miejsko-wiejskie – obejmujące zarówno terytorium miasta, jak i tereny wiejskie oraz gminy wiejskie – obejmujące swoim obszarem wyłącznie tereny wiejskie, a także miasta na prawach powiatu. Otrzymane wyniki wskazały też obszary gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego, w których stwierdzono najczęściej występujące nieprawidłowości. Inspektorzy Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku skontrolowali 49 jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto kontrolę doraźną przeprowadzono w dwóch jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego, to jest w 1 jednostce budżetowej oraz w 1 samorządowej osobie prawnej – Zakładzie Opieki Zdrowotnej. Przeprowadzono 47 kontroli kompleksowych,

[4] Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2004 r. *w sprawie siedzib i zasięgu terytorialnego regionalnych izb obrachunkowych oraz szczegółowej organizacji izb, liczby członków kolegium i trybu postępowania*, DzU 2004, Nr 167, poz. 1747.

[5] www.rio.gov.pl/modules.php.

2 kontrole problemowe i 2 kontrole doraźne. W 2021 roku w jednostkach samorządu terytorialnego nie realizowano kontroli sprawdzających ani doraźnych. W ramach kontroli kompleksowej weryfikowano również stopień wykonania wniosków pokontrolnych, które zostały sformułowane po przeprowadzonych kontrolach w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego.

Rodzaje i strukturę kontroli przeprowadzonych w 2021 roku zaprezentowano w **tabeli 1**. Z zestawienia wynika, że w 2021 roku Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie przeprowadziła kontrolę gospodarki finansowej w 33 gminach wiejskich, co stanowiło ponad 67% badanych jednostek, w 8 powiatach ziemskich (16,33%), w 6 gminach miejsko-wiejskich (12,24%), w 1 gminie miejskiej (2,04%) oraz w województwie samorządowym (2,04%). W 2021 roku nie prowadzono kontroli w żadnym mieście na prawach powiatu.

Rozpatrując poszczególne rodzaje przeprowadzonych kontroli, można stwierdzić, że kontrole kompleksowe zostały zrealizowane w 31 gminach wiejskich (blisko 66% kontrolowanych jednostek), 8 powiatach ziemskich (17,02%), 6 gminach miejsko-wiejskich (12,77%) oraz w 1 gminie miejskiej i województwie samorządowym (po 2,13%). Wszystkie kontrole problemowe zostały zrealizowane w gminach wiejskich (2 jednostki).

Efektem przeprowadzonych w 2021 roku czynności kontrolnych było stwierdzenie 584 przypadków nieprawidłowości w gospodarce finansowej jednostek samorządu terytorialnego i 10 przypadków w ich jednostkach organizacyjnych. Najwięcej nieprawidłowości, tj. ponad 70% wskazano w gminach wiejskich (421 przypadków), ponad 13% w gminach miejsko-wiejskich (78 przypadków), ponad 9% w powiatach ziemskich (56 nieprawidłowości), ponad 3% w gminach miejskich (19 nieprawidłowości). Najmniej, bo niecałe 2% wszystkich nieprawidłowości zidentyfikowano w województwie samorządowym i kontrolowanych jednostkach organizacyjnych (10 nieprawidłowości). Natomiast oceniając rezultaty kontroli doraźnej w jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego, stwierdzono 7 przypadków nieprawidłowości w zakładzie opieki zdrowotnej (samorządowa osoba prawna) i 3 nieprawidłowości w kontrolowanej jednostce budżetowej.

Zgodnie z ramowym zakresem kontroli kompleksowej prowadzonej w jednostkach samorządu terytorialnego wykazane nieprawidłowości zestawiono w 5 kategoriach, to jest: ustaleniach ogólnoorganizacyjnych, księgowości i sprawozdawczości, wykonaniu budżetu, gospodarce mieniem oraz rozliczeniach jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi. Liczbę, a także strukturę stwierdzonych nieprawidłowości w jednostkach samorządu terytorialnego oraz ich jednostkach organizacyjnych poddawanych kontroli przedstawiono w **tabeli 2**.

Efektem kontroli przeprowadzonych w 2021 roku w jednostkach samorządu terytorialnego oraz ich jednostkach organizacyjnych z terenu województwa podkarpackiego było wykazanie 594 przypadków nieprawidłowości. Należy zaznaczyć, że najwyższy odsetek stanowiły nieprawidłowości stwierdzone w zakresie wykonania budżetu – blisko 40%. Ponad 16% nieprawidłowości dotyczyło księgowości i sprawozdawczości, a niemal 16% zamówień publicz-

nych. Natomiast najmniejszy odsetek wśród ogółu wskazanych nieprawidłowości obejmował kwestie rozliczania jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi (0,34%).

Analizując nieprawidłowości w ramach wykonania budżetu, zaobserwowano, że blisko 68% z nich dotyczyło dochodów budżetowych, a ponad 27% – wydatków budżetowych. Najmniejszy udział błędów wystąpił w kategorii ogólnych zagadnień dotyczących planowania i wykonania budżetu.

Badano również strukturę poszczególnych kategorii wskazanych nieprawidłowości, biorąc pod uwagę rodzaj jednostki samorządu terytorialnego. Z zestawienia wynika, że w województwie samorządowym największy udział nieprawidłowości dotyczył zamówień publicznych i wyniósł 40% wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości w tej grupie. Po 20% nieprawidłowości dotyczyło ustaleń ogólnoorganizacyjnych, a także wykonania budżetu w zakresie wydatków budżetowych, zaś 10% z nich – rozliczenia otrzymanych i udzielonych dotacji oraz rozliczenia jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi. Należy również podkreślić, że w województwie samorządowym nie zaobserwowano uchybień w dziedzinie księgowości i sprawozdawczości, długu publicznego, a także gospodarki mieniem. W powiatach ziemskich największy odsetek nieprawidłowości wystąpił w kategorii ustaleń ogólnoorganizacyjnych (25% ogółu stwierdzonych nieprawidłowości), księgowości i sprawozdawczości (23,21%) oraz wykonania budżetu (21,43%), najmniejszy zaś dotyczył długu publicznego (1,79%). W kontrolowanych powiatach ziemskich nie wystąpiły uchybienia w ramach rozliczenia jednostki samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi. Natomiast w obszarze wykonania budżetu ponad 83% błędów wskazano w ramach wydatków budżetowych, a blisko 17% – dochodów budżetowych. W kontrolowanych gminach wiejskich, miejsko-wiejskich i miejskich największy udział nieprawidłowości dotyczył kryterium wykonania budżetu i wyniósł on odpowiednio: 43,47%, 41,04% i 26,32%. W gminach miejskich 26,32% uchybień wykazano w ramach księgowości i sprawozdawczości, a po 15,79% w zakresie ustaleń ogólnoorganizacyjnych i zamówień publicznych. W gminach miejsko-wiejskich znaczący odsetek stanowiły błędy wskazane na płaszczyźnie ustaleń ogólnoorganizacyjnych oraz księgowości i sprawozdawczości (po 14,10%), natomiast w gminach wiejskich – w przedmiocie zamówień publicznych (16,15%) oraz księgowości i sprawozdawczości (15,44%).

Wśród kontrolowanych gmin najniższy odsetek nieprawidłowości w tej kategorii wskazano w:

– gminach miejskich – 5,26% błędów dotyczyło rozliczenia otrzymanych i udzielonych dotacji,
– gminach miejsko-wiejskich – 1,28% uchybień wystąpiło w obszarze długu publicznego i rozliczenia jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi,
– gminach wiejskich – 0,95% nieprawidłowości zidentyfikowano w zakresie długu publicznego.

Należy nadmienić, że w gminach miejskich nie stwierdzono błędów w zakresie długu publicznego i rozliczenia jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi, a w gminach wiejskich – w zakresie rozliczenia jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi.

Analizując nieprawidłowości w ramach wykonania budżetu, zaobserwowano, że zarówno w gminach miejskich, miejsko-wiejskich, jak i wiejskich największy procent wskazanych błędów dotyczył dochodów budżetu i wyniósł odpowiednio: 80%, 68,75% oraz 74,86%, natomiast najmniejszy – ogólnych zagadnień dotyczących planowania i wykonania budżetu (0%, 3,12%, 3,28%). Z kolei w kontrolowanych jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego po 30% spośród wszystkich zidentyfikowanych nieprawidłowości dotyczyło zamówień publicznych i wykonania budżetu, a po 20% – ustaleń ogólnoorganizacyjnych, a także księgowości i sprawozdawczości.

Szczegółowej analizie poddano ponadto poszczególne grupy zagadnień będących przedmiotem kontroli inspektorów Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w zakresie gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku.

Pierwszą grupą zagadnień, jakie zostały sprawdzone w ramach zrealizowanych czynności kontrolnych w 2021 roku, były ustalenia ogólnoorganizacyjne. W **tabeli 3** zestawiono nieprawidłowości, jakie zostały stwierdzone w zakresie ustaleń ogólnoorganizacyjnych.

W 2021 roku w jednostkach samorządu terytorialnego oraz ich jednostkach organizacyjnych, które zostały poddane kontroli przez inspektorów kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie, wskazano 86 przypadków nieprawidłowości w grupie zagadnień ogólnoorganizacyjnych, które stanowiły 14,48% wszystkich nieprawidłowości. Z danych zawartych w **tabeli 3** wynika, że najwięcej nieprawidłowości wystąpiło w gminach wiejskich, to jest aż 62,79%, najmniej natomiast w województwie samorządowym oraz jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego – po 2,32% wszystkich błędów wykazanych w tej kategorii.

Analizując poszczególne rodzaje kontrolowanych jednostek, zaobserwowano, że:

– w województwie samorządowym zidentyfikowano tylko 2 nieprawidłowości;
– w powiatach ziemskich wystąpiło 14 nieprawidłowości i dotyczyły one w połowie braku lub nieprzestrzegania mechanizmów kontroli zarządczej, blisko 29% wynikało z zaniechania lub nieprawidłowego prowadzenia audytu w jednostce do tego zobowiązanej oraz 7,14% – braku lub niewłaściwego opracowania dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości, nieprzestrzegania instrukcji kancelaryjnej oraz niewykonania wniosków pokontrolnych;
– w gminach miejskich wskazano tylko 3 nieprawidłowości, które były rezultatem braku lub niewłaściwego opracowania dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości, braku lub nieprzestrzegania mechanizmów kontroli zarządczej oraz niewykonania wniosków pokontrolnych;
– w gminach miejsko-wiejskich stwierdzono 11 nieprawidłowości, zaś najwięcej z nich, bo blisko połowa wynikała z braku lub nieprzestrzegania mechanizmów kontroli zarządczej, ponad 27% – nieprzestrzegania instrukcji kancelaryjnej, 18,18% – niewykonania wniosków pokontrolnych. Tylko je-

den przypadek był skutkiem zaniechania bądź nieprawidłowego prowadzenia audytu w jednostce do tego zobowiązanej;
– w gminach wiejskich, w których były 54 przypadki uchybień, najwięcej z nich, bo blisko 41% było efektem braku lub nieprzestrzegania mechanizmów kontroli zarządczej. Blisko 19% nieprawidłowości dotyczyło niewykonania wniosków pokontrolnych, 14,82% – braku lub niewłaściwego opracowania dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości, 12,96% – zaniechania bądź nieprawidłowego prowadzenia audytu w jednostkach do tego zobowiązanych, 5,56% – nieprzestrzegania instrukcji kancelaryjnej. Natomiast najmniejszy odsetek stwierdzonych nieprawidłowości ogólnoorganizacyjnych dotyczył instytucji kultury (3,70% ogółu nieprawidłowości) oraz zatrudniania pracowników samorządowych (1,85%);
– w jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego zidentyfikowano po 1 przypadku nieprawidłowości, tj. w zakresie braku lub niewłaściwego opracowania dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości oraz braku lub nieprzestrzegania mechanizmów kontroli zarządczej.

Analizując nieprawidłowości wskazane w zakresie zagadnień ogólnoorganizacyjnych, ustalono, że najwięcej uchybień w kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego było rezultatem braku lub nieprzestrzegania mechanizmów kontroli zarządczej (41,86%), 17,44% błędów wynikało z niewykonania wniosków pokontrolnych, 13,95% – zaniechania bądź nieprawidłowego prowadzenia audytu w jednostkach do tego zobowiązanych, a 12,79% – braku lub niewłaściwego opracowania dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości oraz 8,14% – nieprzestrzegania instrukcji kancelaryjnej. Nieznaczny odsetek stanowiły nieprawidłowości przy zatrudnianiu pracowników samorządowych (1,16%), a także nieprzestrzeganiu instrukcji kancelaryjnej (2,33%). Należy podkreślić, że w żadnej z kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych w 2021 roku nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących niewłaściwego zorganizowania wspólnej obsługi finansowo-księgowej, nieokreślenia formy organizacyjno-prawnej jednostek organizacyjnych, nieudzielenia kierownikom jednostek organizacyjnych pełnomocnictw do jednoosobowego działania oraz zatrudniania na stanowisku skarbnika lub głównego księgowego osoby niespełniającej wymagań wynikających z ustawy *o finansach publicznych*.

Przedmiotem prowadzonych czynności kontrolnych była także prawidłowość ewidencjonowania operacji gospodarczych w księgach rachunkowych, gromadzenia dokumentacji, a także sporządzania sprawozdań. Nieprawidłowości stwierdzone w zakresie księgowości i sprawozdawczości przedstawiono w **tabeli 4**.

W 2021 roku w kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego oraz ich jednostkach organizacyjnych wskazano 96 przypadków nieprawidłowości, co stanowiło 16,16% ogółu stwierdzonych nieprawidłowości.

W województwie samorządowym w 2021 roku nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w tej kategorii, natomiast w jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego wskazano 2 uchybienia związane z nieprowa-

dzeniem wszystkich wymaganych ksiąg rachunkowych oraz nieprawidłowości w trakcie przeprowadzenia inwentaryzacji. W kontrolowanych powiatach ziemskich spośród 13 nieprawidłowości najwięcej, bo aż 30,77% dotyczyło przebiegu inwentaryzacji, 23,08% – nieprawidłowego stosowania klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków, a 15,39% – nierozliczania lub nieprawidłowego rozliczania kosztów inwestycji, nieprzeniesienia na stan środków trwałych zrealizowanych inwestycji. W jednostkach tych wykazano ponadto po jednym przypadku nieprawidłowości wynikających z: nierzetelnego prowadzenia ksiąg rachunkowych, ewidencjonowania operacji gospodarczych na kontach nieprzewidzianych w zakładowym planie kont, nieprawidłowego sporządzania sprawozdań oraz realizowania zapłaty na podstawie dowodów niespełniających wymogów prawidłowego dowodu księgowego, niesprawdzonych merytorycznie, rachunkowo, niezatwierdzonych do wypłaty.

W gminach miejskich stwierdzono tylko 5 przypadków nieprawidłowości, co stanowiło 5,21% ogółu nieprawidłowości wykazanych w ramach księgowości i sprawozdawczości. Dotyczyły one: nieprawidłowego prowadzenia ksiąg rachunkowych (jeden przypadek), niebieżącego prowadzenia ksiąg rachunkowych (1), niezgodności sald kont analitycznych z syntetycznymi (1), nierozliczania lub nieprawidłowego rozliczania kosztów inwestycji, nieprzeniesienia na stan środków trwałych zrealizowanych inwestycji (1) oraz nieprawidłowego przeprowadzenia inwentaryzacji (1).

Z analizy nieprawidłowości w kategorii księgowości i sprawozdawczości w gminach miejsko-wiejskich wynika, że w grupie tej stwierdzono 11 przypadków nieprawidłowości, co stanowiło 11,46% ogółu nieprawidłowości wykazanych w ramach księgowości i sprawozdawczości. Największy odsetek z nich, bo ponad 45% był efektem nieprawidłowego stosowania klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków, zaś 18,18% – nieprawidłowego przeprowadzania inwentaryzacji. Po jednym przypadku nieprawidłowości zidentyfikowano w ramach nieprawidłowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, księgowania dowodów niespełniających wymogów ustawy o rachunkowości, nieprawidłowego sporządzania sprawozdań oraz nieprowadzenia kontroli gospodarki kasowej.

Spośród wszystkich kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego najwięcej nieprawidłowości w dziedzinie księgowości i sprawozdawczości, bo aż 67,71% z nich stwierdzono w gminach wiejskich. Największy udział stanowiły błędy dotyczące nieprawidłowego prowadzenia ksiąg rachunkowych – aż 23,07% nieprawidłowości w tej kategorii. Ponadto 15,38% z nich było rezultatem nieprawidłowo przeprowadzanej inwentaryzacji, 12,31% – nieprawidłowego sporządzania sprawozdań, 9,23% – nierzetelnego prowadzenia ksiąg rachunkowych (nie kierowano zawiadomień z art. 77 ustawy *o rachunkowości*).

Analizując wszystkie nieprawidłowości, jakie zostały stwierdzone w trakcie czynności kontrolnych w obszarze prawidłowości ewidencjonowania operacji gospodarczych w księgach rachunkowych, sporządzania sprawozdań i gromadzenia dokumentacji we wszystkich kontrolowanych 2021 roku jednostkach samorządu terytorialnego i ich jednostkach organizacyjnych, ustalono, że najwięcej, bo blisko 19% nieprawidłowości było rezultatem niewłaściwie prowadzonej inwentaryzacji, 17,71% dotyczyło nieprawidłowego prowadzenia ksiąg

rachunkowych, 12,50% – nieprawidłowego stosowania klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków, a 10,42% – nieprawidłowego sporządzania sprawozdań.

Najmniej nieprawidłowości (po jednym stwierdzonym przypadku) dotyczyło księgowania dowodów niespełniających wymogów ustawy *o rachunkowości*, nieterminowego przekazywania sprawozdań, nieujmowania w ewidencji wszystkich zobowiązań jednostki, nierzetelnego lub nieprawidłowego ewidencjonowania operacji gotówkowych, niesporządzania raportów pomimo występowania obrotu gotówką oraz nieprzeprowadzania kontroli gospodarki kasowej.

Należy zaznaczyć, że w żadnej ze skontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego oraz ich jednostek organizacyjnych nie wystąpiły nieprawidłowości dotyczące niesprawdzalnego prowadzenia ksiąg rachunkowych, ewidencjonowania operacji gospodarczych bez zachowania systematyki i chronologii zapisów, nieprawidłowej archiwizacji, ochrony dokumentów księgowych, programów komputerowych, nieprowadzenia lub nieprawidłowego prowadzenia ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych, poprawiania błędów w dowodach lub zapisów w księgach rachunkowych niezgodnie z przepisami ustawy *o rachunkowości*, niesporządzania wszystkich wymaganych sprawozdań, wypłaty gotówki osobom nieupoważnionym lub bez pokwitowania, niezgodności rzeczywistego stanu gotówki z ewidencyjnym oraz nieprawidłowej wyceny aktywów lub pasywów.

Kontrolą objęto również zagadnienia dotyczące wykonania budżetu jednostek samorządu terytorialnego, a jej efektem było 237 stwierdzonych nieprawidłowości, które stanowiły blisko 40% ich ogólnej liczby.

W **tabeli 5** zaprezentowano nieprawidłowości w zakresie ogólnych zagadnień dotyczących planowania i wykonania budżetu, wykazane podczas kontroli prowadzonych w 2021 roku.

Z zestawienia wynika, że spośród wszystkich nieprawidłowości, które wskazano w tej kategorii, aż 85,71% wystąpiło w gminach wiejskich, natomiast 14,29% w gminach miejsko-wiejskich. W gminach wiejskich blisko 50% błędów wynikało z nieterminowego regulowania zobowiązań. Po 16,67% nieprawidłowości związanych było z dokonywaniem zmian w planie finansowym bez upoważnienia lub z przekroczeniem zakresu upoważnienia, niedozwolonym finansowaniem budżetu danego roku oraz innymi nieprawidłowościami. Natomiast w gminach miejsko-wiejskich stwierdzono tylko jeden przypadek nieprawidłowości związany z niesporządzeniem lub nieprawidłowym sporządzeniem planów finansowych, nieaktualizowaniem tych planów. Wart podkreślenia jest fakt, że w 2021 roku nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości dotyczących ogólnych zagadnień planowania i wykonania budżetu w następujących, kontrolowanych jednostkach: województwie samorządowym, powiatach ziemskich, gminach miejskich oraz jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego.

Podsumowując nieprawidłowości rozpatrywane w grupie ogólnych zagadnień dotyczących planowania i wykonania budżetu, stwierdzono, że blisko 43% z nich było rezultatem nieterminowego regulowania zobowiązań. Po jednym przypadku błędu wykazano w zakresie niesporządzania lub nieprawidłowego

sporządzania planów finansowych i nieaktualizowania tych planów, dokonania zmian w planie finansowym bez upoważnienia lub z przekroczeniem zakresu upoważnienia, niedozwolonego finansowania budżetu danego roku. Należy zaznaczyć, że w kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego oraz ich jednostkach organizacyjnych nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości wynikających z nieprzekazywania jednostkom organizacyjnym informacji niezbędnych do opracowania ich planów finansowych oraz informacji o zmianach planu dochodów i wydatków wprowadzanych w toku wykonywania budżetu, a także pokrywaniem wydatków bezpośrednio z uzyskanych dochodów.

W ramach oceny wykonania budżetu kontrolą objęto również obszar dochodów budżetowych, wykazując aż 165 przypadków nieprawidłowości. Rodzaje nieprawidłowości stwierdzonych w zakresie realizacji dochodów i przychodów zestawiono w **tabeli 6**.

Z analizy danych źródłowych zaprezentowanych w **tabeli 6** wynika, że zarówno w kontrolowanym województwie samorządowym, jak też w jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w tej kategorii. W powiatach ziemskich zidentyfikowano najmniej, bo tylko dwa przypadki nieprawidłowości (1,21% ogółu nieprawidłowości w tej kategorii), a dotyczyły one: niepodejmowania czynności zmierzających do wyegzekwowania dochodów niepodatkowych oraz nieprawidłowego umarzania, odraczania i rozkładania na raty niepodatkowych należności budżetowych. Również niewielki odsetek nieprawidłowości (2,42%) wykazano w gminach miejskich. Były to 4 przypadki, które były rezultatem: nieweryfikowania lub nierzetelnego weryfikowania deklaracji podatkowych w podatku od nieruchomości oraz w podatku rolnym, ustalania lub określania wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy w zakresie podatku rolnego oraz nieustalania albo ustalania lub pobierania dochodów z majątku w sposób niezgodny z przepisami prawa lub zawartymi umowami. W gminach miejsko-wiejskich zidentyfikowano 22 nieprawidłowości, co stanowiło 13,33% wszystkich stwierdzonych błędów w dziedzinie dochodów budżetowych. Najwięcej z nich (13,63%) było efektem ustalania lub określania wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy w podatku od nieruchomości oraz wykazywania w sprawozdaniach nieprawidłowych skutków udzielonych ulg, zwolnień i obniżek stawek podatkowych. Natomiast ponad 9% nieprawidłowości dotyczyło nieprawidłowego udzielania ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości, nieprzestrzegania przepisów ordynacji podatkowej przy udzielaniu ulg w zapłacie podatku od nieruchomości i niewłaściwego podejmowania lub zaniechania czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych.

Z danych zawartych w **tabeli 6** wynika, że w gminach wiejskich podczas czynności kontrolnych wykazano aż 137 nieprawidłowości, co stanowiło ponad 83% ogółu ustalonych nieprawidłowości w tej kategorii. Najwięcej z nich, bo blisko 11% było efektem niewłaściwego podejmowania lub zaniechania czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych, 10,22% to nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, 8,76% –

wykazania w sprawozdaniach nieprawidłowych skutków udzielanych ulg, zwolnień i obniżek stawek podatkowych, 8,03% – nieweryfikowania lub nierzetelnego weryfikowania deklaracji podatkowych w podatku od nieruchomości, a 7,30% – nieweryfikowania lub nierzetelnego weryfikowania deklaracji podatkowych w podatku od środków transportowych.

Analizując ogół nieprawidłowości, które zostały stwierdzone w kategorii dochodów i przychodów, należy zaznaczyć, że najwięcej z nich, bo 10,30% dotyczyło niewłaściwego podejmowania lub zaniechania czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych, po 9,09% – wykazywania w sprawozdaniach nieprawidłowych skutków udzielonych ulg, zwolnień i obniżek stawek podatkowych oraz błędów w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, 7,88% – nieweryfikowania lub nierzetelnego weryfikowania deklaracji podatkowych w podatku od nieruchomości, a 6,66% – nieweryfikowania lub nierzetelnego weryfikowania deklaracji podatkowych w podatku od środków transportowych. Natomiast najmniej nieprawidłowości, bo tylko po jednym przypadku było efektem: niezachowania zasady powszechności opodatkowania w podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, ustalania lub określania wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy w podatku od środków transportowych, nieprawidłowego udzielania ulg i zwolnień w podatku rolnym, leśnym i od środków transportowych, nieprzestrzegania przepisów ordynacji podatkowej przy udzielaniu ulg w zapłacie podatku od środków transportowych, nieprawidłowego rozliczania nadpłat, niewydawania decyzji o wygaśnięciu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w przypadkach ustawowych, dopuszczaniu do przedawnienia podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetowych, nieprawidłowości przy pobieraniu innych opłat (renty planistycznej, opłaty adiacenckiej) lub ich niepobieraniu oraz nieprzestrzeganiu tajemnicy skarbowej.

Wart podkreślenia jest fakt, iż w żadnej z kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego oraz ich jednostek organizacyjnych nie wykazano uchybień, które dotyczyły nieujęcia w budżecie wszystkich źródeł dochodów, w tym dotacji, niezachowania zasady powszechności opodatkowania w podatku rolnym i leśnym, nieweryfikowania lub nierzetelnego weryfikowania deklaracji podatkowych w zakresie podatku leśnego, ustalania lub określania wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy w podatku leśnym, nieprowadzenia postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji na podatek leśny, pobierania opłaty skarbowej, nieprawidłowości dotyczących dochodów gromadzonych przez jednostki oświatowe na wydzielonym rachunku dochodów, ustalania cen za usługi użyteczności publicznej (dostawy wody, ciepła) oraz nieegzekwowania kar umownych za niedotrzymanie terminów realizacji robót, dostaw lub usług.

Na wykonanie budżetu rzutują nie tylko dochody, ale również wydatki ponoszone przez jednostki samorządu terytorialnego. W roku 2021 w wyniku czynności kontrolnych wykazano 65 przypadków nieprawidłowości w obszarze wydatków i rozchodów, które stanowiły ponad 27% nieprawidłowości w ramach wykonania budżetu.

W **tabeli 7** zaprezentowano nieprawidłowości stwierdzone w 2021 roku w kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego i ich jednostkach organizacyjnych z obszaru województwa podkarpackiego w zakresie wydatków budżetowych.

Z analizy danych zawartych w **tabeli 7** wynika, że najmniej nieprawidłowości w kategorii wydatków budżetowych zidentyfikowano w gminach miejskich, w których wystąpił tylko jeden przypadek nieprawidłowości, będący efektem niezgodnego z obowiązującymi przepisami ustalania i wypłacania wynagrodzeń pracownikom. Dwa przypadki nieprawidłowości odnotowano w kontrolowanym województwie samorządowym, a były one skutkiem niezgodnego z obowiązującymi przepisami ustalania i wypłacania wynagrodzeń pracownikom oraz uchybień przy rozliczaniu kosztów podróży służbowych.

W jednostkach organizacyjnych, w których przeprowadzono kontrolę, dopatrzono się 3 nieprawidłowości, tj. przekroczenia upoważnienia do dokonywania wydatków, niezgodnego z obowiązującymi przepisami ustalania i wypłacania wynagrodzeń pracownikom oraz nierzetelnego rozliczania kosztów podróży służbowych.

Powiaty ziemskie to jednostki, w których stwierdzono ponad 15% nieprawidłowości wykazanych w kategorii wydatków i rozchodów. W grupie tej 30% nieprawidłowości dotyczyło niezgodnego z obowiązującymi przepisami ustalania i wypłacania wynagrodzeń pracownikom, jak również nieprawidłowego rozliczania kosztów podróży służbowych. Natomiast 20% błędów związane było z niewłaściwym naliczaniem lub nieterminowym przekazywaniem odpisów na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, jak również z brakiem kontrasygnaty skarbnika na zawieranych umowach.

W gminach miejsko-wiejskich wskazano 9 nieprawidłowości, które stanowiły 13,85% ogółu uchybień wykazanych w tej kategorii. Największy odsetek z nich dotyczył niezgodnego z obowiązującymi przepisami ustalania i wypłacania wynagrodzeń pracownikom oraz nieopracowania Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii (po 33,33% wszystkich nieprawidłowości). Natomiast 22,22% nieprawidłowości stwierdzono przy rozliczaniu kosztów podróży służbowych. Tylko jeden przypadek nieprawidłowości był efektem przekroczenia upoważnienia do dokonywania wydatków.

W kategorii wydatków budżetowych najwięcej, bo aż 40 nieprawidłowości wystąpiło w gminach wiejskich, co stanowiło 61,54% ogółu nieprawidłowości w tej grupie kontrolowanych zagadnień. Największy odsetek uchybień wynikał z niezgodnego z obowiązującymi przepisami ustalania i wypłacania wynagrodzeń pracownikom i ukształtował się na poziomie 35%. Co piąta nieprawidłowość dotyczyła rozliczania kosztów podróży służbowych. Natomiast 12,50% uchybień było rezultatem braku kontrasygnaty skarbnika na zawieranych umowach. Po jednym przypadku nieprawidłowości stwierdzono w zakresie wydatkowania środków w ramach funduszu sołeckiego, a także nieopracowania Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.

Analizując ogół nieprawidłowości, jakie zostały wykazane w zakresie wydatków i rozchodów budżetu we wszystkich kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego i ich jednostkach organizacyjnych w 2021 roku, zaobser-

wowano, że spośród wszystkich 65 nieprawidłowości najwięcej, bo ponad 35% dotyczyło niezgodnego z obowiązującymi przepisami ustalania i wypłacania wynagrodzeń pracownikom. Nieco powyżej 23% stwierdzonych błędów wynikało z niewłaściwego rozliczania kosztów podróży służbowych, a niecałe 11% spowodowane było brakiem kontrasygnaty skarbnika na zawieranych umowach. Tylko jeden przypadek nieprawidłowości (1,54% stwierdzonych nieprawidłowości) dotyczył realizowania wydatków w ramach funduszu sołeckiego. Warto zauważyć, że w żadnej z kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych nie wystąpiły nieprawidłowości wynikające z wykorzystania środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych niezgodnie z przepisami ustawy lub regulaminem, błędnego naliczania i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz wydatkowania środków pochodzących z dochodów gromadzonych przez jednostki oświatowe na wydzielonym rachunku dochodów.

Czynności kontrolne w 2021 roku objęły również problematykę zamówień publicznych. W kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego oraz jednostkach organizacyjnych z terenu obszaru województwa podkarpackiego w ramach wydatkowania środków publicznych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 roku – *Prawo zamówień publicznych*[6] wykazano 94 nieprawidłowości, które stanowiły blisko 16% ogółu zidentyfikowanych nieprawidłowości. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły zarówno przygotowania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, jak i ich udzielania. Wszystkie błędy, jakich dopatrzono się w trakcie prowadzonych kontroli, zestawiono w **tabeli 8**.

Analizując dane zawarte w **tabeli 8**, zauważa się znaczne zróżnicowanie zarówno ilości, jak i rodzajów stwierdzonych nieprawidłowości w poszczególnych grupach kontrolowanych jednostek. Najmniejszy odsetek stwierdzonych nieprawidłowości (po 3,19%) odnotowano w gminach miejskich oraz jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego. W jednostkach tych zidentyfikowano po 3 przypadki nieprawidłowości.

W gminach miejskich dotyczyły one niewłaściwego określania zasad wnoszenia wadium lub nieprawidłowości w zakresie zwrotu i zatrzymywania wadium, nieprawidłowości przy ustalaniu, pobieraniu lub zwrocie zabezpieczenia należytego wykonania umowy, a także błędów w zakresie zawiadamia prezesa urzędu zamówień publicznych. Natomiast wśród kontrolowanych jednostek organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego uchybienia były wynikiem nieprawidłowego sporządzania ogłoszenia, niewłaściwego określania zasad wnoszenia wadium lub nieprawidłowości w ramach zwrotu i zatrzymywania wadium, a także niewłaściwego ustalania, pobierania lub zwrotu zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Tylko 4 nieprawidłowości wykazano w województwie samorządowym i dotyczyły one: braku lub niewłaściwej specyfikacji istotnych warunków zamówienia, nieprawidłowości w zakresie stosowania przesłanek wykluczenia wykonawcy, informowania o wynikach postępowania oraz niewłaściwego ustalania, pobierania lub zwrotu zabezpieczenia należytego wykonania umowy.

[6] J.t.: DzU 2022, poz. 1710.

W gminach miejsko-wiejskich dopatrzono się 7,45% spośród wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości. Były to pojedyncze zdarzenia, które były rezultatem nieprzestrzegania zasady powszechności stosowania ustawy z dnia 11 września 2019 roku – *Prawo zamówień publicznych*, nieustalenia lub niewłaściwego ustalenia wartości zamówienia, nieprawidłowego sporządzenia ogłoszenia, braku lub niewłaściwej specyfikacji istotnych warunków zamówienia, nieprawidłowego określenia zasad wnoszenia wadium lub nieprawidłowości w zakresie zwrotu i zatrzymywania wadium, uchybień w zakresie informowania o wynikach postępowania oraz niesporządzenia lub nieprawidłowego sporządzenia protokołu postępowania.

W kontrolowanych powiatach ziemskich wskazano 9 przypadków nieprawidłowości, które stanowiły 9,57% wszystkich nieprawidłowości ustalonych w tej kategorii zamówień publicznych. Po dwa przypadki uchybień wiązały się z nieustaleniem lub niewłaściwym ustaleniem wartości zamówienia, jak również wadliwym określeniem zasad wnoszenia wadium lub błędami w zakresie zwrotu i zatrzymywania wadium. Natomiast po jednym przypadku nieprawidłowości dotyczyło niewłaściwego określenia przedmiotu zamówienia, niezłożenia oświadczeń o braku lub istnieniu okoliczności powodujących wyłączenie osoby wykonującej czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub niewyłączenia z postępowania osoby podlegającej wyłączeniu, nieprawidłowości w zakresie zmian specyfikacji lub ogłoszenia, niesporządzenia lub nieprawidłowego sporządzenia protokołu postępowania, błędów w obszarze informowania o wynikach postępowania.

Z analizy danych zawartych w **tabeli 8** wynika, że najwięcej nieprawidłowości zidentyfikowano w gminach wiejskich. Było to aż 68 przypadków, które stanowiły ponad 72% ogółu nieprawidłowości wykazanych na płaszczyźnie zamówień publicznych. W kontrolowanych gminach wiejskich najwięcej uchybień, bo blisko 12% było efektem błędnego określenia zasad wnoszenia wadium lub nieprawidłowości w zakresie zwrotu i zatrzymywania wadium. Ponad 10% nieprawidłowości to konsekwencje naruszenia obowiązku zamieszczania ogłoszeń o zamówieniu i o zawarciu umowy, natomiast niecałe 9% – nieustalenia lub niewłaściwego ustalenia wartości zamówienia, a także niewłaściwego informowania o wynikach postępowania. Po jednym przypadku stwierdzonych nieprawidłowości wskazano w obszarze nieprzestrzegania zasady powszechności stosowania ustawy – *Prawo zamówień publicznych*, nieprzestrzegania zasady zakazującej dzielenia zamówienia na części lub zaniżania jego wartości w celu uniknięcia stosowania ustawy lub procedur, zmian specyfikacji lub ogłoszenia, niezamieszczenia specyfikacji na stronie internetowej, braku lub niewłaściwej specyfikacji istotnych warunków zamówienia, nieprawidłowości w zakresie warunków udziału w postępowaniu, określenia kryteriów oceny oferty, w zakresie stosowania przesłanek wykluczenia wykonawcy, stosowania przesłanek odrzucenia oferty, nieuzasadnionego unieważnienia lub nieunieważnienia postępowania w przypadkach przewidzianych ustawą, dokonywania zmiany zawartej umowy z naruszeniem przepisów prawa, nieuzasadnionego zawarcia umowy na czas dłuższy niż dopuszczony ustawą, zawiadomienie Prezesa UZP, wypłacenia wynagrodzenia za roboty, dostawy lub usługi bez potwierdzenia i wykonania protokołu odbioru, a także wypłacania wykonawcom robót, dostaw lub usług wynagrodzeń niezgodnie z umową.

Analizując nieprawidłowości, które zostały stwierdzone podczas czynności kontrolnych prowadzonych w jednostkach samorządu terytorialnego i ich jednostkach organizacyjnych w 2021 roku w obszarze zamówień publicznych, ustalono, że najwięcej stwierdzonych nieprawidłowości było rezultatem nieprawidłowego określania zasad wnoszenia wadium lub nieprawidłowości w zakresie zwrotu i zatrzymywania wadium (13,83%). Blisko 10% to uchybienia wynikające z nieustalenia lub niewłaściwego ustalenia wartości zamówienia, jak również informowania o wynikach postępowania. Natomiast ponad 7% nieprawidłowości dotyczyło naruszenia obowiązku zamieszczania ogłoszeń o zamówieniu i o zawarciu umowy, niesporządzenia lub nieprawidłowego sporządzenia protokołu postępowania, a także ustalania, pobierania lub zwrotu zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Należy podkreślić, iż w żadnej z kontrolowanych w 2021 roku jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych nie zidentyfikowano nieprawidłowości w zakresie terminu składania ofert, w zakresie dokumentów żądanych na potwierdzenie spełnienia warunków udziału w postępowaniu oraz dokumentów potwierdzających spełnianie przez oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań określonych przez zamawiającego, prowadzenia negocjacji z oferentem po złożeniu oferty ostatecznej, dokonywania poprawek w ofercie na zasadach wynikających z art. 223 ust. 2 ustawy – *Prawo zamówień publicznych* (niedokonania, bezpodstawnego dokonania, nieprawidłowego dokonania), nieprzestrzegania terminu zawarcia umowy, zawarcia umowy niezgodnie ze specyfikacją i z treścią oferty wybranej w postępowaniu, nieprzestrzegania zasady pisemności postępowania, ustalania lub wpłacania zaliczek, a także niedostosowania się do postanowień wyroku Krajowej Izby Odwoławczej.

Kolejną kategorią zagadnień, jakie podlegały kontroli w jednostkach samorządu terytorialnego w 2021 roku, była procedura rozliczania otrzymanych i udzielanych dotacji. W dziedzinie tej wskazano 30 przypadków nieprawidłowości, które stanowiły nieco ponad 5% ogółu stwierdzonych nieprawidłowości we wszystkich kontrolowanych jednostkach.

W **tabeli 9** zaprezentowano zestawienie nieprawidłowości w zakresie rozliczania otrzymanych i udzielonych dotacji.

Jak wynika z danych zawartych w **tabeli 9,** zarówno w województwie samorządowym, jak i w gminach miejskich wskazano po jednym przypadku nieprawidłowości, a dotyczyły one odpowiednio nierozliczania lub nieprawidłowego rozliczania dotacji udzielonych podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych oraz udzielania dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych. W kontrolowanych powiatach ziemskich wystąpiły 2 nieprawidłowości, a dotyczyły one udzielania dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych. W gminach miejsko-wiejskich zidentyfikowano 7 nieprawidłowości, które stanowiły ponad 23% wszystkich nieprawidłowości w tej kategorii. Ponad 57% z nich było spowodowane nieprawidłowościami przy udzielaniu dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, natomiast pozostałe uchybienia (3 przypadki) były wynikiem nierozliczenia lub nieprawidłowego rozliczenia dotacji udzielonych podmiotom niezaliczanym do

sektora finansów publicznych. W gminach wiejskich w obszarze rozliczania otrzymanych i udzielanych dotacji wystąpiło 19 przypadków nieprawidłowości, co stanowiło ponad 63% ogółu błędów wykazanych na tej płaszczyźnie. Przeważający odsetek uchybień, bo aż blisko 58% dotyczyło udzielania dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, a ponad 26% z nich – nierozliczenia lub nieprawidłowego rozliczenia dotacji udzielonych podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych. Natomiast tylko jedna nieprawidłowość spowodowana była nieodprowadzeniem, nieterminowym odprowadzeniem lub odprowadzeniem w nieprawidłowej wysokości dochodów związanych z realizacją zadań zleconych.

Z analizy danych zestawionych w **tabeli 9** wynika, że w odniesieniu do wszystkich kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych w zakresie rozliczania otrzymanych i udzielonych dotacji najwięcej nieprawidłowości, bo aż 60% wystąpiło przy udzielaniu dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, a 30% – przy nierozliczeniu lub nieprawidłowym rozliczeniu dotacji udzielonych podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych. Najmniej, bo tylko jedna nieprawidłowość była efektem nieodprowadzenia, nieterminowego odprowadzenia lub odprowadzenia w nieprawidłowej wysokości dochodów związanych z realizacją zadań zleconych. W kontrolowanych jednostkach organizacyjnych nie stwierdzono nieprawidłowości w tej kategorii. Ponadto należy zaakcentować, że w żadnej z kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych nie wystąpiły uchybienia dotyczące nierozliczenia lub nieprawidłowego rozliczenia dotacji udzielonych podmiotom zaliczanym do sektora finansów publicznych, wykorzystania dotacji celowych niezgodnie z przeznaczeniem, nierozliczenia lub nieprawidłowego rozliczenia otrzymanych dotacji oraz zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej.

W ramach realizowanych w 2021 roku kontroli weryfikacji podlegała również zdolność zadłużania się jednostek samorządu terytorialnego oraz obsługa tego zadłużenia. W tym obszarze wykazano tylko 6 przypadków nieprawidłowości, które stanowiły zaledwie 1,01% wszystkich uchybień stwierdzonych podczas prowadzonych czynności kontrolnych. W **tabeli 10** zestawiono rodzaje nieprawidłowości wykazane w poszczególnych kategoriach kontrolowanych jednostek.

Z analizy danych zawartych w **tabeli 10** wynika, że blisko 67% ze wszystkich nieprawidłowości dopatrzono się w gminach wiejskich. Znaczna ich część, bo aż 75% to nieprawidłowości dotyczące Wieloletniej Prognozy Finansowej, natomiast tylko w jednej gminie wiejskiej (25%) przekroczono limit zadłużenia.

Po jednym przypadku nieprawidłowości, który dotyczył nieprawidłowości Wieloletniej Prognozy Finansowej, stwierdzono w gminie miejsko-wiejskiej oraz powiecie ziemskim. Natomiast zarówno w gminach miejskich, w województwie samorządowym oraz jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości. Podsumowując zagadnienia dotyczące długu publicznego oraz obsługi tego zadłużenia, zaobserwowano, iż ponad 83% nieprawidłowości dotyczyło Wieloletniej Prognozy Finanso-

wej, zaś jeden przypadek – przekroczenia limitu zadłużenia. W żadnej z kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego oraz ich jednostek organizacyjnych nie dopatrzono się uchybień w zakresie: przekroczenia planu rozchodów, przekroczenia wskaźnika dopuszczalnych spłat zadłużenia w roku bieżącym, zaciągnięcia kredytu lub pożyczki bądź wyemitowania papierów wartościowych bez wymaganej opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki bądź wykupu papierów wartościowych, udzielenia pełnomocnictwa do dysponowania rachunkami bankowymi jednostek samorządu terytorialnego, niestandardowych operacji finansowych oraz nieprawidłowości w zakresie poręczeń.

Wśród problemów, które zostały poddane działaniom kontrolnym, były również zagadnienia uwzględniające kwestie gospodarki mieniem komunalnym. W tym obszarze wskazano 43 przypadki nieprawidłowości, które stanowiły 7,24% ogółu stwierdzonych uchybień. Były one rezultatem nieprzestrzegania zasad gospodarowania nieruchomościami, które są własnością jednostek samorządu terytorialnego czy też Skarbu Państwa, a zostały uregulowane w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 roku *o gospodarce nieruchomościami*[7].

W **tabeli 11** zestawiono nieprawidłowości wykazane w czasie kontroli w jednostkach samorządu terytorialnego i ich jednostkach organizacyjnych w dziedzinie gospodarki mieniem komunalnym.

W 2021 roku w kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego i ich jednostkach organizacyjnych, spośród wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości najwięcej, bo ponad 65% zidentyfikowano w gminach wiejskich. W tej grupie gmin największy odsetek nieprawidłowości, tj. 53,57% było efektem nieprzestrzegania przepisów przy sprzedaży nieruchomości, a 35,72% – nieprzestrzegania przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego. Natomiast najmniej nieprawidłowości (po 3,57%) obejmowało nieprzestrzeganie przepisów dotyczących nieruchomości oddawanych w użytkowanie wieczyste, niesporządzenie lub nieprawidłowe sporządzenie planu wykorzystania zasobu nieruchomości oraz nieprowadzenie lub nieprawidłowe prowadzenie ewidencji zasobu nieruchomości.

W gminach miejsko-wiejskich w trakcie prowadzonych czynności kontrolnych odnotowano 18,60% wszystkich nieprawidłowości w zakresie gospodarki mieniem, z czego 75% było rezultatem nieprzestrzegania przepisów przy sprzedaży nieruchomości, natomiast co czwarta stwierdzona nieprawidłowość spowodowana była nieprzestrzeganiem przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego. Nieco mniej, bo niecałe 12% nieprawidłowości w tej kategorii wystąpiło w powiatach ziemskich. Zdecydowana większość, bo aż 80% nieprawidłowości w powiatach ziemskich dotyczyło nieprzestrzegania przepisów przy sprzedaży nieruchomości, zaś co piąty przypadek – nieprzestrzegania przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego.

Należy zaznaczyć, iż najmniej nieprawidłowości w tej dziedzinie wystąpiło w gminach miejskich. Stwierdzono w nich dwa przypadki nieprawidłowości – po

[7] J.t.: DzU 2023, poz. 344.

jednym przypadku związanym z nieprzestrzeganiem przepisów przy sprzedaży nieruchomości, a także przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego.

Zarówno w województwie samorządowym, jak i w jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego nie wskazano żadnych nieprawidłowości w zakresie gospodarki mieniem komunalnym.

Analizując wszystkie nieprawidłowości, jakie zostały zidentyfikowane w kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego i ich jednostkach organizacyjnych w zakresie gospodarki mieniem komunalnym, zauważono znaczny, bo wynoszący ponad 60% udział uchybień związanych z nieprzestrzeganiem przepisów przy sprzedaży nieruchomości. Blisko 33% ogółu nieprawidłowości dotyczyło nieprzestrzegania przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego. Po jednym przypadku błędów wskazano w zakresie nieprzestrzegania przepisów dotyczących nieruchomości oddawanych w użytkowanie wieczyste, niesporządzenia lub nieprawidłowego sporządzenia planu wykorzystania zasobu nieruchomości oraz nieprowadzenia lub nieprawidłowego prowadzenia ewidencji zasobu nieruchomości. W analizowanej problematyce w żadnej z kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących sporządzenia informacji o stanie mienia komunalnego oraz niepodjęcia uchwały w sprawie wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym.

Ostatnią grupą zagadnień, jaka została zweryfikowana podczas kontroli przeprowadzanych w jednostkach samorządu terytorialnego i ich jednostkach organizacyjnych, była procedura rozliczania jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi. W tej kategorii stwierdzono tylko dwa przypadki nieprawidłowości, które miały miejsce w gminie miejsko-wiejskiej i województwie samorządowym (**tabela 12**).

Rezultaty finansowe działalności kontrolnej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Wyniki czynności kontrolnych prowadzonych przez Inspektorów Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie zawierają nie tylko liczbę i rodzaj stwierdzonych nieprawidłowości, ale również rezultaty finansowe wyrażone wartościowo, tj. nieprawidłowości finansowe przedstawiające skalę finansową stwierdzonych nieprawidłowości, jak i korzyści finansowe, które wynikły z realizacji lub potwierdzenia przyjęcia do realizacji przez kontrolowaną jednostkę wystosowanych wniosków pokontrolnych[8].

Efektem prowadzonych na terenie województwa podkarpackiego w 2021 roku kontroli w jednostkach samorządu terytorialnego oraz ich jednostkach organizacyjnych było stwierdzenie 594 przypadków nieprawidłowości, będących

[8] Uchwała Nr 6/2006 Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych z dnia 28 września 2006 r. *w sprawie przyjęcia „Standardów kontroli regionalnych izb obrachunkowych”*.

efektem niewłaściwych działań jednostek na łączną kwotę 40 318 tys. zł. Zestawienie nieprawidłowości finansowych w poszczególnych grupach jednostek samorządu terytorialnego oraz ich jednostek organizacyjnych zaprezentowano w **tabeli 13**.

Z przedstawionej analizy wynika, że w rezultacie czynności kontrolnych przeprowadzonych w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego stwierdzono nieprawidłowości finansowe: w województwie samorządowym na kwotę 1 118 tys. zł, co stanowiło 2,77% ogółu nieprawidłowości finansowych, a w powiatach ziemskich – 867 tys. zł, co stanowiło 2,15% wszystkich nieprawidłowości finansowych. Natomiast w gminach wiejskich wykazano nieprawidłowości finansowe na kwotę 22 323 tys. zł (55,41%), w gminach miejskich – 14 414 tys. zł (35,77%), zaś w gminach miejsko-wiejskich – 1 570 tys. zł (3,90%).

Ponadto w jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego stwierdzono nieprawidłowości finansowe na kwotę 26 tys. zł, które stwierdzono wyłącznie w kontrolowanej samorządowej osobie prawnej – ZOZ.

Finansowe rezultaty kontroli przedstawiono w **tabeli 14**.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że wśród rezultatów finansowych stwierdzono wyłącznie nieprawidłowości finansowe.

Dane zawarte w **tabeli 14** informują, że największy udział wśród nieprawidłowości finansowych stanowiły kwoty odpowiadające nierzetelnym danym w ewidencji finansowo-księgowej lub sprawozdawczości (37,70%), których wartość w 2021 roku wyniosła 15 198 tys. zł. Na drugim miejscu uplasowały się kwoty wydatkowane z naruszeniem prawa (15 119 tys. zł), których udział w ogóle wykazanych nieprawidłowości finansowych kształtował się na poziomie 37,50%.

Najmniejsze znaczenie w tej kategorii rezultatów finansowych miały kwoty wydatkowane w następstwie działań niezgodnych z prawem – osiągnęły one wartość 66 tys. zł, a udział ich w strukturze całej wartości nieprawidłowości był równy tylko 0,16%, oraz kwoty wydatkowane niegospodarnie, niecelowo lub nierzetelnie w wysokości 362 tys. zł, co stanowiło zaledwie 0,90% ogółu nieprawidłowości finansowych.

Podsumowanie

W 2021 roku w jednostkach samorządu terytorialnego oraz ich jednostkach organizacyjnych na terenie województwa podkarpackiego inspektorzy kontroli gospodarki finansowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie przeprowadzili w sumie 51 kontroli, w tym 47 kontroli o charakterze kompleksowym, dwie kontrole problemowe oraz dwie kontrole doraźne. W efekcie czynności kontrolnych stwierdzono 594 przypadki nieprawidłowości w gospodarce finansowej kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych. Najwięcej z nich dotyczyło wykonania budżetu (39,90% ogółu zidentyfikowanych nieprawidłowości), 16,16% nieprawidłowości wskazano w zakresie księgowości i sprawozdawczości, 15,82% – zamówień publicznych,

natomiast 14,48% wynikało z uchybień w zakresie ustaleń ogólnoorganizacyjnych. Ponadto podczas przeprowadzonych kontroli wykazano rezultaty finansowe na łączna kwotę 40 318 tys. zł i dotyczyły one wyłącznie nieprawidłowości finansowych.

dr inż. MAGDALENA KILAR – starszy inspektor w Wydziale Kontroli Gospodarki Finansowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie

Tabela 1
Działalność kontrolna Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Jednostka samorządu terytorialnego	Liczba kontroli	%	Liczba nieprawidło-wości	%	Rodzaje kontroli							
					Kompleksowe	%	Problemowe	%	Doraźne	%	Sprawdzające	%
województwo samorządowe	1	2,04	10	1,71	1	2,13	0	0,00	0	0,00	0	0,00
powiat ziemski	8	16,33	56	9,59	8	17,02	0	0,00	0	0,00	0	0,00
miasto na prawach powiatu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
gmina miejska	1	2,04	19	3,25	1	2,13	0	0,00	0	0,00	0	0,00
gmina miejsko-wiejska	6	12,24	78	13,36	6	12,77	0	0,00	0	0,00	0	0,00
gmina wiejska	33	67,35	421	72,09	31	65,96	2	100,00	0	0,00	0	0,00
Razem	**49**	**100,00**	**584**	**100,00**	**47**	**100,00**	**2**	**100,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**
Jednostka organizacyjna JST	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0,00	0	0,00
jednostka budżetowa	1	50,00	3	30,00	0	0,00	0	0,00	1	50,00	0	0,00
samorządowa jednostka prawna (ZOZ)	1	50,00	7	70,00	0	0,00	0	0,00	1	50,00	0	0,00
Razem	**2**	**100,00**	**10**	**100,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**2**	**100,00**	**0**	**0,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2022 rok.

Tabela 2
Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Wyszczególnienie	Województwo samorządowe	%	Powiat ziemski	%	Gmina miejska	%	Gmina miejsko-wiejska	%	Gmina wiejska	%	Jednostki organizacyjne JST	%	Razem	%
Ustalenia ogólnoorganizacyjne	2	20,00	14	25,00	3	15,79	11	14,10	54	12,83	2	20,00	86	14,48
Księgowość i sprawozdawczość	0	0,00	13	23,21	5	26,32	11	14,10	65	15,44	2	20,00	96	16,16
Wykonanie budżetu	2	20,00	12	21,43	5	26,32	32	41,04	183	43,47	3	30,00	237	39,90
Zamówienia publiczne	4	40,00	9	16,07	3	15,79	7	8,97	68	16,15	3	30,00	94	15,82
Rozliczenie otrzymanych i udzielonych dotacji	1	10,00	2	3,57	1	5,26	7	8,97	19	4,51	0	0,00	30	5,05
Dług publiczny	0	0,00	1	1,79	0	0,00	1	1,28	4	0,95	0	0,00	6	1,01
Gospodarka mieniem	0	0,00	5	8,93	2	10,52	8	10,26	28	6,65	0	0,00	43	7,24
Rozliczenia JST z jednostkami organizacyjnymi	1	10,00	0	0,00	0	0,00	1	1,28	0	0,00	0	0,00	2	0,34
Ogółem	**10**	**100,00**	**56**	**100,00**	**19**	**100,00**	**78**	**100,00**	**421**	**100,00**	**10**	**100,00**	**594**	**100,00**
Wykonanie budżetu	**2**	**100,00**	**12**	**100,00**	**5**	**100,00**	**32**	**100,00**	**183**	**100,00**	**3**	**100,00**	**237**	**100,00**
Ogólne zagadnienia dotyczące planowania i wykonania budżetu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	3,12	6	3,28	0	0,00	7	2,95
Dochody budżetowe	0	0,00	2	16,67	4	80,00	22	68,75	137	74,86	0	0,00	165	67,62
Wydatki budżetowe	2	100,00	10	83,33	1	20,00	9	28,13	40	21,86	3	100,00	65	27,43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2022 rok.

Tabela 3
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie ustaleń ogólnoorganizacyjnych, stwierdzonych w wyniku kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Województwo samorządowe		Powiat ziemski		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Jednostki organizacyjne JST		Razem	
		Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%
	I. USTALENIA OGÓLNOORGANIZACYJNE														
1.	brak lub niewłaściwe opracowanie dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości	0	0,00	1	7,14	1	33,33	0	0,00	8	14,82	1	50,00	11	12,79
2.	brak lub nieprzestrzeganie mechanizmów kontroli zarządczej	0	0,00	7,00	50,00	1	33,33	5	45,46	22	40,74	1	50,00	36	41,86
3.	niewykonanie wniosków pokontrolnych	1	50,00	1,00	7,14	1	33,33	2	18,18	10	18,52	0	0,00	15	17,44
4.	nieokreślenie formy organiza-cyjno-prawnej jednostek organizacyjnych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	nieprawidłowe zorganizowanie wspólnej obsługi finansowo-księgowej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
6.	nieudzielenie kierownikom jednostek organizacyjnych pełnomocnictw do jednoosobo-wego działania	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
7.	nieprawidłowości organizacyjne dot. instytucji kultury (np. nieprawidłowe prowadzenie rejestru, forma gospodarki finansowej)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	3,70	0	0,00	2	2,33
8.	zaniechanie bądź nieprawidło-we prowadzenie audytu w jednostce do tego zobowią-zanej	0	0,00	4,00	28,58	0	0,00	1	9,09	7	12,96	0	0,00	12	13,95

9.	zatrudnienie na stanowisku skarbnika/gł. księgowego osoby niespełniającej wymagań wynikających z ustawy *o finansach publicznych*	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
10.	nieprawidłowości przy zatrudnianiu pracowników samorząd. (np. pełniących funkcje kierownicze, np. sekretarza, gł. księgowego)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,85	0	0,00	1	1,16
11.	nieprzestrzeganie instrukcji kancelaryjnej (np. brak daty wpływu)	0	0,00	1,00	7,14	0	0,00	3	27,27	3	5,56	0	0,00	7	8,14
12.	inne	1	50,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,85	0	0,00	2	2,33
	Razem	**2**	100,00	**14**	100,00	**3**	100,00	**11**	100,00	**54**	100,00	**2,00**	100,00	**86,00**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2022 rok.

Tabela 4
Nieprawidłowości w ramach księgowości i sprawozdawczości, stwierdzone w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Województwo samorządowe		Powiat ziemski		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Jednostki organizacyjne JST		Razem	
		Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%
	II. KSIĘGOWOŚĆ I SPRAWOZDAWCZOŚĆ														
1.	nieprowadzenie wszystkich wymaganych ksiąg rachunko-wych (w tym np. dziennika, kont ksiąg pomocniczych, zestawień obrotów i sald itp.)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	6,15	1,00	50,00	**5**	5,21
2.	nieprawidłowe prowadzenie ksiąg rachunkowych (w tym np. dziennika, kont ksiąg pomocni-czych, zestawień obrotów i sald)	0	0,00	0	0,00	1	20,00	1	9,09	15	23,07	0	0,00	**17**	17,71
3.	nierzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych (w tym np. wykazanie należności albo zobowiązań nieistniejących lub przedawnionych) – istotne (zawiadomienia – art. 77 u.o.r.)	0	0,00	1,00	7,69	0	0,00	0	0,00	1	1,54	0	0,00	**2**	2,08
4.	nierzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych – nieistotne (nie kierowano zawiadomień – art. 77 u.o.r.)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	9,23	0	0,00	**6**	6,25
5.	niebieżące prowadzenie ksiąg rachunkowych	0	0,00	0	0,00	1	20,00	0	0,00	3	4,62	0	0,00	**4**	4,17
6.	niesprawdzalne prowadzenie ksiąg rachunkowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00

7.	księgowanie dowodów niespełniających wymogów ustawy *o rachunkowości*	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	9,09	0	0,00	0	0,00	**1**	1,04
8.	niezgodność sald kont analitycznych z syntetycznymi	0	0,00	0	0,00	1	20,00	0	0,00	2	3,08	0	0,00	**3**	3,13
9.	ewidencjonowanie operacji gospodarczych bez zachowania systematyki	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
10.	ewidencjonowanie operacji gospodarczych bez zachowania chronologii zapisów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
11.	ewidencjonowanie operacji gospodarczych na kontach nieprzewidzianych w zakładowym planie kont	0	0,00	1,00	7,69	0	0,00	0	0,00	2	3,08	0	0,00	**3**	3,13
12.	nieprawidłowa archiwizacja, ochrona dokumentów księgowych, programów komputerowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
13.	nieprowadzenie lub nieprawidłowe prowadzenie ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
14.	poprawianie błędów w dowodach lub zapisów w księgach rachunkowych niezgodnie z przepisami ustawy *o rachunkowości*	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
15.	nieprawidłowe stosowanie klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków	0	0,00	3	23,08	0	0,00	5	45,46	4	6,15	0	0,00	**12**	12,50
16.	niesporządzanie wszystkich wymaganych sprawozdań	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
17.	nieterminowe przekazanie sprawozdań	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,54	0	0,00	**1**	1,04

18.	nieprawidłowe sporządzanie sprawozdań	0	0,00	1	7,69	0	0,00	1	9,09	8	12,31	0	0,00	**10**	10,42
19.	nieujmowanie w ewidencji wszystkich zobowiązań jednostki	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,54	0	0,00	**1**	1,04
20.	nieujmowanie w ewidencji wszystkich należności jednostki	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	3,08	0	0,00	**2**	2,08
21.	nierzetelne lub nieprawidłowe ewidencjonowanie operacji gotówkowych (niebieżące, nierzetelne, niesprawdzalne prowadzenie raportów kasowych), niesporządzanie raportów mimo występowania obrotu gotówką	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,54	0	0,00	**1**	1,04
22.	realizowanie zapłaty na podstawie dowodów niespełniających wymogów prawidłowego dowodu księgowego, niesprawdzonych merytorycznie, rachunkowo, niezatwierdzonych do wypłaty	0	0,00	1	7,69	0	0,00	0	0,00	1	1,54	0	0,00	**2**	2,08
23.	wypłata gotówki osobom nieupoważnionym lub bez pokwitowania	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
24.	nieprzeprowadzanie kontroli gospodarki kasowej (np. niesprawdzanie raportów)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	9,09	0	0,00	0	0,00	**1**	1,04
25.	niezgodność rzeczywistego stanu gotówki z ewidencyjnym (niedobór lub nadwyżka gotówki w kasie)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
26.	nierozliczanie lub nieprawidłowe rozliczanie kosztów inwestycji, nieprzeniesienie na stan środków trwałych zrealizowanych inwestycji	0	0,00	2	15,39	1	20,00	0	0,00	4	6,15	0	0,00	**7**	7,29

27.	nieprawidłowości w zakresie inwentaryzacji	0	0,00	4	30,77	1	20,00	2	18,18	10	15,38	1	50,00	**18**	18,75
28.	nieprawidłowa wycena aktywów lub pasywów (np. nieuprawniona aktualizacja, nieprawidłowe umorzenia)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
29.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
	Razem	**0**	**0,00**	**13**	**100,00**	**5**	**100,00**	**11**	**100,00**	**65**	**100,00**	**2**	**100,00**	**96**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2022 rok.

Tabela 5
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie ogólnych zagadnień dotyczących planowania i wykonania budżetu, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Województwo samorządowe		Powiat ziemski		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Jednostki organizacyjne JST		Razem	
		Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%
	III. BUDŻET JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO														
	III.1. Ogólne zagadnienia dotyczące planowania i wykonania budżetu														
1.	niesporządzanie lub nieprawi-dłowe sporządzanie planów finansowych, nieaktualizowanie tych planów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	100,00	0	0,00	0	0,00	1	14,29
2.	nieprzekazywanie jednostkom organizacyjnym informacji niezbędnych do opracowania ich planów finansowych oraz informacji o zmianach planu dochodów i wydatków wprowa-dzanych w toku wykonywania budżetu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.	dokonanie zmian w planie finansowym bez upoważnienia lub z przekroczeniem zakresu upoważnienia	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	16,67	0	0,00	1	14,29
4.	niedozwolone finansowanie budżetu danego roku (np. ratą części oświatowej subwencji na rok następny, środkami ZFŚS, depozytowymi)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	16,67	0	0,00	1	14,29
5.	pokrywanie wydatków bezpo-średnio z uzyskanych dochodów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
6.	nieterminowe regulowanie zobowiązań	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	49,99	0	0,00	3	42,84

7.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	16,67	0	0,00	1	14,29
	Razem	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**1**	**100,00**	**6**	**100,00**	**0**	**0,00**	**7**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2022 rok.

Tabela 6
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie dochodów budżetowych, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Województwo samorządowe		Powiat ziemski		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Jednostki organizacyjne JST		Razem	
		Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%
	III.2. Dochody budżetowe														
1.	nieujęcie w budżecie wszyst-kich źródeł dochodów, w tym dotacji	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2.	niezachowanie zasady po-wszechności opodatkowania – podatek od nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4,55	0	0,00	0	0,00	1	0,61
3.	niezachowanie zasady po-wszechności opodatkowania – podatek rolny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
4.	niezachowanie zasady po-wszechności opodatkowania – podatek leśny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	niezachowanie zasady po-wszechności opodatkowania – podatek od środków transpor-towych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4,55	0	0,00	0	0,00	1	0,61
6.	nieweryfikowanie lub nierzetel-ne weryfikowanie deklaracji podatkowych – podatek od nieruchomości	0	0,00	0	0,00	1	25,00	1	4,55	11	8,03	0	0,00	13	7,88
7.	nieweryfikowanie lub nierzetel-ne weryfikowanie deklaracji podatkowych – podatek rolny	0	0,00	0	0,00	1	25,00	0	0,00	5	3,65	0	0,00	6	3,63
8.	nieweryfikowanie lub nierzetel-ne weryfikowanie deklaracji podatkowych – podatek leśny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

9.	nieweryfikowanie lub nierzetelne weryfikowanie deklaracji podatkowych – podatek od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4,55	10	7,30	0	0,00	11	6,66
10.	ustalanie lub określanie wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy – podatek od nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	13,63	4	2,92	0	0,00	7	4,24
11.	ustalanie lub określanie wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy – podatek rolny	0	0,00	0	0,00	1	25,00	0	0,00	2	1,46	0	0,00	3	1,82
12.	ustalanie lub określanie wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy – podatek leśny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
13.	ustalanie lub określanie wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy – podatek od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4,55	0	0,00	0	0,00	1	0,61
14.	dokonywanie przypisu podatków pomimo niedoręczenia decyzji wymiarowych lub niezłożenia deklaracji podatkowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4,55	5	3,65	0	0,00	6	3,63
15.	nieprowadzenie postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji – podatek od nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4,55	2	1,46	0	0,00	3	1,82

16.	nieprowadzenie postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji – podatek rolny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	1,46	0	0,00	2	1,21
17.	nieprowadzenie postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji – podatek leśny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
18.	nieprowadzenie postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji – podatek od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	1,46	0	0,00	2	1,21
19.	nieprawidłowe udzielanie ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	9,08	2	1,46	0	0,00	4	2,42
20.	nieprawidłowe udzielanie ulg i zwolnień w podatku rolnym	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,73	0	0,00	1	0,61
21.	nieprawidłowe udzielanie ulg i zwolnień w podatku leśnym	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,73	0	0,00	1	0,61
22.	nieprawidłowe udzielanie ulg i zwolnień w podatku od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,73	0	0,00	1	0,61
23.	nieprzestrzeganie przepisów *Ordynacji podatkowej* przy udzielaniu ulg w zapłacie podatków – podatek od nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	9,08	6	4,38	0	0,00	8	4,85
24.	nieprzestrzeganie przepisów *Ordynacji podatkowej* przy udzielaniu ulg w zapłacie podatków – podatek rolny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5	3,65	0	0,00	5	3,03
25.	nieprzestrzeganie przepisów *Ordynacji podatkowej* przy udzielaniu ulg w zapłacie podatków – podatek leśny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	2,19	0	0,00	3	1,82

26.	nieprzestrzeganie przepisów *Ordynacji podatkowej* przy udzielaniu ulg w zapłacie podatków – podatek od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,73	0	0,00	1	0,61
27.	nierozliczanie lub nieprawidłowe rozliczanie inkasentów z pobranych dochodów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	4,38	0	0,00	6	3,63
28.	niewłaściwe podejmowanie lub zaniechanie czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (zaległości z tytułu podatków i opłat)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	9,08	15	10,95	0	0,00	17	10,30
29.	nieprawidłowości przy rozliczaniu nadpłat (*Ordynacja podatkowa*)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,73	0	0,00	1	0,61
30.	niepobieranie lub pobieranie w nieprawidłowej wysokości odsetek od nieterminowych wpłat należności budżetowych (w tym nieprzerachowywanie dokonanych bez odsetek wpłat zaległości podatkowych na należność główną i odsetki za zwłokę)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	4,38	0	0,00	6	3,63
31.	nieprawidłowości przy pobieraniu opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	9	6,56	0	0,00	9	5,45
32.	niewydawanie decyzji o wygaśnięciu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w przypadkach ustawowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,73	0	0,00	1	0,61
33.	nieustalanie, albo ustalanie lub pobieranie dochodów z majątku w sposób niezgodny z przepisami prawa lub zawartymi umowami	0	0,00	0	0,00	1	25,00	0	0,00	2	1,46	0	0,00	3	1,82

34.	niepodejmowanie czynności zmierzających do wyegzekwowania dochodów niepodatkowych	0	0,00	1	50,00	0	0,00	1	4,55	2	1,46	0	0,00	4	2,42
35.	nieprawidłowe umarzanie, odraczanie i rozkładanie na raty niepodatkowych należności budżetowych	0	0,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00	1	0,73	0	0,00	2	1,21
36.	dopuszczenie do przedawnienia podatkowych dochodów budżetowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,73	0	0,00	1	0,61
37.	dopuszczenie do przedawnienia niepodatkowych dochodów budżetowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,73	0	0,00	1	0,61
38.	wykazywanie w sprawozdaniach nieprawidłowych skutków udzielonych ulg, zwolnień i obniżek stawek podatkowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	13,63	12	8,76	0	0,00	15	9,09
39.	nieprawidłowości przy pobieraniu opłat lokalnych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4,55	1	0,73	0	0,00	2	1,21
40.	nieprawidłowości przy pobieraniu opłaty skarbowej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
41.	nieprawidłowości przy pobieraniu innych opłat (np. renty planistycznej, opłaty adiacenckiej) lub ich niepobieranie	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,73	0	0,00	1	0,61
42.	nieprawidłowości dotyczące dochodów gromadzonych przez jednostki oświatowe na wydzielonym rachunku dochodów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
43.	nieprawidłowości przy ustalaniu cen za usługi użyteczności publicznej (dostawa wody, ciepła)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
44.	nieegzekwowanie kar umownych za niedotrzymanie terminów realizacji robót, dostaw lub usług	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

45.	nieprzestrzeganie tajemnicy skarbowej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,73	0	0,00	1	0,61
46.	nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4,55	14	10,22	0	0,00	15	9,09
47.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**0**	**0,00**	**2**	**100,00**	**4**	**100,00**	**22**	**100,00**	**137**	**100,00**	**0**	**0,00**	**165**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2022 rok.

Tabela 7
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie wydatków budżetowych, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Województwo samorządowe		Powiat ziemski		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Jednostki organizacyjne JST		Razem	
		Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%
	III.3. Wydatki budżetowe														
1.	przekroczenie upoważnienia do zaciągania zobowiązań	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	7,50	0	0,00	3	4,61
2.	przekroczenie upoważnienia do dokonywania wydatków (w tym dokonanie ich bez podstawy prawnej z przekroczeniem planu)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	11,12	0	0,00	1	33,33	2	3,08
3.	niezgodne z obowiązującymi przepisami ustalanie i wypłacanie wynagrodzeń pracowników	1	50,00	3	30,00	1	100,00	3	33,33	14	35,00	1	33,33	23	35,38
4.	wypłacanie diet radnym lub sołtysom niezgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym wypłacanie ich pomimo niezłożenia wymaganych oświadczeń	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	5,00	0	0,00	2	3,08
5.	nieterminowe opłacanie składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i Fundusz Pracy, zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	10,00	0	0,00	4	6,15
6.	nieopracowanie programu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	33,33	1	2,50	0	0,00	4	6,15
7.	nieprawidłowości przy rozlicza-niu kosztów podróży służbowych	1	50,00	3	30,00	0	0,00	2	22,22	8	20,00	1	33,33	15	23,08

8.	nieprawidłowe naliczanie lub nieterminowe przekazywanie odpisów na ZFŚS	0	0,00	2	20,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	3,08
9.	wykorzystanie środków ZFŚS niezgodnie z przepisami ustawy lub regulaminem	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
10.	brak kontrasygnaty skarbnika na zawieranych umowach	0	0,00	2	20,00	0	0,00	0	0,00	5	12,50	0	0,00	7	10,77
11.	nieprawidłowości przy naliczaniu i wypłacaniu dodatków mieszkaniowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
12.	nieprawidłowości przy wydatkowaniu środków pochodzących z dochodów gromadzonych przez jednostki oświatowe na wydzielonym rachunku dochodów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
13.	nieprawidłowości w zakresie ustalania i wypłaty jednorazowych dodatków uzupełniających dla nauczycieli	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	5,00	0	0,00	2,00	3,08
14.	nieprawidłowości związane z funduszem sołeckim	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,50	0	0,00	1	1,54
15.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
16.	**Razem**	**2**	**100,00**	**10**	**100,00**	**1**	**100,00**	**9**	**100,00**	**40**	**100,00**	**3**	**100,00**	65	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2022 rok.

Tabela 8
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie zamówień publicznych, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Województwo samorządowe		Powiat ziemski		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Jednostki organizacyjne JST		Razem	
		Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%
	III.4. Zamówienia publiczne														
1.	nieprzestrzeganie zasady powszechności stosowania ustawy	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	14,29	1	1,47	0	0,00	2	2,13
2.	nieustalenie lub niewłaściwe ustalenie wartości zamówienia	0	0,00	2	22,22	0	0,00	1	14,29	6	8,83	0	0,00	9	9,58
3.	nieprzestrzeganie zasady zakazującej dzielenia zamówienia na części lub zaniżenia jego wartości, w celu uniknięcia stosowania ustawy lub procedur	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,47	0	0,00	1	1,06
4.	niewłaściwe zastosowanie trybu innego niż przetarg nieograniczony i ograniczony	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	4,41	0	0,00	3	3,19
5.	nieprawidłowe określenie przedmiotu zamówienia	0	0,00	1	11,11	0	0,00	0	0,00	4	5,89	0	0,00	5	5,32
6.	niezłożenie oświadczeń o braku lub istnieniu okoliczności powodujących wyłączenie osoby wykonującej czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub niewyłączenie z postępowania osoby podlegającej wyłączeniu	0	0,00	1	11,11	0	0,00	0	0,00	3	4,41	0	0,00	4	4,26
7.	naruszenie obowiązku zamieszczania ogłoszeń o zamówieniu i o zawarciu umowy	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	7	10,29	0	0,00	7	7,45

8.	nieprawidłowe sporządzenie ogłoszenia (np. niekompletna treść, różnice pomiędzy treścią ogłoszeń zamieszczonych w różnych miejscach)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	14,29	3	4,41	1	33,33	5	5,32
9.	nieprawidłowości w zakresie zmian specyfikacji lub ogłoszenia (np. nieprzedłużenie terminu składania ofert, dokonanie zmian jedynie w specyfikacji)	0	0,00	1	11,11	0	0,00	0	0,00	1	1,47	0	0,00	2	2,13
10.	niezamieszczenie specyfikacji na stronie internetowej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,47	0	0,00	1	1,06
11.	nieprawidłowości w zakresie terminu składania ofert (wyznaczenie krótszego niż minimalny, nieprzedłużenie)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
12.	brak lub niewłaściwa specyfikacja istotnych warunków zamówienia (np. treść niekompletna lub niezgodna z przepisami ustawy)	1	25	0	0,00	0	0,00	1	14,29	1	1,47	0	0,00	3	3,19
13.	nieprawidłowości w zakresie warunków udziału w postępowaniu (np. niezamieszczenie w ogłoszeniu i specyfikacji warunków, opisu sposobu dokonywania oceny ich spełniania, warunki nieproporcjonalne lub niezwiązane z przedmiotem zamówienia)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,47	0	0,00	1	1,06
14.	nieprawidłowości w zakresie dokumentów żądanych na potwierdzenie spełniania warunków udziału w postępowaniu (np. nieżądanie dokumentów, bezpodstawne żądanie dokumentów)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

15.	nieprawidłowości w zakresie dokumentów potwierdzających spełnianie przez oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań określonych przez zamawiającego (np. żądanie dokumentów bez opisania wymogów)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
16.	niewzywanie wykonawców do uzupełnienia dokumentów i pełnomocnictw na zasadach wynikających z art. 128 ust. 1 ustawy – *Prawo zamówień publicznych*	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	2,94	0	0,00	2	2,13
17.	nieprawidłowe określenie kryteriów oceny oferty	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,47	0	0,00	1	1,06
18.	nieprawidłowe określenie zasad wnoszenia wadium lub nieprawidłowości w zakresie zwrotu i zatrzymywania wadium (np. nieterminowy zwrot, niezatrzymanie lub bezpodstawne zatrzymanie)	0	0,00	2	22,22	1	33,33	1	14,29	8	11,76	1,00	33,33	13	13,83
19.	nieprawidłowości w zakresie stosowania przesłanek wykluczenia wykonawcy (niewykluczenie, bezpodstawne wykluczenie)	1	25	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,47	0	0,00	2	2,13
20.	nieprawidłowości w zakresie stosowania przesłanek odrzucenia oferty (nieodrzucenie, bezpodstawne odrzucenie)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,47	0	0,00	1	1,06
21.	nieprawidłowości w zakresie informowania o wynikach postępowania	1	25	1	11,11	0	0,00	1	14,29	6	8,83	0	0,00	9	9,58
22.	niesporządzenie lub nieprawidłowe sporządzenie protokołu postępowania	0	0,00	1	11,11	0	0,00	1	14,29	5	7,35	0	0,00	7	7,45

23.	prowadzenie negocjacji z oferentem po złożeniu oferty ostatecznej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
24.	nieprawidłowości w zakresie dokonywania poprawek w ofercie na zasadach wynikających z art. 223 ust. 2 ustawy – *Prawo zamówień publicznych* (niedokonanie, bezpodstawne dokonanie, nieprawidłowe dokonanie)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
25.	nieuzasadnione unieważnienie lub nieunieważnienie postępowania w przypadkach przewidzianych ustawą	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,47	0	0,00	1	1,06
26.	nieprzestrzeganie terminu zawarcia umowy	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
27.	zawarcie umowy niezgodnej ze specyfikacją i z treścią oferty wybranej w postępowaniu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
28.	dokonanie zmiany zawartej umowy z naruszeniem przepisów prawa	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,47	0	0,00	1	1,06
29.	nieuzasadnione zawarcie umowy na czas dłuższy niż dopuszczony ustawą	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,47	0	0,00	1	1,06
30.	nieprawidłowości przy ustalaniu, pobieraniu lub zwrocie zabezpieczenia należytego wykonania umowy	1	25,00	0	0,00	1	33,33	0	0,00	4	5,89	1	33,33	7	7,45
31.	nieprawidłowości przy ustalaniu lub wypłacaniu zaliczek	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
32.	nieprawidłowości w zakresie zawiadamiania Prezesa UZP	0	0,00	0	0,00	1	33,33	0	0,00	1	1,47	0	0,00	2	2,13
33.	niezastosowanie się do postanowień wyroku KIO	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

34.	wypłacanie wynagrodzenia za roboty, dostawy lub usługi bez potwierdzenia ich wykonania, protokołu odbioru	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,47	0	0,00	1	1,06
35.	wypłacanie wykonawcom robót, dostaw lub usług wynagrodzeń niezgodnie z umową	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,47	0	0,00	1	1,06
36.	nieprzestrzeganie zasady pisemności postępowania	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
37	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	2,94	0	0,00	2	2,13
	Razem	**4**	**100,00**	**9**	**100,00**	**3**	**100,00**	**7**	**100,00**	**68**	**100,00**	**3**	**100,00**	**94**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2022 rok.

Tabela 9
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie rozliczenia otrzymanych i udzielonych dotacji, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Województwo samorządowe		Powiat ziemski		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Jednostki organizacyjne JST		Razem	
		Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%
	III.5. Rozliczenie otrzymanych i udzielonych dotacji														
1.	nieprawidłowości przy udzielaniu dotacji podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych (np. niestosowanie wymaganych trybów itp.)	0	0,00	2	100,00	1	100,00	4	57,14	11	57,89	0	0,00	18	60,00
2.	nieprawidłowości przy udzielaniu dotacji podmiotom zaliczanym do sektora finansów publicznych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	10,53	0	0,00	2	6,67
3.	nierozliczanie lub nieprawidłowe rozliczanie dotacji udzielonych podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych	1	100,00	0	0,00	0	0,00	3	42,86	5	26,32	0	0,00	9	30,00
4.	nierozliczanie lub nieprawidłowe rozliczanie dotacji udzielonych podmiotom zaliczanym do sektora finansów publicznych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	wykorzystywanie dotacji celowych niezgodnie z przeznaczeniem	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
6.	nierozliczenie lub nieprawidłowe rozliczenie otrzymanych dotacji	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

7.	nieodprowadzenie, nieterminowe odprowadzenie lub odprowadzenie w nieprawidłowej wysokości dochodów związanych z realizacją zadań zleconych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,26	0	0,00	1	3,33
8.	nieprawidłowości w zakresie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
9.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**1**	**100,00**	**2**	**100,00**	**1**	**100,00**	**7**	**100,00**	**19**	**100,00**	**0**	**0,00**	**30**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2022 rok.

Tabela 10
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie długu publicznego, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Województwo samorządowe		Powiat ziemski		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Jednostki organizacyjne JST		Razem	
		Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%
	III.6. Dług publiczny														
1.	przekroczenie planu rozchodów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2.	przekroczenie limitu zadłużenia	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	25,00	0	0,00	1	16,67
3.	przekroczenie wskaźnika dopuszczalnych spłat zadłużenia w roku budżetowym	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
4.	zaciągnięcie kredytu lub pożyczki, bądź wyemitowanie papierów wartościowych bez wymaganej opinii RIO o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki lub wykupu papierów wartościowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	nieprawidłowości dotyczące WPF	0	0,00	1	100,00	0	0,00	1	100,00	3	75,00	0	0,00	5	83,33
6.	udzielenie pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym JST	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
7.	nieprawidłowości dotyczące niestandardowych operacji finansowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
8.	nieprawidłowości w zakresie poręczeń	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
9.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**0**	**0,00**	**1**	**100,00**	**0**	**0,00**	**1**	**100,00**	**4**	**100,00**	**0**	**0,00**	**6**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2022 rok.

Tabela 11
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie gospodarki mieniem, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Województwo samorządowe		Powiat ziemski		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Jednostki organizacyjne JST		Razem	
		Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%
	IV. GOSPODARKA MIENIEM														
1.	nieprzestrzeganie przepisów przy sprzedaży nieruchomości	0	0,00	4	80,00	1	50,00	6	75,00	15	53,57	0	0,00	26	60,46
2.	nieprzestrzeganie przepisów dotyczących nieruchomości oddawanych w użytkowanie wieczyste	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	3,57	0	0,00	1	2,33
3.	nieprzestrzeganie przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego (najem, dzierżawa, trwały zarząd itp.)	0	0,00	1	20,00	1	50,00	2	25,00	10	35,72	0	0,00	14	32,55
4.	niesporządzenie lub nieprawidłowe sporządzenie planu wykorzystania zasobu nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	3,57	0	0,00	1	2,33
5.	nieprowadzenie lub nieprawidłowe prowadzenie ewidencji zasobu nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	3,57	0	0,00	1	2,33
6.	niepodjęcie uchwały w sprawie wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
7.	nieprawidłowe sporządzenie informacji o stanie mienia komunalnego	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

8.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**0**	**0,00**	**5**	**100,00**	**2**	**100,00**	**8**	**100,00**	**28**	**100,00**	**0**	**0,00**	**43**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2022 rok.

Tabela 12
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie rozliczenia JST z jednostkami organizacyjnymi, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Województwo samorządowe		Powiat ziemski		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Jednostki organizacyjne JST		Razem	
		Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jedno-stek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jedno-stek	%
	V. ROZLICZENIA JST Z JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI														
1.	nieegzekwowanie od kierowników jednostek organizacyjnych obowiązku przedkładania sprawozdań lub ustawowo wymaganych informacji o przebiegu wykonania planu finansowego	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2.	niedokonywanie lub nieterminowe dokonywanie wpłaty do budżetu nadwyżek środków obrotowych zakładów budżetowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.	niezwracanie środków finansowych pozostających na wyodrębnionym rachunku dochodów jednostki budżetowej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
4.	inne	1	100,00	0	0,00	0	0,00	1	100,00	0	0,00	0	0,00	2	100,00
	Razem	**1**	**100,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**1**	**100,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**2**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2022 rok.

Tabela 13
Nieprawidłowości finansowe w jednostkach samorządu terytorialnego i ich jednostkach organizacyjnych z terenu województwa podkarpackiego, stwierdzone podczas kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Jednostka samorządu terytorialnego	Nieprawidłowości finansowe	
	Wartość [tys. zł]	Struktura %
Województwo samorządowe	1 118	2,77
Powiat ziemski	867	2,15
Gmina miejska	14 414	35,77
Gmina miejsko-wiejska	1 570	3,90
Gmina wiejska	22 323	55,41
Razem	**40 292**	**100,00**
Jednostka organizacyjna		
Jednostka budżetowa	0	0,00
Samorządowa osoba prawna – ZOZ	26	100,00
Razem	**26**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WKGF RIO w Rzeszowie, 2022 rok.

Tabela 14
Finansowe rezultaty kontroli w jednostkach samorządu terytorialnego i ich jednostkach organizacyjnych z terenu województwa Podkarpackiego, stwierdzone podczas kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Finansowe rezultaty kontroli	Nieprawidłowości finansowe	
	Wartość [tys. zł]	Struktura %
Nieprawidłowości finansowe		
A1 – Uszczuplenia środków publicznych	986	2,44
B1 – Kwoty uzyskane z naruszeniem prawa	5 841	14,49
C1 – Kwoty wydatkowane z naruszeniem prawa	15 119	37,50
D1 – Kwoty wydatkowane w następstwie działań niezgodnych z prawem	66	0,16
E1 – Kwoty wydatkowane niegospodarnie, niecelowo lub nierzetelnie	362	0,90
F1 – Kwoty odpowiadające nierzetelnym danym w ewidencji finansowo-księgowej lub sprawozdawczości	15 198	37,70
G1 – Inne nieprawidłowości w wymiarze finansowym	2 746	6,81
Razem	**40 318**	**100,00**
Korzyści finansowe		
A2 – Oszczędności uzyskane w wyniku działań kontrolnych	0	0,00
B2 – Pożytki finansowe w postaci należnych środków publicznych lub innych składników aktywów	0	0,00
C2 – Inne nieutracone pożytki finansowe	0	0
D2 – Oszczędności lub uzyskane pożytki finansowe dla obywatela bądź podmiotów spoza sektora finansów publicznych	0	0
Razem	**0**	**0,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2022 rok.

Działalność Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2022 roku

Regionalne izby obrachunkowe powołane zostały ustawą z dnia 7 października 1992 roku *o regionalnych izbach obrachunkowych*[1] jako państwowe organy nadzoru i kontroli jednostek samorządu terytorialnego, związków i stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego oraz samorządowych jednostek organizacyjnych i samorządowych osób prawnych w zakresie gospodarki finansowej i zamówień publicznych.

Do aktów prawnych regulujących pozycję ustrojową i funkcjonalną regionalnych izb obrachunkowych należą:
- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej* z dnia 2 kwietnia 1997 roku[2],
- Ustawa z dnia 7 października 1992 roku *o regionalnych izbach obrachunkowych*,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*[3],
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*[4],
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku *o samorządzie powiatowym*[5],
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku *o samorządzie województwa*[6].

Zgodnie z ustawą, regionalne izby obrachunkowe sprawują funkcje:
– nadzorczą,
– kontrolną,
– opiniodawczą,
– informacyjną oraz szkoleniową.

Działalność nadzorcza

Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie w roku 2022 obejmowała swym nadzorem 200 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa podkarpackiego, w tym:
– 156 gmin,
– 21 powiatów ziemskich,
– 4 miasta na prawach powiatu,
– 1 samorząd województwa,
– 18 zarejestrowanych związków jednostek samorządu terytorialnego, z tego 10 prowadzących działalność w zakresie spraw finansowych.

[1] J.t.: DzU 2022, poz. 1668.
[2] DzU 1997, Nr 78, poz. 483 z późn. zm.
[3] J.t.: DzU 2022, poz. 1634 z późn. zm.
[4] J.t.: DzU 2022, poz. 559.
[5] J.t.: DzU 2022, poz. 1526.
[6] J.t.: DzU 2022, poz. 2094.

W roku 2022 odbyło się 31 posiedzeń Kolegium Izby, podczas których zbadano ogółem **16 864** uchwały i zarządzenia organów jednostek samorządu terytorialnego oraz organów związków komunalnych. Było to o 2612 uchwał i zarządzeń więcej w porównaniu z rokiem poprzednim.

W wyniku badania nadzorczego uchwał i zarządzeń organów jednostek samorządu terytorialnego, a także uchwał związków komunalnych, Kolegium Izby dokonało następujących ustaleń:

- 16 508 z nich nie naruszało prawa,
- 356 naruszało prawo, w tym 62 w sposób nieistotny.

W wyniku postępowania nadzorczego Kolegium Izby stwierdziło nieważność **84** uchwał i zarządzeń, z tego:

- 56 uznano za nieważne w całości,
- 28 uznano za nieważne w części.

W związku z usunięciem przez jednostki samorządu terytorialnego oraz związki komunalne wskazanych przez Kolegium naruszeń prawa w wyznaczonym terminie, wszczęte postępowania w **195** przypadkach zostały umorzone.

W **15** przypadkach Kolegium Izby stwierdziło naruszenie prawa bez stwierdzenia nieważności. Opisane sytuacje dotyczyły uchwał i zarządzeń z minionego roku budżetowego. Szczegółowe informacje o rozstrzygnięciach nadzorczych badanych uchwał i zarządzeń przedstawiają **tabele 1** i **2**.

Nieprawidłowości w badanych przez Izbę uchwałach i zarządzeniach dotyczyły:

- budżetu:
  - zaplanowanie w ramach budżetu obywatelskiego wydatku na finansowanie zadania w sytuacji, gdy wskazany projekt został wybrany z naruszeniem przepisów – naruszenie § 7 pkt 8 uchwały Nr XI/110/2019 Rady Miasta z dnia 24 kwietnia 2019 roku *w sprawie budżetu obywatelskiego miasta* (Dz. Urz. Woj. Podk. z 2019 r., poz. 3162, z późn. zm.) oraz art. 5a ust. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*;
  - zaklasyfikowanie przychodów z tytułu wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego wynikających z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych do § 905 Przychody jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach, zamiast do § 950 Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy – naruszenie postanowienia rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*[7];
  - zaplanowanie w rozdziale 60014 Drogi publiczne powiatowe, wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń związanych z kosztami

[7] J.t.: DzU 2014, poz. 1053 z późn. zm.

utrzymania stanowisk pracy – naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
- nieokreślenie w załączniku Nr 1.I., stanowiącym zestawienie dotacji udzielanych z budżetu gminy dla jednostek sektora finansów publicznych, dotacji dla powiatu na realizację zadań – naruszenie art. 214 ust. 1 w zw. z art. 215 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
- brak głosowania w zakresie zgłoszonych autopoprawek i wniosków do projektu budżetu – naruszenie postanowień § 45 ust. 2 i 5 uchwały Nr IV/47/2019 Rady Gminy z dnia 23 stycznia 2019 roku *w sprawie Statutu Gminy*;
- zaklasyfikowanie przychodów: jako nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego z lat ubiegłych, jako inne rozliczenia krajowe stanowiące niewykorzystane środki na uzupełnienie subwencji ogólnej w 2021 roku (§ 955), to jest źródła nieprzewidzianego na finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego i jako niewykorzystanych środków pieniężnych wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu, stanowiących środki Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg za 2021 rok (§ 905), zamiast jako przychody stanowiące wolne środki jako nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek (§ 950) – naruszenie art. 217 ust. 2 pkt 5, 6 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych* w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;

❖ zmian budżetu:
- postanowienie o ogłoszeniu uchwały w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego i ustaleniu terminu wejścia w życie uchwały jak dla aktu prawa miejscowego – naruszenie przepisów art. 13 pkt 2 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 roku *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*[8];
- podpisanie zarządzenia przez zastępcę wójta gminy – naruszenie art. 2 pkt 2 w związku z art. 257 i art. 258 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych* oraz art. 31 i art. 33 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*;
- zwiększenie deficytu budżetu oraz zwiększenie przychodów ze sprzedaży innych papierów wartościowych bez równoczesnego zwiększenia limitu zobowiązań z tytułu emitowanych papierów wartościowych na sfinansowanie planowanego deficytu – naruszenie art. 91 ust. 1 i art. 212 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;

[8] J.t.: DzU 2019, poz. 1461.

- nieokreślenie nadwyżki budżetu powstałej w wyniku zmiany budżetu i niewskazanie jej przeznaczenia – naruszenie przepisu art. 212 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
- dokonanie zmian w dochodach i wydatkach, polegających na zwiększeniu planu dochodów oraz zwiększeniu planu wydatków, w wyniku czego powstał deficyt na kwotę 16 726 498,50 zł, a źródła jego sfinansowania określono na kwotę 16 619 045,08 zł, zatem budżet nie jest zrównoważony – naruszenie art. 7 i 211 ust. 1, 4 i 5 oraz art. 212 ust. 1 pkt 3 ustawy *o finansach publicznych*;
- wprowadzenie do budżetu gminy na 2021 rok dochodów na realizację zadania w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2021" w dziale 855 Rodzina, rozdziale 85504 Wspieranie rodziny, § 2030 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych), zamiast do § 2690 Środki z Funduszu Pracy otrzymane na realizację zadań wynikających z odrębnych ustaw – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
- zaplanowanie w budżecie dochodów w dziale 756 Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem, rozdziale 75619 Wpływy z różnych rozliczeń, § 0270 Wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym i zaplanowanie wydatków w tej samej wysokości w dziale 851 Ochrona zdrowia, rozdziale 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, bez jednoczesnego określenia szczególnej zasady wykonywania budżetu, wynikającej z odrębnej ustawy, tj. art. 93 ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1992 roku *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*[9] – naruszenie art. 212 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
- określenie w planie dochodów i wydatków budżetu, dochodów i wydatków finansowanych z tych dochodów, związanych ze szczególną zasadą wykonywania budżetu wynikającą z odrębnych ustaw – naruszenie art. 237 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
- zaklasyfikowanie przychodów z tytułu wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego wynikających z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych do § 957 Nadwyżki z lat ubiegłych, zamiast do § 950 Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
- zaklasyfikowanie zaplanowanych dochodów z tytułu przyznanych środków w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020 na realizację projektu grantowego do § 2057 Dotacja celowa

[9] J.t.: DzU 2021, poz. 1119.

w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, zamiast do § 6257 Dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;

- ❖ wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian:
  - niezgodność pomiędzy kwotą wydatków na przedsięwzięcia, określoną w wieloletniej prognozie finansowej, a kwotą określoną w uchwale budżetowej na te przedsięwzięcia – naruszenie art. 229 w związku z art. 226 i art. 231 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
  - udzielenie upoważnienia dla organu wykonawczego do zawierania umów na czas nieokreślony – naruszenie art. 228 ust. 1 pkt 2 ustawy *o finansach publicznych* w związku z art. 435 ustawy *o zamówieniach publicznych*;
  - ujęcie w uchwale przychodów z emisji papierów wartościowych w oparciu o uchwałę w sprawie zmian w budżecie, podjętą bez równoczesnej zmiany limitu zobowiązań z tytułu emitowanych papierów wartościowych na finansowanie planowanego deficytu – naruszenie art. 226 i 229 w związku z art. 91 ust. 1 i art. 212 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
  - ujęcie w załączniku Nr 2 Wykaz przedsięwzięć do WPF, przedsięwzięcia jednorocznego realizowanego w 2023 roku w formie dotacji celowej na pomoc finansową dla gminy w sytuacji, gdy przedmiotowe zadanie nie stanowi zadania własnego miasta, które może być ujęte w wykazie przedsięwzięć wieloletnich i jest formą transferu środków pieniężnych do gminy – naruszenie art. 226 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
  - ustalenie spłat zadłużenia nieodpowiadających zaciągniętym i planowanym do zaciągnięcia kredytom i pożyczkom oraz błędnej kwoty długu w latach 2023–2034 – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 6 i art. 229 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
  - wskazanie błędnej kwoty długu na koniec roku – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 6 oraz art. 229 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
  - ujęcie w załączniku Nr 1 do WPF przychodów roku 2022 z tytułu niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków, w kolumnie 4.5 „Inne przychody niezwiązane z zaciągnięciem długu" oraz 4.5.1 „na pokrycie

deficytu budżetu", zamiast w kolumnie 4.2 „Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych" oraz 4.2.1 „na pokrycie deficytu budżetu" – naruszenie art. 217 ust. 2 pkt 5 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
- zaklasyfikowanie przychodów z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg jako przychodów z tytułu niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach, zamiast z tytułu nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego z lat ubiegłych – naruszenie art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
- wykazanie w załączniku Nr 1 do WPF w kolumnie 3.1 kwoty prognozowanej na 2023 rok nadwyżki budżetu przeznaczanej na spłatę kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych w kwocie 966 478,00 zł w sytuacji, gdy ujęta w kolumnie 3 nadwyżka budżetu prognozowana na 2023 rok wynosi 472 633,00 zł – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
- nierozdysponowanie w latach 2024–2026 oraz w roku 2032 (w kolumnie 3.1) w całości prognozowanych nadwyżek budżetu poprzez przeznaczenie na spłatę kredytów, pożyczek albo inne cele – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
- niewłaściwe zaklasyfikowanie przychodów z wolnych środków w pozycji 4.2 Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych, zamiast w pozycji 4.3 Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy – naruszenie postanowienia art. 226 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;

❖ zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustaloną corocznie przez organ stanowiący:
- brak wskazania w uchwale źródeł pokrycia zobowiązania w pełnej wysokości – naruszenie art. 58 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*;
- podjęcie decyzji o zaciągnięciu zobowiązania ze spłatą w roku 2023 w sytuacji braku wydatków inwestycyjnych w tej wysokości, przewidzianych do realizacji w roku 2023 w wieloletniej prognozie finansowej gminy – naruszenie przepisów art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. e ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*;
- brak pokrycia wydatków zaplanowanych na 2023 rok wynikających z zaciąganego zobowiązania – naruszenie przepisu art. 44 ust. 3 pkt 3 w związku z art. 226 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
- podjęcie przez radę gminy decyzji o zaciągnięciu zobowiązania bez określenia okresu, na jaki zobowiązanie to będzie zaciągnięte – naruszenie art. 58 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*;
- zaciągnięcie zobowiązania na pomoc finansową dla powiatu bez jednoczesnego podjęcia odrębnej uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej – naruszenie art. 216 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;

– niewskazanie przedmiotu zobowiązania – naruszenie przepisu art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. e ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*;

❖ określenia zakresu i zasad przyznawania dotacji oraz stawek udzielanych dotacji dla jednostek organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego:
  – podjęcie uchwały przez radę gminy w sytuacji, gdy organ regulacyjny nie wydał decyzji zatwierdzającej taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków – naruszenie art. 24 ust. 6 w związku z art. 24b ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*[10];
  – ustalenie dopłaty do ścieków na okres dłuższy niż zatwierdzona taryfa – naruszenie art. 24 ust. 6 w związku z art. 24b ust. 1 i art. 24f ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*;

❖ zasad przyznawania dotacji dla podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych:
  – ustalenie kwoty dotacji dla niepublicznych innych form wychowania przedszkolnego, niespełniających warunków, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy *o finansowaniu zadań oświatowych*, na każdego ucznia w wysokości 40% podstawowej kwoty dotacji dla przedszkoli, tj. w wysokości przysługującej na podstawie ustawy, zamiast w wysokości wyższej – naruszenie art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 27 października 2017 roku *o finansowaniu zadań oświatowych*[11];
  – nieokreślenie: poziomu dofinansowania przedsięwzięć, pełnego katalogu kryteriów oraz ich wag, pełnego zakresu kontroli realizacji przedsięwzięcia, terminu złożenia wniosku przez beneficjenta, któremu przyznano dotację na realizację przedsięwzięcia, co skutkuje niejednakowymi oraz niejasnymi zasadami dla klubów sportowych – naruszenie art. 18 ust. 2 pkt 15 i art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym* w związku z art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 roku *o sporcie*[12];
  – niezgłoszenie projektu uchwały w celu zaopiniowania do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej* [13];
  – nieprawidłowe określenie terminu wejścia w życie aktu prawa miejscowego – naruszenie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 roku *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*[14];
  – rozszerzenie zamkniętego katalogu przeznaczenia dotacji, określonego w art. 77 ustawy – naruszenie art. 77 i art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* [15];

[10] J.t.: DzU 2020, poz. 2028 z późn. zm.
[11] J.t.: DzU 2021, poz. 1930 z późn. zm.
[12] J.t.: DzU 2020, poz. 1133.
[13] J.t.: DzU 2021, poz. 743.
[14] J.t.: DzU 2019, poz. 1461.
[15] J.t.: DzU 2021, poz. 710 z późn. zm.

- nieokreślenie przez organ stanowiący wysokości dotacji, która może być przyznana do 100% nakładów koniecznych na realizację działań sprzyjających rozwojowi sportu na terenie gminy, oraz nieokreślenie organu gminy decydującego o wysokości dotacji – naruszenie art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 roku *o sporcie*;
- żądanie złożenia przez wnioskodawcę aktualnego odpisu z rejestru lub odpowiednio aktualnego wyciągu z ewidencji potwierdzającego status prawny wnioskodawcy i umocowanie osób go reprezentujących, ewentualnie żądanie potwierdzonej za zgodność przez prezesa klubu kserokopii tego dokumentu w sytuacji, gdy organ administracji publicznej może uzyskać te dokumenty w powszechnie dostępnych rejestrach lub ewidencjach – naruszenie art. 220 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – *Kodeks postępowania administracyjnego*[16];
- brak zachowania procedury związanej w udzieleniem pomocy publicznej – naruszenie art. 7 ust. 3 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*;
- użycie w zapisach badanej uchwały sformułowania: „inne załączniki", co stanowi pojęcie niedookreślone i może skutkować dowolnością w zakresie stosowania przepisów uchwały – naruszenie art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* oraz § 6 w związku z § 143 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów *w sprawie „Zasad techniki prawodawczej"*;

❖ podatków i opłat lokalnych:
- postanowienie, że opłatę uzdrowiskową pobiera się w pierwszym dniu pobytu – naruszenie art. 17 ust. 1a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku *o podatkach i opłatach lokalnych*[17];
- nieprawidłowe określenie terminu wejścia w życie aktu prawa miejscowego – naruszenie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 roku *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*;
- niepodjęcie przez radę gminy uchwały w zakresie ustalenia miejscowości, w których pobiera się opłatę miejscową, określenie dodatkowych celów stanowiących podstawę poboru opłaty miejscowej, brak określenia terminu płatności opłaty targowej – naruszenie przepisów art. 17 oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku *o podatkach i opłatach lokalnych*;
- brak w załączniku do uchwały kolumny 1 „nie mniej niż", dotyczącej liczby osi i dopuszczalnej masy całkowitej (w tonach), co uniemożliwia prawidłowe odczytanie stawek podatku – naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku *o podatkach i opłatach lokalnych*;
- ustalenie stawki podatku w wysokości przekraczającej maksymalną ustaloną stawkę podatku – naruszenie przepisu art. 10 ust. 1 pkt 6 lit. a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku *o podatkach i opłatach lokalnych* w związku z pkt 2 lit. f tiret 1 obwieszczenia Ministra Finansów z dnia

[16] J.t.: DzU 2021, poz. 735 z późn. zm.
[17] J.t.: DzU 2019, poz. 1170.

28 lipca 2022 roku *w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2023*[18];

❖ opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi:
- ustalenie podwyższonej miesięcznej stawki opłaty za pojemnik lub worek o poj. 1100 l w przypadku nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne zbierane i odbierane w sposób selektywny – naruszenie zasady proporcjonalności określonej art. 6k ust. 2a pkt 5 ustawy z dnia 13 września 1996 roku *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*[19];
- określenie wielkości zwolnienia właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują rodziny wielodzietne, w zależności zarówno od zamieszkiwania członków tych rodzin na tych nieruchomościach, jak i od faktu posiadania przez nich Karty Dużej Rodziny, w sytuacji, gdy przepis ten uzależnia wprowadzenie zwolnienia właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują rodziny wielodzietne, jedynie od faktu zamieszkiwania członków rodzin wielodzietnych na nieruchomościach objętych tym zwolnieniem – naruszenie przepisu art. 6k ust. 4 ustawy z dnia 13 września 1996 roku *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- ustalenie stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za rok od nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy, zamiast stawki opłaty od domku letniskowego – naruszenie art. 6j ust. 3b ustawy z dnia 13 września 1996 roku *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- ustalenie stawek opłat dla nieruchomości niezamieszkałych nieobjętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi – naruszenie art. 6k ust. 1 pkt 2 w związku z art. 6c ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 roku *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- nadanie uchwale mocy wstecznej, bez zachowania 14-dniowego okresu *vacatio legis* – naruszenie art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 roku *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*;
- nieuwzględnienie zasady proporcjonalności przy obliczeniu wysokości zwolnienia w części z opłaty; bezpodstawne ustalenie warunków niezbędnych do skorzystania ze zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – naruszenie art. 6k ust. 4a i 4b ustawy z dnia 13 września 1996 roku *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- podanie w § 2 uchwały i w załączniku do uchwały błędnych terminów składania pierwszej deklaracji – naruszenie art. 6m ust. 11 ustawy z dnia 13 września 1996 roku *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- wprowadzenie rocznej ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe lub inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, z naruszeniem terminu jej wprowadzenia – naruszenie art. 6j ust. 3bc ustawy z dnia 13 września 1996 roku *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;

[18] MP 2022, poz. 731.
[19] J.t.: DzU 2021, poz. 888 z późn. zm.

- absolutorium:
  - nieprzedstawienie na sesji absolutoryjnej wniosku Komisji Rewizyjnej oraz opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej o sprawozdaniu z wykonania budżetu – naruszenie art. 270 i art. 271 ustawy *o finansach publicznych*;
  - nierozpatrzenie oraz niezatwierdzenie sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu przez radnych; nieprzedstawienie na sesji absolutoryjnej sprawozdania z wykonania budżetu gminy, sprawozdania finansowego gminy ani opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej o sprawozdaniu z wykonania budżetu oraz informacji o stanie mienia gminy – naruszenie art. 270 ust. 4 oraz art. 271 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*;

- pozostałych uchwał i zarządzeń:
  - ujęcie w wykazie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego, do których ani nie zawarto umowy w sprawie zamówienia publicznego, ani nie dokonano wyboru wykonawcy – naruszenie art. 263 ust. 3 w zw. z ust. 2 ustawy *o finansach publicznych*;
  - wykroczenie poza zakres upoważnienia ustawowego – naruszenie przepisu art. 111 ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*[20];
  - udzielenie pomocy rzeczowej dotyczącej realizacji zadań wykraczających poza teren gminy – naruszenie art. 216 ust. 2 pkt 5 oraz 220 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
  - nieokreślenie zakresu i formy informacji o przebiegu realizacji przedsięwzięć – naruszenie art. 266 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
  - nieprawidłowe zawiadomienie radnych gminy o zwołanej sesji nadzwyczajnej – naruszenie postanowień § 27 ust. 4 w związku z treścią § 27 ust. 8 Statutu Gminy.

W roku sprawozdawczym nie wystąpił przypadek ustalenia budżetu przez Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie dla jednostek samorządu terytorialnego bądź związków.

W 2022 roku do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie wpłynęła **jedna** skarga skierowana przez jednostkę samorządu terytorialnego na uchwałę Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie dotyczącą budżetu. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie oddalił skargę w całości (sygn. akt: I SA/Rz 264/22 z dnia 2 czerwca 2022 roku).

W 2022 roku do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie wpłynęły **trzy** skargi z art. 229 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – *Kodeks postępowania administracyjnego* oraz **dziewięć** skarg nienależących do właściwości Izby, które zostały przekazane według właściwości.

[20] DzU 2022, poz. 583 z późn. zm.

Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń w 2022 roku nie skierował żadnego zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych.

W roku 2022 nie wpłynęły do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie powiadomienia skarbników jednostek samorządu terytorialnego o przypadkach dokonania kontrasygnaty na pisemne polecenie zwierzchnika.

Działalność opiniodawcza

Zakres działalności opiniodawczej regionalnych izb obrachunkowych określony został w art. 13 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*. Zgodnie z brzmieniem powyższego artykułu, działania opiniodawcze izb dotyczą:
- wydawania, na wniosek organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego, opinii o możliwości spłaty kredytu, pożyczki;
- wydawania, na wniosek organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego, opinii o możliwości wykupu papierów wartościowych;
- wydawania, na wniosek organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego, opinii o możliwości spłaty innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2 ustawy *o finansach publicznych*;
- wydawania opinii o przedkładanych projektach uchwał budżetowych jednostek samorządu terytorialnego;
- wydawania opinii o przedkładanych przez zarządy powiatów oraz województw, a także przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) informacjach o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze;
- wydawania opinii o przedkładanych przez zarządy powiatów i województw oraz przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) sprawozdaniach z wykonania budżetu wraz z informacjami o stanie mienia jednostek samorządu terytorialnego i objaśnieniami;
- wydawania opinii o wnioskach komisji rewizyjnych organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego w sprawie absolutorium;
- wydawania opinii w sprawie uchwały rady gminy o nieudzieleniu wójtowi absolutorium;
- wydawania opinii o przedkładanych projektach uchwał o wieloletnich prognozach finansowych;
- wydawania opinii o programach postępowań naprawczych jednostek samorządu terytorialnego.

Ponadto, na podstawie przepisów ustawy *o finansach publicznych*, regionalne izby obrachunkowe wydają opinie:
- o prawidłowości planowanej kwoty długu jednostki samorządu terytorialnego (art. 230 ust. 4);
- o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego przez jednostkę samorządu terytorialnego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1);
- o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego przez jednostkę samorządu terytorialnego w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3).

Opinie wydawane są przez działające w regionalnych izbach obrachunkowych, wyznaczone przez Prezesa Izby, trzyosobowe składy orzekające złożone z członków Kolegium. Od uchwał składów orzekających służy odwołanie do Kolegium Izby. W przypadku postępowania odwoławczego opinie wydawane są przez pełny skład Kolegium Izby.

W roku 2022 Składy Orzekające Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie wydały łącznie **1542** opinie. Dla porównania, w 2021 roku było ich 1548.

Opinie wydawane przez Składy Orzekające RIO w Rzeszowie dotyczyły:

a) w 76 przypadkach – możliwości spłaty kredytu bądź pożyczki,
b) w 191 przypadkach – projektów uchwał budżetowych JST,
c) w 192 przypadkach – informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze,
d) w 193 przypadkach – sprawozdań z wykonania budżetu JST,
e) w 190 przypadkach – wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium,
f) w 6 przypadkach – możliwości wykupu papierów wartościowych,
g) w 1 przypadku – możliwości spłaty innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2 ustawy *o finansach publicznych*,
h) w 164 przypadkach – możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 ustawy *o finansach publicznych*),
i) w 2 przypadkach – uchwał w sprawie o nieudzielenie absolutorium,
j) w 191 przypadkach – projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych,
k) w 162 przypadkach – możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*),
l) w 174 przypadkach – prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 ustawy *o finansach publicznych*).

W roku 2022 Składy Orzekające Regionalnej Izby Obrachunkowej **nie wydawały opinii** dotyczących uchwał w sprawie programu postępowania naprawczego.

Z łącznej liczby **1542** opinii Składy Orzekające wydały:

– 1182 opinie pozytywne,
– 353 opinie pozytywne z uwagami,
– 7 opinii negatywnych.

Opinie negatywne dotyczyły: projektu uchwały budżetowej (1 gmina), projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych (2 gminy), wniosków komisji rewizyjnych o nieudzielenie absolutorium (2 gminy), informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze (1 gmina) oraz uchwały o nieudzieleniu absolutorium (1 gmina).

Przyczyny wydania przez Składy Orzekające Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie opinii negatywnych to:

– niezachowanie w projekcie budżetu relacji wynikającej z art. 243 ustawy *o finansach publicznych*;
– niezachowanie w projekcie wieloletniej prognozy finansowej relacji wynikającej z art. 243 ustawy *o finansach publicznych* – dwie opinie;

- przyjęcie informacji o przebiegu wykonania planu finansowego za I półrocze oraz informacji o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej bez wcześniejszego podjęcia uchwały określającej zakres i formę informacji, tj. bez dochowania wymogów art. 266 ust. 2 ustawy *o finansach publicznych*;
- podjęcie uchwały w przedmiocie absolutorium bez dochowania wymogów formalnych określonych procedurą, tj. bez zapoznania się z opinią Składu Orzekającego RIO o sprawozdaniu z wykonania budżetu oraz stanowiskiem Komisji Rewizyjnej – naruszenie art. 270 ust. 4 oraz art. 271 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*;
- niedokonanie kompleksowej oceny wykonania budżetu, która jest niezbędna do prawidłowego sformułowania wniosku w przedmiocie absolutorium – naruszenie prawa w art. 18a ust. 3 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- sformułowanie wniosku o nieudzielenie burmistrzowi absolutorium na podstawie kwestii niezwiązanych z wykonywaniem budżetu przez burmistrza oraz niedokonanie oceny wykonania budżetu określonej przepisami prawa – naruszenie prawa w art. 18a ust. 3 ustawy *o samorządzie gminnym*.

W roku 2022 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie rozpatrywało **jedno** odwołanie od opinii Składu Orzekającego. Kolegium postanowiło nie uwzględnić wniesionego odwołania.

Pełną informację o wydanych opiniach przedstawia **tabela 3**.

Informacja o uchwałach i zarządzeniach organów jednostek samorządu terytorialnego i związków komunalnych zbadanych przez RIO w Rzeszowie w 2022 roku **Tabela 1**

Lp.	Uchwały i zarządzenia w zakresie spraw finansowych dotyczące:	Liczba zbadanych uchwał i zarządzeń		Wyniki badania nadzorczego							
		Ogółem w 2022 r. *(kol. 5+6)*	w tym: uchwał i zarządzeń organów wykonawczych	bez naruszenia prawa	z naruszeniem prawa *(kol. 7+8+9+12)*	z tego:					
						z nieistotnym naruszeniem prawa	wszczęte postępowania umorzono	nieważne *(kol. 10+11)*	z tego:		inne rozstrzygnięcia[1]
									nieważne w części	nieważne w całości	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	budżetu	**192**	X	180	12	7	4	1	1	0	0
2	wieloletniej prognozy finansowej	**1 626**	188	1 562	64	31	24	9	3	6	0
3	zmian budżetu [2]	**11 273**	8 837	11 206	67	19	28	5	1	4	15
4	procedury uchwalania budżetu	**8**	0	8	0	0	0	0	0	0	0
5	emitowania obligacji oraz określania zasad ich zbywania, nabywania i wykupu przez organ wykonawczy	**9**	0	9	0	0	0	0	0	0	0
6	zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustalaną corocznie przez organ stanowiący	**1 279**	X	1 252	27	0	17	10	0	10	0
7	zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów	**31**	1	27	4	0	4	0	0	0	0
8	udzielania pożyczek [3]	**14**	1	13	1	0	1	0	0	0	0
9	udzielania poręczeń [4]	**8**	2	7	1	0	1	0	0	0	0
10	zaciągania krótkoterminowych pożyczek i kredytów	**2**	2	2	0	0	0	0	0	0	0
11	zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu jednostki samorządu terytorialnego [5]	**1 190**	2	1 155	35	2	17	16	7	9	0
12	podatków i opłat lokalnych [6], w tym	**746**	0	619	127	1	93	33	14	19	0
	opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi [7]	**245**	X	185	60	0	39	21	11	10	0
13	pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych niepochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi [8]	**30**	X	26	4	0	2	2	1	1	0
14	absolutorium	**189**	X	186	3	0	1	2	0	2	0
15	pozostałe uchwały i zarządzenia	**267**	3	256	11	2	3	6	1	5	0
Ogółem		**16 864**	**9 036**	**16 508**	**356**	**62**	**195**	**84**	**28**	**56**	**15**

1) Dotyczy np. uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa bez stwierdzenia nieważności lub uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa dotyczących minionego roku budżetowego.

2) W tym uchwały dot. upoważnienia organu wykonawczego JST do dokonania zmian w budżecie oraz przekazywania uprawnień do dokonywania zmian w budżecie kierownikom jednostek organizacyjnych.

3) W tym uchwały dot. ustalenia maksymalnej wysokości pożyczek udzielanych przez organ wykonawczy w roku budżetowym.

4) W tym uchwały dot. ustalenia maksymalnej wysokości poręczeń udzielanych przez organ wykonawczy w roku budżetowym.

5) W tym uchwały dot. udzielenia pomocy finansowej.

6) W tym uchwały dot. wzorów formularzy deklaracji i informacji podatkowych oraz uchwały podjęte na podstawie ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.*

7) W tym uchwały dot. wyboru metody ustalenia opłaty, ustalenia stawki opłaty oraz stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności (art. 6k), określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty oraz inkasa opłaty (art. 6l), określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty składanej przez właścicieli nieruchomości (art. 6n).

8) Dotyczy uchwał podejmowanych na podstawie art. 6r ust. 2da ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Wyniki badania nadzorczego uchwał i zarządzeń organów jednostek samorządu terytorialnego i związków komunalnych w 2022 roku

Tabela 2

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba zbadanych uchwał i zarządzeń *(kol. 4+6)*	Wyniki postępowania nadzorczego															
			bez naruszenia prawa	4 : 3 %	z naruszeniem prawa *(kol. 8+10+12+18)*	6 : 3 %	z tego:											
							z nieistotnym naruszeniem prawa	8 : 3 %	wszczęte postępowania umorzono	10 : 3 %	nieważne *(kol. 14+16)*	12 : 3 %	z tego:				inne rozstrzygnięcia*)	18 : 3 %
													nieważne w części	14 : 3 %	nieważne w całości	16 : 3 %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	**Ogółem**	**16 864**	**16 508**	**97,9**	**356**	**2,1**	**62**	**0,4**	**195**	**1,2**	**84**	**0,5**	**28**	**0,2**	**56**	**0,3**	**15**	**0,1**
	z tego:																	
2	gminy	13 772	13 442	97,6	330	2,4	57	0,4	181	1,3	77	0,6	22	0,2	55	0,4	15	0,1
3	powiaty	1 688	1 676	99,3	12	0,7	5	0,3	5	0,3	2	0,1	1	0,1	1	0,1	0	0,0
4	miasta na prawach powiatu	1 097	1 085	98,9	12	1,1	0	0,0	9	0,8	3	0,3	3	0,3	0	0,0	0	0,0
5	samorząd województwa	204	202	99,0	2	1,0	0	0,0	0	0,0	2	1,0	2	1,0	0	0,0	0	0,0
6	związki JST	103	103	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

*) Dotyczy np. uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa bez stwierdzenia nieważności lub uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa dotyczących minionego roku budżetowego.

Wyniki działalności opiniodawczej RIO w Rzeszowie i charakter opinii wydanych w 2022 roku **Tabela 3**

Lp.	Opinie w sprawie	Liczba wydanych opinii				
		Ogółem	Charakter wydanych opinii			
			pozytywne	pozytywne z uwagami	pozytywne z zastrze-żeniami	negatywne
1	2	3	4	5	6	7
1	**Ogółem**	**1 542**	**1 182**	**353**	**0**	**7**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	**76**	**76**	**0**	**0**	**0**
	b) projektów uchwał budżetowych JST	**191**	**63**	**127**	**0**	**1**
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	**192**	**152**	**39**	**0**	**1**
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	**193**	**125**	**68**	**0**	**0**
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	**190**	**185**	**3**	**0**	**2**
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	**6**	**6**	**0**	**0**	**0**
	g) możliwości spłaty innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego (art. 72 ust. 1 pkt 2 u.f.p.)	**1**	**1**	**0**	**0**	**0**
	h) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 u.f.p.)	**164**	**163**	**1**	**0**	**0**
	i) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	**2**	**1**	**0**	**0**	**1**
	j) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	**191**	**94**	**95**	**0**	**2**
	k) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1 u.f.p.)	**162**	**143**	**19**	**0**	**0**
	l) prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 u.f.p.)	**174**	**173**	**1**	**0**	**0**
	ł) programu postępowania naprawczego	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	z tego:					
2	**gminy**	**1 275**	**981**	**289**	**0**	**5**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	63	63	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych JST	156	51	104	0	1
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	156	127	29	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	158	102	56	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	155	150	3	0	2
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	5	5	0	0	0
	g) możliwości spłaty innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego	0	0	0	0	0
	h) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	138	137	1	0	0
	i) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	1	1	0	0	0
	j) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	156	75	79	0	2
	k) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	138	122	16	0	0
	l) prawidłowości planowanej kwoty długu	149	148	1	0	0
	ł) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7
	powiaty	**163**	**118**	**44**	**0**	**1**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	3	3	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych JST	20	4	16	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	21	15	6	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	21	13	8	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	21	21	0	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	0	0	0	0	0
3	g) możliwości spłaty innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego	1	1	0	0	0
	h) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	17	17	0	0	0
	i) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	1	0	0	0	1
	j) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	21	10	11	0	0
	k) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	18	15	3	0	0
	l) prawidłowości planowanej kwoty długu	19	19	0	0	0
	ł) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0
	miasta na prawach powiatu	**43**	**33**	**10**	**0**	**0**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	10	10	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych JST	4	0	4	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	4	2	2	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	4	2	2	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	4	4	0	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	1	1	0	0	0
4	g) możliwości spłaty innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego	0	0	0	0	0
	h) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	4	4	0	0	0
	i) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	j) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	4	2	2	0	0
	k) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	4	4	0	0	0
	l) prawidłowości planowanej kwoty długu	4	4	0	0	0
	ł) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0
	samorząd województwa	**8**	**6**	**2**	**0**	**0**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	0	0	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych JST	1	1	0	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	1	0	1	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	1	0	1	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	1	1	0	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	0	0	0	0	0
5	g) możliwości spłaty innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego	0	0	0	0	0
	h) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	1	1	0	0	0
	i) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	j) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	1	1	0	0	0
	k) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	1	1	0	0	0
	l) prawidłowości planowanej kwoty długu	1	1	0	0	0
	ł) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7
6	**związki JST**	**53**	**44**	**8**	**0**	**1**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	0	0	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych	10	7	3	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	10	8	1	0	1
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	9	8	1	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	9	9	0	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	0	0	0	0	0
	g) możliwości spłaty innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego	0	0	0	0	0
	h) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	4	4	0	0	0
	i) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	j) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	9	6	3	0	0
	k) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	1	1	0	0	0
	l) prawidłowości planowanej kwoty długu	1	1	0	0	0

Działalność kontrolna

Wydział Kontroli Gospodarki Finansowej przeprowadził w 2022 roku ogółem **48** kontroli gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego, z tego:
– 47 kontroli kompleksowych,
– 1 kontrolę problemową.

Przyjęty na 2022 rok plan kontroli obejmował łącznie 47 kontroli kompleksowych jednostek samorządu terytorialnego, a także 10 kontroli koordynowanych przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Rzeszowie: „Realizacja zasady powszechności opodatkowania w podatku od nieruchomości od osób fizycznych w latach 2020–2021" oraz 8 kontroli problemowych: „Ewidencja środków pieniężnych na rachunkach bankowych jednostki samorządu terytorialnego", koordynowanych przez RIO w Kielcach. Kontrole te realizowane były w ramach prowadzonych kontroli kompleksowych, zaplanowanych na 2022 rok, bądź równolegle z tymi kontrolami jako dodatkowe zagadnienie.

W 2022 roku WKGF Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie koordynował kontrolę problemową: „Realizacja zasady powszechności opodatkowania w podatku od nieruchomości od osób fizycznych w latach 2020–2021", realizowaną przez 16 izb obrachunkowych w kraju. Każda z izb przeprowadziła po 6 kontroli problemowych jednostek samorządu, co wymagało opracowania materiałów pokontrolnych z 96 jednostek samorządowych. Zadanie to realizował zespół złożony z dwóch inspektorów kontroli, naczelnika i zastępcy naczelnika WKGF RIO w Rzeszowie. Efektem prac jest raport, przedstawiony na marcowym spotkaniu Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych.

Zgodnie z decyzją Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie, przeprowadzono również 1 kontrolę problemową Ośrodka Sportu i Rekreacji w Kańczudze. Realizacja wykonania wniosków pokontrolnych sprawdzana była w trakcie prowadzenia kontroli kompleksowych. Szczegółową realizację kontroli wg jednostek przedstawia **tabela 4**.

W kontrolach przeprowadzonych w 2022 roku zweryfikowano 21 zawiadomień o nieprawidłowościach dotyczących działalności jednostek samorządu terytorialnego, sygnalizowanych w informacjach i prośbach o przeprowadzenie kontroli, otrzymanych od instytucji, podmiotów gospodarczych i osób fizycznych.

Stwierdzone w kontrolach nieprawidłowości dały podstawę do sporządzenia i przekazania kontrolowanym jednostkom 48 wystąpień pokontrolnych, zawierających opis nieprawidłowości, ich źródła, przyczyny oraz osoby odpowiedzialne i wnioski pokontrolne, mające na celu usunięcie nieprawidłowości, jak i podjęcie działań, które pozwoliłyby zapobiec powstawaniu podobnych nieprawidłowości w przyszłości, a także usprawnić funkcjonowanie jednostek. Kopie wystąpień przekazano do wiadomości organom stanowiącym jednostek samorządu terytorialnego. Liczba wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych wyniosła ogółem 790. Wystąpienia pokontrolne sporządzone po kontroli kompleksowej zawierały średnio 16 wniosków.

Najczęściej stwierdzane były następujące nieprawidłowości:
- brak lub niewłaściwe stosowanie mechanizmów kontroli zarządczej (32% skontrolowanych jednostek),
- brak lub niewłaściwe opracowanie dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości (12%),
- nieprowadzenie wszystkich wymaganych ksiąg rachunkowych lub nieprawidłowe ich prowadzenie (19%),
- nieprawidłowe stosowanie klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków (35%),
- nieprawidłowe sporządzanie sprawozdań (23%),
- nierzetelne lub nieprawidłowe ewidencjonowanie operacji gotówkowych (7%),
- nieprawidłowości w zakresie inwentaryzacji (36%),
- nieterminowe regulowanie zobowiązań (19%),
- nieweryfikowanie lub nierzetelne weryfikowanie deklaracji podatkowych (37%),
- dokonywanie przypisu podatków, pomimo niedoręczenia decyzji wymiarowych lub niezłożenia deklaracji podatkowej (16%),
- niewłaściwe podejmowanie lub zaniechanie egzekucji zaległości z tytułu podatków i opłat (40%),
- niepobieranie lub pobieranie w nieprawidłowej wysokości odsetek od nieterminowych wpłat należności budżetowych (23%),
- wykazywanie w sprawozdaniach nieprawidłowych skutków udzielonych ulg, zwolnień i obniżek stawek podatkowych (20%),
- nieprawidłowości przy pobieraniu opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (14%),
- nieprawidłowości w gospodarowaniu odpadami komunalnymi (26%),
- niezgodne z przepisami ustalanie i wypłacanie wynagrodzeń pracownikom (12%),
- nieprawidłowości przy rozliczaniu kosztów podróży służbowych (12%),
- nieprawidłowości w udzielaniu zamówień publicznych (28%),
- nieprawidłowości przy udzielaniu dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych (22%),
- nieprzestrzeganie przepisów przy zbyciu nieruchomości (23%),
- nieprzestrzeganie przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego – najem, dzierżawa, trwały zarząd itp. (16%).

Nieprawidłowości finansowe – obejmujące uszczuplenia środków publicznych, kwoty uzyskane z naruszeniem prawa, wydatkowane z naruszeniem prawa, wydatkowane w następstwie działań niezgodnych z prawem, kwoty odpowiadające nierzetelnym danym w ewidencji finansowo-księgowej oraz sprawozdawczości i inne nieprawidłowości w wymiarze finansowym – wyniosły 398 mln zł.

W 2022 roku właściwe organy kontrolowanych jednostek nie zgłosiły do Kolegium Izby zastrzeżeń do wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych w oparciu o przepisy art. 9 ust. 3 i 4 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych.*

Dane liczbowe dotyczące zastrzeżeń zgłoszonych do wniosków pokontrolnych przedstawia poniższe zestawienie.

JST	Liczba wydanych wniosków ogółem	Liczba kwestionowanych wniosków	Zastrzeżenia		
			oddalone	uwzględnione	częściowo uwzględnione
Województwo	0	0	0	0	0
Powiaty	45	0	0	0	0
Gminy	741	0	0	0	0
Inne jednostki	4	0	0	0	0
Razem	**790**	0	0	0	0

W wyniku stwierdzonych w 2022 roku nieprawidłowości, RIO w Rzeszowie przekazała ogółem 24 zawiadomienia, z tego do:
– organów ścigania – prokuratury, policji – 8,
– Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych – 16.

Ujawnione przez inspektorów Wydziału Kontroli RIO w Rzeszowie fakty popełnienia czynów wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych dały podstawę do złożenia 16 zawiadomień do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych w Rzeszowie.

W trakcie czynności kontrolnych inspektorzy prowadzili instruktaż w zakresie prawidłowej interpretacji przepisów prawnych i ich stosowania w praktyce.

Tabela 4

Realizacja kontroli gospodarki finansowej w 2022 roku

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej
Kontrole kompleksowe	
1.	Miasto Leżajsk
2.	Miasto Lubaczów
3.	Miasto Łańcut
4.	Miasto i Gmina Ustrzyki Dolne
5.	Miasto i Gmina Pilzno
6.	Miasto i Gmina Kołaczyce
7.	Miasto i Gmina Dukla
8.	Miasto i Gmina Cieszanów
9.	Miasto i Gmina Narol
10.	Miasto i Gmina Kańczuga
11.	Miasto i Gmina Sędziszów Małopolski
12.	Miasto i Gmina Zaklików

13.	Miasto i Gmina Błażowa
14.	Powiat Jarosławski
15.	Powiat Lubaczowski
16.	Powiat Mielecki
17.	Powiat Niżański
18.	Powiat Przemyski
19.	Powiat Sanocki
20.	Powiat Strzyżowski
21.	Gmina Dębica
22.	Gmina Jarosław
23.	Gmina Radymno
24.	Gmina Rokietnica
25.	Gmina Wiązownica
26.	Gmina Dębowiec
27.	Gmina Krempna
28.	Gmina Chorkówka
29.	Gmina Korczyna
30.	Gmina Baligród
31.	Gmina Cisna
32.	Gmina Solina
33.	Gmina Grodzisko Dolne
34.	Gmina Markowa
35.	Gmina Rakszawa
36.	Gmina Żołynia
37.	Gmina Borowa
38.	Gmina Czermin
39.	Gmina Tuszów Narodowy
40.	Gmina Bircza
41.	Gmina Ostrów
42.	Gmina Dynów
43.	Gmina Kamień
44.	Gmina Świlcza
45.	Gmina Sanok
46.	Gmina Frysztak
47.	Gmina Wiśniowa
	Kontrole doraźne
48.	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kańczudze

Kontrola sprawozdań JST

Zgodnie z art. 9a ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*, izby kontrolują pod względem rachunkowym oraz formalnym kwartalne sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządów terytorialnych, a także wnioski o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej. Pracownicy regionalnych izb obrachunkowych weryfikują sprawozdania otrzymane od jednostek samorządu terytorialnego, przesyłają je do Ministerstwa Finansów oraz do Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, a także sporządzają sprawozdania zbiorcze na podstawie otrzymanych sprawozdań.

Sprawozdania budżetowe

W roku 2022 jednostki samorządu terytorialnego przekazały do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie **5290** sprawozdań budżetowych (w tym 834 korekty). Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie sprawozdawczości budżetowej, sprawozdania budżetowe były przekazywane przez jednostki samorządu terytorialnego do Izby wyłącznie w wersji elektronicznej, a następnie do Ministerstwa Finansów z wykorzystaniem elektronicznego Systemu Zarządzania Budżetami Jednostek Samorządu Terytorialnego – BeSTi@.

Jednostki samorządu terytorialnego przekazały ponadto do wiadomości Izby:

– **3345** sprawozdań o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami – Rb-50 (w tym 241 korekt),
– **887** sprawozdań z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami – Rb-27ZZ (w tym 151 korekt),
– **368** sprawozdań podatkowych w zakresie podatku od nieruchomości, podatku rolnego i podatku leśnego – SP-1 (w tym 47 korekt).

Sprawozdania w zakresie operacji finansowych

W roku 2022 przyjęto i skontrolowano łącznie z korektami **3832** sprawozdania w zakresie operacji finansowych.

Jednostki samorządu terytorialnego przekazały **1895** sprawozdań łącznych w zakresie budżetów JST (w tym 181 korekt), obejmujących zobowiązania oraz należności samorządów, a także ich jednostek organizacyjnych. Sprawozdania łączne w zakresie operacji finansowych były przekazywane przez samorządy do Regionalnej Izby Obrachunkowej, a następnie do Ministerstwa Finansów z wykorzystaniem elektronicznego Systemu Zarządzania Budżetami Jednostek Samorządu Terytorialnego – BeSTi@.

Ponadto w roku sprawozdawczym jednostki samorządu terytorialnego przekazały do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie **1937** (w tym 133 korekty) sprawozdań zbiorczych w zakresie operacji finansowych, obejmujących zobowiązania oraz należności jednostek nadzorowanych posiadających

osobowość prawną oraz pozostałych jednostek. Sprawozdania te mogły być przekazywane przez JST wyłącznie w wersji elektronicznej.

Na podstawie łącznych oraz zbiorczych sprawozdań otrzymanych z jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego, pracownicy Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie sporządzili **18** sprawozdań zbiorczych, które przekazano do Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto, zgodnie z § 10 ust. 8 rozporządzenia *w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych*[26], w przypadku otrzymania korekt sprawozdań (po zakończeniu każdego miesiąca) sporządzono razem **56** skorygowanych sprawozdań zbiorczych w zakresie budżetów JST oraz w zakresie jednostek posiadających osobowość prawną, a także pozostałych jednostek – obejmujących dane z terenu województwa podkarpackiego, które przekazano do Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Sprawozdania finansowe

W 2022 roku przyjęto **207** bilansów z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego i **202** łączne sprawozdania finansowe jednostek budżetowych i zakładów budżetowych. Ponadto do Izby wpłynęło **199** bilansów skonsolidowanych, których wersja elektroniczna została przekazana do Ministerstwa Finansów z wykorzystaniem elektronicznego Systemu Zarządzania Budżetami Jednostek Samorządu Terytorialnego – BeSTi@.

Wnioski o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytku dochodów wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków położonych na terenie specjalnych stref ekonomicznych

W roku 2022 nie wpłynęły do Izby wnioski o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytku dochodów w specjalnych strefach ekonomicznych.

Sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli

Zgodnie z postanowieniami art. 30a ust. 5 ustawy – *Karta Nauczyciela*[27], organy prowadzące szkoły, będące jednostkami samorządu terytorialnego, przedkładają regionalnej izbie obrachunkowej sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez tę jednostkę. Sprawozdania sporządza się w formie pisemnej, a do regionalnej izby obrachunkowej przekazywane są one również w formie elektronicznej. W roku sprawozdawczym pracownicy Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie przyjęli i skontrolowali **182** sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli, korekt nie przekazywano do Izby. Dane ze sprawozdań zostały udostępnione Wydziałowi Kontroli Gospodarki Finansowej, a także dodatkowo przekazane do Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych.

[26] DzU 2020, poz. 2396.
[27] J.t.: DzU 2021, poz. 1762.

Sprawozdania w zakresie pomocy publicznej dla przedsiębiorców

W 2022 roku zebrano oraz przekazano w wersji elektronicznej do Ministerstwa Finansów **188** rocznych sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych.

Działalność informacyjna i szkoleniowa

W związku z art. 1 ust. 4 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*, izba ma obowiązek prowadzenia działalności informacyjnej oraz szkoleniowej.

Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie działalność informacyjno-szkoleniową prowadzi poprzez szkolenia, wydawany przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Rzeszowie biuletyn – „Budżet Samorządu Terytorialnego", współpracę przy opracowywaniu publikacji z innymi instytucjami, pisemne interpretacje i wyjaśnienia, publikacje na stronach internetowych oraz udzielanie instruktażu w zakresie praktycznego stosowania przepisów w bezpośrednich kontaktach z pracownikami samorządowymi.

Działalność szkoleniowa

W roku 2022 Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie zorganizowała **5** szkoleń, w których wzięło udział **853** pracowników jednostek samorządu terytorialnego.

Tematyka szkoleń przedstawiała się następująco:

– Sprawozdawczość w zakresie operacji finansowych – według nowych zasad (szkolenie poprowadził Naczelnik Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie);
– Roczna sprawozdawczość budżetowa za 2021 rok (szkolenie poprowadził Naczelnik Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach);
– Zamknięcie ksiąg rachunkowych i prawidłowość sprawozdań finansowych za 2021 rok (szkolenie było prowadzone przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach);
– Budżetowe aspekty ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* (szkolenie prowadził członek Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie);
– Ramy prawne opracowywania i wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego na rok 2023 (szkolenie przeprowadzili Zastępca Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie oraz członkowie Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie).

Szkolenia prowadzone były wyłącznie w formie on-line przy użyciu internetowej platformy szkoleniowej. Uczestnikom udostępniono materiały szkoleniowe, obejmujące kompendium wiedzy z zakresu tematyki szkolenia. Po zakończeniu

szkolenia materiały te zostały zamieszczone na portalu szkoleniowym Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie.

Działalność informacyjna

W ramach prowadzonej działalności informacyjnej w roku 2022 Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie zamieszczała na stronie internetowej własne komunikaty, wyjaśnienia i wytyczne organów centralnych, na bieżąco informacje o zmieniających się przepisach prawa oraz przypomnienia o zbliżających się terminach przekazywania sprawozdań przez jednostki samorządu terytorialnego. Izba udzielała również wyjaśnień, zarówno pisemnych, jak i telefonicznych w zakresie swoich kompetencji, wynikających z ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*.

W roku 2022 wydany został zeszyt Nr 28 biuletynu „Budżet Samorządu Terytorialnego". Tematy poruszone w publikacji przedstawiały się następująco:
– Podejmowanie uchwał podatkowych – problemy praktyczne, wybrane zagadnienia;
– Zmiany przepisów w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi wynikające z ustawy z dnia 13 września 1996 roku *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
– Budżetowe aspekty ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
– Sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w 2021 roku;
– Wybrane regulacje prawne dotyczące gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego wynikające z ustawy z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*;
– Nieprawidłowości stwierdzone w gospodarce finansowej jednostek samorządu terytorialnego w 2020 roku na terenie województwa podkarpackiego.

Wolumin zawierał również opracowanie pt.: „Zmiany w sprawozdawczości sektora samorządowego w zakresie operacji finansowych od 2022 roku", informacje dotyczące działalności Izby w 2021 roku, a także wyjaśnienia i interpretacje wydawane przez Ministerstwo Finansów.

Zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 roku *o dostępie do informacji publicznej*[28], Izba udostępniała informacje oraz dokumenty związane z realizacją zadań w ramach działalności nadzorczej, kontrolnej i opiniodawczej. Ogółem udzielono **18** prostych i przetworzonych informacji.

Na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej publikowane były teksty uchwał Kolegium Izby, podjętych w roku sprawozdawczym.

W roku 2022 Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie sporządził opracowania oraz analizy na zlecenie: Sejmu

[28] J.t.: DzU 2020, poz. 2176 z późn. zm.

RP, Ministerstwa Finansów, Wojewody Podkarpackiego, Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich, Policji.

Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń opracowywał informację dotyczącą poziomu zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego w celu monitorowania sytuacji w tym zakresie. Informacja została przekazana do wykorzystania Prezesowi Izby, członkom Kolegium i pracownikom WIAS (za IV kwartał 2021 roku oraz za II i III kwartał 2022 roku).

Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń oraz Wydział Kontroli Gospodarki opracował materiały do „Sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego" w zakresie działalności nadzorczej, opiniodawczej, kontrolnej oraz informacyjno-szkoleniowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie dla potrzeb Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych.

Naczelnik Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń opracowała rozdział V – „Wykonanie budżetów przez miasta na prawach powiatu" do Sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w 2021 roku, przedkładanego – zgodnie z art. 25a ust. 1 pkt 7 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych* – Sejmowi i Senatowi RP.

Opracowanie:
Alicja Trojnar

Wyjaśnienia i interpretacje

Pismo Zastępcy Dyrektora Departamentu Finansów Samorządu Terytorialnego z dnia 4 października 2023 roku dotyczące klasyfikacji budżetowej środków przekazywanych jednostkom samorządu terytorialnego przez Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach Rządowego Funduszu Odbudowy Zabytków.

Rządowy Program Odbudowy Zabytków został ustanowiony uchwałą Nr 232/2022 Rady Ministrów z dnia 23 listopada 2022 roku. Zgodnie z § 1 ust. 2 wspomnianej uchwały Rządowy Program Odbudowy Zabytków jest realizowany ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, o którym mowa w art. 65 ustawy z dnia 31 marca 2020 roku *o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw*[1]. W związku z wyżej przytoczonymi przepisami, środki otrzymane w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków należy po stronie dochodów klasyfikować w § 609 „Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z przeciwdziałaniem COVID-19" z odpowiednią czwartą cyfrą. Paragrafy wydatkowe klasyfikacji budżetowej należy stosować odpowiednio do rodzaju wydatku zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*[2].

Pismo Dyrektora Departamentu Monitorowania Pomocy Publicznej z dnia 18 października 2023 roku dotyczące możliwych wariantów postępowania w odniesieniu do czasu obowiązywania uchwał przewidujących udzielanie pomocy *de minimis* zgodnie z rozporządzeniem KE Nr 1407/2013 – stan na dzień 18 października 2023 roku

Komisja Europejska planuje przyjęcie nowego rozporządzenia regulującego udzielanie pomocy *de minimis* w okresie 2024–2027, które ma zastąpić obowiązujące do dnia 31 grudnia 2023 roku rozporządzenie KE Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 roku *w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis*[3] (dalej: rozporządzenie KE Nr 1407/2013). Projekt nowego rozporządzenia przewiduje m.in.:

[1] DzU 2020, poz. 568 z późn. zm.
[2] DzU 2022, poz. 513 z późn. zm.
[3] Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013 r. ze zm.

– zwiększony limit pomocy *de minimis* do kwoty 300 tys. EUR w okresie 3 lat dla jednego przedsiębiorcy (obecnie limit wynosi 200 tys. EUR);
– usunięcie odrębnego limitu pomocy *de minimis* dla przedsiębiorstw prowadzących działalność zarobkową w zakresie drogowego transportu towarów (obecnie wynosi on 100 tys. EUR);
– wprowadzenie centralnego rejestru pomocy *de minimis*, zawierającego informacje o pomocy *de minimis* przyznanej przez wszystkie organy w danym państwie członkowskim;
– zmianę sposobu obliczania 3-letniego okresu przy sumowaniu limitu *de minimis* (kwestia ta wydaje się jednak nadal nieprzesądzona przez KE).

Jeśli chodzi o obowiązujące w gminach programy pomocowe (uchwały) zgodne z rozporządzeniem KE Nr 1407/2013, dotyczą one m.in.:
1) zwolnienia z podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych (uchwały przyjmowane na podstawie art. 7 ust. 3 lub art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku *o podatkach i opłatach lokalnych*);
2) różnicowania stawek podatku od nieruchomości (uchwały przyjmowane na podstawie art. 5 ust. 2-4 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku *o podatkach i opłatach lokalnych*);
3) ulg w spłacie należności cywilnoprawnych (uchwały przyjmowane na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*);
4) dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru (uchwały przyjmowane na podstawie art. 81 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*);
5) dotacji celowych przeznaczonych na finasowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej (uchwały przyjmowane na podstawie art. 403 ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – *Prawo ochrony środowiska*);
6) dotacji na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie lub przebudowie, prac konserwatorskich i restauratorskich w odniesieniu do nieruchomości niewpisanych do rejestru zabytków (uchwały przyjmowane na podstawie art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 roku *o rewitalizacji*).

Powyższe uchwały zawierają w swej treści bezpośrednie odesłania do obowiązującego do końca roku rozporządzenia KE Nr 1407/2013, z którego wynika, że w akcie stanowiącym podstawę udzielania pomocy *de minimis* należy podać pełny tytuł rozporządzenia określającego warunki dopuszczalności tej pomocy wraz z publikatorem. Oprócz przepisów umożliwiających podmiotowi udzielającemu pomocy skuteczne jej nadzorowanie i monitorowanie (obowiązek przedkładania przez wnioskodawców wymaganych dokumentów), uchwały gminne określają również maksymalny czas ich obowiązywania zgodnie z okresem obowiązywania rozporządzenia KE Nr 1407/2013.

W tym zakresie należy zauważyć, że rozporządzenie KE Nr 1407/2013 obowiązuje do dnia 31 grudnia 2023 roku, przy czym wprowadzono w nim zasadę, że po upływie ww. okresu wszelkie środki pomocy *de minimis*, spełniające warunki w nim określone (przyjęte do dnia 31 grudnia 2023 roku), można

wdrażać w sposób prawomocny przez kolejne 6 miesięcy, a zatem maksymalnie do 30 czerwca 2024 roku.

Przekładając tę zasadę na obowiązujące w gminach uchwały, oznacza to, że będzie można udzielać pomocy *de minimis* zgodnie z rozporządzeniem KE Nr 1407/2013 jeszcze do dnia 30 czerwca 2024 roku, o ile jednak:

– okres obowiązywania danego programu pomocowego (uchwały) nie został ograniczony do wcześniejszej daty (np. 31 grudnia 2023 roku),
– dany program pomocowy (uchwała) przewiduje wprost taką datę obowiązywania (tj. 30 czerwca 2024 roku),
– dany program pomocowy (uchwała) w ogóle nie określa daty obowiązywania.

W tym kontekście należy podkreślić, że rozporządzenie KE Nr 1407/2013 nie zmienia ani nie przedłuża okresów obowiązywania aktów prawa krajowego, a jedynie daje taką możliwość ustawodawcy/uchwałodawcy krajowemu. Błędne jest tym samym przyjmowanie, że akt prawa unijnego (rozporządzenie Komisji Europejskiej) przedłuża obowiązywanie aktów prawa krajowego.

Reasumując, w kontekście dat obowiązywania uchwał gminnych zgodnych z rozporządzeniem KE Nr 1407/2013 oraz niepewności co do momentu publikacji przez KE nowego rozporządzenia, obecnie zidentyfikować można następujące 3 warianty postępowania wraz z ich skutkami:

1) Uchwała obowiązuje do dnia 31 grudnia 2023 roku:
   a) po upływie ww. terminu uchwała wygaśnie, co oznacza, że zastosowanie 6-miesięcznego okresu przejściowego (do 30 czerwca 2024 roku) wynikającego z rozporządzenia KE Nr 1407/2013 nie będzie dopuszczalne;
   b) dopuszczalne jest przedłużenie – np. w drodze nowelizacji – okresu obowiązywania uchwały o 6-miesięczny okres przejściowy (do 30 czerwca 2024 roku), przy czym w takim przypadku należy uwzględnić fakt, że przedsiębiorcy, którzy nabędą prawo do pomocy w okresie od 1 stycznia 2024 roku do 30 czerwca 2024 roku, będą korzystać z takiej pomocy wciąż na warunkach wynikających z rozporządzenia KE Nr 1407/2013, które *de facto* będą mniej korzystne aniżeli te, które KE planuje zawrzeć w nowym rozporządzeniu (np. mniejszy pułap pomocy *de minimis*, wciąż odrębny i niższy pułap dla sektora transportu drogowego towarów);
   c) dostosowanie znowelizowanej uchwały do nowego rozporządzenia KE (po publikacji nowego rozporządzenia w Dz. Urz. UE i z datą obowiązywania nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2024 roku);
2) Uchwała obowiązuje do dnia 30 czerwca 2024 roku:
   pomoc na jej podstawie może być udzielana maksymalnie do dnia 30 czerwca 2024 roku, przy czym możliwe jest jej wcześniejsze dostosowanie do nowego rozporządzenia KE (po publikacji nowego rozporządzenia w Dz. Urz. UE i z datą obowiązywania nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2024 roku);
3) Uchwała nie zawiera końcowej daty obowiązywania:
   o ile uchwała powołuje się na rozporządzenie KE Nr 1407/2013, pomoc na jej podstawie może być udzielana maksymalnie do dnia 30 czerwca 2024 roku, przy czym możliwe jest jej wcześniejsze dostosowanie do no-

wego rozporządzenia KE (po publikacji nowego rozporządzenia w Dz. Urz. UE i z datą obowiązywania nie wcześniej niż od 1 stycznia 2024 roku).

Niezależnie od przyjętego w gminie wariantu należy mieć na uwadze zasadę, zgodnie z którą przedsiębiorcę korzystającego z pomocy obowiązują warunki z dnia udzielenia pomocy (nabycia prawa do pomocy) w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*. Oznacza to przykładowo, że jeśli do dnia 31 grudnia 2023 roku przedsiębiorca nabędzie prawo do pomocy w formie zwolnienia z podatku od nieruchomości na warunkach wynikających z rozporządzenia KE Nr 1407/2013, to właśnie te warunki będą stosowane przez cały okres korzystania z pomocy (np. przez 5 lat zwolnienia), i to niezależnie od tego, że od dnia 1 stycznia 2024 roku zacznie obowiązywać nowe rozporządzenie KE (z warunkami zmienionymi). Tym samym warunki wynikające z nowego rozporządzenia KE będą mogły być stosowane wyłącznie w odniesieniu do przedsiębiorców, którzy nabędą prawo do pomocy na podstawie uchwał dostosowanych do nowego rozporządzenia KE, a zatem najwcześniej od dnia 1 stycznia 2024 roku.

Jednocześnie, w związku ze zmianą uchwał gminnych, z których część wygaśnie w najbliższym czasie, należy przypomnieć zasadę, zgodnie z którą prawo do pomocy (np. prawo do zwolnienia z podatku od nieruchomości), które zostało nabyte w trakcie obowiązywania uchwały, ma zastosowanie przez cały okres w niej przewidziany bądź do momentu osiągnięcia limitu pomocy *de minimis* (o ile nastąpi to wcześniej). Nie ma przy tym znaczenia fakt, że uchwała, na podstawie której przedsiębiorca nabył prawo do pomocy (np. w latach poprzednich) formalnie wygasła (np. z dniem 31 grudnia 2023 roku). Niniejszą zasadę ochrony praw nabytych potwierdza ukształtowane orzecznictwo sądowo-administracyjne (przykładowo: wyrok NSA z dnia 6 czerwca 2023 roku, sygn. akt III FSK 2183/21; wyrok NSA z dnia 9 maja 2017 roku, sygn. akt II GSK 2386/15).

Jeśli chodzi o kwestie proceduralne, zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy *o pomocy publicznej*, projekt programu pomocowego (w przedmiotowym przypadku projekt uchwały) przewidujący udzielanie pomocy *de minimis* podlega wyłącznie zgłoszeniu Prezesowi UOKiK, który w terminie 14 dni może przedstawić zastrzeżenia dotyczące przejrzystości zasad udzielania pomocy. Podkreślić należy, że obowiązek zgłoszenia dotyczy nie tylko projektów nowych uchwał, ale również projektów ich nowelizacji w zakresie np. daty obowiązywania.

Warto zauważyć, że przedstawione powyżej wyjaśnienia należy w całości odnieść do zmienianego również od dnia 1 stycznia 2024 roku rozporządzenia, które ma zastąpić obecnie obowiązujące rozporządzenie KE Nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 roku *w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym*[4]. Jak sugeruje nazwa tego rozporządzenia – w porównaniu do ogólnego rozporządzenia KE Nr 1407/2013 – ma ono zastosowanie wyłącznie do wybranego kręgu beneficjentów, tj. podmiotów świadczących tzw. usługi w ogólnym interesie gospodarczym (UOIG), do których można przykładowo zaliczyć: opiekę zdrowotną i socjalną (np. opiekę nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi),

[4] Dz. Urz. UE L 114 z 26.4.2012 r. ze zm.

mieszkalnictwo socjalne, transport publiczny, gospodarkę komunalną (np. odpadami), usługi telekomunikacyjne, energetykę, usługi pocztowe, radiofonię i telewizję.

Projekt nowego rozporządzenia *de minimis* ws. UOIG przewiduje m.in.:

– zwiększony limit pomocy *de minimis* UOIG do kwoty 700 tys. EUR w okresie 3 lat dla jednego przedsiębiorcy (obecnie limit wynosi 500 tys. EUR);
– brak wykluczenia przedsiębiorstw prowadzących działalność zarobkową w zakresie drogowego transportu towarów;
– wprowadzenie centralnego rejestru pomocy *de minimis*, zawierającego pełne informacje o pomocy *de minimis* przyznanej przez wszystkie organy w danym państwie członkowskim.

Podobnie jak w przypadku rozporządzenia, które ma zastąpić rozporządzenie KE Nr 1407/2013, także i w tym przypadku nie zostało ono nadal opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE. W kontekście powyższych wyjaśnień należy jednocześnie przypomnieć, że kwestie związane z rozporządzeniami KE w zakresie pomocy *de minimis* w rolnictwie (rozporządzenie KE Nr 1408/2013) oraz rybołówstwie (rozporządzenie KE Nr 717/2014) pozostają we właściwości Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Opracowanie:
PIOTR ŚWIĄTEK

Skład osobowy RIO w Rzeszowie

Prezes	– *Zbigniew K. Wójcik*
Zastępca Prezesa	– *Mirosław Paczocha*
Kolegium	– *Zbigniew K. Wójcik* Przewodniczący Kolegium – *Maria Czarnik-Golesz* – *Edyta Gawrońska* – *Mariusz Hadel* Koordynator Zespołu w Krośnie – *Ryszard Kata* – *Janusz Mularz* – *Alicja Nowosławska-Cwynar* – *Mirosław Paczocha* Koordynator Zespołu w Tarnobrzegu – *Urszula Pisarska* – *Iwona Stępień* – *Sabina Szałankiewicz* – *Iwona Szymańska* – *Piotr Świątek* – *Agnieszka Trojnar* – *Krzysztof Wacek* Koordynator Zespołu w Przemyślu – *Waldemar Witalec*
Naczelnik Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej	– *Jan Cwynar*
Zastępca Naczelnika Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej	– *Ryszard Panek*

Naczelnik Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń	– *Beata Łajtar*
Zastępca Naczelnika Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń	– *Tomasz Sęp*
Kierownik Biura	– *Anna Opalińska*
Radca Prawny	– *Maria Rzucidło*

Regionalna Komisja Orzekająca w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych przy RIO w Rzeszowie

Przewodniczący	– *Mirosław Paczocha*
Zastępca Przewodniczącego	– *Waldemar Witalec*

Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych właściwy w sprawach rozpatrywanych przez Regionalną Komisję Orzekającą w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych przy RIO w Rzeszowie

Rzecznik	– *Janusz Mularz*
Zastępca Rzecznika	– *Alicja Nowosławska-Cwynar*

ADRESY

Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie	
	35-064 Rzeszów, ul. A. Mickiewicza 10 35-959 Rzeszów 2, skr. poczt. 290 tel.: 17 85 900 50, 17 85 900 51, 17 86 269 26 fax: 17 85 900 52 lub wewn. 117 **e-mail: sekretariat@rzeszow.rio.gov.pl** **http://www.rzeszow.rio.gov.pl**
Prezes:	tel.: 17 85 215 25 **e-mail: prezes@rzeszow.rio.gov.pl**
Zastępca Prezesa:	tel.: 17 85 215 25 **e-mail: viceprezes@rzeszow.rio.gov.pl**
Kolegium:	tel.: 17 85 215 25, wewn. 113 **e-mail: kolegium@rzeszow.rio.gov.pl**
Naczelnik Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej:	tel.: 17 86 267 82 lub 17 85 900 50, wewn. 121 **e-mail: wkgf@rzeszow.rio.gov.pl**
Naczelnik Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń:	tel.: 17 85 900 47 lub 17 85 900 50, wewn. 124
Z-ca Naczelnika Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń:	tel.: 17 85 900 50, wewn. 125 **e-mail: wias@rzeszow.rio.gov.pl**
Kierownik Biura:	tel.: 17 86 267 86 lub 17 85 215 25, wewn. 102 **e-mail: biuro@rzeszow.rio.gov.pl**
Radca Prawny:	tel.: 17 85 215 25, wewn. 105 **e-mail: radca@rzeszow.rio.gov.pl**
Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń:	tel.: 17 85 900 45, 17 85 900 46 **e-mail: rzeszow@rio.gov.pl** **e-mail: sprawozdania@rzeszow.rio.gov.pl** *– do przesyłania sprawozdań w zakresie operacji finansowych* **e-mail: zal@rzeszow.rio.gov.pl** *– do przesyłania sprawozdań o zaległych należnościach przedsiębiorców* **e-mail: informacje@rzeszow.rio.gov.pl** *– do przesyłania informacji (ankiet, analiz itp.)* **e-mail: szkolenia@rzeszow.rio.gov.pl** *– do korespondencji związanej ze szkoleniami* **e-mail: karta.nauczyciela@rzeszow.rio.gov.pl** *– do przesyłania sprawozdań z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli*

Regionalna Komisja Orzekająca w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych przy RIO w Rzeszowie:
tel.: 17 85 900 50, wewn. 112
e-mail: kndfp@rzeszow.rio.gov.pl

Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych właściwy w sprawach rozpatrywanych przez Regionalną Komisję Orzekającą w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych przy RIO w Rzeszowie:
tel.: 17 85 900 50, wewn. 112, 129
e-mail: rzecznik@rzeszow.rio.gov.pl

Zespół Zamiejscowy w Krośnie

38-400 Krosno, ul. Bieszczadzka 5
tel.: 13 43 261 66, 13 43 642 88,
13 43 697 30, 13 43 697 31

e-mail: krosno@rzeszow.rio.gov.pl
– do przesyłania sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Zespół Zamiejscowy w Tarnobrzegu

39-400 Tarnobrzeg, ul. Św. Barbary 12
tel.: 15 82 330 66, 15 82 224 56, 15 82 362 64

e-mail: tarnobrzeg@rzeszow.rio.gov.pl
– do przesyłania sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Zespół Zamiejscowy w Przemyślu

37-700 Przemyśl, ul. Św. Jana Nepomucena 7
tel.: 16 67 877 66, 16 67 857 79, 16 67 891 31

e-mail: przemysl@rzeszow.rio.gov.pl
– do przesyłania sprawozdań w zakresie operacji finansowych